

Innkomne forslag

Landsmøtet 2025

Politiske forslag

2.1. Arbeids- og sosialpolitikk	15
Forslag #43	15
Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	15
Nordsjødykkerne, pionerdykkerne	15
Forslag #93	16
Homonettverket, Oslo Arbeiderparti	16
Inkluderende arbeidsliv: Ut av (utenfor)skapet	16
Forslag #122	18
Bøler Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	18
Pårørendepolitikk	18
Forslag #129	19
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	19
Varehandelen må omfattes av forbud mot nattarbeid	19
Forslag #130	20
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	20
Rett til dagpenger for studenter	20
Forslag #131	21
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	21
Sosialhjelp knytta til grunnbeløpet i folketrygden	21
Forslag #157	22
Malvik Arbeiderparti, Trøndelag Arbeiderparti	22
Regulering av minstepensjon	22
Forslag #158	23
Malvik Arbeiderparti, Trøndelag Arbeiderparti	23
Ei lønn en kan leve av!	23
Forslag #160	24
Malvik Arbeiderparti, Trøndelag Arbeiderparti	24
Bekjemp de økte forskjellene - Uttalelse	25
Forslag #234	26
Frogn Arbeiderparti, Akershus Arbeiderparti	26
Utrede utbytte fra våre felles ressurser til alle borgere («Borgerutbytte»)	26
Forslag #243	27
Oslo Arbeiderparti	27
Sosialdemokrati - fordi vi trenger hverandre	27
Forslag #262	32
Stad Arbeidarparti, Vestland Arbeidarparti	32
NAV - Jobbspesialist	32
Forslag #268	33
Stad Arbeidarparti, Vestland Arbeidarparti	33
Fleire inn i arbeidslivet	33
2.2. Energi, klima og miljø	34

Forslag #2	34
Klepp Arbeiderparti, Rogaland Arbeiderparti	34
Utrede kjernekraft	34
Forslag #21	35
Vestfold Arbeiderparti	35
Krafttak for Oslofjorden	35
Forslag #23	36
Vestfold Arbeiderparti	36
Politikk for båtlivet	36
Forslag #37	38
Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	38
Likebehandling av solenergi og vindkraft for inntekter til kommunen og grunnrenteskatt	38
Forslag #56	39
Forslagstiller:	39
Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	39
Forslag #86	40
Forum for grønn vekst, Oslo Arbeiderparti	40
Vi trenger å styrke våre mål for naturmangfoldet - og så må vi gjennomføre dem.	40
Forslag #111	42
Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	42
Grønn omstilling og grønn natur - også i fremtiden	42
Forslag #125	45
Årvoll Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	45
Redusert MVA på reparasjon av elektroniske artikler	45
Forslag #132	46
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	46
Et nasjonalt løft for Infrastruktur	46
Forslag #161	47
Nittedal Arbeiderparti, Akershus Arbeiderparti	47
Vern av gammelskog/naturskog.	47
Forslag #162	48
Eidsvoll Arbeiderparti, Akershus Arbeiderparti	48
Forandring av dagens forretningsmodell for salg av strøm	48
Forslag #228	50
Finnmark Arbeiderparti	50
Uttalelse kraft	50
Forslag #242	51
Buskerud Arbeiderparti	51
Det haster å redde Oslofjorden.	51
Forslag #245	52
Oslo Arbeiderparti	52
En sosialdemokratisk politikk for å stanse tapet av natur	52

Forslag #249	59
Forslagforfatter: Østfold Arbeiderparti	59
Østfold Arbeiderparti	59
Forslag #252	60
Østfold Arbeiderparti	60
Grønt industriløft	60
Forslag #253	61
Østfold Arbeiderparti	61
Villsvin skal utryddes i Norge.	61
2.3. Barne- og familiepolitikk	63
Forslag #26	63
Våler Arbeiderparti Hedmark, Innlandet Arbeiderparti	63
Staten må ta hele ansvaret ifm finansiering til barnevern	63
Forslag #55	64
Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	64
Barnetrygd som middel mot fattigdom	64
Forslag #98	65
Homonettverket, Oslo Arbeiderparti	65
Den moderne familien	65
Forslag #142	65
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	65
Tydelig regelverk som beskytter barneinfluensere	66
Forslag #144	66
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	66
Kommersiell utnyttning av barn i underholdningsbransjen	66
Forslag #163	67
Vågan Arbeiderparti, Nordland Arbeiderparti	67
Vi må gjøre det mer attraktivt å få barn	67
2.4. Kultur, idrett og frivillighet	69
Forslag #174	69
Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti	69
Studenter trenger Samfundet	69
2.5. Helse og omsorg	71
Forslag #27	71
Engerdal Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	71
Tilgang på originalsmedisiner i Norge til beste for pasienten	71
Forslag #32	73
Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	73
Mer rettferdig ressurskrevende tjenester	73
Forslag #42	74

Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	74
Fjerne loven om helseforetak	74
Forslag #58	76
Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	76
Helse	76
Forslag #60	78
Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	78
Tannhelse	78
Forslag #68	79
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	79
Ressurskrevende brukere	79
Forslag #69	80
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	80
Nasjonale tildelingskriterier	80
Forslag #70	80
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	80
Revurdere Statsforvalterens rolle	80
Forslag #71	81
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	81
Samordning av tjenestenivåer	81
Forslag #72	82
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	82
Avvikle foretaksmodellen	82
Forslag #74	83
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	83
Styrket lederkompetanse innen helse og omsorg	83
Forslag #75	84
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	84
Opptappingsplan for lavterskeltilbud	84
Forslag #76	85
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	85
Statlige treningssenter	85
Forslag #77	85
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	85
Videreutvikle avansert, klinisk sykepleie	85
Forslag #79	86
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	86
Utrede alternative ordninger for sykepleierutdanning	86
Forslag #80	87
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	87
Vurderingskriterier for sykepleiere	87
Forslag #83	88

Kongsvinger Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	88
Full dekning på ressurskrevende tjenester.	88
Forslag #87	89
Homonetverket, Oslo Arbeiderparti	89
Et godt og faglig kompetent behandlingstilbud for alle transpersoner	89
Forslag #88	90
Homonetverket, Oslo Arbeiderparti	90
Kjønns- og seksualitetsmangfold og helse	90
Forslag #89	92
Homonetverket, Oslo Arbeiderparti	92
Utvide retten til assistert befruktning	92
Forslag #90	93
Homonetverket, Oslo Arbeiderparti	93
En verdig alderdom for lhbt+ personer	93
Forslag #95	94
Homonetverket, Oslo Arbeiderparti	94
Tillate altruistisk surrogati i Norge	94
Forslag #97	95
Homonetverket, Oslo Arbeiderparti	95
Ja til avkriminalisering av bruk og besittelse av rusmidler til eget forbruk.	95
Forslag #113	97
Bøler Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	97
Beholde refusjonsordningen for kiropraktorpasienter	97
Forslag #114	98
Bøler Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	98
Pakkeforløp for muskel-og skjelettpasienter	98
Forslag #115	100
Bøler Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	100
Nasjonal masterutdanning i muskel - og skjeletthelse	100
Forslag #153	101
Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	101
Støtte og avlastning til pårørende	101
Forslag #155	103
Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	103
Forbedring av BPA-ordningen	103
Forslag #164	104
Vågan Arbeiderparti, Nordland Arbeiderparti	104
Begrenset mulighet til å flere arbeidsgivere for helsearbeidere	104
Forslag #172	105
Nesodden Arbeiderparti, Akershus Arbeiderparti	105
Forslag om utredning av selvbestemt og selv-assistert livsavslutning	105
Forslag #173	107

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti	107
Ingen skal være syk alene	107
Forslag #248	108
Østfold Arbeiderparti	108
Tannhelse som en del av egenandelsordningen for helse	108
2.6. Justis og beredskap	110
Forslag #38	110
Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	110
Et tryggere Norge betinger bedre kontroll på de store grenseovergangene	110
Forslag #54	110
Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	110
Utdanning av fengselsbetjenter. Opplæringsfengsel til Innlandet	110
Forslag #94	111
Homonettverket, Oslo Arbeiderparti	111
Sexkjøpsloven og hallikparagrafen bør evalueres	111
Forslag #100	112
Homonettverket, Oslo Arbeiderparti	112
Diverse forslag: lhbt+	112
Forslag #141	114
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	114
Forby privat fyrverkeri	114
Forslag #178	115
Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti	115
Bare ja er ja	115
Forslag #193	116
Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti	116
Forberedelser på mer ekstremvær	116
Forslag #232	117
Kvinnenettverket i Oslo Arbeiderparti, Oslo Arbeiderparti	117
Forbud mot kjøp av seksuelle tjenester	117
Forslag #238	118
Buskerud Arbeiderparti	118
Kampen mot ungdomskriminalitet	118
Forslag #246	120
Oslo Arbeiderparti	120
Trygghet for alle, - kampen mot organisert kriminalitet og utenforskap	120
Forslag #250	126
Østfold Arbeiderparti	126
Styrking av kriminalomsorgen	126
Forslag #266	127
Vestland Arbeidarparti	127

Vold i nære relasjoner	127
Forslag #269	129
Vestland Arbeidarparti	129
Kryptovaluta	129
2.8. Kommunalpolitikk	131
Forslag #18	131
Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag, Agder Arbeiderparti	131
Kommuneøkonomien må styrkes nå!	131
Forslag #28	132
Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	132
Kommuneøkonomi	132
Forslag #29	133
Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	133
Vann og avløp, revidert EU-avløpsdirektivet	133
Forslag #30	134
Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	134
En aktiv boligpolitikk i distriktene	134
Forslag #31	136
Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	136
En mer effektiv distriktspolitikk	136
Forslag #34	137
Forslagstiller:	137
Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	137
Forslag #35	139
Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	139
En målrettet økonomisk støttepakke til skattesvake kommuner uten høye inntekter utenfor inntektssystemet.	139
Forslag #41	140
Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	140
Distriktspolitikk	140
Forslag #44	141
Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	141
Distriktspolitiske virkemidler	141
Forslag #73	142
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	142
Utjevning av inntekter i takt med økt oppgaveoverføring	142
Forslag #78	143
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	143
Økte, kommunale overføringer	143
Forslag #81	144
Gjøvik Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	144

Viktig å gjenreise den sosiale boligpolitikken.	144
Forslag #82	145
Kongsvinger Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	145
Full utjevning på inntektssystemet	145
Forslag #92	145
Homonettverket, Oslo Arbeiderparti	145
Skeive funkiser	146
Forslag #110	146
Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	146
En forsterket storbypolitikk	147
Forslag #119	148
Ullern Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	148
Arbeiderpartiet skal møte de demografiske utfordringene og sikre trygghet og forutsigbarhet for unge og gamle.	148
Forslag #128	149
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	149
Formidling av startlån flyttes til NAV / Husbanken	149
Forslag #133	150
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	150
Gå igjennom direktorats strukturen	150
Forslag #165	151
Vågan Arbeiderparti, Nordland Arbeiderparti	151
Husbankordninger for utleieboliger	151
Forslag #240	151
Buskerud Arbeiderparti	151
Rammene til fylkeskommunen	151
Forslag #241	152
Buskerud Arbeiderparti	152
Buskerud Arbeiderparti vil ha et inkluderende boligmarked	152
Forslag #244	154
Oslo Arbeiderparti	154
En sosialdemokratisk digitaliseringspolitikk	154
Forslag #247	163
Oslo Arbeiderparti	163
En mer aktiv politikk for kjønnslikestilling i arbeids- og næringslivet	163
Forslag #251	167
Østfold Arbeiderparti	167
Et mer rettferdig inntektssystem for fylkeskommunene, og en Østfold-pakke	167
2.9. Næringspolitikk	170
Forslag #8	170
Stavanger Arbeiderparti, Rogaland Arbeiderparti	170

Havbruk	170
Forslag #171	171
Nesodden Arbeiderparti, Akershus Arbeiderparti	171
Samordnet strategi for reiselivsnæringen	171
Forslag #175	172
Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti	172
Sikring av offentlig tilsyn av norsk vind og vannkraft	172
Forslag #177	173
Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti	173
Fastlandsindustri	173
Forslag #215	174
Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti	174
Nøyere regulering av bedrift til forbruker- markedsføring i den medisinske testindustrien	174
Forslag #229	175
Finnmark Arbeiderparti	175
Fiskeripolitisk uttalelse	175
Forslag #254	178
Østfold Arbeiderparti	178
Industrifond	178
2.10. Transport og samferdsel	179
Forslag #22	179
Vestfold Arbeiderparti	179
Utbygging av Intercity	179
Forslag #45	180
Innlandet Arbeiderparti	180
Bruprogram	180
Forslag #46	181
Innlandet Arbeiderparti	181
Riksvei 4	181
Forslag #50	182
Innlandet Arbeiderparti	182
Behov for økt finansiering og oppgradering av fylkesveier i Innlandet	182
Forslag #159	184
Malvik Arbeiderparti, Trøndelag Arbeiderparti	184
Ett vegvesen – et enhetlig eierskap	184
Forslag #166	185
Vågan Arbeiderparti, Nordland Arbeiderparti	185
Etterslep på vegvedlikehold må tas inn	185
Forslag #236	186
Surnadal Arbeiderparti, Møre og Romsdal Arbeiderparti	186
Livskraftige kystsamfunn	186

Forslag #259	187
2.11. Barnehage, skole og utdanning	189
Forslag #25	189
Våler Arbeiderparti Hedmark, Innlandet Arbeiderparti	189
Skolen har blitt en ulikhetsmaskin	189
Forslag #36	190
Hamar Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	190
Tilbudsstruktur og finansieringsmodell skole	190
Forslag #40	191
Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	191
Et utdanningstilbud tilpasset arbeidslivets behov og en mer tilspisset demografi	191
Forslag #57	192
Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	192
Bemanningsnormen i barnehage – på sikt gratis barnehage	192
Forslag #91	194
Homonettverket, Oslo Arbeiderparti	194
En trygg barnehage og skole for alle	194
Forslag #106	195
Bøler Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	195
Søknadsportal for lærlinger	195
Forslag #107	197
Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	197
Avskaffe sektorprinsippet og øke forskningskoordineringen	197
Forslag #108	198
Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	198
Rullerende barnehageopptak	198
Forslag #112	199
Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	199
Praksisstipend for lærerutdanningen	199
Forslag #134	199
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	199
Gratis barnehage	199
Forslag #135	200
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	200
Barnehage og SFO	200
Forslag #136	201
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	201
Bedre barnehagebemanning	201
Forslag #137	202
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	202
Vei fra studie til yrkesfag	202

Forslag #138	203
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	203
Utdanning og språkopplæring i praksis	203
Forslag #139	204
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	204
Lære hele arbeidslivet – en reform som gir alle ansatte kompetanseløft.	204
Forslag #176	205
Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti	205
Mot profitt i velferd	205
Forslag #237	206
Surnadal Arbeiderparti, Møre og Romsdal Arbeiderparti	206
Studentpolitikk	206
Forslag #239	207
Buskerud Arbeiderparti	207
Flere må få muligheter for å dekke arbeidskraftsbehovet	207
2.12. Utenriks- og forsvarspolitik	209
Forslag #47	209
Innlandet Arbeiderparti	209
Styrking av forsvarsinfrastruktur	209
Forslag #48	210
Innlandet Arbeiderparti	210
Styrking av sivilt-militært samarbeid og beredskap	210
Forslag #49	211
Innlandet Arbeiderparti	211
Økt fokus på bemanning og bærekraftige arbeidsvilkår i Forsvaret	211
Forslag #63	212
Arbeiderpartiet i Bergen, Vestland Arbeiderparti	212
Varig fred i Palestina	212
Forslag #64	214
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	214
Modell for spesialisert behandling/behandlingssenter for forsvarsveteraner	214
Forslag #65	215
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	215
Fortrinnsrett for veteraner	215
Forslag #66	216
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	216
Stillingshjemler i forsvaret	216
Forslag #67	216
Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	216
Gjennomgang av erstatningsregelverket	216
Forslag #84	217

Forslag #85	219
Høyenhall/Manglerud Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	219
Krigen i Ukraina	219
Forslag #96	220
Homonettverket, Oslo Arbeiderparti	220
Arbeide internasjonalt for å bekjempe forfølgelse og diskriminering basert på seksuell orientering og kjønnsidentitet.	220
Forslag #116	221
Oslo Arbeidersamfunn, Oslo Arbeiderparti	221
Norge må stryke sitt bidrag til Ukrainas krigsinnsats med minimum en 3-dobling	222
Forslag #118	223
Kjelsås Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	223
Utredning om EU-medlemskap	223
Forslag #126	225
Nordstrand Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	225
Demokrati og samarbeid	225
Forslag #140	228
Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	228
Arbeiderpartiet må være garantisten for 1 % av BNI til bistand	228
Forslag #145	229
Rogaland Arbeiderparti	229
1000 dagers frihetskamp: Norge må kraftig øke sitt bidrag til Ukraina for 2025 - fra Stavanger Ap	229
Forslag #152	230
Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	230
Styrke bidrag til Ukraina med minimum tredobling av dagens innsats	230
Forslag #156	231
Malvik Arbeiderparti, Trøndelag Arbeiderparti	231
Palestina	231
Forslag #169	233
Oslo Arbeiderparti	233
Israel og Palestina-konflikten - Stopp krigen i Gaza	233
Forslag #198	237
Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti	237
Økonomiske sanksjoner mot Israel	238
Forslag #230	238
Finnmark Arbeiderparti	238
Helhetlig uttalelse fra Finnmark Arbeiderparti om styrking av forsvar, sikkerhet og beredskap i nord	238
Forslag #260	241
Vestland Arbeidarparti	241
Forsvar	241

Forslag #261	242
Vestland Arbeidarparti	242
Fortsatt solidaritet med Ukraina	242
Forslag #263	243
Vestland Arbeidarparti	243
Angrep på Jemen	243
Forslag #264	244
Vestland Arbeidarparti	244
Vest-Sahara må bli fri	244
Forslag #265	245
Vestland Arbeidarparti	245
Nord-Korea og nedrusting av atomvåpen	245
2.13. Skatte og avgiftspolitik	247
Forslag #33	247
Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	247
Reduksjon av egenandel ved Reisefradraget (pendlerfradraget)	247
Forslag #59	248
Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti	248
Skattelette til ungdom med lav inntekt	248
Forslag #99	249
Homonettverket, Oslo Arbeiderparti	249
Over 1 million nordmenn bor alene: Avgiftssystemet bør endres	249
Forslag #109	250
Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	250
En omfordelende skattepolitikk	250
Forslag #123	252
Årvoll Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	252
Arveavgift	252
Forslag #124	253
Årvoll Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti	253
Formuesskatt økt bunnfradrag	253
Forslag #186	254
Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti	254
Bolig og fast eiendom	254
Forslag #187	255
Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti	255
Merverdiavgift	255
Forslag #267	256
Stad Arbeidarparti, Vestland Arbeidarparti	256
Formueskatt	256

2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag #43

Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Nordsjødykkerne, pionerdykkerne

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Trysil Arbeiderparti krever at erstatningen til nordsjødykkerne utbetales umiddelbart.

Begrunnelse

Ifølge kommisjonen er det ca. 400 som ikke enda har fått utbetalt erstatning for arbeid i en fase av oljeproduksjonen som hadde alvorlige helsemessige konsekvenser. Kostnaden for at skikkelig erstatning utbetales umiddelbart må storsamfunnet ta. Det belastes oljefondet. Oljeindustrien har bidratt til enorme inntekter til Den norske stat. Det er mange år siden inntektene begynte å strømme inn. Likevel er det ca. 400 mennesker som ikke har fått den erstatningen de har rett på. Byråkratiet jobber for sakte. Det er et politisk ansvar å rydde opp i dette umiddelbart. Når det dreide seg om krigsseilerne ble endelig sluttstrek satt da det var rundt fem stykker som fortsatt var i live. Den samme feilen bør ikke gjentas for nordsjødykkerne.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

I desember 2024 vedtok Stortinget at man skal legge til grunn en særskilt kompensasjonsordning for oljepionerene til grunn for det videre arbeidet med saken, som anbefalt i NOU 2022:19 som dagens regjering nedsatte for å vurdere saken. I utredningen ble det foreslått flere ulike modeller for å avgrense hvem som skulle omfattes av en slik ordning.

I vedtatt statsbudsjett er det også lagt opp til at det etableres en ordning gjennom Nav for oljepionerer som vil få revurdert sine saker i lys av ny kunnskap og endrede regler frem til det pågående arbeidet med kompensasjonsordning er ferdig.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #93

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti

Inkluderende arbeidsliv: Ut av (utenfor)skapet

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

- Et offentlig Nav som ser den enkeltes behov og tilpasser tjenestene
- Arbeidsgivere som ser styrken i forskjellige opplevelser og perspektiver
- Gjøre det lønnsomt å gå fra trygd til arbeid
- Styrke kunnskapen og etterutdanningen for de som jobber med rekrutteringsprosesser.
- Styrke jobben mot diskriminering gjennom et partssammensatt utvalg som skal følge opp påleggene i likestillings- og diskrimineringsloven.
- Styrke arbeidet mot diskriminering, stigmatisering og intoleranse i arbeidslivet, alle skal være trygge på jobb.
- Arbeiderpartiet mener at trossamfunn som diskriminerer og for eks. ikke ansetter personer på grunn av homofilt samliv skal miste sin rett til statsstøtte.
- Arbeiderpartiet ønsker å styrke det internasjonale arbeidet mot diskriminering i arbeidslivet gjennom for eks. Europarådet, ILO, EØS-midler, uformelle ministermøter i EU.

Begrunnelse

Med en av Europas laveste arbeidsledighet er det lett å være fornøyd med innsatsen og klappe seg selv på skulderen. Likevel er det viktig å huske at de som står igjen utenfor er enkeltmennesker som ofte er de som trenger oss mest. Arbeid gir mestring, tilhørighet og muligheter, og det er AP sin oppgave å sørge for at alle som kan, skal få muligheten til å jobbe.

Utenforskapet er i stor grad preget av personer med funksjonsnedsettelse, ungdom, etniske minoriteter og mennesker som bryter med normer for kjønn og seksualitet. Arbeiderpartiet skal først og fremst se muligheter og bygge ned samfunnsskapte hindringer. Det skal aldri være vårt mål å legge skylden på utenforskapet på menneskene som er der. Skal AP lykkes med å inkludere disse gruppene trenger vi følgende:

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Årsmøtet 2023 i Oslo Arbeiderparti vedtok:

- intensivere innsatsen med å oppsøke unge arbeidsløse for å få flere inn i arbeid eller utdanning
- forsterke tilbud om kompetansepåfyll, etter- og videreutdanning samt tiltak og oppfølging

- gjennomgå stønader og ytelser for å sikre at de er på et nivå som gjør det mulig å leve av
- redusere ventetiden på dagpenger til åtte uker
- innføre NAV Ung
- ha egne konsulenter for unge under 30 år
- innføre NAV-veiledere i alle videregående skoler i Oslo
- intensivere arbeidet med tillitsreform i NAV
- gjøre det lettest mulig å etablere og opprettholde kontakt med NAV for den enkelte innbygger
- utvide satsingen på sommerjobber til ungdom til også å inkludere deltidsjobber gjennom hele året
- at det etableres flere lavterskel jobbsentre og UngJobb
- gjennomgå tiltak som kan bidra til forutsigbarhet, inntektssikring og tettere oppfølging for unge brukere i NAV
- jobbe for å utvide læreplassgarantien for alle fag
- at det satses mer på opplærings tiltak og skaffes flere arbeidstreningsplasser med muligheter for fast jobb
- legge til rette for næringsvirksomhet i byområder med lite næringsrettet virksomhet og lokalisere offentlige arbeidsplasser, herunder kommunale og statlige
- styrke Kvalifiseringsprogrammet (KVP), og sørge for at dette og andre egnede arbeidsrettede tiltak i større grad benyttes for unge arbeidssøkere
- at staten innfører gratis barnehage og aktivitetsskole i områder med store levekårsutfordringer
- støtte organisasjoner som aktivt jobber for å inkludere bredt og tilbyr gratis aktiviteter for barn og ungdom
- utvikle samarbeidsordninger mellom skole og arbeidsliv, blant annet gjennom utviklingsmidler til virksomheter som tilbyr integrerte løp i samarbeid med skolene
- gi økt støtte og insentiver til virksomheter som tilbyr stillinger hvor formålet er opplæring, utvikling og muligheter for unge mennesker med funksjonsnedsettelse
- fortsette med Oslo kommunes rekrutteringsordning med ordinære stillinger hvor funksjonsnedsettelse er et kvalifikasjonskrav
- styrke NAV som en tilrettelegger for arbeid og aktivitet for unge med funksjonsnedsettelse

Sentralstyrets merknad

Forslagets første punkt om tilpassede tjenester i Nav kan anses ivaretatt i underkapittel «Inkludere flere i arbeidslivet: Ingen skal stå utenfor».

Forslagets andre, femte, sjette, syvende og åttende punkt handler alle om verdien av mangfold eller å bekjempe diskriminering i arbeidslivet. Diskriminering i arbeidslivet er ikke nevnt særskilt slik det var i programmet fra 2021. Innhold og intensjon i forslagene støttes men kan enklere ivaretas i ett enkelt punkt, slik det ble gjort i 2021.

Forslagets tredje punkt om at det skal bli lønnsomt å gå fra trygd til arbeid anses ivaretatt i kapittelet «Inkludere flere i arbeidslivet: Ingen skal stå utenfor» i utkast til program. Det er forøvrig meget sjeldent i dagens system at det ikke lønner seg å gå fra trygd til arbeid.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #122

Bøler Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti

Pårørendepolitikk

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Arbeiderpartiet skal utarbeide en arbeidslivspolitik for pårørende til syke, som ikke allerede dekkes av eksisterende velferdsordninger/regler for rett til fravær med lønn, for eksempel pårørende til eldre syke.

Begrunnelse

Dette forslaget vil være i tråd med de sosialdemokratiske verdier som lå til grunn for velferdspermisjon og sykedager for barn. Det er også en kjensgjerning at pårørenderollen er en likestillingsutfordring.

Undersøkelser antyder at 70% av de som utfører dette ubetalte pleie- og omsorgsarbeidet er kvinner. Undersøkelser har vist at kvinner i lavtlønnsyrker eller deltidsarbeid er de som raskest faller delvis eller helt ut av arbeidsmarkedet. Vi får et kjønns- og klasseskille som bryter med den sosialdemokratiske velferdsstaten. Pårørenderollen er et reelt likestillingsproblem hvor den enkelte kvinne mister både inntekt og pensjon.

Dette kommer kanskje sterkest til syne opp mot det å være pårørende til eldre syke; Fremover vil vi mangle helsepersonell til å dekke alle behov som en økende og aldrende befolkning har. Allerede om 10 år vil det bare i Oslo være 30.000 flere eldre. Om 20 år er antallet over 80 år forventet å dobles. Samtidig forventes det at antall personer i yrkesaktiv alder pr pensjonist vil reduseres betraktelig. Antall pårørende til personer med sterkt behov for bistand fra pårørende vil dermed også øke.

Menon har estimert at produksjonstapet ved at pårørende ikke deltar fullt og helt i ordinært lønnet arbeid utgjorde et sted mellom 6,6 milliarder og 13,2 milliarder kroner i 2020. Dette tilsvarer mellom 9000 og 18 000 tapte årsverk.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Å forhindre at pårørende til mennesker med behov for bistand ikke tvinges ut av arbeidslivet for å yte omsorgsoppgaver, er i tråd med det som er kjernen i arbeidslinja; at velferdsordningene skal innrettes slik at de bygger opp under målet om at alle kan stå i arbeid. Fordi det fortsatt ofte er kvinner som møter denne utfordringen er det også i tråd med partiets overordnet mål om et likestilt samfunn.

Permisjonsordninger kan gi pårørende en form for fleksibilitet som lar dem kombinere jobb og omsorgsoppgaver. Da bidrar ordningene til både likestilling og verdiskaping i arbeidslivet.

En arbeidslivspolitik for pårørende bør se helhetlig på virkemidler og tiltak som bidrar til likestilling og arbeidsdeltakelse heller enn å fokusere konkret på permisjonsmuligheter.

Stortinget har vedtatt at det skal gjøres en gjennomgang av regelverket for pårørendes permisjonsmuligheter i arbeidslivet for å sikre likestilling og bedre mulighetene til å kombinere arbeid og omsorg uten å pådra seg økonomiske problemer eller falle ut av arbeidslivet. Regjeringen jobber nå med å følge opp vedtaket.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #129

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Varehandelen må omfattes av forbud mot nattarbeid

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Arbeidsmiljøloven må endres slik at varehandelen omfattes av forbudet mot nattarbeid.

Begrunnelse

Da åpningstidsloven ble fjernet falt arbeidsmiljølovens vern mot nattarbeid for ansatte ved utsalgssteder i varehandelen bort. Ansatte i varehandelen (dagligvarer, fagvarer o.l.) har ikke vern mot å utføre arbeid ved åpne utsalgssteder i tidsrommet mandag kl. 00:00 til lørdag kl. 24:00. Søn-/helligdag fra kl. 00:00 til kl. 24:00, samt påske-, pinse- og julaften etter kl. 16, reguleres stadig etter helligdagsfredloven. Utsalgssteder skal da som hovedregel holde stengt (med flere unntak). Arbeid disse dagene krever imidlertid ikke avtale med tillitsvalgt slik det er på andre områder hvor det arbeides på søndager.

Varehandel er en av de største næringene hva antall ansatte arbeidstakere angår. Varehandelsansatte må derfor omfattes av det samme regelverket for natt- og søndagsarbeid som de fleste andre arbeidstakere. Vi krever likhet for loven!

Det finnes ingen saklig begrunnelse for at ansatte ved utsalgssteder ikke skal ha den samme lovmessige beskyttelse mot nattarbeid og søn- og helgedagsarbeid som det store flertall av norske arbeidstakere.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Det er behov for et sterkere vern av arbeidstagerne i varehandelen.

Regjeringen har satt ned et utvalg som anbefaler et sterkere vern for ansatte i varehandelen ved nattarbeid (de mistet daværende vernebestemmelser i 2003 under den borgerlige regjeringen).

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nattarbeid-utvalg-overleverer-rapport/id3051546/>

Sentralstyrets merknad

Utvalget som regjeringen har nedsatt for å stryke vern mot nattarbeid, foreslår å stramme inn praksis for nattarbeid i varehandelen. Utvalgets representanter fra arbeidstakersiden ønsker i utgangspunktet en strammere linje, men føyer seg etter utvalgets flertall.

Det er behov for å sikre arbeidstakere i varehandelen en styrket vern mot nattarbeid. Derimot er det som utvalget presiserer stor forskjell på arbeid mellom klokken 2100 og 2300, og arbeid mellom klokken 0000 og 0600 med tanke på risiko og belastning. Dette bør også gjenspeiles i regelverket.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #130

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Rett til dagpenger for studenter

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Studenter som går ut i arbeidsledighet etter endt studier må få samme rett til dagpenger som de som har vært i militæret i minst tre måneder

Begrunnelse

Studenter som går ut i arbeidsledighet etter endt studier har i dag ikke rett til dagpenger, i motsetning til de som har vært i militæret i minst 3 måneder. For de som avslutter militærtjeneste beregnes dagpenger etter en inntekt på 3G. Dagpenger utbetales i 26 uker. Den samme rettigheten må de som avslutter studier få.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Studenter har ikke hatt mulighet til å opparbeide seg dagpengerrettigheter mens de studerer. For å få dagpenger må studenter ha tjent 1,5 G på et år ved siden av studiene, eller 3 G i løpet av 3 år. Like fullt er dette reelle arbeidssøkere dersom de ikke får arbeid etter endte studier. De bør likestilles med folk som har avtjent militærtjeneste.

Sentralstyrets merknad

Studenter har lik rett til å opparbeide seg rettigheter som andre. Kriteriene det vises til stiller ikke krav om at man ikke kan være student i opptjeningsperioden, kun at man må tjene 1,5 G på det siste året, eller 3 G i løpet av de siste 3 årene.

Bakgrunnen for at dimitterte vernepliktige gis rett til dagpenger er at lovgiver har ansett lovbestemt verneplikt som en form for «arbeid» som den enkelte ikke kan undra seg og som ellers er lavt kompensert. Det har derfor blitt vurdert som rimelig at denne gruppen gis dagpenger etter endt verneplikt.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #131

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Sosialhjelp knytta til grunnbeløpet i folketrygden

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Økonomisk sosialhjelp bør knyttes til grunnbeløpet i folketrygden for at denne ytelsen også skal sikres en årlig utvikling.

Begrunnelse

De nasjonale veiledende satser for økonomisk sosialhjelp har ingen mekanisme for årlig revisjon og utvikling. Det er den til enhver tid sittende regjering som må ta ansvar for å oppdatere satsene.

For å sikre at også denne sosiale ytelsen skal sikres en årlig utvikling kan den knyttes til grunnbeløpet i folketrygden. Legges for eksempel sosialhjelpen på 85 % av G vil man være omtrent på det nivået SIFO anbefaler i månedlig støtte for enslige mottakere av økonomisk sosialhjelp.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Økonomisk sosialhjelp er en midlertidig støtte når du ikke kan dekke nødvendige utgifter selv. Det må være individuelle vurderinger av hver enkelts livssituasjon og økonomiske situasjon som er avgjørende for hvorvidt økonomisk sosialhjelp tildeles, og omfanget av denne.

Sentralstyrets merknad

Økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven skal utmåles etter en individuell vurdering basert på skjønn. Stønaden skal gis med sikte på at den enkelte skal bli selvhjulpen og er ikke ment som en langvarig ytelse. Departementet kan kun angi veiledende satser for stønadsnivået. Siden 2006 er praksis å regulere opp de veiledende satsene årlig i tråd med prisvekst. Om fast regulering skal lovfestes bør det knyttes til prisvekst, ikke grunnbeløpet. Grunnbeløpet følger lønnsveksten og er derfor naturlig for trygder som kompenserer for tap av inntekt, som f.eks uføretrygd. Sosialhjelp skal gi økonomisk trygghet for de som ikke har andre muligheter for å forsørge seg selv og er derfor mer naturlig å se i lys av utvikling i levekostnader heller enn lønnsnivået.

Under vår regjering har de veiledende satsene økt utover prisvekst i to omganger, sist i 2023 da man økte nivået generelt med 10%.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #157

Malvik Arbeiderparti, Trøndelag Arbeiderparti
Regulering av minstepensjon

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Malvik Arbeiderparti mener:

- minstepensjonen bør reguleres i kronebeløp og ikke i prosent, dette for å sikre at minstepensjon kommer over fattigdomsgrensen.
- minstepensjon må heves over EUs fattigdomsgrense.

Begrunnelse

Det er allerede vedtatt at pensjonene skal justeres med gjennomsnitt av lønns- og prisstigning. Dette er vel og bra, men så lenge man justerer med prosent vil minstepensjonistene få mindre tillegg enn de med høy pensjon. Dette mener vi ikke er rettferdig fordeling. Vi mener minstepensjonen bør reguleres i kronebeløp og ikke i prosent. I tillegg utbetales et årlig kronebeløp til minstepensjonistene.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Med dagens regler for pensjon avgjøres den enkeltes pensjonsinntekter i hovedsak av inntekt mens man var yrkesaktiv, men det er allerede meget sterke omfordelende elementer i form av et minste pensjonsnivå, fremover med garantipensjonsnivå.

Med forliket inngått på Stortinget våren 2024 er det allerede besluttet at minstenivåene, frem til man starter uttak, skal følge lønnsveksten. Utjevning av lønnsnivået, som igjen utjevner pensjonsnivåene skjer gjennom den ordinære lønnsdannelsen. I motsetning til systemet for lønnsdannelse forhandler ikke pensjonister om reguleringe av pensjon. En ordning med kronetillegg ville gi en utjevnende effekt men kan samtidig undergrave legitimiteten til det kollektive pensjonssystemet da mange vil oppleve årlig reallønnsnedgang for å finansiere økte minstenivåer.

Til spørsmålet om å heve minste pensjonsnivå over EUs fattigdomsgrense (EU60) er det viktig å understreke at pensjon fra folketrygden, inkludert minstepensjon, kun er en del av pensjonssystemet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #158

Malvik Arbeiderparti, Trøndelag Arbeiderparti
Ei lønn en kan leve av!

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Malvik Arbeiderparti vil:

- at alle med uføretrygd og arbeidsavklaringspenger kan tjene opp til 1G før det trekkes fra trygda.
- at alle med uføretrygd og arbeidsavklaringspenger skal ha en inntekt over fattigdomsgrensen uavhengig av hva partneren tjener.

Begrunnelse

I dag ser vi at forskjellene øker. Matkøene blir lengre. Noen i samfunnet er uføretrygdet og noen går på AAP. Malvik Arbeiderparti mener at det er på tide å løfte de som har minst, de som sitter nederst på bordet og de som roper lavest. De skal ha en lønn de kan leve av, enten de er alene eller bor med en partner. Slik situasjonen er i dag, havner den trygdede raskt under fattigdomsgrensen hvis partneren tjener for godt, det vil si ca. 650.000 kr. Samtidig skal det lønne seg å jobbe. Vi tror at de aller fleste av de som bor i Norge ønsker å jobbe. Vi vet at ved å jobbe så oppnår man en helhetlig helsegevinst som blant annet inneholder samhold, tilhørighet, trygghet, mestring, vennskap osv.

Vi mener derfor at alle med uføretrygd og arbeidsavklaringspenger kan tjene opp til 1G før det blir trukket fra trygda. Med dette får vi flere hender i arbeid og vi får tatt ut restarbeidsevnen til de som har mulighet til det. Samtidig skal vi vise respekt for de som ikke har en restarbeidsevne.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Fribeløp på 1G har nylig blitt utredet og konklusjonen var at det ikke vil gi veldig stor effekt på uføres yrkesdeltagelse. 100% uføre som tjener mellom 0,4 og 1G vil få litt bedre inntekt. Et høyere fribeløp har samtidig prinsipielle utfordringer, spesielt i forhold til gradering av trygden.

Å heve minstesats for uføretrygd og AAP til minst EU60 vil gi et løft for disse gruppene og være sosialt omfordelende. Samtidig vil det bety økte utgifter og svekke arbeidsinsentivene for personer med lave inntekter. Ingen innvilger seg selv uføretrygd, men mange som står i jobb kan ha utfordringer som potensielt kan kvalifisere dem for uføretrygd, men velger å jobbe det de kan selv om det kanskje er lav stillingsbrøk og lav lønn.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #160

Malvik Arbeiderparti, Trøndelag Arbeiderparti

Bekjemp de økte forskjellene - Uttalelse

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Uttalelse vi ønsker å få vedtatt.

Malvik Arbeiderparti ser med uro på de stadig økende forskjellene mellom de som har mye og de som har lite, også i rike Norge. Før jul så vi omtrent daglig på TV og i dagspressen de stadig økende matkøene, først og fremst i de største byene. Befolkningen har merket renteøkning, økte og uforutsigbare strømuttergifter, økte matvarepriser, økte offentlige utgifter.

De som tar den største byrden er de som har minst fra før, samtidig som de som har nok fra før greier seg utmerket. At det er visse forskjeller, må en akseptere i et hvert samfunn. At et samfunn som vårt, som er bygd opp på mest mulig likhet og solidaritet må registrere at forskjellene bare øker, er ikke til å akseptere. Sittende regjering gjør mye for å bøte på de verste konsekvensene, og spesielt en rød-grønn regjering har stort fokus på dette stadig økende problemet.

Strømstøtten er en grei ordning, men den hjelper bare litt for dem som sliter mest. Samfunnet må igjen få kontroll over egne ressurser. Renteøkningen er et annet felt som rammer ressursvake i alle aldre, og er også et felt hvor forskjellene bare øker.

En kunne regne opp flere eksempler på områder hvor befolkningen sliter mer enn godt er for å få endene til å møtes på en forsvarlig måte. Alt for mange mennesker sliter med å få endene til å møtes, og det vil uvilkårlig føre til andre og større samfunnsproblemer for de som faller utenfor.

Vi krever en stor innsats fra en rød-grønn regjering for virkelig å drive en fordelingspolitikk som er et sosialdemokratisk samfunn verdig. Forskjellene må bli mindre, ikke større. Vi krever at regjeringen er mere frampå for å fortelle hva de konkret vil gjøre for at vi i vårt rike samfunn skal gi også de svakeste et verdig liv.

Vi vil ha et samfunn som er raus nok til å se alle menneskene, og der det samfunnsmessige regnskapet går opp i et stort pluss.

Det er kun en rød-grønn regjering som kan gjøre noe med dette, og vi forventer å se konkrete resultater i tida framover.

Begrunnelse

Se forslag

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret mener forslaget er ivaretatt i forslag til nytt partiprogram.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #234

Frogn Arbeiderparti, Akershus Arbeiderparti

Utrede utbytte fra våre felles ressurser til alle borgere («Borgerutbytte»)

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Utrede utbytte fra våre felles ressurser til alle borgere («Borgerutbytte»)

Begrunnelse

Det er over de senere år blitt gjennomført studier og prøveordninger med Borgerutbytte (også kalt borgerlønn) i flere land. Et utbytte som gis til alle borgere uansett økonomisk status. Det har blitt rapportert gode resultater i et betydelig antall forsøk. Målet er å øke livskvalitet og incentivere den enkelte bedre økonomiske beslutninger og aktiv deltakelse i samfunnet. Det er en rekke forhold som bidrar til at dette kan bli tilfellet, hvorav noen er beskrevet nedenfor. Et fast månedlig Borgerutbytte gir mottakerne på den laveste enden av inntektsskalaen større sikkerhet for hvilket beløp som mottas. Dette har gitt mottakerne større mulighet til å planlegge sin økonomi, og derved incentiv til å gjøre rasjonelle økonomiske valg. Dette har også bidratt til å redusere stress og derved øke livskvaliteten for den enkelte og deres familier. Borgerutbytte kan redusere kompleksiteten ved å forholde seg til en rekke ulike støtteordninger, som for enkelte stønadsberettigede kan være så utilgjengelige at det kan medføre at de ikke benytter sine rettigheter.

En rekke ordninger har også absolutte beløpsgrenser for når stønader bortfaller. Dette kan ha samme konsekvens som en marginalsatt på over 100 %. Det fjerner incentiv til å bedre sin egen situasjon med et mindre beløp, da totalen kan bli dårligere. Følgelig bør heller ikke Borgerutbytte avkortes ved stigende inntekt. Finansiering av borgerutbytte kan være bortfall av enkelte stønadsordninger og endringer i skattesatser. Borgerutbyttet kan være skattbart fra første krone ved at det legges til på andre inntekter. Øket marginalsatt på de aller høyeste inntektene vil være et finansieringselement, som samtidig bidrar til økonomisk

utjevning. Øket formuesskatt på de aller høyeste formuene kan også bidra til finansieringen og gi utjevningseffekter. Siden spareraten er lavest hos dem med lavest inntekt kan en omfordeling til fordel for lavinntektsgrupper også kunne bidra til høyere økonomisk aktivitet som er mindre sårbar for konjunkturer. En innvending mot borgerutbytte har vært bekymring for at mottakere skal redusere sin arbeidsinnsats og leve på borgerutbyttet alene. Forsøk viser imidlertid at arbeidsinnsatsen ikke går ned hos mottakerne, men gir dem større trygghet og valgmuligheter i arbeidsliv og utdanning. Adferd er heller ikke diktert av penger alene, men også behov for være til nytte og bety noe. Arbeid gir mening i seg selv. Det er imidlertid klart at størrelsen på borgerutbyttet må avstemmes mot uheldige incentivvirkninger. Det er i kjernen av vår virksomhet å hjelpe dem nederst ved bordet. Det er mange problemstillinger. Dersom utredning konkluderer negativt likevel kan bidra til avdekke og utbedre ordninger som er dårlig tilpasset hverandre.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Akershus Arbeiderparti har ikke realitetsbehandlet innholdet i forslaget. Forslag om borgerlønn har vært diskutert på tidligere årsmøter, men har aldri blitt vedtatt.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet har tidligere vært mot innføring av borgerlønn og stemt mot forslag i Stortinget senest i 2023 .

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #243

Oslo Arbeiderparti

Sosialdemokrati - fordi vi trenger hverandre

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Sosialdemokrati - fordi vi trenger hverandre

Introduksjon

Arbeiderbevegelsen vokste fram i et klassesamfunn med nød, fattigdom og begrensa demokrati. Vår bevegelse ble til av nødvendighet og i kamp mot urettferdighet. Vi forsto at vi får til mer dersom vi går sammen og organiserer oss. Samfunnet skal formes av menneskene i det, ikke av markedskreftene eller av de med mest fra før. Ut av den brede

folkebevegelsen vokste Arbeiderpartiets tro på fellesskapet og sosialdemokratiets grunnleggende verdier.

De neste tiårene står fellesskapet vårt foran store og krevende oppgaver vår bevegelse må ta lederansvaret for å håndtere.

Menneskeskapte klimaendringer og tap av naturmangfold truer eksistensgrunnlaget og naturmangfoldet vårt. Populistiske, nasjonalistiske og antidemokratiske bevegelser vinner makt verden over. Teknologiske fremskritt og digitalisering gir store muligheter, men også utfordringer i arbeidslivet, for sikkerheten vår og kan føre til digitalt utenforskap. Velferdsstaten skal håndtere en befolkning som stadig blir eldre, økte forventninger og flere oppgaver, samtidig som det blir færre til å løse velferdsstatens oppgaver. En mer konfliktfylt verden, militær opprustning og mindre samarbeid svekker det globale fellesskapet og solidariteten på tvers av landegrenser. Dyrtid, prisstigning og høye renter bidrar til usikkerhet for framtida.

I møte med de store utfordringene som preger vår tid, kan det være lett å føle maktesløshet. Sosialdemokratiet skal og vil være det som gir folk håp og tro på at politikk nytter. Vårt svar er ikke økt individualisme, men sterkere fellesskap, felles ansvar og samarbeid. Det er selve håpet om at det er mulig å bygge en mer rettferdig, solidarisk og demokratisk fremtid. Å bygge et sterkere og moderne sosialdemokratisk samfunn er Arbeiderpartiets viktigste løfte for vår tid.

Våre grunnleggende verdier er bygget på:

Frihet

Sosialdemokratiets mål har alltid vært å gi økt frihet til alle mennesker, uavhengig av deres utgangspunkt. Da må makt, rikdom og ressurser fordeles slik at alle mennesker har de samme mulighetene til å leve sine liv i frihet. Det er sosialdemokratiets plikt å sikre grunnleggende demokratiske rettigheter som ytringsfrihet og organisasjonsfrihet. Alle mennesker skal i tillegg sikres friheten til å være den de er, mene hva de vil, tro på det de vil og elske hvem de vil. Ingen er fri før alle er fri.

Likhet

Alle mennesker er ulike, men likeverdige. I møte med velferdsstaten, demokratiet og rettsstaten skal alle mennesker behandles med samme, rettferdige utgangspunkt. Alle må sikres de grunnleggende kompetansene som er nødvendige for reell samfunnsdeltakelse og demokratiutøvelse i dagens og morgendagens samfunn, slik som språk og digitale ferdigheter. Ingen skal måtte stå med lua i hånda i møte med fellesskapet. Vår bevegelse har bygget et sikkerhetsnett og en rettssikkerhet som skal ivareta alle på like premisser. Et fellesskap hvor alle stiller likt, innebærer samtidig at vi alle bidrar og tar vår del av ansvaret.

Solidaritet

Arbeiderbevegelsens solidaritet er mer enn veldedighet til dem som trenger det mest. Vår solidaritet bygger på tanken om at alle mennesker er en del av et fellesskap med gjensidig avhengighet av hverandre. Solidariteten kjenner ingen landegrenser, klasser, eller generasjoner. At ingen faller utenfor er en del av vårt ansvar som et fellesskap. Kamp mot

fattigdom, ulikhet og globale kriser er en felles kamp på tvers av nasjoner og institusjoner i verden.

Sosialdemokratiet i en ny tid

Vi må ta sosialdemokratiet inn i en ny tid. Det gjør vi gjennom å:

- Omfordele fellesskapets verdier

Vår økonomiske politikk er en blandingsøkonomi som sikrer at det både skapes og deles verdier i samfunnet vårt. Vi skal føre en politikk der det skapes flere arbeidsplasser, inntekter og verdier over hele landet, samtidig som vi i større grad må sikre en rettferdig fordeling av de samme verdiene. En grønn omstilling må inkludere satsning på nye, grønne arbeidsplasser og næringer, industri, entreprenørskap og innovasjon. Vårt økonomiske system må skattlegge arbeidsinntekt mindre og formue mer, og styrke omfordelingen ved generasjonsskifter. Fellesskapet må sikres eierskapet og inntektene av naturressursene våre og kontroll over den teknologiske utviklinga.

Markedet tar ikke hensyn til fordeling eller de viktigste verdiene i et godt samfunn. En uregulert markedsøkonomi skaper forskjeller, og gir noen få enorm makt på bekostning av alle oss andre. Arbeiderpartiet kan ikke akseptere at forskjellene øker, at flere vokser opp i fattigdom, og at matkøene vokser.

Fellesskapet må sikre alles mulighet til å eie egen bolig, det kan ikke overlates til markedet alene. De siste årenes boligpolitikk har skapt et system der spekulanter kan tjene seg rike på vanlige folks bekostning. Derfor vil Arbeiderpartiet sikre en boligpolitikk som gir alle mulighet til å bo godt, enten de eier eller leier.

- En god fellesskole gir like muligheter

Den norske fellesskolen er en viktig del av et samfunn som gir like muligheter og tar hele samfunnets ressurser i bruk til å skape en bedre framtid. Vi skal bygge en fellesskole som er så god at ingen trenger å se etter alternativer. Å sørge for at alle barn lærer godt på skolen, uavhengig av bakgrunn og funksjonsevne, er noe av det viktigste vi kan gjøre for et mer rettferdig samfunn med mindre forskjeller. Arbeiderpartiet må bygge en fellesskole som utdanner hele mennesket, med både praktiske og teoretiske evner.

- Ta styringen over klima- og naturkrisen

Vår tids største utfordring er å hindre menneskeskapte klimaendringer fra å ødelegge natur, miljø og fellesskapet vårt. I Norge er det Arbeiderpartiet som har sikret forvaltningen av naturressursene på en måte som har tjent oss godt. Likevel er forbrenning av fossile energikilder en av de store truslene mot klimaet vårt. Omstilling og nye, grønne arbeidsplasser kan gi verdiskaping over hele landet. Derfor er det en hovedoppgave for Arbeiderpartiet å ta styringen over en grønn og rettferdig omstilling.

Vår tids største oppdrag er å fase ut utvinningen av petroleumsressurser og erstatte dem med fornybar energi. Naturens tåleevne må ligge til grunn for all utbygging og utvikling av samfunnet vårt. Vi må hindre forbruk og produksjon av varer og tjenester som ikke sikrer en bærekraftig utvikling, og alle mennesker må få mulighet til å ta klimavennlige valg på en rettferdig måte.

- **Utvikle velferdsstaten**

Fellesskapets viktigste sikkerhetsnett er en universell velferdsstat som gir trygghet for alle. Den må fortsatt være bygget på at vi alle bidrar etter evne, og får etter behov.

Velferdsstaten vår er ingenting uten alle dem som hver dag jobber i den, og en sterkere velferdsstat for vår tid må bygge på tillit til fagkunnskapen som de ansatte sitter med.

Vårt mål er å erstatte rigide mål og overdreven kontroll med inkluderende og tillitsbasert styring, møte alle innbyggere med tillit, og bygge tilgjengelige og forståelige tjenester for alle. Arbeiderpartiet skal sikre at velferdstjenester i hovedsak drives av det offentlige, ikke privatisering for de som har råd til å betale for det. Skal velferdsstaten bli en skillelinjesak igjen, må Arbeiderpartiet tørre å gå til valg på nye velferdsreformer som utvikler og bygger velferdsstaten videre, som en tannhelsereform. Vi må sikre at fellesskapet får noe igjen når våre data brukes av privat og ideell næringsvirksomhet og forskning til utvikling av nye produkter, tjenester og kunnskaper. For Arbeiderpartiet er det avgjørende at alle skal med, og at det er fellesskapet som styrer utviklingen når teknologien endrer samfunnet, ikke omvendt.

- **Styrke organisasjonsgraden og det organiserte arbeidslivet**

Kollektiv organisering er veien til frihet, medbestemmelse og en rettmessig andel av verdiskapningen for alle arbeidstakere. Arbeiderpartiet skal og vil være den norske fagbevegelsens fremste stemme og redskap for å påvirke politiske beslutninger. Det fagligpolitiske samarbeidet skal forsterkes og fornyes som en bærebjelke i hvordan sosialdemokratiet utformer og gjennomfører politikk. Høy organisasjonsgrad og et organisert arbeidsliv er avgjørende for et samfunn med små forskjeller. At færre organiserer seg er en trussel mot dette.

Vi må aktivt bidra til at både unge i arbeidslivet, lærlinger og arbeidstakere som ikke kjenner til den nordiske modellen, får kunnskap om den tryggheten fagbevegelsen innebærer for arbeidstakere. Vi må videreutvikle trepartssamarbeidet og hindre metoder for å unngå reglene for det organiserte arbeidslivet.

Alle har rett til arbeid. I dag står alt for mange utenfor arbeidsmarkedet. Derfor må Arbeiderpartiet sikre at flere mennesker kommer seg inn i arbeidslivet ved å styrke innsatsen for tilrettelegging og inkludering. Samtidig har arbeiderbevegelsens mål alltid vært at menneskene ikke bare skal ha noe å leve av, men også noe å leve for. Et sterkt og levende kulturliv, en aktiv idrettsbevegelse og gode, sosiale fellesskap er viktige byggesteiner for et godt samfunn og et meningsfullt liv.

- **Bekjempe ekstremisme, radikalisering og diskriminering**

Radikalisering og ekstremisme kan få alvorlige konsekvenser for et helt samfunn. Terror, vold, hat og antidemokrati er tendenser som vokser over hele verden, og er sosialdemokratiets plikt å bekjempe. Både gjennom politiske forslag, og gjennom folkelig mobilisering. Vårt ansvar er å sørge for at ingen opplever rasisme eller diskriminering på arbeidsplassen sin, i møte med velferdsstaten, på skolen eller i samfunnet for øvrig.

Som en feministisk bevegelse, er det også Arbeiderpartiets plikt å nedkjempe tradisjonelle kjønnsroller og strukturelle kjønnsforskjeller og bygge en inkluderende feminisme som motsetter seg alle former for diskriminering av kjønn, på tvers av ulike sosiale kategorier, som seksuell orientering, etnisitet, religiøs tilhørighet, alder, funksjonsevne og sosioøkonomisk status. Negativ sosial kontroll, æresvold, og vold mot kvinner i nære relasjoner må bekjempes. Arbeiderpartiet må hindre at enkeltmennesker radikaliseres og faller utenfor samfunnet. Vi må styrke kunnskapen om hva som fører til radikalisering, og alltid styrke den offentlige samtalen om demokrati og menneskerettigheter.

- **Forsvare internasjonal rett, institusjoner og samarbeid i en urolig verden**

Verden står overfor et veiskille mellom mer samarbeid eller økt isolasjon, mellom å bygge broer eller murer. Arbeiderbevegelsen er internasjonal, og sosialdemokratiets oppgave er å sikre en verdensorden bygget på folkeretten og menneskerettigheter. Vår solidaritet stopper ikke ved Norges grenser, men strekker seg ut til alle land i verden. Samtidig må vi sikre tryggheten og forsvarsevnen hjemme i eget land. Sverige og Finlands inntreden i NATO åpner nye muligheter til et forsterket forsvars- og sikkerhetssamarbeid i Norden og i Europa, som bidrag til vår felles forsvarsevne. En ny tid krever at også Norge forbereder seg på å styrke vår forsvarsevne og samarbeidet med våre allierte.

Skal sosialdemokratiet bidra til mer fred, frihet og demokrati i verden trengs det økt bistands- og utviklingsarbeid i samarbeid med andre land. Arbeiderpartiet skal være en pådriver for en sosialdemokratisk handelspolitikk som innlemmer menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Vi skal jobbe for en internasjonal skattepolitikk som sikrer fordeling, handel, klima og natur. Norge må være en prinsipiell forkjemper for folkeretten, uavhengig av hvilke land vi samarbeider med og hvilke land som bryter den. Vårt svar er mer samarbeid og økt innsats i internasjonale organer, spesielt for å bygge bro til land utenfor den vestlige verden. Norge har et ansvar for å ta imot flyktninger, bidra til nedrustning og mindre spenning mellom atomvåpenmaktene. Arbeiderbevegelsen i Norge må bruke sin internasjonale innflytelse sammen med søsterorganisasjoner i land der man ikke har frihet til å kritisere sittende regime.

- **Bygge en sterkere arbeiderbevegelse**

Arbeiderpartiet skal være Norges største og mest relevante parti. Helt siden begynnelsen har vårt parti vært et verktøy for å gi arbeiderklassen politisk innflytelse over samfunnet. Derfor må partiorganisasjonen vår hele tiden utvikles slik at alle medlemmer har makt og innflytelse over de politiske beslutningene som tas av tillits- og folkevalgte i partiet vårt.

Arbeiderpartiet skal vokse som medlemsdemokrati. Derfor trengs det en større, mer mangfoldig og inkluderende partiorganisasjon. Vårt viktigste arbeid fremover er å sikre rekrutteringen av flere unge medlemmer inn i arbeiderbevegelsen, og inkludere et større mangfold av befolkningen inn i vårt parti. Vi må styrke vervearbeidet i hele partiet, bygge flere allianser i lokalsamfunnene, styrke det fagligpolitiske samarbeidet og legge til rette for at mennesker i arbeidslivet kan delta i politikken. Medlemsmøter må invitere til deltagelse, engasjement og politisk påvirkning alle steder der Arbeiderpartiet er representert.

Begrunnelse

Uttalelsen er vedtatt av Oslo Arbeiderpartis representantskap etter en grundig prosess og involvering av partiorganisasjonen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Forslaget tar opp et bredt spekter av politiske temaer, som er ivaretatt i ulike deler av forslag til nytt partiprogram.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #262

Stad Arbeiderparti, Vestland Arbeiderparti
NAV - Jobbspesialist

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Ordninga med Jobbspesialist er svært god, og må styrkast/utvidast.

Begrunnelse

Arbeiderpartiet har som eit overordna mål å få fleire inn i arbeid eller utdanning. Det er godt dokumentert at ordninga med Jobbspesialist bidreg til å oppnå dette. Ein får utnytte restarbeidsevne også hos dei som ikkje klarer fullt ordinært arbeid. Ordninga sikrar god samhandling mellom NAV, kommunar og spesialisthelsetenesta rundt den enkelte.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret mener forlaget er ivaretatt i underkapittel Arbeidsliv: et godt arbeidsliv for alle, i forslag til nytt partiprogram.

I arbeidsmarkedsmeldinga - En forsterket Arbeidslinje, som ble lagt frem sommeren 2024 foreslås det å styrke satsingen på Navs oppfølgingstiltak i egenregi som blant annet omfatter bruken av jobbspesialister i Nav.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #268

Stad Arbeidarparti, Vestland Arbeidarparti

Fleire inn i arbeidslivet

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.1. Arbeids- og sosialpolitikk

Forslag

Vi må auke innsatsen for å få fleire inn i arbeidslivet, heilt eller delvis. Mellom anna ved å utnytte restarbeidsevne for dei som berre kan jobbe litt. Vi må også sjå at pensjonistane kan vere ein ressurs, heller enn ein byrde, for å løyse nødvendige oppgåver.

Begrunnelse

Ei av dei største utfordringane i samfunnet no og framover er mangel på arbeidskraft med rett kompetanse. Samtidig er det fleire som opplever utanforskap, og som står heilt utanfor både arbeid og utdanning. Ein del av løysinga er å kople desse to. Slik at dei som står utanfor kan få hjelp til nødvendig kompetanse, for så å kunne bidra og delta i arbeidslivet.

Dette er bra for den enkelte, både med tanke på økonomi og livskvalitet. Og det er bra for samfunnet.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret mener forslaget er ivaretatt i gjeldende politikk og forslag til nytt partiprogram.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

2.2. Energi, klima og miljø

Forslag #2

Klepp Arbeiderparti, Rogaland Arbeiderparti
Utrede kjernekraft

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Utrede mulighetene for kjernekraft i Norge, basert på nåværende og fremtidig teknologi.

Begrunnelse

Vi har de siste årene sett et økende og umettelig behov for mer kraft. Det grønne skiftet og norsk industri vil bare øke behovene for kraft framover. Dette skjer samtidig som økende europeisk behov for norsk vannkraft som en stabil kraftkilde til å balansere kraft fra vind og sol.

Kjernekraft er ikke egnet som en regulerende kraftkilde, men kan bidra til å dekke grunnleggende behov for kraft. FN anbefaler også kjernekraft som en del av løsningen for å lykkes med å nå 2 gradersmålet. Selv om det er flere problemer knyttet til kjernekraft så representerer denne en arealeffektiv kraftkilde som ikke slipper ut CO2 i forbindelse med produksjon.

To av våre nordiske naboer, Sverige og Finland, får i dag en stor del av sin kraftproduksjon fra kjernekraft. Meningsmålinger viser at støtten for denne er voksende i de landene som allerede har kjernekraft og også hos nordmenn.

Dette er et stort område, men vi må i alle fall tørre å undersøke det hvis vi skal unngå å skape stor misnøye med for mange som må dele på for lite kraft. Det kan også være et alternativ til å utbygge flere vernede vassdrag.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Rogaland Arbeiderparti støtter forslaget, og viser til et kjernekraftutvalg nedsatt av regjeringen 21.06.2024, som ledes av Cicero-direktør Kristin Halvorsen. Utvalget skal gjennomgå og vurdere ulike sider ved en eventuell framtidig etablering av kjernekraft i Norge.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret støtter forslaget og anser det ivaretatt av følgende forslag i programmet:
"Utrede fremtidig produksjon av kjernekraft i Norge"

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #21

Vestfold Arbeiderparti

Krafttak for Oslofjorden

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Arbeiderpartiet vil:

- Pålegge kommunene i nedbørsfeltet til Oslofjorden å rense sine avløp for nitrogen og fosfor.
- Innføre 50 prosent statstilskudd og gunstige rentevilkår ved bygging av anlegg for nitrogenrensing og i kommunene.
- Etablere bunntrålfrie soner i Oslofjorden og Indre Skagerak med utgangspunkt i de marine nasjonalparkene.
- Totalfredet torsken i området fra svenskegrensen til Agder.
- Innstille brislingfisket i Oslofjorden.
- Legge til rette for at rovfiskbestandene gjenoppbygges
- Etablere flere fredningsområder for hummer
- Stanse ytterligere nedbygging av strandsonen og andre vannområder.
- Restaurere kantsoner og bekkeløp, i tillegg til kystnaturen.
- Oppmuntre kommunene til etablering av tømmestasjoner for båtseptik.
- Sikre forsvarlig håndtering av miljøskadelige bunnstoff ved spyling av fritidsbåter.
- Innføring av nye regionale miljøkrav for å redusere omfanget av høstpløying i jordbruket.
- Yrkesfiskere som får tap av inntekt og yrke som følge av restriksjonene må kompenseres.

Begrunnelse

Oslofjorden er det viktigste rekreasjonsområdet for over 1 million mennesker. Bading, båtliv og fiske har skapt trivsel og opplevelser for små og store. Historisk har Oslofjorden vært matfatet til både mennesker og arter i fjorden. Oslofjorden har vært en av våre mest artsrike fjorder og fiskere har kunnet høste av overskuddet helt opp til vår tid. Nå er fjorden syk. Om det ikke handles, forsvinner livet i Oslofjorden.

Et krafttak for Oslofjorden handler om tett samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner og med berørte interessegrupper og næringer for å redusere miljøproblemene og gjenskape livet i fjorden.

Utfordringer

Nedbygging av strandsonen, avrenning fra landbruk, kloakkutslipp og overfiske har ført til at livet i fjorden nærmer seg kollaps. Viktige økosystemer og arter er i ferd med å dø ut. Vannkvaliteten forringes. Oksygeninnholdet i vannet reduseres. Arter dør ut. Torsken er nesten forsvunnet.

Økt nedbør og styrtregn bidrar til mer avrenning til bekker og elver i hele Østlandsområdet i et nedbørsfelt fra Røros til Halden og Agder, bidrar til økt gjødsling av fjorden. Sammen med utslippene fra husholdningene i hele området, er utslippene fra landbruket en alvorlig trussel mot livet i fjorden.

Løsninger

De over 60 forslagene som ligger handlingsplanen for Oslofjorden er et godt grunnlag for en redningsaksjon for Oslofjorden. Arbeiderpartiet stiller seg også bak det såkalte forskeroppøpet med 10 prioriterte tiltak for å redde fjorden. Vi vet hva som må gjøres og hva som må til. Og vi vet at det kommer til å koste – både for innbyggerne, kommunene, fylkeskommunene, staten, berørte næringer og interessegrupper.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Tilstanden i Oslofjorden er noe som har stor offentlig interesse og som angår svært mange som bruker og bor langs fjorden. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv* ble lagt fram i mars 2021, og planen har et særlig fokus på de største menneskelige påvirkningene i Oslofjorden. Disse inkluderer fiskeri, avrenning i jordbruk og utslipp fra avløp. Målene med tiltaksplanen er at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, viktige naturverdier skal restaureres, det biologiske mangfoldet i fjorden skal ivaretas, og et aktivt friluftsliv skal fremmes. Fiskeridirektoratet og Miljødirektoratet har før sommeren 2024 levert faglige råd på reguleringer innen fiskeri. Anbefalingene la opp til tre ulike alternativ.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #23

Vestfold Arbeiderparti
Politikk for båtlivet

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Arbeiderpartiet vil:

- Opprette et offentlig obligatorisk småbåtregister
- Innføre påbud om forsvarlig håndtering av miljøskadelig avfall fra fritidsbåter.
- Sørge for at alle sikkerhets- og miljøtiltak i båthavner som driftes av båtforeningene, kommer inn under momskompensasjonsordningen.
- Forbedre vrakpantordningen og sikre en miljømessig forsvarlig håndtering av båtvrak.
- Styrke sjøsikkerhetsarbeidet i samarbeid med kommuner og interesseorganisasjoner

Begrunnelse

Norges langstrakte kyst og unike skjærgård har skapt vår kystkultur. Mens småbåten i tidligere tider ble brukt til fiske, fangst og som transportmiddel, er den moderne fritidsbåten først og fremst et middel til naturopplevelse, friluftsliv, rekreasjon og fritidsfiske. Det er over 1 million fritidsbåter her i landet. 600 000 av dem befinner seg i Oslofjordområdet. Samtidig er båtlivet en viktig næring i kystområdene med en årlig omsetning på titalls milliarder kroner.

Selv om fritidsbåten er et viktig bidrag til folkehelsen, er den også et miljøproblem. I Oslofjorden er det nå forbud mot utslipp av septik fra fritidsbåter. Bunnstoffet som brukes for å hindre groe, inneholder miljøgifter. Båtvrak som dumpes på dypt vann, har i lang tid vært et problem langs hele kysten. Men problemene lar seg løse. Det innebærer at spylevann med miljøgifter fra bunnstoff må samles opp og renses, at det etableres flere tømmestasjoner for båtseptik i aktuelle områder og at vrakpantavgiften må heves betraktelig for å sikre forsvarlig håndtering av kondemnable fritidsbåter.

Arbeiderpartiet er opptatt av å legge til rette for et godt båtliv med vekt på miljø og sjøsikkerhet. Vi støtter arbeidet med etableringen av en 0-visjon mot drukningsulykker og vil bekjempe alle former for havforurensing.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

- Kulepunkt 1: Sentralstyret mener det er uklart om nytten av et slikt register rettferdiggjør ressursbruken. Eksisterende registre kan eventuelt utvides og styrkes i stedet.
- Kulepunkt 2: Sentralstyret er bekymret for at et påbud uten tilstrekkelig infrastruktur og støtte kan føre til ulovlig dumping av miljøskadelig avfall, som kan forverre miljøproblemene det prøver å løse.
- Kulepunkt 3: Å inkludere slike tiltak i momskompensasjonsordningen kan skape en presedens for at andre sektorer og aktører også ønsker momsfritak, noe som kan svekke statens inntektsgrunnlag. Tiltaket er økonomisk krevende og vil kun komme båtforeninger til gode, noe som kan oppfattes som en skjevfordeling av ressurser.
- Kulepunkt 4: Dagens vrakpantordning har allerede blitt forbedret, og det er ikke dokumentert et tydelig behov for ytterligere tiltak. Å øke vrakpanten eller styrke

ordningen ytterligere vil påføre staten eller kommunene kostnader uten at det nødvendigvis gir vesentlig bedre miljøgevinster. Fokus bør være på bedre informasjon om eksisterende ordninger.

- Kulepunkt 5: Kommuner og interesseorganisasjoner har allerede en sentral rolle i sjøsikkerhetsarbeidet. Tiltaket kan virke ressurskrevende uten en tydelig plan for hvordan det skal gjennomføres og hvilke mål som skal nås.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #37

Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Likebehandling av solenergi og vindkraft for inntekter til kommunen og grunnrenteskatt

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Likebehandling av solenergi og vindkraft for inntekter til kommunen og grunnrenteskatt.

Begrunnelse

Energikommisjonen konkluderte med at vi trenger mer av alt raskere. Samtidig konkluderte de med at vi i 2026 vil være avhengig av kraftimport fra andre land. Siden det er ønsket mer industri og næringsvirksomhet i Norge, betyr det at vi må stille mer natur til rådighet for å sikre mer utbygging av kraft. Det pekes fra mange hold på at det er avgjørende at kommuner stiller egnende naturressurser til rådighet for fellesskapet. Det har i lang tid vært norsk politikk at kommunene da får en forutsigbar og rettmessig del av verdiskapingen, og at det sikkerhet for at dette gjelder så lenge området er båndlagt. I tråd med dette ble det nylig inngått et bredt kompromiss på Stortinget om grunnrenteskatt på vindkraft. I store deler av landet er solkraft det mest nærliggende med tanke på å øke kraftproduksjonen. Solkraft kommer neppe til å skape så store konflikter som vindkraft har gjort. Likevel kan naturinngrepene bli betydelige, blant annet krever solkraft langt større landområder enn vind. Erfaringene fra vindkraft tilsier at man i større grad bør søke lokal forankring. I dette bildet er trygghet og forutsigbarhet for at kommunene skal kompenseres på tilsvarende måte som andre når de stiller natur til rådighet for kraftproduksjon avgjørende. Det vil blant annet si at kommuner som nå er i prosess med å anlegge solkraft anlegg må få en forsikring om at bygging av solkraft ikke vil «straffes» i form av et regelverk som ikke fanger opp de som er tidlig ute i prosessen. Som for vind er det avgjørende at et nytt regelverk vil gjelde alle uansett når anlegget er oppført. Hvis det ikke skapes trygghet rundt kan man for mange kommuner risikere at man ikke ser seg tjent med å avstå natur og heller avvente nye regler for å sikre framtidig inntekt.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Solkraftprosjektene har så langt svært dårlig lønnsomhet. En skattelegging kan ende med stans i utbygging av solkraft. Derimot kan det vurderes en produksjonsavgift som går til kommunen. En grunnrenteskatt blir for omfattende, derfor bør forslaget avvises slik det foreligger.

Sentralstyrets merknad

Grunnrente oppstår når en virksomhet får tilgang til ressurser som over tid gir en vesentlig høyere avkastning enn andre investeringer, justert for risiko. Det er i de fleste tilfeller begrensninger i tilgang til ressursen som gjør at avkastningen er høyere enn normalt. Det er ingen indikasjoner på grunnrente, altså ekstraordinær høy avkastning, fra solenergiinvesteringer. Disse skiller seg i mange tilfeller også fra andre energiinvesteringer fordi de i utbredt grad er mindre investeringer (hustak, grå areal o.l.). Lokal forankring er viktig, og i enkelttilfeller kan det også være aktuelt for utbygger å bruke midler på å skape aksept hos lokalbefolkningen, men det anbefales ikke å gå videre med en generell produksjonsavgift for solenergiproduksjon, da det er usikkert om det finnes generell lønnsomhet i soleenergimarkedet til å bære en slik avgift.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #56

Forslagstiller:

Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Tittel

Kjernekraft må vurderes som en del av Norges kraftforsyning. .

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

En ny og forutsigbar sosialdemokratisk energipolitikk. Stange AP foreslår å Starte en utredning på bruk av kjernekraft i Norge.

Begrunnelse

Norge trenger store mengder ny kraft, og med de utfordringene vi ser på utbygging av fornybare energikilder, haster det med å komme opp med flere alternativer som virkelig monner. Norge har også forpliktet seg til å ta vare på natur. Med de alternativene for ny

kraftproduksjon vi ser for oss de nærmeste årene, som vind, sol og vann, vil alle føre til store naturinngrep. Samtidig er det få gode nyheter når det kommer til reduksjon av klimautslipp.

Aftenposten publiserte 24. oktober 2024 tall fra en FN-rapport, som sier at «Dagens klimapolitikk kan resultere i en global oppvarming på mer enn 3 grader innen slutten av århundret». «-Det triste i dette årets rapport er at det faktisk ikke er noen globale tegn til vesentlige framskritt», sier hun som er vitenskapelig redaktør for rapporten 1 .

Med det behovet landet har for ny kraft, men som samtidig er skånsom mot natur, er det en energikilde som peker seg, og det er kjernekraft.

Kjernekraft har en del utfordringer, men i Norge har vi gjennom de siste 100 år vist at vi klarer å ta i bruk og utvikle energiproduksjon med grunnlag i våre naturgitte ressurser, som vannkraft, olje og gass. Det kan ikke være noe som hindrer oss i å utvikle kjernekraft på en trygg måte i Norge.

Et annet fortrinn for kjernekraft er at den kan bygges nær steder med stort kraftbehov, så vi kan dekke et stort kraftbehov, uten å belaste et allerede overbelastet nett. Eksempel på slike storforbrukere er datalagre, industri og elektrifisering av sokkelen.

Arbeiderpartiet kan ikke sitte å se på dette, vi må fram i skoa.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Arbeiderpartiet har gjennom tidligere landsmøte bedt om mer og ny kunnskap om dette.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret anser forslaget ivaretatt av følgende punkt i forslag til nytt partiprogram:

- Utrede fremtidig produksjon av kjernekraft i Norge

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #86

Forum for grønn vekst, Oslo Arbeiderparti

Vi trenger å styrke våre mål for naturmangfoldet - og så må vi gjennomføre dem.

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Arbeiderpartiet erkjenner at det akselererende naturtapet er en like alvorlig utfordring for samfunn, verdiskaping og vanlige folks velferd som klimaendringene. Natur og klima er ubønhørlig knyttet sammen. Naturen er vår felles arv, eiendom og vår felles ressurs å forvalte for fremtiden. En offensiv naturpolitikk sammen med en god fordelingspolitikk må derfor til for å sikre naturmangfoldet og bidra til gode levekår for vanlige folk.

Arbeiderpartiet vil derfor styrke sin innsats innenfor naturpolitikken gjennom:

- Klare og forpliktende mål
- Styrking av virkemidlene i naturpolitikken
- Tydelig økning av ressursinnsatsen bak naturpolitikken

Begrunnelse

Forskning og annen kunnskap, slik den blant annet uttrykkes gjennom rapportene fra Det internasjonale klimapanelet og Det internasjonale naturpanelet, viser klart betydningen av en frisk og robust natur for fremtidens velferd og livskvalitet, for bekjempelse av klimaendringene og for en mer effektiv klimatilpasning. Naturtap og klimaendringer må derfor bekjempes samtidig og i sammenheng.

Evnen til å oppfylle vedtatte politiske mål innenfor naturpolitikken har hittil vært for dårlig. Det er langt igjen til det er en balanse mellom klima og natur i Arbeiderpartiets politikk, både i programforslaget og i den faktiske politikken som nå blir gjennomført. Dette ses bl.a. i naturmeldingen og i bevilgninger til naturformål over statsbudsjettet. Naturmeldingen leverte ikke tilstrekkelig klare og ambisiøse mål og ikke sterke nok tiltak, og oppfølgingen av meldingen på statsbudsjettet har vært pinlig å være vitne til.

Vår etablerte kunnskap om utviklingen i norsk natur underbygger behovet for en kraftig oppjustering - vi trenger å styrke vår felles politiske forståelse for feltet og øke bevilgningene markant.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderpartis representantskap har vedtatt:

- innføre et nasjonalt mål for arealnøytralitet i løpet av neste stortingsperiode, som skal gjelde fra 2030. Naturarealer som nedbygges, må erstattes med restaurerte arealer av tilsvarende kvalitet.
- opprette et system for nasjonal kontroll med arealbruk og etterlevelse av arealnøytralitetsmålet. Systemet skal også etablere tydelige nasjonale prioriteringer om hvilke formål som kan legitimere nedbygging av natur, som for eksempel å oppnå klimamålene i klimaloven
- utvikle naturregnskap på kommunenivå, og kreve naturbudsjett til arealforvaltning i kommunene som en del av kommuneplanene
- innføre avgift for naturnedbygging hvor inntektene settes av i et naturfond for restaurering av forringede naturarealer
- opprette et tilsvarende system som ROBEK-liste for kommuner med svak naturforvaltning, hvor staten midlertidig overtar arealforvaltningen i kommunen

- sørge for strengere håndheving av miljøkriminalitet, og øke straffeutmålingen slik at vi reelt gjør det mindre attraktivt å begå denne typen kriminalitet
- flytte planavdelingen fra Kommunaldepartementet til Klimadepartementet, for å sikre at miljø vektlegges i større grad enn i dag.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret mener forslaget er ivaretatt av følgende punkter i forslag til nytt partiprogram:

- Etablere et overordnet nasjonalt mål for norsk naturpolitikk om å være arealnøytrale innen 2040.
- I godt samarbeid med lokaldemokratiet sikre at vi verner og beskytter minst 30 prosent av naturen på land, i ferskvann og i havet i Norge. Den vernede naturen skal være mest mulig sammenhengende, omfatte en rekke ulike naturtyper og være representativ for norsk natur.
- Etablere en nasjonal plan innen 2030 for å restaurere 30 prosent av ødelagte eller skadede naturområder på land, i ferskvann og i havet, i tråd med FNs naturavtale.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #111

Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Grønn omstilling og grønn natur - også i fremtiden

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

«Arbeiderpartiet vil:

1. Si stopp til å åpne nye leteområder for olje- og gass.
2. Utrede mulige måter å inkludere skog- og grøntarealer i klimaregnskapet.
3. Utlyse flere områder for havvind i regjeringsperioden, og ta en ny vurdering på utenlandskabler for å senke statens kostnader på investeringer.
4. Bygge ut vindkraft i bygd og by, og kommunenes vetorett i PBL mot vindkraftutbygging skal trekkes tilbake.
5. Ny vindkraftutbygging skal i hovedsak bygges i allerede utbygd areal, langs motorveier, ved industriparker, i byene.
6. Saksbehandlingstiden for nye konsesjoner skal ned.
7. Satse på oppgraderinger og utvikling av vannkraften. Det prioriteres midler til opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk.
8. Arbeiderpartiet skal revurdere allerede vernede fossedrag og elver der det i dag anses som gunstig å bygge ut ny vannkraft.
9. Øke Enovas budsjett for støtte til utbygging i byene, og øke insentivene til å hente fjernvarme og andre energieffektive løsninger i hus og hjem, også i bygårder i byene.

10. At Statnett skal eie- og drifte transmisjonsnettet, og ha ansvar for oppgradering og utvikling av landets viktigste nettåre. Statnett skal få økte, og øremerkede til å utbygge og oppgradere nettkapasiteten den kommende perioden.
11. Det skal prioriteres midler til å senke saksbehandlingstiden for konsesjoner og prosess for å overta lokalt eller regionalt nett.
12. Vurdere den helhetlige skattetyngden for industri relatert til fornybar energi, og sikre at det i det helhetlige skattetrykket gjør det mer gunstig å bygge ut fornybart fremfor olje- og gass.
13. At staten skal ha et overordnet ansvar for forvaltningen av natur. Fremtidige saker som krever stort areal av ubebygde natur skal derfor behandles i departementet som instans, fremfor kommunene. Departementet gis myndighet til overstyre kommuner i slike saker.
14. Uørbort natur skal vernes og ivaretas, myr skal restaureres.
15. Industrier som benytter seg av naturarealer i sin virksomhet, skal ha krav om å restaurere og bygge opp natur der man kan.
16. Alle utbyggingssaker skal alltid vurderes opp mot naturhensyn og hensyn til dyrevern og naturlig flora.

Begrunnelse

Utviklingen av fornybar energi må skyte fart, men dagens nett og insentiver for investeringer er utilstrekkelige. For å sikre lave og konkurransedyktige strømpriser må vi satse på flere energikilder, raskt iverksette ny teknologi og oppgradere kraftnettet. Det haster å møte det kommende kraftunderskuddet, og derfor foreslår vi tiltak som akselererer utslippskutt, energieffektivisering og fornybar omstilling.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslagene. Vi anbefaler at forslagene oversendes redaksjonskomiteen.. Representantskapet vårt har nylig vedtatt en omfattende uttalelse om natur som sendes landsmøtet som eget forslag og vi viser til vedtakene i denne uttalelsen.

Sentralstyrets merknad

Forslag 1: Norge skal fortsette å produsere energi så lenge verdens demokratier trenger det. Forslaget er ivaretatt gjennom en mindretallsdissens i forslag til nytt partiprogram.

Forslag 2: Skog- og grøntarealer er inkludert i klimamålene gjennom regelverket for bruk av skog- og arealbruk (LULUCF).

Forslag 3: Er ivaretatt gjennom følgende punkter i forslag til nytt partiprogram:

"Mellomlandsforbindelser som legger til rette for utvikling av havvind på norsk sokkel, skal gis prioritet." og "Sikre forutsigbarhet i havvindsatsingen gjennom regelmessige utlysninger de neste årene"

Forslag 4: Første del anses ivaretatt av følgende punkt i forslag til nytt partiprogram: "Legge til rette for utbygging av vind på land". Kommunenes vetorett mot vindkraft er viktig for å sikre lokal oppslutning og lokal kontroll over hvilke vindkraftprosjekter som bygges ut.

Forslag 5: Forslag til nytt partiprogram har allerede punkter som ivaretar noe av det samme: "Kartlegge utbygde områder (grått areal), vurdere hva som har potensial for restaurering eller ny bruk, og innføre insentiver for å gjenbruke allerede nedbygd areal. Dette for å bidra til at allerede grått areal benyttes framfor å bygge ned verdifulle naturområder" og "Prioritere bruk av grå arealer, bevare områder med stor betydning for naturmangfold og styrke vern av sårbar natur"

Forslag 6: Anses ivaretatt av følgende punkt i forslag til nytt partiprogram: "Modernisere energiforvaltningen og sikre effektive og raske konsesjonsprosesser."

Forslag 7: Anses ivaretatt av følgende punkt i forslag til nytt partiprogram: "Legge til rette for utbygging av vind på land, mindre vannkraftprosjekter, fjernvarme, bioenergi og solkraft, samt oppgradering og utvidelser av eksisterende vannkraftverk" og "Sette mål om at eksisterende vannkraftanlegg oppgraderes med 6000 MW innen 2035"

Forslag 8: Kraftpotensialet i vernede vassdrag er begrenset og har ofte viktige verneverdier.

Forslag 9: Intensjonen anses ivaretatt av følgende punkt i forslag til nytt partiprogram: "Utnytte overskuddsvarme og det store fjernvarmepotensialet som finnes spesielt i tettbygde byer"

Forslag 10: Første del er situasjonen allerede i dag og vil ikke endres. Statnett har tilstrekkelig med flaskehalsinntekter til å gjøre investeringene de trenger i økt nettkapasitet.

Forslag 11: Anses ivaretatt av følgende punkt i forslag til nytt partiprogram: "Modernisere energiforvaltningen og sikre effektive og raske konsesjonsprosesser. Sørge for at utviklingen av energisystemet ligger i forkant av samfunnsutviklingen. "Gjennomføre tiltak for raskere behandling av nettutbygginger og konsesjonsbehandlinger"

Forslag 12: Regjeringen har fjernet høyprisbidraget og inngått et bredt forlik om grunnrenteskatt for vindkraft. Hinderet mot utbygging er ikke først og fremst rammebetingelser, men mangel på folkelig støtte.

Forslag 13: Det kommunale selvstyret er viktig. Mange kommuner er opptatt av å ta vare på sin natur og er godt i stand til å forvalte ansvaret.

Forslag 14: Anses ivaretatt av følgende punkt i forslag til nytt partiprogram: "Etablere et overordnet nasjonalt mål for norsk naturpolitikk om å være arealnøytrale innen 2040", "I godt samarbeid med lokaldemokratiet sikre at vi verner og beskytter minst 30 prosent av naturen på land, i ferskvann og i havet i Norge. Den vernede naturen skal være mest mulig sammenhengende, omfatte en rekke ulike naturtyper og være representativ for norsk natur.", "Etablere en nasjonal plan innen 2030 for å restaurere 30 prosent av ødelagte eller

skadede naturområder på land, i ferskvann og i havet, i tråd med FNs naturavtale, "Sette mål om styrking og bevaring av karbonlagring i norsk natur, både på land og i havet" og "Sikre effektiv innføring og implementering av forbud mot nedbygging av myr og uttak av torv"

Forslag 15: Intensjonen anses ivaretatt av følgende punkt i forslag til nytt partiprogram: "Etablere et overordnet nasjonalt mål for norsk naturpolitikk om å være arealnøytrale innen 2040"

Forslag 16: Følger allerede av dagens lovverk.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #125

Årvoll Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti

Redusert MVA på reparasjon av elektroniske artikler

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

- redusert mva på tjenester for reparasjon av elektroniske artikler (miljøhensyn, gjenbruk, klimaincentiv). Vesten er stor forsøpler på elektroniske artikler siden det koster nesten like mye å kjøpe nytt.

Begrunnelse

Se over

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Forslaget til nytt partiprogram anses å ivareta deler av intensjonen i forslaget ("Styrke konkuransekraften til reparasjonstjenester" og "Stimulere til flere delingsordninger og markedsplasser for brukthandel av materialer").

Merverdiavgiftssystemet (moms) er en bærebjelke i finansieringen av velferdsstaten. Den sikrer store inntekter til fellesskapet, (nesten) uten at den forfordeler noen varer, tjenester

eller sektorer. Den bygger på likebehandling av de aller fleste varer og tjenester. Moms er i liten grad egnet til å incentivere handlinger, og kostnaden vil i mange tilfeller være betydelig høyere enn andre direkte tiltak.

Regjeringen arbeider, nasjonalt og i samarbeid med våre naboer, med å bedre regelverk og lage standarder som gjør det mulig å reparere elektroniske artikler. For mange av de elektroniske gjenstandene vi forbruker i dag er den største hindringen for reparasjon eller gjenbruk at gjenstandene ikke er designet for å kunne bli reparert.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #132

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Et nasjonalt løft for Infrastruktur

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Staten bør ta ansvar for et nasjonalt løft for viktig infrastruktur som strømmnett, vann og avløp.

Begrunnelse

Det er betydelige etterslep på utbygging og vedlikehold av strømmnett og vann og avløpssystemer i Norge. I utgangspunktet er det brukerne (abonnentene) som skal betale kostander ved utbygging, drift og vedlikehold av disse systemene. Det er vist et behov på flere hundre milliarder bare for vann og avløpssystemer. Det er ikke realistisk at brukerne skal ta regningen for den nødvendige oppgraderingen alene. Derfor bør det etableres en statlig ordning der eierne av strømmnett, vann og avløpssystemer kan få statlig tilskudd til oppgradering. Dette er også viktig i rent beredskapsmessig hensyn.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Når det gjelder strømmettet, mener Innlandet Ap at staten v/ Statnett (som eier av det sentrale strømmettet) og de regionale netteierne er de rette til å håndtere utfordringen. Men på VA-området har utfordringene over tid vokst seg så store at de ikke lenger kan løses av kommunene, der ansvaret nå ligger. Vi understreker at det er betydelige regionale og lokale forskjeller, som bør skape politisk bekymring også på nasjonalt nivå. Forskjellene forsterkes av faktorer som går i distriktenes disfavør. For eks. tilgang på nok og riktig kompetanse og kapasitet til å planlegge, prosjektere og gjennomføre prosjekter i denne

størrelsesorden sammen med lokalt næringsliv. Det er også mindre muligheter til å standardisere løsninger og utvikle innovasjoner og teknologiløsninger. Det må tas hensyn til ulike behov og evne til å håndtere konsekvenser av villere og våtere klima. Dette peker i retning av et kraftig nasjonalt grep for å løfte kvaliteten og sikre beredskapen på VA-området.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret anser forslaget ivaretatt av forslag til nytt partiprogram.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #161

Nittedal Arbeiderparti, Akershus Arbeiderparti
Vern av gammelskog/naturskog.

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Det skal utarbeides en nasjonal strategi for vern av naturskog, med et mål om å verne all gjenværende gammelskog

Begrunnelse

Stortinget vedtok i 2016 å verne 10 prosent av skogene i Norge. Dessverre så satte man her ingen frist for å nå dette målet- det er heller ikke laget en strategi for hvordan målet skal nås. I tillegg så er vi gjennom Montreal avtalen forpliktet til å verne 30 % av alle naturtyper- vi er pr i dag langt unna å nå de målene. For å nå disse målene og for å ivareta viktig biologisk mangfold så må arbeidet med en nasjonal vernestrategi prioriteres. I tillegg må skogvernbudsjettet økes slik at skogeiere kan få erstatning for vern av sine skogsområder. Her kan det være hensiktsmessig å benytte en opptrappingsplan.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Akershus Arbeiderparti mener det naturvern og herunder skogvern er avgjørende viktig og støtter utarbeidelse av en strategi for dette. Akershus Arbeiderparti støtter at forslaget kan vurderes under behandling av politiske saker under Landsmøtet, men har ikke realitetsbehandlet innholdet.

Sentralstyrets merknad

Anses ivaretatt av følgende punkt i forslag til nytt partiprogram: "Følge opp Stortingets mål om 10 prosent vern av skogen, samtidig som vi stimulerer til økt aktivitet og verdiskaping basert på bioressurser fra skogen"

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #162

Eidsvoll Arbeiderparti, Akershus Arbeiderparti

Forandring av dagens forretningsmodell for salg av strøm

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Eidsvoll arbeiderparti vil at vår regjering foretar en omgående innskjerpelse av forskrift/reguleringsbestemmelse for omsetning av strøm. Det er påvist over lang tid at firmaer/strømselskaper i stor grad bryter eksisterende regelverk. Det finnes en rekke eksempler på strømselskaper så uoversiktlige og teknisk vanskelig at folk flest ikke forstår avtalen et strømselskap har bundet dem til. Folk blir direkte lurt til å betale til tilleggsytelser de ikke har bedt , ytelser uten tilknytning til strømkjøp som eksempel forsikringsordninger etc.

Forslag:

1. Eidsvoll Arbeiderparti ber om igangsettelse av utredninger for å finne den sosialt mest rettfærdige løsningen for omsetning av strøm i henhold til energilovens formålsparagraf.
2. Salg av strøm til alle abonnenter, i særlig grad til husholdninger, skal foregå på en ensartet måte basert på et standard avtaleverk gjeldende for alle selskaper som skal omsette strøm. Avtaleverket inklusiv eventuelle strømstøtteordninger og felles fakturaoppsett skal kun omfatte strømforbruk, nettleie, avgifter og eventuell strømstøtte.
3. Eventuelle andre ytelser og garantier må tilbys separat uten bindning eller påvirkning av den strømprisen som tilbys og avtales festes. Kun ved bruk av et standard og obligatorisk forpliktende oppsett for pristilbud på salg av strøm så kan folk uten spesialkompetanse være i stand til pristilbud for forskjellige strømlleverandører.
4. Muligheter for valg mellom forskjellige «strømtariffer» eller særskilt navngitt strømvtales begrensnes i størst mulig grad. Tidligere tiders «husholdningstariff» må kunne gjenopprettes og være dekkende da energibehovet er forholdsvis ensartet til de aller fleste hjem/husholdninger i landet vårt.
5. Strømselskapene pålegges strenge konsesjonsbestemmelser med krav om fast ansatte medarbeidere med spesialkompetanse. Strømselskapene organiseres i

- separate avdelinger for henholdsvis privat strømforbruk og strøm til næringsvirksomhet.
6. Salgspåvirkning via personer med tilknytning til «Callsentere», utleiefirmaer etc. tillates ikke. Tilbud og/eller videreformidling av salg av strøm knyttet til varekjøp med rabatter i en hvilken som helst annen forretning tillates ikke.
 7. Antall strømselskaper bør begrenses i størst mulig grad gitt av strenge konsesjonsbestemmelser og mulig tilknytning til de 5 prisområdene vi har for strøm.
 8. Overordnet forslag med formål og forslaget hensikt Eidsvoll Arbeiderparti mener at dagens markedsbaserte omsetning og salg av strøm, en av våre viktigste infrastrukturer, må endres helt strukturelt til å bli i samsvar med vår sosialdemokratiske ideologi. Vi vil aldri kunne oppnå lave og stabile strømpriser slik det blir hevdet gang på gang av de som forsvarer markedsstyringen av strømsalg og strømpriser.
 9. Strømpriser fastsatt av børsen basert på etterspørsel og tilgjengelig kraft kan aldri gi en stabil strømpris, dette er nokså åpenbart. Inngåelse av fastprisavtaler på strøm der strømprisen varierer helt uakseptabelt fra minuspris til mellom 5 og 10 kr pr kWh. Fastpris på strøm kan på ingen måte sammenliknes med fastprisavtale på bankrenter som varierer helt marginalt over måneder og år.
 10. Energiprisen på strøm må frikobles fra energiprisene på gass og olje. Tiltak for å etterkomme dette må utredes og igangsettes så snart som overhode mulig.

Begrunnelse

1. Eidsvoll Arbeiderpartis medlemmer, våre velgere og sympatisører opplever en stor utrygghet vi ikke har sett siden 1990-tallet. Den store arbeidsledigheten og det skyhøye rentenivået preget situasjonen vi hadde den gang. I dagens situasjon er det ikke bare de høye strømprisene som preger oss, men utryggheten ved at strømselskapene forleder oss, eller direkte talt, lurer oss til feil valg av strømvavtaler. Eksemplene florerer daglig i pressen. Våre tillitsvalgte treffer stadig på fortvilte mennesker som har havnet i en svært vanskelig situasjon på grunn av en uforståelig strømvavtale. Ja, selv medlemmer med fagkunnskaper har blitt forledet til å skifte strømselskap etter en pågående strømselger i en telefonsamtale.
2. Vedkommende fikk vite at avtalen skulle kun bli spotpris på strøm uten påslag og et månedlig fastbeløp. Dette stemte, men det kom påslag for; Ekspress, Elsikker, Online Pluss, Grønt valg, Bidrag regnskog, Opprinnelsesgaranti, Prisfrys og Administrasjonsgebyr, til sammen en Diverse post på over kr 500 ekskl mva i påslag den dyreste måneden.
3. Eidsvoll Arbeiderparti mener at slik kan vi rett og slett ikke ha det.
4. Arbeiderpartiet må finne en farbar vei ut av situasjonen slik at vi får en helt ny omsetningsmodell for strøm som kommer under offentlig regulering og styring. Vi må sammen få til en endring så raskt som praktisk mulig.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Akershus Arbeiderparti støtter at forslaget kan behandles under politiske saker på Landsmøtet, men har ikke realitetsbehandlet innholdet. Akershus Arbeiderparti mener det er avgjørende viktig at folk og næringsliv har tilgang til billig, ren og forutsigbar energi.

Sentralstyrets merknad

Forslag 1: Strømprisutvalget har allerede utredet dette og kommet med flere anbefalinger.

Resten av forslaget anses ivaretatt av følgende punkt i forslag til nytt partiprogram: "Innføre strengere regulering av strømsalgsselskapene, blant annet ved å påby standardiserte kontrakter og lovfeste maks påslag. Det skal være vanskeligere å få og lettere å miste konsesjon for selskaper som selger strøm."

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #228

Finnmark Arbeiderparti
Uttalelse kraft

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Finnmark Arbeiderparti ser hvilken betydning Norge har som en stabil og forutsigbar leverandør av gass til et Europa i krise. Produksjonen på Melkøya står her sentralt. Samtidig har Norge forpliktelser i forhold til å innfri våre klimamål.

Finnmark er i en vanskelig situasjon i forhold til tilgangen på energi. Nettutbygging av 420kV linjer internt i fylket, og dobbel 420kV linje Balsfjord-Skaidi inn til Finnmark, er avgjørende for økt kraftforbruk, økt produksjon, og for å unngå stor økning i kraftpriser. Behandling av konsesjonssøknader og utbygging av nettkapasitet i Finnmark og inn til Finnmark må skje parallelt, og med prioritering av økt kapasitet til Øst-Finnmark. Det er behov for mer effektiv konsesjonsbehandling, samtidig som hensyn til natur og samenes urfolksrettigheter ivaretas.

Finnmark Arbeider parti mener derfor at elektrifisering av Melkøya krever at utbyggingen av nettet utbygges raskt, slik at samfunns- og næringsutvikling i Finnmark ikke rammes av redusert tilgang på nødvendig kraft. Melkøyas viktige rolle i forhold til energitilførselen til Europa må ikke risikeres redusert i diskusjonen om elektrifisering. Elektrifisering kan derfor kun skje når det er tilstrekkelig kapasitet i nett og i produksjon av energi til å dekke framtidig etterspørsel i Finnmark.

Finnmark Arbeiderparti vil peke på nødvendigheten av å utrede fornybare energikilder og karbonfangst og lagring (CCS).

Finnmark Arbeiderparti er helt klare på viktigheten av å opprettholde produksjonen på Melkøya fram til det er framkommet løsninger som ikke reduserer kapasitet og utviklingsmuligheter i Finnmark.

Finnmark Arbeiderparti understreker betydningen av at tilgangen på nettkapasitet og energi til Finnmark må løses, uavhengig av løsninger knyttet til elektrifisering av Melkøya. Løsningene som velges må ivareta både behovet for å opprettholde produksjonen på Melkøya og sikre Finnmark vesentlig større nettkapasitet og tilgang til energi.

Reservert kapasitet av strøm må omdeles etter nye kriterier med politiske prioriteringer som ivaretar næringsliv og grønne arbeidsplasser. Vi må bort fra «først til mølla» prinsippet. Finnmark Arbeiderparti ber energiministeren om å få fortgang i utbygginga av på 420Kv linja til Øst-Finnmark.

Begrunnelse

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Uttalelsens intensjon er i tråd med forslag til nytt partiprogram og de viktigste punktene anses ivaretatt.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #242

Buskerud Arbeiderparti

Det haster å redde Oslofjorden.

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Arbeiderpartiet mener:

- At det haster med å gjenreise økosystemet i Oslofjorden.
- At det innføres nullfiske, herunder trålfrie områder i deler av Oslofjorden.
- At staten bidrar til at nødvendige krav til nitrogenrensing ikke medfører betydelige økninger i de kommunale vann- og avløpsgebyrene.
- At det må satses mer på forskning.

Begrunnelse

Forskere har lenge advart mot faren for en økologisk kollaps i Oslofjorden. Fiskearter er borte eller i ferd med å bli borte. Den lokale kysttorsken er ett eksempel. Utslipp fra renseanlegg og landbruk fører til algeoppblomstring som dekker områdene der torsken skal vokse opp, med slim.

Miljødirektoratet og Fiskeridirektoratet har på oppdrag fra Klima- og Miljødepartementet utredet forslag til nødvendige forvaltningstiltak innen fiskeri i Oslofjorden, for på den måten å bygge opp igjen økosystem og bestander.

Ett av forslagene er nullfiske i tre større områder, herunder større trålfrie områder i Indre Oslofjord og deler av nasjonalparkene Ytre Hvaler og Færder. Nullfiske vurderes som det mest effektive virkemidlet innen fiskeforvaltningen for å få tilbake en friskere og renere Oslofjord. Forslaget oppfyller dessuten deler av Tiltaksplan for Oslofjorden som til nå har manglet oppfølging. Nullfiske vil også ha positive effekter for sjøfugl, bunnhabitat i nasjonalparkene Færder og Hvaler og redusert karbonutslipp fra bunnsedimenter.

Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2024 ba stortingsflertallet om en utredning i løpet av våren 2025 om å innføre nye restriksjoner på bunntrål og snurrevad for å sikre kystflåten økt forrang i det kystnære fisket, særlig i områder med stor naturverdi.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Anses ivaretatt av følgende punkter i forslag til nytt partiprogram:

"Bedre tilstanden for Oslofjorden, blant annet ved å:

- Restaurere kantsoner og bekkeløp, i tillegg til kystnaturen
- Stanse næringstilførsler fra avløp gjennom nitrogenrensing
- Legge til rette for at rovfiskbestandene gjenoppbygges"

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #245

Oslo Arbeiderparti

En sosialdemokratisk politikk for å stanse tapet av natur

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

En sosialdemokratisk politikk for å stanse tapet av natur

Sosialdemokratisk naturpolitikk

Retten til et levelig og sunt miljø er en menneskerett. Det foregår tre pågående miljøkriser: global oppvarming, tap av biologisk mangfold og forurensning. Hver for seg og til sammen svekker disse krisene denne menneskerettigheten. Oslo Arbeiderparti mener det en kjerneoppgave for sosialdemokratiet å ta vare på vår alles rett til et levelig miljø, og at vårt forvalteransvar forplikter oss til å overlevere til kommende generasjoner en planet som er i bedre tilstand enn vi overtok den. Oslo Arbeiderparti mener at følgende prinsipper skal ligge til grunn for forvaltning av norsk natur:

1. Alle skal ha lik tilgang til naturen

Alle skal kunne bevege seg i det fri. Allemannsretten gir oss rett til å ferdes og oppholde oss i utmark i Norge. Allemannsretten er en viktig del av vår kulturarv, og slår fast at vi eier den norske naturen i fellesskap. Allemannsretten gir ikke bare rettigheter, men også plikter. Den krever av oss at vi skal opptre hensynsfullt og varsomt når vi ferdes og oppholder oss i naturen.

2. Naturressurser skal forvaltes for framtidige generasjoner

Norges rikdom er bygget på naturressurser. Gjennom historien har bergverk og mineralindustri, fiske, landbruk og treindustri vært bærebjelker i norsk økonomi. Utbygging av vannkraft dannet grunnlaget for dagens kraftkrevende industri. Petroleumsnæringen har bidratt vesentlig til norsk økonomi. I senere tid har også nye næringer som alle høster av naturen kommet til: akvakultur, turisme, og varehandel og tjenesteytende næringer. Denne naturrikdommen skal fordeles på alle generasjoner, ikke bare de som lever nå. Derfor må ressursutnyttelsen være bærekraftig over tid.

3. Vi kan ikke bare leve av, men med naturen

Vi mennesker er natur. Alt som lever er deler av den samme helheten, og alle levende vesener har like stor rett til å utfolde seg. Vi er også avhengige av levende økosystemer for å overleve som art. Bevaring av arts mangfoldet avhenger av nok plass og uberørt natur. Naturarealene våre er i all hovedsak ikke fornybare, og må sikres slik at de reelt sett kan sikre artenes overlevelse og velfungerende økosystemer.

4. Naturverdier må vektlegges like tungt som pengeverdier

Vi må utvikle nye beslutningssystemer som verdsetter naturens bidrag til oss mennesker. Først når natur fullt og helt er rammen rundt all politikk, sikrer vi livsgrunnlaget til våre etterkommere. Verdivurderingen av den samlede samfunnsnytteten for hvert eneste naturinngrep må baseres på erkjennelsen av at areal- og naturressurser er begrenset og uerstattelige.

5. En ansvarlig internasjonal naturpolitikk

En ansvarlig naturpolitikk tar også ansvar for natur utenfor Norges landegrenser. Tap av naturmangfold er en global krise som også trenger globale løsninger. Arbeiderbevegelsens internasjonale solidaritet må også gjelde natur. Norges globale fotavtrykk gjennom vår

etterspørsel etter varer og tjenester og eksport av petroleum påfører i dag andre land og folk uakseptable klima- og miljøbelastninger og naturtap.

Menneskets livsgrunnlag er truet

Vi bygger ned natur i et stadig raskere tempo, både nasjonalt og globalt. Hver gang vi bygger ned litt mer natur – uansett for hvilket aktverdig samfunnsformål – reduserer vi vårt eget livsgrunnlag, og grunnlaget for at også kommende generasjoner kan leve samme gode liv som oss. For å sikre at vi har et levelig miljø må vi derfor endre vårt eget forhold til naturen.

Fordi forandring skjer over lang tid, kan det være vanskelig å føle på en opplevelse av at naturen vår er i krise. Samtidig er tegnene der, og de er mange, i form av naturkatastrofer som flom, ras og oversvømmelser, som blir hyppigere og mer alvorlige. Måker som blir stadig flere og mer slitsomme i bybildet fordi de må søke inn der i jakten på mat. Også insekter det er blitt påtakelig færre av de siste tiårene.

De fleste isbreene våre vil bli borte før år 2100, selv om vi klarer å holde oss innenfor 1,5-gradersmålet. Tregrensen har de siste 100 år flyttet seg med ca 1 meter i året og flere arter slik som villrein, villaks, fjellrev, hare og rype er utrydningstruet. Også mange andre arktiske arter står i fare for å dø ut.

For nesten alle truede arter og naturtyper i Norge er arealendringer den største trusselen. Stadig utbygging av fritidsbebyggelse og annen infrastruktur fratar og avskjærer viktige leveområder for dyr, fugler, insekter og planter. I tillegg hindrer økt menneskelig ferdsel i naturen dyrenes muligheter til å vandre innad i, og mellom, viktige beite- og kalvingsområder.

Humler og andre ville pollinerende insekter er helt avgjørende for at vi har naturlige økosystemer som lever og regenerer seg selv. De er svært viktige for produksjon av frukt, bær, oljevekster og frø. Bestandene av insekter går ned verden over, men vi vet lite om hvordan situasjonen har endret seg over tid i Norge. Det er i dag registrert 210 bie- og humlearter i Norge. Nesten en tredjedel av disse er utrydningstruet (Rødlista, 30,6 %). 17 prosent er direkte utrydningstrua. Hovedgrunnen er at leveområdene deres blir mindre eller av dårligere kvalitet i tillegg til klimaendringer, plantevernmidler og invaderende arter.

Oslofjorden er i en akutt krise, og rangeres som Skandinavias mest forurensede fjord. Nitrogen og fosfor fra landbruk og avløp er hovedårsakene til dette. Elvene fra landets største jordbrukskommuner renner ut her. I nedbørsfeltet til Oslofjorden, som omfatter omtrent hele Østlandet, er det over 400 kommunale og interkommunale renseanlegg. Bare seks av disse fjerner per i dag nitrogen fra avløpsvannet.

Utbygging av byer og tettsteder krever både infrastruktur og frigjøring av tomtearealer, samt tildekking av grønne områder med asfalt og betong. I tillegg til at det nødvendige grønne skiftet også vil kreve mer kraft og miljøvennlig kraft så vil dette også være bidragsyter til å bygge ned naturområder for å gi plass til kraftproduksjon.

Naturkrise er akutt og svært alvorlig. Et fortsatt tap av natur og økosystemer på dagens nivå vil ha fatale konsekvenser for vår velstand og i ytterste konsekvens vårt samfunns overlevelsessevne. For å stanse tapet av natur, og få tilbake noe av naturen vi har tapt,

kreves det løsninger både på enkeltsaker og på systemnivå. I dag er arealforvaltning i stor grad overlatt til kommunene, noe som gjør at vi mister muligheten til å se hele landets naturverdier og arealdisponering under ett. Å finne svar på naturkrisa krever også at vi ser på forholdet mellom lokale, regionale og nasjonale virkemidler på nytt. Vi må utvikle verktøy som gjør at vi kan sette mål på nasjonalt nivå, som kan måles, følges opp og hvor nye tiltak kan settes inn der det er nødvendig. Bit-for-bit- nedbyggingen og forurensingen av naturen kan ikke stanses hvis vi ikke ser helheten.

Norge

Stanse bit-for-bit nedbygging av natur

Nedbyggingen av naturen må reduseres kraftig på kort sikt, og underlegges klare nasjonale mål om reduksjon og over tid stanses i tråd med den internasjonale naturavtalens mål om restaurering. Avtalen forplikter til restaurering av 30% av arealer med forringede økosystemer og bevaring og forvaltning av 30% av arealer på land og i havet. Norge må følge opp disse målene på nasjonalt nivå.

Løsningen på naturkrisa kan bygge på erfaringene vi har med å få grep om, og jobbe med, klimakrisa. Klimautvalget 2050 pekte på at "UFF-rammeverket" vil stå sentralt i å omstille Norge til et lavutslippssamfunn. Dette er et rammeverk, hvor man på et område jobber etter å unngå, flytte eller forbedre aktiviteten. Unngå er å la være å gjennomføre tiltak som fører til problemet, flytte er å endre gjennomføringen av aktiviteten og forbedre er tiltak som teknologi og ressursbruk. En slik tankegang bør også være førende for aktiviteter eller tiltak som fører til tap av natur.

Oslo Arbeiderparti vil:

- innføre et nasjonalt mål for arealnøytralitet i løpet av neste stortingsperiode, som skal gjelde fra 2030. Naturarealer som nedbygges, må erstattes med restaurerte arealer av tilsvarende kvalitet.
- opprette et system for nasjonal kontroll med arealbruk og etterlevelse av arealnøytralitetsmålet. Systemet skal også etablere tydelige nasjonale prioriteringer om hvilke formål som kan legitimere nedbygging av natur, som for eksempel å oppnå klimamålene i klimaloven
- utvikle naturregnskap på kommunenivå, og kreve naturbudsjett til arealforvaltning i kommunene som en del av kommuneplanene
- innføre avgift for naturnedbygging hvor inntektene settes av i et naturfond for restaurering av forringede naturarealer
- opprette et tilsvarende system som ROBEK-liste for kommuner med svak naturforvaltning, hvor staten midlertidig overtar arealforvaltningen i kommunen
- sørge for strengere håndheving av miljøkriminalitet, og øke straffeutmålingen slik at vi reelt gjør det mindre attraktivt å begå denne typen kriminalitet
- flytte planavdelingen fra Kommunaldepartementet til Klimadepartementet, for å sikre at miljø vektlegges i større grad enn i dag.

Skog

- innføre en minstealder for skogen før en hogger
- kreve plukkhogst som standard hogstmetode og forby flatehogst i all gammelskog/urskog

- forby hogst i hekke- og yngletiden
- opprette en uavhengig statlig tilsynsmyndighet av norsk skogbruk
- øke bevilgningene til frivillig vern av skog

Vann, vassdrag, hav og havbunn

Vi må sikre levende hav, rene fjorder og vassdrag livskraftige økosystemer. Det handler om tilgangen til rent vann, vannrensing, karbonlagring og hvordan vi best beskytter oss mot flom, ras og tørke ettersom været blir varmere og villere.

Oslo Arbeiderparti vil:

- mobilisere til en nasjonal krisedugnad for Oslofjorden hvor staten tar en større rolle i å koordinere og finansiere nødvendige oppgraderinger av kommunale vann- og avløpsanlegg, og for å verne- og restaureringstiltak for havmiljøet
- gjennomføre hurtigvirkende akuttiltak for å redusere gjødslingsrelaterte nitrogen- og fosfornivåer i norske vassdrag, som i dag er blant de høyeste i OECD
- øke statens materielle bidrag til gjenåpning, biologisk restaurering, og rensing av elver, sidearmer og bekkeløp i særlig befolkningsrike områder
- evaluere effektiviteten i fylkenes oppfølging av ansvaret som vannregionmyndigheter, og sikre en helhetlig vann- og vassdragsforvaltning med styrket tilsyn og effektiv avviksoppfølging
- forby bunntåling i alle vernede havområder, og for indre- og ytre Oslofjord allerede fra 2025
- innføre krav til nullutslipp av lakselus, rømming og slam fra oppdrettsanlegg innen 2030
- innføre prinsipp om at miljøkartlegginger i forbindelse med leting og utvinning av mineraler på havbunnen skal gjennomføres av uavhengige forskningsmiljøer tilknyttet internasjonale samarbeid

Artsmangfoldet

- innføre stans for all ny hyttebygging i villreinenes leve- og beiteområder på Rondane og Hardangervidda, samt i randsonen av disse. Byggestansen skal som minimum ha varighet til og med neste oppdatering av den norske rødlista
- redusere menneskelig ferdsel som avskjærer villreinen fra å migrere mellom viktige beiteområder, blant annet ved å kraftig innskrenke adgangen til ferdsel langs enkelte stier som medfører særlig stor skade
- gi aktører som har økonomisk inntjening knyttet til turisme i de nasjonale villreinområdene et større materielt og økonomisk ansvar for belastning som påføres naturen generelt, og villreinbestanden spesielt
- stille krav til at det gjennomføres bestandstelling også på private jaktfelt og at det skal settes kvoter for felling av vilt på lik linje som på statlige områder. Dersom bestanden er for lav til å jaktes på så må det stenges også på private områder.
- ha strengere begrensning på hvor mye fisk og vilt utenlandske jakt- og fisketurister kan ha med seg ut av landet. Følge dette opp med kontroller og straff om det ikke overholdes.
- sette senere jaktstart og høyere jegeravgift for jegere bosatt i utlandet, slik svenskene har gjort

- Tilbakeføre ansvaret for viltforvaltningen fra Landbruks- og matdepartementet til Klima- og miljødepartementet.

Allemannsretten og friluftsliv

- regulere ferdsel i særlig sårbar natur, eller naturområder som utsettes for særlig høy belastning
- grunnlovsfeste allemannsretten
- stille krav i konsesjonsoverføring til nye eiere av skog og fjellområder at det gis tilgang til jakt og fiske
- bevare grensa for Oslomarka og verne flere verdifulle natur- og friluftslivsområder nært storbyer og store tettsteder ved at flere områder får markalov
- sørge for at alle kommuner har kartlagt og verdsatt sine friluftslivsområder, og ivaretar disse i planprosesser
- klimatilpasse friluftslivets infrastruktur slik at turveier, turstier, skiløyper m.m. tåler mer ekstremvær og reduserer slitasjen på naturen
- sikre at det er både mulig og enklere for flere å komme seg ut i naturen gjennom å styrke den skånsomme og naturvennlige tilretteleggingen for friluftsliv. Behovet er særlig stort i nærområdene til byer og store tettsteder

Tidlig innsats for eierskap til naturen

Trygghet i- og forståelse for naturen gir mestring, trivsel og en større vilje til å ta vare på naturen. For å bidra til at framtidige generasjoner skal ha lyst til å ta vare på naturen, skal Arbeiderpartiet arbeide systematisk for å utjevne forskjeller i friluftslivsdeltakelse gjennom å styrke opplæringen i friluftslivskunnskap og friluftslivsferdigheter.

Oslo Arbeiderparti vil:

- styrke opplæringen i allemannsretten slik at alle innbyggere er kjent med sine rettigheter og plikter
- iverksette tiltak for å redusere systematiske sosiale forskjeller i deltagelse i friluftsliv og naturopplevelser
- utarbeide egne strategier for inkludering av barn og unge, innvandrere og personer med funksjonsnedsettelse i natur- og friluftsliv

Grønn byutvikling i Oslo

Oslo Arbeiderparti vil:

- ha 3-30-300-regelen som mål for arealforvaltningen i Oslo: Minst tre trær skal kunne ses fra hvert hjem, minst 30 prosent trekronedekke i alle nabolag, maksimum 300 meter til nærmeste offentlige park eller grøntområde
- sammen med private utbyggere bidra til å etablere nye, store parkområder i Oslo
- Evaluere og styrke Prosjekt Oslostrær, og plante minimum 15 000 trær årlig i Oslo fram til 2035.
- ha en streng forvaltning av markaloven
- fornye og forsterke Tiltaksplan for ville pollinerende insekter, og øke omfanget av sammenhengende, gode leveområder og korridorer for pollinerende insekter i byer og tettsteder

- etablere Alna-elva miljøpark og åpne flere elver og bekkedrag
- som hovedregel stille krav i alle reguleringsplaner at gjenbruk av eksisterende bygningselementer skal være vurdert, og krav om analyse av potensial og plan for gjenbruk av materialer og masser fra det enkelte tiltak
- gå inn for å innføre en enkel trestrategi for Oslo som kan stå seg over tid med noen overordnede mål om mangfold av tretyper, tredekning i alle bydeler og full levetid
- styrke og ta vare på gartnerfaglig kompetanse i kommunens egen virksomhet, for å sikre bedre bestillerkompetanse og bedre helhetlig oppfølging av skjøtselen av grøntarealer, parker og bytrær

Vårt internasjonale ansvar

Arbeiderpartiets solidaritet har aldri stanset ved landegrensene våre. Vårt ideologiske utgangspunkt er at de land og folk som har størst forutsetninger for å bidra mest, bærer den tyngste børa også for naturen. Norge har derfor tatt lederskap i flere viktige og krevende internasjonale miljøforhandlinger, og også investert betydelig i konkrete naturtiltak i land i sør. Havsatsingen bidrar til bærekraftig forvaltning av blå ressurser, og har i særlig grad bidratt til å sette søkelys på plastforurensningens negative effekter på livet i havet. Regnskogsatsingen er Norges viktigste internasjonale klimatiltak, men også et betydelig bidrag til å redusere tap av artsrike naturområder i tropene. Sårbare og marginaliserte urfolkgrupper støttes i sine forsøk på å bli anerkjent og få lovbeskyttelse som naturvoktere av egne tradisjonelle territorier, der godt forvaltede urfolksterritorier over tid har vist seg å bidra best til naturbevaring. I årene framover vil det være stort behov for å sikre finansiering av både naturarbeidet og klimaarbeidet internasjonalt og i enkeltland. Norge har forutsetninger for å bidra betydelig, gitt stort økonomisk handlingsrom og sterke nasjonale kompetansemiljøer. Samtidig vil vår troverdighet ute avhenge av vår egen evne til å gjennomføre vår forholdsmessige del av løsningen hjemme.

Oslo Arbeiderparti vil:

- sikre videreføring av regnskogsatsingen minst på dagens nivå, og vurdere en opptrapping dersom tropiske skogland leverer gode resultater
- bidra til at Norge leder an i arbeidet med å finansiere og fullt ut gjennomføre den nye naturavtalen, både hjemme og ute. Norge skal ta et særlig ansvar for selv å øke støtten til land i det globale sør, eksempelvis gjennom direktesamarbeid med land som ønsker å lede an
- utrede utvidelse av garantiordningen for investeringer i fornybar energi i sør til også å omfatte investeringer i beskyttelse og restaurering av viktige naturarealer
- bidra til å kartlegge Norges internasjonale naturavtrykk fra vår etterspørsel etter og forbruk av varer og tjenester (import), og vurdere hvordan Norge kan bidra konkret til at målet om arealnøytralitet kan nås også ute
- sikre at Norge fortsetter å lede an i arbeidet med å sikre urfolk råderett over sine tradisjonelle naturområder

Begrunnelse

Uttalelsen er vedtatt av Oslo Arbeiderpartis representantskap etter en grundig prosess og involvering av partiorganisasjonen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Forslag til nytt partiprogrammet inneholder et omfattende naturkapittel, der intensjonen i uttalelsen ivaretas.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #249

Forslagforfatter: Østfold Arbeiderparti

Østfold Arbeiderparti

Tittel

Rentefrie lån for utbygging av nitrogenrenseanlegg

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Staten tilbyr kommunene rentefrie lån for utbygging av nitrogenrenseanlegg.

Begrunnelse

I 2022 kom Statsforvalteren med beskjed om at alle kommuner som tilhører en omfattende tettbebyggelse innenfor Oslofjordens nedbørsfelt må forvente at det kommer krav om nitrogenfjerning ved utslipp av kommunalt avløpsvann.

I mange kommuner i landet investeres det for milliardbeløp i renseanlegg for nitrogenrensing. Å få etablert slike renseanlegg er viktig for å imøtekomme miljøkrav og få rensed nitrogen som er en årsak til de store problemene i Oslofjorden. Den økologiske tilstanden i Oslofjorden har blitt sterk svekket som følge av forurensning. Nitrogenrensing er viktig for at fjorden vår skal være levende også i fremtiden, og det er viktig at kommunene tar det ansvaret. Likevel er vi bekymret for kostnadene dette vil medføre for Østfolds innbyggere når mange fra før av opplever harde tider økonomisk.

Kostnadene til renseanleggene kommer til å bli store både når det gjelder investering og drift, og det vil påvirke innbyggerne økonomisk. Kommunale avgifter økes i flere kommuner som følge av store beløp til blant annet avfallssortering, vann og avløp som bidrar til større utgifter for innbyggerne. Dette kommer i tillegg til de utfordrende prisøkningene mange opplever som følge av dyrtiden vi lever i.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Et slikt forslag må utredes nærmere. Rentefrie lån gjennom Kommunalbanken kan komme i strid med EØS-reglene. Kommunalbanken yter grønne lån med rabatt til klima- og miljøvennlige prosjekter som oppfyller nærmere oppstilte kriterier.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #252

Østfold Arbeiderparti

Grønt industriløft

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

1. Raskere strømnnettutbygging
2. Økt strømproduksjon
3. Sikre effektiv dampproduksjon ved å løse utfordringen med kvoter på avfallsforbrenning

Begrunnelse

Raskere strømnnettutbygging

Utbygging av strømnettet for økt overføringskapasitet er en klimaløsning som haster å implementere. Strømnettet i Østfold er gammelt og har mange flaskehalser hvor overføringskapasiteten er for liten. Dette hindrer videre elektrifisering i eksisterende industri, og hindrer utviklingen av nye grønne bedrifter og nye næringsområder, noe som kan føre til økte utslipp og tap av grønne arbeidsplasser.

Vi er avhengig av at det sikres tilstrekkelig handlingsrom og ressurser i NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat), Statnett og øvrige nettselskaper for å få fortgang i planlegging og utbygging av overføringsnettet.

Økt strømproduksjon

Ifølge Statnett kan Norge få kraftunderskuff i 2027. Vi vil gjøre vårt i regionen for å produsere kraft. Det trengs insentiver og endring av rammebetingelser som gjør det enkelt og lønnsomt for industrien og store næringsområder å produsere og selge solstrøm seg imellom. Store tak- og veggarealer er tilgjengelig hos industrien. Det må komme på plass lignende plusskundeordning for industri, som for boligselskap og enkeltstående næringsbygg. Insentiver for annen type fornybar kraftproduksjon, samt

energieffektivisering, er også nødvendig.

Sikre effektiv dampproduksjon ved å løse floken med kvoter på avfallsforbrenning
I Sarpsborg og Fredrikstad har vi landets mest effektive energiproduksjon fra avfallsforbrenning. Dette er resultat av tett samarbeid gjennom hele året mellom energiprodusentene og industrien, og Fredrikstad har også fjernvarmesystemet, slik at minst mulig energi går til spille. Det er derfor et stort paradoks at en særnorsk definisjon av kvoteplikt for avfallsforbrenningsanlegg truer denne ressursutnyttelsen. Tre anlegg i Norge er kvotepliktige, og alle ligger i denne regionen.

Energigjenvinning fremmes av «alle» som løsning for å avlaste strømmettet. Her skjer det motsatte: kvoteplikt på ressurseffektiv dampproduksjon gjør dampen ulønnsom og kan øke behovet for strøm. Tregheten i strømmettutbyggingen kan likevel resultere i økt bruk av fossil energi i industrien. Samtidig vil avfallsforbrenningsanleggene dels måtte fyre for kråka. Klimagassutslippene vil øke heller enn å gå ned. Dette er uforståelig når vi mer enn noen gang trenger raske utslippskutt.

Floken er ved flere anledninger forsøkt løst med nasjonale myndigheter. Det kommunalt eide anlegget i Fredrikstad og Sarpsborg Avfallsenergi har nå gått til sak mot staten for å utfordre kvoteplikten i rettssystemet.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Forslag 1 og 2 anses ivaretatt av energikapittelet i forslag til nytt partiprogram. Forslag 3 anses ivaretatt av følgende punkt i forslag til nytt partiprogram: "Utnytte overskuddsvarme og det store fjernvarmepotensialet som finnes spesielt i tettbygde byer"

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #253

Østfold Arbeiderparti

Villsvin skal utryddes i Norge.

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.2. Energi, klima og miljø

Forslag

Norge må ha en nullvisjon om villsvin i Norge, og sørge for at målet nås - slik at villsvin i Norsk natur utryddes.

Begrunnelse

Villsvin hører ikke til i Norsk fauna (natur) og gjør stor skade for landbruket, og innebærer risiko for dyrehelsa vår, bruk av utmark og for svinehold.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Offentlig forvaltning jobber allerede mot villsvin i norsk fauna.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

2.3. Barne- og familiepolitikk

Forslag #26

Våler Arbeiderparti Hedmark, Innlandet Arbeiderparti
Staten må ta hele ansvaret ifm finansiering til barnevern

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.3. Barne- og familiepolitikk

Forslag

Våler Ap oppfordrer til en grundig gjennomgang av dagens finansieringsmodell og en overgang til en ordning der staten tar hele ansvaret for barnevernets finansiering. Dette vil ikke bare styrke barnevernet, men også bidra til å sikre at alle barn får en trygg og omsorgsfull oppvekst.

Begrunnelse

For å sikre en mer rettferdig og bærekraftig finansiering av barnevernet, foreslår Våler Ap at staten tar et betydelig større ansvar. Dette innebærer at staten må dekke de faktiske utgiftene kommunene har i forbindelse med barnevernstjenester.

Barnevernet spiller en avgjørende rolle i å beskytte og støtte sårbare barn og familier. For å kunne utføre denne viktige oppgaven på en effektiv måte, er det nødvendig med tilstrekkelige ressurser og finansiering. Dagens finansieringsmodell legger en uforholdsmessig stor byrde på kommunene, noe som kan føre til varierende kvalitet og tilgjengelighet på tjenestene.

Ved å la staten dekke de faktiske utgiftene kommunene har, vil vi kunne sikre en mer ensartet og rettferdig fordeling av ressurser. Dette vil også bidra til å redusere økonomiske ulikheter mellom kommunene og sikre at alle barn, uavhengig av hvor de bor, får den hjelpen de trenger.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Ny barnevernsreformen fra 2022 har gitt kommunene mer ansvar på barnevernsområdet. Reformen skal bidra til å styrke arbeid med forebygging og tidlig innsats og mindre økonomiske ressursbruk på reparasjon. Dette forslaget bygger ikke opp under denne intensjonen.

Sentralstyrets merknad

Ny barnevernsreformen fra 2022 har gitt kommunene mer ansvar på barnevernsområdet. Reformen skal bidra til å styrke arbeid med forebygging og tidlig innsats.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #55

Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Barnetrygd som middel mot fattigdom

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.3. Barne- og familiepolitikk

Forslag

Stange AP mener at økning av barnetrygdsatser og beskatning av ytelsen bør være et middel for å bekjempe fattigdommen

Begrunnelse

Barnetrygd ble innført i 1946 og har vært både en nødvendig og kjærkommen inntekt for mange. I moderne tid ser vi derimot at den universelle løsningen ikke lenger treffer like godt som den burde. Hos mange mottakere er den et høyst nødvendig tilskudd til husholdningen for mat på bordet og klær på kroppen. For andre, har den gått rett på sparekonto og kan da være med på å gjøre forskjellene større. To regjeringer har begge utredet alternative løsninger for barnetrygd, og begge rapporter fra disse utredninger, peker på at størrelsen på barnetrygd må opp på et høyere nivå for å kunne være et effektivt hjelpemiddel til å løfte barn og deres familie ut av fattigdom. I oktober 2023, ble rapporten «En barndom for livet. Økt tilhørighet, mestring og læring for barn i fattige familier» levert til barne- og familieminister Kjersti Toppe. I rapporten foreslås det en betydelig økning av barnetrygd, beholde den universelle løsningen, men at den skattlegges. Skatt er den beste omfordelende løsningen vi har.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Det er over 100.000 barn som lever i fattigdom. Dette er utredet nå nylig og dette er et anbefalt tiltak.

Sentralstyrets merknad

Barnetrygden er økt i flere omganger, og med til sammen 10,5 mrd. årlig i 2025, ift forrige regjering. Det er også endret innretning, slik at barn under og over 6 år gir samme utbetaling, og en endring i sosialstøtten, slik at barnetrygd holdes utenfor, når sosialhjelp beregnes.

Å endre barnetrygden gjennom skattelegging, vil også bety at vi i så fall går bort fra å utbetale en universell støtte til hvert enkelt barn.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #98

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti

Den moderne familien

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.3. Barne- og familiepolitikk

Forslag

- Mener at også personer som har et forpliktende samliv, men som ikke er gifte eller samboere, skal få tilgang på tjenester som eksempelvis familieterapi eller parterapi.
- Mener familier med enslige forsørgere må sikres like gode rammer som familier med flere forsørgere.

Begrunnelse

Familiebegrepet er i endring og må tilpasses hvordan folk organiserer livene sine.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslagene. Vi anbefaler at forslagene oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiets politikk bygger på ikke-diskriminering og inkludering. Personer som lever i et forpliktende samliv som ekteskap eller partnerskap har tilgang på tjenester som familieterapi og parterapi.

Familier med enslige forsørgere er i dag sikret kompenserende tiltak som utvidet barnetrygd fra og med 1.mars 2023.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #142

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Tydelig regelverk som beskytter barneinfluensere

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.3. Barne- og familiepolitikk

Forslag

Innføre et klart regelverk som beskytter barn som tjener penger på sosiale medier. Forbrukertilsynet skal stille strengere krav til selskaper som bruker barneinfluensere i markedsføringen på sosiale medier. Regjeringen setter ned et offentlig utvalg som går gjennom forbrukerlovgivningen.

Begrunnelse

Med framveksten av sosiale medier ser vi stadig flere tilfeller av familie- og barneinfluensere, der foreldre deler bilder og videoer av sine barn med tusenvis av følgere. Slike barneinfluensere blir ofte avbildet i sårbare situasjoner og publisert uten samtykke. Pengene de tjener av å reklamere produkter i sosiale medier, havner som oftest i foreldrenes lomme. Barneombudet ønsker enda bedre informasjon om hvilke regler som gjelder når barn og unge tjener penger på sosiale medier, samt et tydeligere regelverk med bedre kontrollmekanismer.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Dagens regelverk for markedsføring er plattformnøytralt, og Innlandet Ap mener det ikke trengs et eget regelverk for influencere.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til Innlandet Arbeiderpartis kommentar.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #144

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Kommersiell utnytting av barn i underholdningsbransjen

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.3. Barne- og familiepolitikk

Forslag

Lovfeste kravet om at foresatte av barneskuespillere under 15 år skal sette av mesteparten av barnets lønn på en spesiell bankkonto, som kan bare brukes av barnet etter at hen har

fylt 18 år. Arbeidstilsynet skal ha flere kontrollmekanismer som kan gripe inn dersom barnet opplever noe ubehagelig knyttet til sitt arbeid som skuespiller

Begrunnelse

Underholdningsbransjen ansetter svært ofte barn i film, reklamer og andre produksjoner. Dessverre finnes det svært lite reguleringer og lover som skal beskytte barnas privatliv, inntekt og helse. Jeanette McCurdy, som de fleste kjenner fra iCarly, bidro sterkt til denne debatten med sitt memoar "I'm glad my mom died" i 2022. Der fortalte hun om sine egne opplevelser som barneskuespiller, samt hennes frykt for å bli seksualisert som 12-åring, og overveldende ansvar som fulgte med da hun ble familiens hovedforsørger før hun fylte 10 år. Norge har allerede eksisterende regler knyttet til arbeidstid, ansettelse og arbeidskår av barneskuespillere, men det finnes ikke noe lovverk som sikrer at det er barnet, og ikke foresatt, som får mesteparten av lønna.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Dagens regelverk for markedsføring er plattformnøytralt, og Innlandet Ap mener det ikke trengs et eget regelverk for underholdningsbransjen.

Sentralstyrets merknad

Foreldre har det økonomiske ansvaret for et barn fram til de er 18 år. Det betyr likevel ikke at de bestemmer over pengene som et barn har tjent eller spart. Foreldre eller vergen skal alltid ta hånd om økonomiske forhold på en måte som er best for barnet eller den unge. I Barneloven står det at unge, gjennom Vergemålsloven, har rett til å bestemme over penger de har tjent ved arbeid fra fylte 15 år. I tillegg til eksisterende regler rundt arbeidstid, ansettelse og arbeidsvilkår.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #163

Vågan Arbeiderparti, Nordland Arbeiderparti

Vi må gjøre det mer attraktivt å få barn

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.3. Barne- og familiepolitikk

Forslag

Barnetallene går nedover, vi får barn senere i livet, og vi må derfor gjøre det mer attraktivt å få barn, helst tidligere i livet. Vi foreslår derfor å øke foreldrepermisjon, innføre flere sykedager for foreldre med små barn (da ikke alle har familie i nærheten som kan hjelpe) og

innføre lengre ferie for småbarnsforeldre. En nivå delt barnetrygd, basert på inntekt, må vurderes innført og det må lages flere gode ordninger gjennom husbanken slik at unge med barn kan komme inn på boligmarkedet. Dette kan være ekstra lav rente, lengre løpetid eller andre goder for førstegangskjøpere med barn. En ordning som omgjør studielån til stipend for jenter som får barn under studier må innføres.

Begrunnelse

Alvorlig reduksjon i barnefødsler

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Intensjonen i forslaget støttes og styret ser det slik at forslaget bør oversendes til programkomiteen.

Sentralstyrets merknad

Forslaget er omfattende og bør ses i sammenheng med forslag til nytt partiprogram.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

2.4. Kultur, idrett og frivillighet

Forslag #174

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti
Studenter trenger Samfundet

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.4. Kultur, idrett og frivillighet

Forslag

Øke bevilgninger/støtte til norske studentfrivilligheter og studentersamfundene

Begrunnelse

Studentfrivilligheten er noe av det kjæreste studenter har, det er viktig at den ivaretas. Studietiden kan være tung, vanskelig og ensom, derfor kan ikke viktigheten av et godt sosialt inkluderende miljø som Studentersamfunnet ignoreres. Studentersamfunnet i alle studentbyer er en stor del av studenters liv, både som en sosial møteplass og som et sted for kulturell utfoldelse. for mange er det der bånd knyttes, trivsel skapes og utfordringer i studietiden lettere kan håndteres og unngås. det er viktig med midler for å opprettholde dette tilbudet som for mange er en essensiell del av studie tiden. Studentfrivilligheten blir gang på gang understreket som noe av det viktigste for å motvirke ensomhet blant studenter. Samfunnet er et eksisterende kjerne element av studentfrivilligheten i studiebyene. Det å bruke de midlene vi allerede har for å forebygge og jobbe mot ensomhet blant studenter vil gi raskere resultater enn om det skal bygges opp nye tilbud, og det vil gi studenter samfunnet i flere byer mulighet til høyere takhøyde som treffer flere enn den allerede gjør. Norsk studentorganisasjon har gjentatte ganger løftet behovet for å øke bevilgningen til studentfrivilligheten og der er på tide at de og studenter taes på alvor

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet er opptatt av å bygge opp om frivilligheten generelt. Dette gjelder også studentfrivilligheten. En hovedprioritet har vært å trappe opp og innfri full momskompensasjon for frivillige lag og organisasjoner. Frivillige organisasjoner har mottatt full momskompensasjon i 2021, 2022, 2023 og 2024 og ordningen er i løpet av regjeringssperioden økt med over 1 mrd. kroner. Eksempelvis fikk Studentersamfunnet i Trondhjem i 2020 kr 2,09 mill. i momskompensasjon. I 2024 var dette økt til 2,29 mill. kroner. Forslag til nytt partiprogram fremhever full og regelstyrt momskompensasjonsordning for frivillige lag og organisasjoner.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

2.5. Helse og omsorg

Forslag #27

Engerdal Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Tilgang på originalsmedisiner i Norge til beste for pasienten

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

1. Det arbeides med å få for en bedre beredskap for å sikre at originalmedisiner finnes tilgjengelig hele tiden i Norge.
2. Pasienter får tilgang til og kan velge originalmedisiner ved behandling av alvorlige og kroniske sykdommer.
3. At pasientene slipper å betale mellomlegget mellom erstatningsmedisiner og originalmedisiner.

Begrunnelse

Engerdal Arbeiderparti ønsker å sette fokus på problemet som har oppstått med mangel på medisiner i Norge, spesielt mangel på originalsmedisiner

I Norge er tilgang til effektive og trygge legemidler en viktig del av helsevesenet, både for behandling av kroniske sykdommer og for akuttbehandling. Behovet for originalmedisiner og utfordringer ved mangel i Norge er blitt et problem for mange pasienter.

Originalmedisiner en viktig del av behandlingen for mange pasienter. Originalmedisiner, det vil si medisiner som først ble utviklet av et farmasøytisk selskap og har patentbeskyttelse, er ofte resultatet av omfattende forskning og kliniske studier. Disse medisinene er designert for å ha effekter spesifikke sykdommer og er godt dokumenterte når det gjelder både effekt og bivirkninger. Mange pasienter er avhengig av disse medisinene for å kontrollere kroniske tilstander som diabetes, hjertesykdom, kreft og psykiske lidelser, og er avhengig av disse spesifikke originalmedisinene for å oppnå best mulige behandlingsresultat. For enkelte sykdommer finnes det heller ingen likeverdige alternativer og i slike tilfeller er originalmedisin helt avgjørende for pasientens helse.

Erstatningsmedisiner kan i mange tilfeller være et billigere alternativ. Disse legemidlene har samme virkestoff som originalen, man kan inneholde andre hjelpestoffer eller produksjonsmetoder. Disse forskjellene mellom originalmedisiner og erstatningsmedisiner kan føre til uforutsette bivirkninger fordi erstatningsmedisinene ikke er like godt dokumentert. Og selv om disse medisinene generelt er trygge og godkjennes av helsemyndigheten, opplever pasienter at de ikke virker på samme måte og også gir uforutsette bivirkninger. Dette skapes utrygghet for pasientene.

I tillegg til de helsemessige utfordringene som kan oppstå ved å måtte bytte, er det også et økende problem med mangel på originalmedisiner i Norge. Dette skyldes kan sikkert skyldes flere faktorer, men de skaper en svært utrygg situasjon for alvorlig syke mennesker.

Et siste moment er også at helsemyndighetene «tvinger» pasientene til å velge erstatningsmedisiner fordi dette er billigere for staten enn originalmedisinene. Men for pasienten kan dette føre til unødige plager som kunne vært unngått. Og hvis det er tilgang og en velger originalmedisin, vil pasientene måtte betale mellomlegget, noe enkelte ikke vil ha økonomi til.

Dette problemkomplekset begynner å bli vanskelig for mange mennesker som er avhengig av medisiner.

Derfor vil Engerdal Arbeiderparti be om at Arbeiderpartiet sørger for at:

1. Det arbeides med å få for en bedre beredskap for å sikre at originalmedisiner finnes tilgjengelig hele tiden i Norge.
2. Pasienter får tilgang til og kan velge originalmedisiner ved behandling av alvorlige og kroniske sykdommer.
3. At pasientene slipper å betale mellomlegget mellom erstatningsmedisiner og originalmedisiner.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Det er en utfordring å få ta i nok medisin i det globale markedet. I dag så utgjør medisiner en stadig større andel av spesialisthelsetjenesten sine budsjetter. I staten sitt legemiddelstrategi er både kostnader og tilgang nøye vurdert. her er man avhengig av både original medisiner og generiske medisiner for å oppnå både nok tilgang og fornuftige priser. På denne bakgrunn støttes ikke forslaget

Sentralstyrets merknad

Et legemiddel har som regel en patenttid på 15-20 år. Når patentet på et legemiddel utløper, kan andre produsenter fremstille og markedsføre tilsvarende preparater.

Generiske legemidler som det kan byttes til, såkalte kopipreparater, tilbys av apoteket dersom Statens legemiddelverk garanterer at disse preparatene er medisinsk likeverdige med originalproduktet.

Den store forskjellen er pris – generiske legemidler er ofte billigere enn originalprodukter. Det er derfor et sterkt internasjonalt fokus på generiske legemidler, siden de utgjør en stor forskjell i offentlige helsebudsjetter. I Norge har generisk bytte blitt tilbudt siden 2001.

Generiske legemidler må ikke forveksles med situasjoner der det er mangler av medisiner med ett konkret virkestoff. Oppstår slike legemiddel mangler kan pasienten måtte bytte til et preparat med ett annet virkestoff.

I 2024 ble Legemiddelverket gjort om til Direktoratet for medisinske produkter og fikk ett nytt mandat for legemiddelmangel. Direktoratet jobber løpende med forebygging og håndtering av legemiddelmangler. Direktoratet har et overordnet og helhetlig ansvar for nasjonal forsyningssikkerhet og beredskap for legemidler og medisinsk utstyr. Dette innebærer et operativt og koordinerende systemansvar for nasjonal forsyningssikkerhet og beredskap. Utover å ha overordnet ansvar, har direktoratet også en rekke spesifikke oppgaver innen forsyningssikkerhet og beredskap. Disse er særlig knyttet til virkemidlene lagring, anskaffelser og restriksjoner.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #32

Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Mer rettferdig ressurskrevende tjenester

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

- Kommunene må få dekket en større andel av utgifter til ressurskrevende tjenester, gjennom lavere innslagspunkt eller økt kompensasjonsgrad.
- Ordningen må også gjelde for brukere eldre enn 67 år og som var i ordning før dette tidspunkt

Begrunnelse

Overtid har den kommunale egenandelen/innslagspunktet ved refusjon relatert til utgifter til ressurskrevende tjenester økt mer enn kommunedeflatoren. Spesielt under regjeringen Solberg.

Hvis innslagspunktet kun hadde vært økt med kommunedeflatoren fra 2013 til 2025, så ville det vært om lag 300 000 kroner lavere per bruker i 2025.

Så lenge brukergruppen øker i antall og det kun en andel av de direkte lønnsutgiftene knyttet til den direkte tjenesten som refunderes kommunene vil de årlige utgiftene øke. I tillegg holdes utgifter til administrasjonsarbeid, opplæring og reise utenfor tilskuddsordningen. Det er derfor vesentlig at innslagspunktet ikke øker mer enn deflator og det burde vært redusert.

Konsekvensen av at kommunen skal betale en større andel av utgiftene til denne brukergruppen går på bekostning av andre lovpålagte områder, som f.eks. skole og

barnehage. Oppgaver som ikke er lovpålagte og av forebyggende art blir sterkt nedprioriter med en krevende kommuneøkonomi. På lang sikt samfunnsmessig er dette uheldig.

Refusjonsordningen avsluttes når brukere passerer 67 år. Det gjør imidlertid ikke behovet for tjenesten, de økonomiske forpliktelsene eller brukernes rettigheter. For en mer treffsikker ordning for den enkelte kommune må personer over 67 år inngå i ordningen.

Midler bevilget til dette området har også over tid ikke har blitt benyttet fullt ut. I perioden 2016 til 2023 ved nysaldering av statsbudsjettet har det blitt omdisponert nær 3,5 mrd. kroner til andre formål. Midler som burde tilfalt ordningen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Årsmøtet i Innlandet Arbeiderparti 2023 vedtok:

«Forsterke og forbedre finansieringen av ressurskrevende tjenester. Aldersgrensen på 67 år må fjernes og alle kommuner med spesielt høye utgifter per innbygger må bli kompensert på samme måte som kommuner med under 3200 innbyggere blir i dag.»

Sentralstyrets merknad

En eventuell senking av innslagspunktet for ressurskrevende tjenester er en stor kostnad som må utredes. Vi har nettopp forbedret ordningen gjennom endringene i kommunenes inntektssystemet. Viser til at det i forbindelse med behandlingen av kommuneproposisjonen for 2025 ble vedtatt følgende anmodningsvedtak: "Stortinget ber regjeringen evaluere omleggingen av toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester og vurdere innslagspunktet for ressurskrevende tjenester i forbindelse med ordinære budsjettprosesser".

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #42

Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Fjerne loven om helseforetak

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Arbeiderpartiet vil vurdere en ny modell for større politisk styring av det offentlige helsetilbudet. Kommunene må få kompensert de kostnadene som påløper når de tar over ansvaret for pasienter fra helseforetakene.

Begrunnelse

Lov om helseforetak ble vedtatt 12.06.2001. Trådte i kraft 01.07.2001. Sykehusene ble overført til statlig eide helseforetak 01.01.2002

Mål og verdigrunnlag for reformen:

- Velferdsstatens grunnleggende verdier om likeverd, rettferdighet og solidaritet.
- Sikre alle tilgang til helsetjenester uavhengig av økonomi og bosted
- Helsesektoren skal være underlagt politisk styring for å sikre nasjonale mål. Reformen skal gi sterkere statlig styring.
- Helsevesenet skal skape trygghet i samfunnet.

Helseforetaksreformen i 2002 fjernet redskapene knyttet til samordning av kommunenes og fylkeskommunenes sykehusplaner og andre institusjonsplaner. Det nye i samhandlingsreformen la opp til mer marked i sykehussektoren:

- Innføring av et system der kommunene skulle betale for innbyggernes bruk av sykehusene
- En strengere ordning for kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter i sykehusene
- Etter hvert kom også forslag om kommunale akutte døgninstitusjoner(KAD) i kommuner med sykehus eller med kort veg til nærmeste sykehus

Det er store økonomiske gevinster ved å gi utskrivningsklare pasienter alternative tjenester fra kommunehelsetjenesten. Lokalmedisinske sentre og kommunale akutte døgninstitusjoner vil også gi innbyggerne i kommuner med sykehus eller kort veg til nærmeste sykehus, billigere og bedre helsetjenester enn tjenester sykehusene ga.

Det finnes ikke analyser eller samfunnsøkonomiske beregninger som understøtter disse antagelsene. Svært ofte opplever kommunene å bli overkjørt av helseforetakene som sitter med definisjonsmakten når det gjelder å vurdere om en pasient reelt er utskrivningsklar.

Ikke sjelden blir det skrevet ut flere pasienter på fredag enn på mandag.

Denne samhandlingen betyr i praksis at kommunene påføres store kostnader ved mottak av såkalte utskrivningsklare pasienter uten at dette kompenseres.

Helseforetakene bør derfor avvikles slik at den politiske styringen styrkes. Kommunene må få kompensert de kostnadene som påløper når de tar over ansvaret for pasienter fra helseforetakene.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

*Fylkespartiet viser til vedtak i sitt årsmøte 2021: **Foretaksmodell sykehus***

Siden opprettelsen av helseforetakene har vi sett en økende tendens til byråkratisering og en redusert politisk styring av helseforetakene. For små bevilgninger til spesialisthelsetjenesten innebærer at hensynet til pasientene noen ganger må vike for økonomiske prioriteringer innenfor knappe rammer. Innlandet Arbeiderparti mener at dette ikke har ført til en god offentlig helsetjeneste med lik tilgjengelighet og god kvalitet.

Arbeiderpartiet vil i sitt program innføre en tillitsreform og gi ansatte mer tillit og økt medvirkning, ved at markedstenkingen og målstyringen reduseres, og ved at vi tar sterkere politisk styring over vår felles helsetjeneste. Tillitsreformen tar avstand fra de negative effektene av New Public Management og tar fagfolks kunnskap og erfaringer på alvor. Det må erkjennes at markedsøkonomiske prinsipper ikke er egnet i en styringsform i helsesektoren, og at helseforetaksmodellen har mistet tillit hos befolkningen. Innlandet Arbeiderparti mener derfor at vi må endre styringsmodell, der sykehusene blir demokratisk styrt. Rammefinansieringen må forsterkes, og stykkprisfinansieringen må betydelig ned. Offentlig forvaltning legges til grunn for modellen sykehusene skal styres etter.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Avvikle foretaksmodellen slik den er organisert i dag.
- Utrede og utvikle en ny styringsmodell for sykehusene/spesialisthelsetjenesten som:
 - Setter pasienten sterkere i hovedfokus og forenkler byråkratiet
 - Er mer politisk og demokratisk styrt
 - Er rammefinansiert

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret mener at forslaget er ivaretatt gjennom forslag til nytt partiprogram i delkapittel "Samhandling: Samarbeid, tillit og en helhetlig helsehjelp".

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #58

Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Helse

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

«Arbeiderpartiet vil endre organiseringen slik at ansattes kompetanse og interesse får en sterkere plass i styrene på både helseforetaks- og regionalt helseforetaks nivå. og de regionale styrene skal rapportere til departementet som det ansvarlige organ. Målbar effekt av behandling skal i større grad styre virksomheten enn kvanta og økonomistyring. Finansiering av drift og byggeprosjekter skilles.» Styrene skal ha politisk representasjon som representer opptaksområder og regioner,

Begrunnelse

Foretaksmodellen ble vedtatt og iverksatt 2023 mot betydelig motstand også i vårt parti, som her i Stange og i Hedmark. Den har vært vedvarende omdiskutert og kritisert fra ansattes side, særlig operativt helsepersonell, politiske partier, partiers medlemmer, ikke

minst i vårt parti, og blant økonomer, samfunnsforskere og engasjerte innbyggere. Vi kjenner til at tilsvarende kritikk i andre land førte til endring og avvikling på den tiden Norge innførte.

Skottland som eksempel hadde økonomi som det viktigste argumentet. Endringen de gjorde første raskt til besparelser, effektivitet, tilfredshet og trivsel selv om de gjorde endringene trinnvis over flere år. England har oppretthold driftsformen som ble innført under Margareth Thatchers regjering, med problemer Skottland kom ut av. Til forskjell fra Skottland har Norge evne til å bære større offentlige utgifter. Det har vært noen forsøk på evaluering og endringsforslag. I ettertid synes de mest som «krydder» på løfter i valgkamp. Helsetjenesten er landets største offentlige virksomhet.

Endringer tar lang tid å gjennomføre, det tar tid å se effekten, og ei tung skute å snu om det ikke blir bra. Det er gått 22 år og det er tid for å gjøre opp status under mer kunnskap om hva som fungerer og ikke fungerer. Det er kommet opp enda mer i denne regjeringsperioden enn i foregående år. Etter 22 år er arbeidsstyrken i sykehusene i stor grad fornyet og mindre kjent med endringsprosessen og hva som er gått gal eller dett veg. Deres bekymring i dag er mer overbelastning ved lav bemanning, mange og lange vakter og liten fritid og presset familieliv. Sist er har granskningen gjennom Riksrevisjonen gitt tyngde til kritikken. Dagsaktuelt går anbudsprosessene gir innen rusomsorgen utslag med nedleggelser stikk imot regjeringens rusreform for mer og bedre hjelp og behandling. Samtidigheten gir «rødt lys» mye tidligere enn den mer langsomme nedbyggingen av døgnplasser innen psykiatrisk spesialisthelsetjeneste. Lenge har politikken sagt at «rusfeltet» skulle innlemmes i offentlige sykehus, men det har i liten grad skjedd. Heller ikke rusreformen legger vekt på det. En forutsetning om at det har skjedd og vil fortsette synes tatt for gitt. Erfaringen tilsier at det ikke skjer under helseforetakenes (sykehusene) de regionale foretakenes selvstendige og politisk uavhengige stilling.

Flertallet kommuner i Norge går mot store underskudd i 20025. Foruten dyrtid etter år med store låneopptak ser vi på kommunalt politisk nivå overføringen av tidligere sykehusoppgaver som den største utfordringen økonomisk som faglig når det mangler fagfolk. Når sykehusene sliter med det samme, særlig økonomisk, er det etter vårt syn kommunene som gjør det mulig å drive sykehusene med dagens fordyrende organisering. Vi har kilder å benytte til endringsarbeid, ikke minst hva som ble utviklet i Skottland, men også kunnskap styrker og svakheter den gangen sykehusene ble eid av fylkende og styrt fylkesvis politisk. Dagens driftsmodell i Skottland har en struktur med regioner ikke ulikt Norge i dag, og drives ikke ulikt forslaget vi har presentert. Den vesentlige forskjellen er at primærhelsetjenesten tilhører samme organisasjon, fremfor «samhandlingsreformen» vi har hatt i noen år. Om dette blir politikk, så må vi ikke gjøre avgjørende endringer i «fastlegeordningen», for kanskje verdens mest kompetente allmennleger, som har vært den offentlige tjenesten som skårer høyere enn noen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Gjennom nasjonal helse- og samhandlingsplan ble det gitt en rekke nye føringer for drift av helseforetakene. Det innebærer blant annet at det skal utvikles nye retningslinjer for oppnevning av styrer i helseforetakene, finansieringsordningen for bygg har blitt endret i tråd med det landsmøtet vedtok i uttalelsen "vår felles helsetjeneste" i 2023 og de regionale helseforetakene rapporterer direkte til departementet.

Regjeringen jobber med å legge frem en ny prioriteringsmelding for helsetjenesten. Det har vært satt ned tre ekspertgrupper på prioritering, og rapportene fra de tre gruppene har vært på høring.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #60

Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Tannhelse

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Arbeiderpartiet går inn for at utgifter til tannhelse skal inngå den ordinære egenandelsordningen som gjelder for den øvrige helsesektoren

Begrunnelse

Tennene er en del av kroppen. Gode tenner og god tannhelse er viktig for god ernæring og for den generelle helsemessige situasjon til folk flest, dette gjelder en del eldre, men vi ser og hører også nå at stadig yngre og yngre har dårlig tannhelse på grunn av at utgifter til nødvendig tannpleie i dag, som er altfor dyrt for mange.

Dette må vi gjøre noe med

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Regjeringen utvider gradvis offentlig tannhelse, med uttalt mål i Hurdalsplattformen om at tannhelsetjenester skal inngå under egenandelstaket på sikt.

Viktigste grep:

- utvidet rabatt på 75% opp til unge 28 år (siste utvidelse kom i budsjettenighet med SV).

- Lovfestet tannhelserettigheter for eldre, innsatte i fengsel og mennesker i rusbehandling (våren 2024)
- styrket TOO
- satt ned et eget tannhelseutvalg, som har levert høsten 2024. Følge opp dette. Anmodningsvedtak vedtatt (som del av budsjettenighet med Sv), lyder "Stortinget ber regjeringen innen 1. juni 2025 starte arbeidet med å definere hva som skal regnes som 'nødvendige tannhelsetjenester'. Definisjonen skal leveres til Stortinget senest innen 1. juni 2026.»

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #68

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Ressurskrevende brukere

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Statlig fullfinansiering av ressurskrevende brukere

Begrunnelse

Dette er den gruppen av kommunale tjenestemottakere som isolert sett gjør størst belastning på de kommunale budsjettene, og som kommunen i svært liten grad har adgang til å påvirke selv. I en slik ordning må statlig organ ha anledning til å evaluere vedtaket, og samtidig fastsette oppmåling av tjenesten.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Årsmøtet i Innlandet Arbeiderparti 2023 vedtok:

«Forsterke og forbedre finansieringen av ressurskrevende tjenester. Aldersgrensen på 67 år må fjernes og alle kommuner med spesielt høye utgifter per innbygger må bli kompensert på samme måte som kommuner med under 3200 innbyggere blir i dag.»

Sentralstyrets merknad

En eventuell statlig fullfinansiering av ressurskrevende tjenester må utredes og bør inngå i en helhetlig vurdering av hele ordningen.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #69

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Nasjonale tildelingskriterier

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Nasjonale tildelingskriterier og veiledende saksbehandlingsrutiner for lovpålagte, kommunale helsetjenester

Begrunnelse

Pr. i dag praktiseres dette ulikt fra kommune til kommune, dersom det i det hele tatt foreligger. Ved å ha nasjonale kriterier vil man sikre utjevning av forskjeller og likere praktisering av saksbehandlingen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Viser til at nasjonal veileder for prioriteringer for nasjonale helsetjenester nettopp har vært ute på høring (til nov 2024). Veilederen har til hensikt å bidra til kunnskapsbaserte prioriteringer på politisk, administrativt og klinisk nivå.

Sentralstyrets merknad

Regjeringen har startet utviklingen av en nasjonal veileder prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester. Veilederen har vært på høring med frist 15. november 2024. Det kom inn 118 høringssvar og det jobbes nå med å ferdigstille veilederen.

Veilederen er utarbeidet på bakgrunn av Meld. St. 38 (2020–2021) Nytte, ressurs og alvorlighet — Prioritering i helse- og omsorgstjenesten.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #70

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Revurdere Statsforvalterens rolle

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Fjerne statsforvalterens adgang til å overprøve kommunens oppmåling av helse og omsorgstjenester, subsidiært ilegge statsforvalteren det økonomiske ansvaret ved slik overprøving.

Begrunnelse

Pr. i dag overprøves en rekke vedtak av Statsforvalteren, mens det er kommunen som må bære kostnaden. Dette rokker ved den kommunale selvvråderetten og kan ikke påklages. Dette vitner i seg selv om en mistillit til kommunens saksbehandling, og påfører den kommunale helsetjenesten vesentlige kostnader.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Det er ikke mistillit, det er en forsikring av brukere og medborgers rettigheter

Sentralstyrets merknad

Statsforvalteren har i oppgave å være klageorgan for kommunale vedtak om helse- og omsorgstilbud. Klageadgangen er viktig for å sikre pasientrettighetene. Alternativet til at Statsforvalteren har denne klagebehandlingen ville vær rettsprosesser eller andre mer resurskrevende prosesser for både kommunene og pasientene.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #71

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Samordning av tjenestenivåer

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

En eventuell felles helsetjeneste må organiseres slik at det er kommunen og eventuelt felleskap av kommuner har den hele og fulle, demokratiske kontrollen. Dette kan organiseres ved at kommunene gjennom de etablerte helsefellesskapene overtar eierskapet og driftsansvaret for sykehusene.

Begrunnelse

Helsetjenesten må organiseres slik at demokrati og ikke bedriftsøkonomi legger premisser for drift og organisering.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Sentralstyrets merknad

På landsmøtet i 2023 ble uttalelsen "vår felles helsetjeneste" enstemmig vedtatt. Den inneholdt blant annet disse kulepunktene

- Erstatte dagens innsatsstyrte finansiering med en toppfinansieringsordning og øke grunnfinansieringen.
- Gjøre helseforetakene i stand til å bygge sykehus som er store nok uten at de må spare opp egenkapital først, gjennom endringer i modellen for finansiering av investeringer.
- Styrke den demokratiske medvirkningen i helseforetakene og styrke kommunenes rolle i møte med helseforetakene.

Regjeringen fulgte opp landsmøtetvedtaket da de la frem Nasjonal helse- og samhandlingsplan som ble vedtatt av Stortinget.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #72

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Avvikle foretaksmodellen

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Avvikle foretaksmodellen og erstatte denne med en demokratisk, styrt modell hvor generalforsamling og styre velges av og blant folkevalgte i kommunen. Dette kan organiseres etter representantskapsmodell, mens de regionale helseforetakene kan styres med representantskap utnevnt av de respektive fylker og de nasjonale sykehusfunksjonene av Stortinget.

Begrunnelse

Se tidligere vedtak fra årsmøtet i Innlandet Arbeiderparti. I en tid hvor demokrati og medvirkning trues er helsetjenesten og sykehusene våre noen av de områdene som må tillegges mer, demokratisk styring og kontroll.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Dette er tidligere vedtatt og oversendt landsmøte som hadde dette til behandling 2023.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret mener forslaget er ivaretatt i forslag til nytt partiprogram, hvor det bl.a. står: "Vi må sørge for at de ulike delene av helsetjenesten spiller hverandre gode, sånn at tjenestetilbudet dekker innbyggernes behov. 25 år etter innføringen av helseforetaksmodellen er det behov for en ny helsereform for å sikre at ansvaret, oppgavene og den demokratiske styringen av helsetjenesten blir mer sammenhengende og gir pasientene det beste tilbudet. Skal vi fortsatt ha en helsetjeneste i verdensklasse, må vi endre og tilpasse oss tiden vi lever i. Bedre samhandling vil gjøre at vi sikrer en bedre helseberedskap."

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #74

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Styrket lederkompetanse innen helse og omsorg

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Etablere et nasjonalt lederprogram for ledere i helse og oppvekst med fokus på økonomifaglig og forvaltningsjuridisk kompetanse, herunder sosial, skole og helserett. Videre stille kompetansekrav til nevnte ledere gjennom lovverk slik man har gjort innenfor blant annet skole og barnevern med frister for når slik kompetanseheving skal være gjennomført. I ordningen må de ligge dispensasjonsmuligheter.

Begrunnelse

Det er store, lokale og nasjonale ulikheter på den enkeltes kompetanse på disse områdene. En styrking av denne kompetansen vil bidra til å redusere unødvendige kostnader og styrke pasient og bruker sikkerheten.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Sentralstyrets merknad

Det er allerede etablert slike utdanninger. Nasjonal lederutdanning for primærhelsetjenesten består av to programmer: Helseledelse og Ledelse av tjenesteutvikling. Begge programmene gir 30 studiepoeng på masternivå. Målsettingen med programmene er å gi den bredden av lederkompetanse som helsesektoren trenger for å imøtekomme forskrifter og dagens krav om behov for tjenesteutvikling.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #75

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Opptappingsplan for lavterskeltilbud

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Opptappingsplan for etablering og drift av kommunale lavterskeltilbud. Det bør videre fastsettes en nasjonal norm for hva slike tilbud bør inneholde.

Begrunnelse

Ved å spesifisere hva lavterskeltilbud skal inneholde samt sikre stabil drift av disse gjennom for eksempel kommunale sentre eller tjenestepakker vil man avdempe behovet for fordyrende behandling lengre opp i innsatstrappa.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

En nasjonal norm kan påføre enkelte kommuner store utfordringer da kommunene har ulik tilgang på menneskelige og økonomiske ressurser

Sentralstyrets merknad

Gjennom opptappingsplanen for psykisk helse er det vedtatt at det skal innføres lavterskeltilbud i alle landets kommuner. Tilbudet er under oppbygging og kommunene har blitt tilført friske midler til å bygge ut tilbudet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #76

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Statlige treningssenter

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Statlig finansierte treningssenter hvor fastleger og annet helsepersonell kan henvise personer med behov for livsstilsendringer. Disse kan også benyttes i rehabilitering og øvrig opptrening på medisinsk grunnlag.

Begrunnelse

Vil bidra til å vri henvisning til og oppfølging mot lavterskeltilbud uten behov for dyrt behandlingsutstyr og tilsvarende spisskompetanse. Fysisk aktivitet er en av de viktigste livsstilsfaktorene for å forebygge fysisk og psykisk uhelse, og bør tilgjengeliggjøres uavhengig av økonomisk status.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Sentralstyrets merknad

En høy andel av kommunene har etablert frisklivssentraler som befolkningen har god tilgang på. Der tilbys også fysisk aktivitet. dette er lavterskeltilbud for personer som trenger støtte til å komme i gang med en sunnere livsstil. Kan henvises til fra fastleger, og være endel av "livsstilstakst" (egen takst som regjeringen Støre har etablert).

Tilbud om fysioterapi er en annen tilgjengelig måte å få støtte til fysisk aktivitet, og dette kan være i tilknytning til egne treningslokaler eller treningssentre. opptrening og behandling hos fysioterapeuter går inn under egenandelstaket.

Når det gjelder rehabilitering og medisinsk opptrening så har vi spesialiserte rehabiliteringssentre som er endel av vår felles helsetjeneste som pasienter henvises til.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #77

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Videreutvikle avansert, klinisk sykepleie

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Utrede hvilke lovfestede oppgaver for leger som kan overføres/utføres av sykepleiere med mastergrad i avansert, klinisk sykepleie

Begrunnelse

Vil være i tråd med intensjonen bak etableringen av denne videreutdanningen og lette presset på fastlegeordningen

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Forbedret oppgavedeling i helsetjenestene er i full gang og det jobbes kontinuerlig med å få til en bedre fordeling.

Det er få, men viktige skranker for oppgavedeling i lovverket. *For det første* er forsvarlighetsplikten grunnleggende for hvilke oppgaver den enkelte kan utføre. Det innebærer at helsepersonell må ha nødvendig kompetanse til å gi helse- og omsorgstjenester på en forsvarlig måte og har tilstrekkelig kapasitet for å kunne gi nødvendig hjelp i tide.

For det andre finnes det i loven krav om bestemte tjenester som skal tilbys, slik som røntgen, akuttmedisin mv. Disse bestemte tjenestene er det knyttet spesifikke krav til kompetanse til.

For det tredje er det enkelte begrensninger knyttet til at personer med en bestemt bakgrunn utfører nærmere angitte oppgaver. For eksempel er det i hovedsak bare leger og tannleger som kan skrive ut resepter, med noen unntak for jordmødre, manuellterapeuter, helsesykepleiere og sykepleiere.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #79

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Utrede alternative ordninger for sykepleierutdanning

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Utrede løp for sykepleierutdanning som gir en jevnere balanse mellom praksis og undervisning, med delvis lønn under studiet. Kan innrettes etter 0-4 eller 1-3 modell for yrkesfagløp.

Begrunnelse

Sikrer tilgang på nødvendig arbeidskraft parallelt med utdanningen og vil kunne gjøre utdanningsløpet mer attraktivt samtidig som det sikrer forståelse av det arbeidet man til slutt skal ut i. Pr. i dag kommer mange rett fra videregående uten tidligere arbeidspraksis eller erfaring, og får et tynge møte med arbeidslivet etter endt utdanning.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Halvparten av sjukepleiarutdanninga skal vere i praksis. Kravet om så mykje praksis i sjukepleiarutdanninga er regulert i yrkeskvalifikasjonsdirektivet. For sjukepleiarutdanninga kan ikkje praksis erstattast av simulering slik yrkeskvalifikasjonsdirektivet er i dag. Saman med dei nordiske landa og andre enkeltland i EU bidrar regjeringa i eit langsiktig arbeid med sikte på ei justering i yrkeskvalifikasjonsdirektivet. Justeringa skal opne for at delar av klinisk praksis med pasientkontakt i sjukepleiarutdanninga kan supplerast med auka bruk av simulering. Den auka bruken av simulering kan forbetre kvaliteten i utdanninga, samtidig som han vil bidra til auka kapasitet

På grunn av lågare søkartal til sjukepleiarutdanninga har regjeringa opna for nye forsøk der helsefagarbeidarar kan få opptak til ei tilrettelagt utdanning

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #80

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Vurderingskriterier for sykepleiere

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Utrede et alternativ/supplement til kun karakterer som grunnlag for opptak til sykepleierutdanningen. Eventuelt se til tilsvarende skikkethetsvurderinger som gjøres blant annet innenfor politi og forsvarsutdanning.

Begrunnelse

Egnethet og motivasjon for arbeidet bør kontrolleres og vektas ved opptak til en utdanning der man har ansvar for liv og helse, og samtidig forvalter høy grad av makt og tillit.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Det gjøres i dag realkompetansevurderinger for opptak til sykepleierutdanning, dette må brukes i større grad enn i dag.

Sentralstyrets merknad

De særskilte karakterkravene for opptak til sykepleierstudiet er allerede fjernet. Det er i dag åpning for å søke opptak på bakgrunn av realkompetanse, dersom du ikke har generell studiekompetanse, men er minst 25 år og har minst 5 års relevant arbeidserfaring.

For å kunne uteksamineres som sykepleier skal studiestedet allerede i dag gjøre en skikkethetsvurdering av studenten. Reglene for dette er hjemlet i forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning. Politihøgskolen har et litt annet system for skikkethetsvurderinger, men de brukes ikke til opptak av studenter.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #83

Kongsvinger Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Full dekning på ressurskrevende tjenester.

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Full dekning på ressurskrevende tjenester.

Begrunnelse

Folk lever lengre og kostnadene øker innen helse og omsorg. Levealderen for har gått opp vesentlig for grupper som trenger mye omsorg. Kommunene får blant annet ikke dekket sine ekstraordinære kostnader for folk over 67. Dette har blitt veldig kostbart. Svært syke eldre ligger ikke på sykehus, de er i kommunen. Voldelig demente er en voksende gruppe. Nå kan ikke Staten lure seg unna lenger.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Årsmøtet i Innlandet Arbeiderparti 2023 vedtok:

«Forsterke og forbedre finansieringen av ressurskrevende tjenester. Aldersgrensen på 67 år må fjernes og alle kommuner med spesielt høye utgifter per innbygger må bli kompensert på samme måte som kommuner med under 3200 innbyggere blir i dag.»

Sentralstyrets merknad

En eventuell statlig fullfinansiering av ressurskrevende tjenester må utredes og bør inngå i en helhetlig vurdering av hele ordningen.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #87

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti

Et godt og faglig kompetent behandlingstilbud for alle transpersoner

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Vi må sikre et godt, verdig, desentralisert, tilgjengelig og faglig kompetent behandlingstilbud for alle transpersoner.

Avslaget om å gjøre helsestasjon for kjønns- og seksualitetsmangfold (HKS) til nasjonalt kompetansesenter må vurderes på nytt, og senteret må få økt tilskudd og støtte.

Regjeringen må forsterke innsatsen med å opprette regionale behandlingssentre for kjønnsinkongruens, samt sørge for tilstrekkelig kompetanse og personell.

Klagesakene mot tilbudet på Rikshospitalet må gjennomgås og følges opp for å sikre at dagens tilbud er i tråd med internasjonale retningslinjer.

Begrunnelse

Transpersoner kan få forskjellig tilbud ut fra hvor de bor.

Manglende tillit til det eksisterende helsetilbudet og mangel på nødvendig helsehjelp for personer med kjønnsinkongruens i Norge, er blant funnene i ny rapport:

<https://www.bufdir.no/rapporter/dokumentside/?docId=BUF00005814>

- Mange brukere har hatt én eller flere negative erfaringer i møte med helsetjenesten relatert til det å ha kjønnsinkongruens. Eksempelvis viser rapporten at flere

transpersoner har opplevd å ikke å bli tatt på alvor av helsepersonell, og ikke blitt lyttet til. Negative erfaringer fører i mange tilfeller til at brukere mister tillit til helsetilbudet.

- Ikke-binære beskriver at de blir stående uten et helsetilbud i det offentlige helsevesenet. Dette til tross for at de nasjonale faglige retningslinjene slår fast at denne gruppen skal ha tilgang til likeverdig helsehjelp.
- Brukere av helsetilbudet for personer med kjønnsinkongruens opplever manglende kunnskap og informasjon om kjønns- og seksualitetsmangfold blant helsepersonell. Rapporten peker derfor på at det er sentralt å styrke fastleger og andre helsepersonells kompetanse på området.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Årsmøtet 2023 i Oslo Arbeiderparti vedtok:

- avslaget om å gjøre helsestasjon for kjønns- og seksualitetsmangfold (HKS) til nasjonalt kompetansesenter må omgjøres, og at senteret må få økt tilskudd og støtte
- regjeringen må forsterke innsatsen med å opprette regionale behandlingssentre for kjønnsinkongruens, tilstrekkelig kompetanse og personell
- klagesakene mot tilbudet på Rikshospitalet må gjennomgås og følges opp for å sikre at dagens tilbud er i tråd med internasjonale retningslinjer
- regjeringen alltid må jobbe for å sikre mennesker med kjønnsinkongruens tilstrekkelig og helhetlig helsehjelp tidlig nok i livet, slik at behandlingen kan få et best mulig resultat
- det må iverksettes økt innsats for psykisk helsehjelp for transpersoner og andre LHBT+ -personer

Sentralstyrets merknad

Det er startet en ny stor studie på kjønnsinkongruens for personer under 25 år.

Det er nå opprettet regionale behandlingssentre i alle helseregionene. Det har vært vanskelig å rekruttere kvalifisert personell, foreløpig er det bare de regionale sentrene i Helse Sør-Øst som behandler voksne de andre regionale behandlingssentrene behandler barn og unge. Arbeidet med å bemanne opp og utvide sentrene fortsetter.

Ventetid er nå 1-3 mnd for barn og unge. For voksne 6-8 mnd.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #88

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti

Kjønns- og seksualitetsmangfold og helse

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Vi må jobbe for at alle profesjonsutdanninger innenfor helse, sosial og pedagogikk må inkludere kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold. Regjeringen må utarbeide en nasjonal veileder for å heve kompetansen i helse- og omsorgstjenesten. LHBT+ tematikk må i større grad enn i dag inn i profesjonsutdanningene.

Vi må sikre kunnskap om skeive kvinners helse, og jobbe forebyggende for å fjerne forskjellen mellom skeive kvinners helseutfordringer og majoritetsbefolkningen.

Sikre at den forebyggende hivmedisinen PrEP blir mer tilgjengelig for brukerne ved at seksuelle helse-klinikker og organisasjoner som har tilknyttet leger og sykepleier får etablert ordninger til å forvalte Prep. Køene for PrEP må fjernes.

Jobbe for mer forskning som gir kunnskap om levekårene til skeive barn og unge og skeive med minoritetsbakgrunn.

Begrunnelse

Det er for lite kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold i helsevesenet.

Det er for lite kunnskap om skeive kvinners helseutfordringer.

Vi trenger mer kunnskap om levekårene til skeive barn og unge og skeive med minoritetsbakgrunn

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslagene. Vi anbefaler at forslagene oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Regjeringen har opprettet en egen støtteordning for å styrke kompetansen. Det overordnede formålet med ordningen er å bidra til god psykisk helse og livskvalitet, og mer likeverdige helse- og omsorgstjenester, for grupper av befolkningen som bryter med normer for kjønn og seksualitet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #89

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti
Utvide retten til assistert befruktning

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

- utvide muligheten til assistert befruktning, slik at en enslig kvinne og en enslig mann som ønsker å få barn sammen, kan få til dette i regi av det offentlige tilbudet i Norge.
- jobbe for at det innføres en ordning med at den som er gift med mor når barnet fødes, er automatisk juridisk medmor, der barnet er blitt til ved assistert befruktning. Loven må endres slik at medmor slipper å søke om å bli juridisk forelder.

Begrunnelse

Homofile menn og venner: Har ikke rett på assistert befruktning i Norge, da de har behov for en surrogatmor, og det er ikke tillatt i Norge. Venner kan ikke få assistert befruktning på grunn av at de ikke oppfyller kriteriet om samlivsform.

Vi mener at dette bør kunne vurderes. Det er flere homofile menn og venninner som nå får barn sammen. Men da må de gjøre dette utenfor det offentlige helsevesenet og på egen hånd. Det hadde vært bedre med tanke på håndtering og sikkerhet at det offentlige kunne tilbyd dette.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Årsmøtet 2023 i Oslo Arbeiderparti vedtok:

- utvide muligheten til assistert befruktning, slik at en enslig kvinne og en enslig mann som ønsker å få barn sammen, kan få til dette i regi av det offentlige tilbudet i Norge. Vurdere om det skal innføres egenandel i disse tilfellene.
- jobbe for at det innføres en ordning med at den som er gift med mor når barnet fødes, er automatisk juridisk medmor, der barnet er blitt til ved assistert befruktning. Loven må endres slik at medmor slipper å søke om å bli juridisk forelder.

Sentralstyrets merknad

Dette reguleres av bioteknologiloven som ble revidert i 2020. Det er et krav om ukjent donor når en enslig kvinne mottar assistert befruktning. Flertallsmerknaden fra innstilling 296 L (2019-2020) lyder "Flertallet viser til at dagens vilkår for sæddonasjon bygger på prinsippet om at donor skal være ukjent og ikke-anonym. Flertallet ønsker ikke å tillate donasjon av arvemateriale fra familie og venner, dette for å sikre at kvinner og menn ikke utsettes for et utilbørlig press for å donere arvemateriale".

Et samlet flertall på stortinget stilte seg bak ak bioteknologien bør evalueres dynamisk og løpende for å holde tritt med teknologisk utvikling.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #90

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti

En verdig alderdom for lhbt+ personer

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Vi må sikre en inkluderende og verdig alderdom for alle gjennom lovverk, kompetanseløft og reell endring i somatisk og psykisk helse- og eldreomsorg. Kompetanse om særskilte utfordringer for eldre lhbt+ personer må heves i helse- og omsorgsykker. Vi skal være positive til tiltak som felles husholdninger, bokollektiver og egne møteplasser for eldre lhbt+ personer.

Begrunnelse

For mange eldre skeive er den valgte familien ekstra viktig og det er essensielt at den blir involvert i viktige spørsmål. En god alderdom er ikke bare fravær av sykdom, men livsglede og mulighet til å leve ut alle sider av seg selv i trygge omgivelser.

Eldre skeive kan ha særskilte utfordringer og behov i møte med helse- og omsorgstjenesten. Erfaringer med stigmatisering, usynliggjøring og diskriminering kan påvirke tilliten den enkelte har til tjenestene. Mangel på kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold hos ansatte i helse- og omsorgssektoren fører til at skeive ikke får likeverdige tjenester i alderdommen. Helsetjenestene må anerkjenne at eldre har en seksualitet og at den seksuelle helsen til eldre må ivaretas over hele landet og uavhengig av etnisitet.

Skeive som står frem sent i livet møter særlige problemstillinger, risikerer utenforskap og ensomhet, og kan miste kontakt med familie og nettverk. Vi mener det fortsatt må arbeides for at denne gruppen har god livskvalitet, og at sosiale møteplasser og tiltak er viktig for å sikre dette. I regi av det offentlige og sivilsamfunnet må det legges til rette for trygge møteplasser for eldre skeive i hele landet.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslagene. Vi anbefaler at forslagene oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Forslaget er i stor grad fulgt opp av Regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023–2026)

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #95

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti
Tillate altruistisk surrogati i Norge

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Det bør åpnes opp for å tillate altruistisk surrogati i Norge.

Begrunnelse

1) Homonettverket i Arbeiderpartiet mener at det mangfoldige Norge i fremtiden vil se stadig flere nye familier med barn født av surrogatmor. Dette må vi ta alvor. Rettstilstanden slik vi kjenner den i dag vil antakelig føre til mer og mer reproduksjonsturisme til land som tillater kommersiell surrogati.

Vi må sikre at alle barn som fødes har like rettigheter, og at barn som kommer til verden ved hjelp av surrogat har like trygge rammer som andre barn.

Homonettverket i Arbeiderpartiet mener barn som har kommet til verden ved hjelp av surrogat skal ha fulle rettigheter, og at deres foreldre skal ha fulle rettigheter til å regnes som foreldre for sine barn.

2) Surrogati reiser en del vanskelige problemstillinger, særlig omkring utnyttelse av kvinner i sårbare livssituasjoner. Samtidig ønsker Homonettverket i Arbeiderpartiet å anerkjenne at mange kvinner kan ønske å bidra til at andre kan bli foreldre. Derfor ser vi til en løsning der det ikke skal ytes betaling eller noen form for motytelse for svangerskapet, og ønsker å tillate altruistisk surrogati.

Altruistisk surrogati må være en ikke-kommersiell løsning. Ved altruistisk surrogati må partene foreta informert samtykke, og dette må være etterprøvbart og regulert av norsk lov.

Homonettverket i Arbeiderpartiet mener at altruistisk innenlands surrogati må tillates.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Surrogati er omtalt i innstilling 296 L (2019-2020), revidering av bioteknologiloven. En samlet helse- og omsorgskomite viste til at surrogati er ulovlig med henvisning til bekymringer for surrogatiindustrien og utnyttelse av kvinner, og at det bør fortsette å være ulovlig. Arbeiderpartiet sto utenfor merknad og forslag fra Sp, Sv og Krf om at det å benytte seg av surrogati bør bli straffbart.

Helse- og omsorgsministeren har gitt Helsedirektoratet i oppdrag om blant annet å kartlegge status og beskrive utviklingstrekk på fagområdene bioteknologiloven regulerer, med frist 15. mai 2025.

Spørsmålet om ikke-kommersiell surrogati ble igjen aktualisert ved dok8 forslag fra Venstre våren 2024, som Ap ikke støttet og som ikke fikk flertall.

Bioteknologirådet (2024) mener følgende:

- Et flertall mener at surrogati ved hjelp av assistert befruktning fortsatt skal være forbudt i Norge.
- Et flertall ønsker ikke å tillate noen former for kommersiell surrogati i Norge.
- Et flertall mener at intenderte foreldre som benytter ulovlig surrogati i henhold til norsk rett, også i utlandet, bør kunne straffes.

Det norske folk har blitt mer positiv til surrogati, og i 2021 var det et flertall som ønsker å tillate surrogati i Norge.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #97

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti

Ja til avkriminalisering av bruk og besittelse av rusmidler til eget forbruk.

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Avkriminalisere bruk og besittelse av rusmidler til eget forbruk.

Begrunnelse

Homonettverket støtter en kunnskapsbasert og human ruspolitikk. Avkriminalisering har bred støtte i forskning-, fag- og brukermiljøer. Alvorlig rusmiddelbruk- og avhengighet regnes i dag som en sykdom. Rusbruken er som oftest et symptom på et større underliggende problemer av psykisk og sosial art som må avhjelpes, ikke straffes.

Bruk- og besittelse av rusmidler til eget forbruk må avkriminaliseres. Kriminalisering av mennesker for hva de er, hvem de elsker, helsemessige og sosiale problemer er etter vår erfaring ikke veien å gå for et inkluderende og likeverdig samfunn. Homonettverket støttet derfor en avkriminalisering av bruk- og besittelse av rusmidler til eget forbruk, samtidig som forbud mot narkotika og omsetting opprettholdes. En slik avkriminalisering vil bidra til at mennesker som er i en meget vanskelig livssituasjon ikke blir ytterligere marginalisert og traumatisert ved å påføres et kriminelt rulleblad, rettslig forfølgelse og fengsling.

Norge avkriminaliserte homoseksualitet 1972. Drøyt 50 år etter har vi en historisk mulighet til å avkriminalisere symptomer på menneskers psykiske- og sosiale problemer. Det vil føre til økt livskvalitet, bedret helsetilstand og økt sosial integrering i samfunnet for den enkelte.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti støtter avkriminalisering av bruk og besittelser av rusmidler til eget bruk.

Sentralstyrets merknad

Forebyggings- og behandlingsreformen på rusfeltet (stortingsmelding 5) er under behandling på stortinget. dette er del 1 av regjeringens rusreform. Del 2 skal følges opp av justis før påske (se under). Det ligger til grunn at regjeringen ikke vil avkriminalisere bruk og besittelse av rusmidler til egen bruk (såkalt generell avkriminalisering), men at mennesker med alvorlige rusmiddelproblemer ikke skal møtes med straffereaksjoner for bruk og besittelse til egen bruk (såkalt differensiert avkriminalisering).

Regjeringen oppnevnte et eget utvalg, rushåndhevingsutvalget, som har utredet strafferettslige og straffeprosessuelle spørsmål på dette området. Utvalget leverte sin utredning sommeren 2024 og høringen ble ferdigstilt høsten 2024. Utvalgets forslag vil som nevnt bli behandlet i forebyggings- og behandlingsreformens del II.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #113

Bøler Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti

Beholde refusjonsordningen for kiropraktorpasienter

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Arbeiderpartiet går inn for å beholde refusjonsordningen for kiropraktorpasienter.

Begrunnelse

Forslaget om å fjerne denne ordningen vil ha en rekke uheldige konsekvenser:

- **Registerdata vil gå tapt:**
- Diagnosekoder som utløser Helfo-takster danner grunnlaget for forskningsdataene. Hvis regjeringens forslag gjennomføres, vil dette forsvinne.
- **Store forskningsprosjekter i fare:**
- Prosjekter basert på disse dataene vil måtte stanse eller avvikles, inkludert EU-midler..
- **Refusjon for pasientreiser forsvinner:**
- Dersom tilknytningen til Folketrygden fjernes, rammes pasienter i distriktene spesielt hardt.
- **Tap av registerdata fra 1. januar:**
- FHI anslår at det vil ta minst 2-3 år å få på plass nye systemer for helprivat helse. Uten økonomiske insentiver vil ikke et nytt system fungere.
- **Manglende systemer for L-takster:**
- Helsedirektoratet har bekreftet at det per 1. januar ikke finnes systemer for håndtering av L-takster (sykmelding og funksjonsvurderinger).

Konsekvenser:

- **Nedgang i bruk av kiropraktortjenester:**
- Erfaring fra fjorårets refusjonskutt viser at pasienter i større grad avstår fra behandling.
- **Økt press på andre helsetjenester:**
- Pasientene søker i stedet hjelp hos fastleger eller fysioterapeuter, der kapasiteten allerede er sprengt med ventetider på 10-14 uker i snitt.
- **Kiropraktorer avlastet 2. linjetjenesten:**
- Sammenlignet med leger og fysioterapeuter, har kiropraktorer desidert den laveste belastning på 2. linjetjenesten.
- **Effektiv pasientbehandling:**
- Rundt 900 kiropraktorer behandler like mange pasienter som 4000 fysioterapeuter.
- **Kortere sykmeldinger:**
 - o Pasienter som sykmeldes av kiropraktorer har i snitt 10 dager kortere sykmeldingsperiode sammenlignet med annet helsepersonell med sykmeldingsrett.
- **Kostnadsbesparelse på sykemeldinger**

o Kiropraktorer bruk av sykmeldinger sparer 1-2 % av sykmeldingsutgiftene, ifølge SINTEF (2003). Med dagens pengeverdi tilsvarer dette en besparelse på 0,6–1,2 milliarder kroner.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Reduksjonen i folketrygdens refusjonstakster til kiropraktorer er et tiltak for å skape rom for andre prioriterte satsinger. Refusjonssatsen for kiropraktorer innebar en stønad på 110 kroner for førstegangs undersøkelse, deretter 47 kroner for videre behandling. En time hos Kiropraktor kostet før endringen mellom 650 kroner og 400 kroner.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #114

Bøler Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Pakkeforløp for muskel-og skjelettpasienter

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Innføre pakkeforløp for kiropraktorbehandling av muskel- og skjelettpasienter

Begrunnelse

Muskel- og skjelettlidelser er den største og dyreste helseutfordringen Norge står overfor. Hvert år rammer den 1,4 millioner nordmenn. Et flertall av disse er kvinner, eldre og personer med lav utdanning. Mange av dem jobber innen sliteryrker, som helse og omsorg, renhold eller servicenæringen.

Muskel- og skjelettlidelser er den fremste årsaken til sykefravær og uføretrygd, og problemet øker. Den forårsaker 31 prosent av sykefraværet og står bak 26 prosent av alle som går på uføretrygd. Kostnaden for samfunnet er anslått til å utgjøre 165 milliarder kroner i året. Dette er høyere enn de årlige kostnadene relatert til kreft.

Et pakkeforløp vil gi pasienter et standardisert og forutsigbart behandlingsløp, med rask diagnostisering og effektiv behandling. Slik vil vi kunne redusere ventetidene og sikre at

muskel- og skjelettplager blir håndtert tidlig, noe som forebygger langvarig sykefravær og bedrer livskvaliteten for tusenvis av nordmenn.

I Danmark er sykefraværet 4,6 prosent, mot 6,7 prosent i Norge. Der har de innført standardiserte pasientforløp (tidligere kalt pakkeforløp) for muskel- og skjelettproblemer. Dette har de for ulike ryggplager. Har man en av de forhåndskonkretiserte plagene, følger man en fastsatt prosedyre for diagnostisering, behandling og oppfølging hos kiropraktor, og staten dekker 60 prosent av behandlingskostnaden.

For pasienten har dette flere fordeler. Det gir raskere diagnose, kortere ventetider, bedre pasientsikkerhet og større forutsigbarhet. I tillegg er det ressurseffektivt for staten, da behandlingsforløpene er utformet for å være kostnadseffektive samtidig som de opprettholder høy kvalitet.

Dette har Danmark hatt stor suksess med, noe man også ser gjenspeiles i sykefraværet. Som nevnt ovenfor, er muskel- og skjelettlidelser den fremste årsaken til sykefravær og uføretrygd. Den forårsaker 31 prosent av sykefraværet i Norge og står bak 26 prosent av alle som går på uføretrygd. Samlet sett medfører sykefraværet alene 43 000 tapte årverk. Det tilsvarer like mange som arbeider som sykepleier i Norge. Kostnaden for samfunnet er anslått til å utgjøre 165 milliarder kroner i året.

Det er godt dokumentert at tidlig diagnostisering og behandling er viktig for å unngå langvarig og kostbart sykefravær. Derfor er det et stort problem at det i dag tar alt for lang tid å få hjelp med plagene. I gjennomsnitt venter en pasient mellom 12 til 14 uker på å få hjelp hos en fysioterapeut med kommunale driftstilskudd.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Pakkeforløp har fungert best for behandlinger som enkelt kan standardiseres slik som kreft. Det har ikke fungert godt nok for sykdommer der det er større individuelle variasjoner. Det er ingen av pasientforløpene som eksistere i dag som er knyttet opp til en enkelt profesjon i helsetjenesten på den måten som forslaget innebærer.

Det er ikke fastsatt noen takster for kiropraktikk og kiropraktorene setter i dag prisen på behandling helt fritt. Fra 1. januar 2025 ble refusjonen av behandling hos kiropraktor fra folketrygden avviklet. Refusjonsnivået for kiropraktorer var en stønad på 110 kroner for førstegangs undersøkelse, deretter 47 kroner for videre behandling. En time hos Kiropraktor kostet før endringen mellom 650 kroner og 400 kroner.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #115

Bøler Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Nasjonal masterutdannelse i muskel - og skjeletthelse

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Etablere en nasjonal masterutdannelse i muskel- og skjeletthelse med fokus på kiropraktikk.

Begrunnelse

Vi mener det bør etableres et 5-årig masterprogram for utdannelse i muskel- og skjeletthelse med vekt på kiropraktikk i Norge, slik det har vært bred enighet om siden 2004 og som AP hele tiden har støttet. Dette er i dag et område FHI sier det forskes alt for lite på. Etablering av et slikt tilbud vil bidra til at vi når målet om at kvalifisert helsepersonell bør være utdannet i Norge.

Kostnaden ved å etablere dette vil være beskjeden, da det er snakk om en liten yrkesgruppe med ca. tjue studenter i året, som i stor grad skal integreres i medisinstudiet på bachelornivå. Masterdelen av studiet er i stor grad tenkt klinisk, hvor studentene er utplassert i avansert og tverrfaglig ryggpoliklinikk.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

UiO laget en budsjettsskisse i 2013 om etablering av en kiropraktorutdanning. Fra 2014 til 2025 ble det budsjettert med investeringer, avskrivninger og driftskostnader på vel 740 millioner kroner for denne perioden. Det ville gitt opptak av 20 studenter i året.

I tillegg til penger til studieplasser, trengs også en egen studentklinikk, praksisplasser, stipendiatstillinger og etablering av et aktivt forskningsmiljø. I tillegg må en eventuell etablering av kiropraktorutdanning sees opp mot andre kompetansebehov i helsevesenet og i samfunnet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #153

Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Støtte og avlastning til pårørende

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Arbeiderparti vil:

- Fastsette en opptrappingsplan for utbygging av dagaktivitetsplasser og korttidsopphold og slik sikre avlastning og trygghet for pårørende.
- Forbedre pårørendes permisjonsmuligheter i arbeidslivet for å sikre likestilling og bedre muligheter til å kombinere arbeid og omsorg.
- Utrede hvordan omsorgsarbeid kan gi pensjonsopptjening.
- Sørge for økonomiske rammer som sikrer en reell styrking av omsorgsstøttsordningen.
- Sørge for bedre støtte og avlastnings tilbud som ivaretar pårørende.

Utvikle ordninger som gjør fortsatt arbeidslivsdeltakelse mulig for pårørende som yter omfattende meromsorg til barn, foreldre, partner eller andre nære som er langvarig syke, rusavhengige eller omsorgstrengende av andre grunner.

Likestille pårørende med omsorg for pleietrengende eldre med pårørende for syke barn
Tilpasse tilbud om aktivitet og avlastning også til pårørendes behov slik at de holder seg frisk og yrkesaktiv

- Bedre kontakt med offentlige tjenester og gjøre det enklere å få støtte og oppfølging
- Ha en helhetlig gjennomgang av ordningene for foreldre til syke barn og barn med særlige behov, med mål om å forenkle og styrke rettighetene til familiene.
- Utrede retten til fravær og behov for tilrettelegging og bedre foreldrepermisjon til syke barn eller barn med særlige utfordringer
- Styrke støtte til pårørende, og gjøre det enklere å få kontakt, støtte og oppfølging
- Bidra til bevisstgjøring om kjønnslikestilling blant ansatte i offentlige instanser i kontakt med pårørende
- Forbedre ordningen med rett til permisjon i inntil 10 dager for å følge opp nære pårørende med at dette skal være lønnet permisjon, tilsvarende sykedager for barn
- Sørge for et godt samarbeid mellom pårørende og tilsynsutvalg i kommunene
- Utvide pårørendeordninger i kommunene etter modell for Oslostandarden, samt styrke pårørendeveileder

- Tilrettelegge for pårørendeutvalg, støttegrupper og gjennomføre årlige pårørendeundersøkelser
- Jobbe for at både menn og kvinner kan ta ansvar for ulønnet omsorgsarbeid som pårørende

Begrunnelse

Mangelfulle offentlige tjenester gjør at pårørende legger ned 136.000 årsverk i omsorgsinnsatsen for syke og pleietrengende, uten lønn. Mange ønsker å være der for sine nærmeste, og dermed kan ha behov for profesjonell hjelp og omsorg selv. Det må derfor tilrettelegges med nye tiltak for at det skal være praktisk gjennomførbart å være pårørende over tid. Pårørende skal ikke stilles til ansvar for at vi skal lykkes med å yte gode helse- og omsorgstjenester i Norge. Det er fellesskapets ansvar å løse helse -og omsorgs utfordringer. Arbeiderpartiet vil særlig ivareta barn som er pårørende.

Strategien for at flest mulig eldre skal bo hjemme lengst mulig fører til at særlig kvinner må et større omsorgsansvar. Det er et stort likestillingsproblem at kvinner blir trippelarbeidende og risikerer å svekke sin egen økonomisk avhengighet. De som har et særlig belastende omsorgsansvar kan få kommunal omsorgstønad.

En reell mulighet til medvirkning krever at brukerne og deres pårørende får tilstrekkelig informasjon, veiledning og opplæring. Vi vil legge til rette for økt kompetanse om demens hos helsepersonell, pårørende og i befolkningen generelt.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslagene. Vi anbefaler at forslagene oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

En rekke av punktene handler om tiltak for kunne kombinere arbeid og omsorgsoppgaver. Se merknad til forslag 122 for videre omtale.

Til punktet om pensjonsopptjening for omsorgsarbeid påpekes det at det allerede i dag gis opptjening ved omsorg for små barn, syke, eldre og personer med funksjonsnedsettelse.

FRA HELSE:

Generelt hatt høyt fokus på å styrke pårørende.

- Regjeringens pårørendestrategi og handlingsplan 2021-2025
- Mange helseregioner har også egne dedikerte pårørendeplaner.
- Regjeringen har lansert pårørendeavtaler.
- Det jobbes med med nasjonal standardisering (minstestandard), Hdir levert forslag til HOD, er rett rundt hjørnet.

I bo-trygt-hjemme reformen står det:

Regjeringa vil – greie ut modellar for systematisk oppfølging av brukar- og pårørandeundersøkingar

- følge opp strategien Vi – de pårørende og evaluere erfaringane
- utvikle og implementere verktøyet pårørandeavtalar

- utvikle rettleiingsmateriell om fleksible avlastingstilbud i kommunane for pårørende
- gjere permisjonsrettane til pårørende betre kjende.
- Sommeren 2024 sendte Helsedirektoratet utkast til nasjonale faglige råd for bruker- og pårørendemedvirkning i rus- og psykisk helsefeltet på høring. Pårørendeperspektivet er et hovedtema i forebyggings- og behandlingsreformen på rus.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #155

Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Forbedring av BPA-ordningen

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Grensen for antall timer det er behov for reduseres til 10 timer.

Begrunnelse

Per i dag må man ha et behov for minst 32 timer assistanse i uken for å få innvilget brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Dersom behovet ligger mellom 25 og 32 timer i uken, har man rett til BPA med mindre kommunen kan dokumentere at slik organisering vil medføre vesentlig økt kostnad.

En rapport fra Vista Analyse i 2018 viste at BPA-ordningen kan være både kostnadseffektiv og ressursbesparende sammenlignet med andre omsorgsordninger. Dette skyldes at ordningen utnytter arbeidskraft uten helsefaglig profesjonsutdanning og at nær 100 prosent av tiden brukes direkte til brukeren.

I dag er mange med et mindre assistansebehov avhengige av hjelp fra familiemedlemmer eller nære, spesielt ved sykdommer som for eksempel ME/CFS og MS. Disse personene kan ha behov for mer hjelp i perioder med høyt symptomtrykk og mindre hjelp i bedre perioder. Ved å senke kravene til antall timer for å innfri BPA-rettigheter, kan flere i denne situasjonen få den fleksible hjelpen de trenger for å være mindre avhengige av familie og nærpersoner.

BPA gir brukeren større kontroll over egen hverdag, noe som bidrar til økt selvstendighet og frihet. Selv med et mindre assistansebehov kan BPA tilrettelegge for tjenester som gir brukerne muligheten til å leve mer aktive og selvstendige liv. Et lavere timetall med BPA kan ha en betydelig positiv effekt på livskvaliteten. Det gir brukerne mulighet til å delta i sosiale aktiviteter, jobbe eller studere og opprettholde et aktivt liv – noe som ellers kan være utfordrende med tradisjonelle tjenestetilbud.

BPA gir dessuten fleksibilitet til å bestemme når og hvordan man ønsker bistand. Dette er spesielt verdifullt for personer med et variabelt assistansebehov, som trenger mer skreddersydd hjelp enn det tradisjonelle kommunale tjenester kan tilby. Ved å inkludere personer med lavere assistansebehov i BPA-ordningen, åpner man for økt deltagelse i arbeid, utdanning og fritidsaktiviteter, noe som gir positive effekter for individet og samfunnet som helhet ved å fremme inkludering og sosial deltakelse.

Dette er et viktig sosialdemokratisk tiltak som vil gi flere muligheten til å leve gode og frie liv. Ved å utvide BPA-ordningen til å omfatte personer med mindre omfattende behov, kan flere få mulighet til å leve meningsfulle og uavhengige liv, samtidig som prinsippet om likestilling og deltakelse for alle i samfunnet styrkes.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Det er tydelige forventninger både i Stortinget, hos brukerorganisasjonene, aktørene på feltet og i kommunesektoren om at det må gjøres noe med BPA, og HOD ser nå på ulike veier videre og oppfølging av NOUen (se under).

Rettighetsbestemmelsene for BPA ble innført i 2015. det har oppstått et forventningsgap mellom de rettslige reguleringene og hva som faktisk oppnås innenfor rammene. Dette var utgangspunktet for å sette ned et offentlig utvalg som skulle se nærmere på BPA-ordningen. NOU 2021:11 *Selvstyrt er velstyrt* ble overlevert i desember 2021 og har vært på høring.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #164

Vågan Arbeiderparti, Nordland Arbeiderparti

Begrenset mulighet til å flere arbeidsgivere for helsearbeidere

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Det bør innføres begrenset mulighet for ansatte i helsesektoren som er ansatt i det offentlige, til samtidig å kunne ha et ansettelsesforhold i vikarbyrå.

Begrunnelse

At man i dag, kan ha en mindre stilling innenfor helse i det offentlige, og samtidig leie seg selv ut gjennom bemanningsbyrå undergraver offentlig helsevesen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Intensjonen i forslaget støttes og styret ser det slik at forslaget bør oversendes til programkomiteen.

Sentralstyrets merknad

Bruken av vikarbyråer i sykehusene er på vei ned, samtidig har bruken i kommunene fortatt å øke. Arbeiderpartiet har i regjering og på stortinget jobbet aktivt for å få ned bruken av vikarbyråer, men det har hele tiden vært en forutsetning at vi ikke kan gjøre det på en måte som truer livsviktig drift i helse -og omsorgstjenestene.

Arbeiderpartiet har i Stortinget fått vedtatt følgende forslag: "Stortinget ber regjeringen utrede fjerning av unntaket for helsesektoren i regelverket for innleie, med sikte på å redusere bruken av innleie i helsesektoren, uten å svekke kommunenes og helseforetakenes evne og mulighet til å redusere ventetider og opprettholde en forsvarlig helsetjeneste."

Regjeringen jobber nå med å følge opp vedtaket.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #172

Nesodden Arbeiderparti, Akershus Arbeiderparti

Forslag om utredning av selvbestemt og selv-assistert livsavslutning

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Stortinget nedsetter et bredt sammensatt utvalg/kommisjon, med et klart og begrenset mandat, som skal vurdere de etiske og nødvendige praktiske forutsetningene for en opphevelse av forbudet mot selvbestemt og selvassistert livsavslutning for mentalt friske pasienter med uhelbredelig dødelig sykdom i sine aller siste måneder.

Delstaten Oregon i USA innført en slik ordning allerede i 1998, og utredningen kan ta utgangspunkt i Oregon-modellen og de erfaringer som er gjort.

Begrunnelse

Debatten om «aktiv dødshjelp» eller eutanasi har pågått lenge i det norske samfunnet. Spørsmålet er svært krevende etisk, med dype, kanskje uløselige dilemmaer. Aktiv dødshjelp innebære å avslutte et annet menneskes liv. Dette utfordrer legenes pålagte rolle, det legger utilbørlig press på pårørende, og omfatter ofte spørsmålet om mennesker som ikke selv er mentalt frisk og ikke selv kan fatte egne beslutninger. På siden av denne debatten finnes det imidlertid et annet og langt mer begrenset spørsmål, som angår flere tusen av Norges aller mest sårbare pasienter og deres nærmeste hvert eneste år, på det størst tenkelige alvor. Dette spørsmålet handler ikke om aktiv dødshjelp. Det handler heller ikke om demens, mentale lidelser eller langtids pleietrengende. Spørsmålet handler om mentalt friske terminale pasienter med dødelige somatiske sykdommer i sine aller siste måneder av livet, og deres rett til å be samfunnet om medikamenter for selv å avslutte sitt eget liv, for å unngå lidelser og smerte når livet ikke lenger kan reddes. Retten til selvbestemt og selvassistert livsavslutning reiser også dilemmaer, men handler dypes sett om enkeltmenneskets integritet og retten til selv å bestemme over egen kropp, og om egen verdighet og dypt personlige spørsmål.

Arbeiderpartiet i Danmark og Mette Fredriksen har tatt til orde for å løfte denne debatten. Hun ønsker en stille, rolig og verdig samtale, og den danske regjeringen har derfor nedsatt en ekspertgruppe for å vurdere ulike sider av spørsmålet. Der er riktig at det norske Arbeiderpartiet beslutter det samme. Dette handler om å utrede grunnlaget, etiske dilemmaer og mulig organisatoriske løsninger, og praktiske og juridiske forutsetninger. Utredning vil gi kunnskap for politiske å vurdere legalisering av selvbestemt og selvassisterte livsavslutning for terminale og mentalt friske pasienter.

Mye tyder på at det er bred folkelig støtte for en slik utredning i Norge. Arbeiderpartiets har lange tradisjon for å våge å gå inn i politiske vanskelige og alvorlige verdispørsmål når disse angår svært sårbare mennesker i livet aller vondeste situasjoner.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Akershus Arbeiderparti støtter at forslaget kan behandles under politiske saker på Landsmøtet, men har ikke realitetsbehandlet innholdet. Akershus Arbeiderparti støtter at det blir en diskusjon om dette temaet.

Sentralstyrets merknad

Temaet er ikke reist i verken gjeldende partiprogram eller Hurdalsplattformen. Saken har vært behandlet på Stortinget. I innstilling 73S (2020-2021) om palliasjon ble aktiv dødshjelp reist som et tema. I innstillingen står Arbeiderpartiet inne i flertallsmerknad som lyder "Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener det går en grense ved aktiv dødshjelp. Det kan gi en utvikling der mennesker som ikke vil være til bry for andre, tenker på aktiv dødshjelp, ikke som en rett, men som en plikt".

Frp fremmet et forslag under overskriften aktiv dødshjelp (som Sv og Rødt stemte for):

"«Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg som skal se på praksis og lovverk i andre

land knyttet til aktiv dødshjelp og smertelindring ved livets slutt, og hvilke konsekvenser et lovverk som gir flere rettigheter i livets siste fase, vil få.»

Det er ulike begreper som brukes i denne diskusjonen. Aktiv dødshjelp, som handler om å ta livet av en person etter personens frivillige forespørsel (legen utfører selve handlingen) skiller seg fra begreper som "selvbestemt og selvassistert livsavslutning," som ofte benyttes som begreper der individet selv utfører handlingen (men muliggjort av støtte fra helsepersonell).

Merk også at behandlingsbegrensning er, i motsetning til dødshjelp, tillatt i Norge. En pasient har etter pasient- og brukerrettighetsloven rett til å nekte å motta livsforlengende behandling, hvor behandlingen ikke gis med utsikt til helbredelse eller bedring, men kun er en forlengelse av en pågående dødsprosess (som en del av palliativ behandling).

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #173

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti
Ingen skal være syk alene

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Alle skal ha en pårørende i sin studieby

Begrunnelse

Mange studenter har ikke pårørende i sin studieby. Ved innleggelse på sykehus eller akutt sykdom som fører til innleggelse, er det en trygghet å ha gode voksenpersoner/venner rundt seg, frem til nærmeste pårørende har mulighet til å stille opp. I dag er det bare nærmeste pårørende som har tilgang til å besøke pasienten ved innleggelse, med mindre de har endret i kjernejournalen sin (HelseNorge). Det burde være mulig for studenter å oppføre pårørende som er nære venner eller bekjente, uten at de mottar fullmaktstilgang. Dette er for at de skal ha en trygghet og noen ved sin side, frem til nærmeste pårørende i hjembyen kan møte.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Etter pasient og brukerrettighetsloven har alle pasient eller bruker som ønsker det rett til at andre personer skal være til stede når helse- og omsorgstjenester gis, skal dette som hovedregel imøtekommes.

Regjeringen jobber med å utvide og konkretisere denne rettigheten.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #248

Østfold Arbeiderparti

Tannhelse som en del av egenandelsordningen for helse

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.5. Helse og omsorg

Forslag

Tannhelse inkluderes i egenandelsordningen, slik at nødvendige tannbehandlinger omfattes av det samme taket som resten av helsetjenestene. Dette vil gi folk trygghet til å oppsøke tannlege når de trenger det, uten å bekymre seg for økonomien.

Dette er en reform som tar tid, men vi må begynne nå. Det handler om helse, likebehandling og solidaritet. Vi håper dere ser viktigheten av dette forslaget og vil støtte det, slik at vi kan gi tannhelsen den plassen den fortjener i helsevesenet vårt.

Begrunnelse

Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at så mange som 140.000 nordmenn hvert eneste år lar være å dra til tannlegen, fordi de ikke har råd. Det er ikke lommeboken som bør avgjøre hvem som har anledning til å gå til tannlegen når behovet melder seg. Og dette er en problemstilling som forsterker seg i en tid hvor økte kostnader har vært merkbart for langt flere enn før.

Vi bør gjøre som tannlegene og tette dette hullet som eksisterer innen helsetilbudet vi har i Norge, en viktig del av folkehelsen som altfor lenge har blitt behandlet som et eget område.

Mens resten av kroppen dekkes av egenandelsordningen, så står tennene utenfor. Dette skaper en betydelig ulikhet i helsevesenet vårt, der økonomiske ressurser ofte avgjør hvem som har råd til nødvendig tannbehandling.

Hvorfor tannhelse må inn under egenandelsordningen:

1. **Tannhelse er helse:** Dårlig tannhelse kan føre til alvorlige helseproblemer, inkludert hjerte- og karsykdommer, diabetes og infeksjoner. Tennene er ikke adskilt fra kroppen, og vi må slutte å behandle dem som om de er det.
2. **Økonomiske ulikheter:** Mange utsetter eller dropper tannbehandling fordi de ikke har råd. Dette rammer spesielt lavinntektsfamilier, pensjonister og unge i etableringsfasen, altså de som er mest sårbare i samfunnet allerede. Ved å inkludere tannhelse i egenandelsordningen sikrer vi lik tilgang til nødvendig behandling, uavhengig av inntekt.
3. **Forebygging fremfor reparasjon:** Når folk har råd til jevnlig tannpleie, reduserer vi behovet for kostbare reparasjoner senere. Dette sparer ikke bare individet for smerte og lidelse, men også helsevesenet for unødvendige utgifter på lang sikt.
4. **Rettferdighet i helsevesenet:** Norge har et av verdens beste helsevesen, men dette skillet mellom tannhelse og øvrig helsehjelp underbygger prinsippet om likebehandling. Ved å inkludere tannhelse i egenandelsordningen, styrker vi tilliten til velferdsstaten og sikrer at helsevesenet vårt er mest mulig rettferdig for alle.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Regjeringen utvider gradvis offentlig tannhelse, med uttalt mål i Hurdalsplattformen om at tannhelsetjenester skal inngå under egenandelstaket på sikt.

Viktigste grep:

- utvidet rabatt på 75% opp til unge 28 år (siste utvidelse kom i budsjettenighet med SV).
- Lovfestet tannhelserettigheter for eldre, innsatte i fengsel og mennesker i rusbehandling (våren 2024)
- styrket TOO
- satt ned et eget tannhelseutvalg, som har levert høsten 2024. Følge opp dette. Anmodningsvedtak vedtatt (som del av budsjettenighet med Sv), lyder "Stortinget ber regjeringen innen 1. juni 2025 starte arbeidet med å definere hva som skal regnes som 'nødvendige tannhelsetjenester'. Definisjonen skal leveres til Stortinget senest innen 1. juni 2026.»

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

2.6. Justis og beredskap

Forslag #38

Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Et tryggere Norge betinger bedre kontroll på de store grenseovergangene

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

Grenseoverskridende kriminalitet må i mye større grad stoppes ved landegrensa. Det trengs et betydelig løft med sterkere tilstedeværelse langs grensen på tvers av statlige etater for å stoppe uønsket aktivitet før den kommer inn i Norge

Begrunnelse

Problemer som kommer inn i landet, forplanter seg så videre. Det er god samfunnsøkonomi å stanse uønsket virksomhet før det kommer inn i landet. Det er vedtatt å bygge en norsk-svensk politistasjon på den norsk-svenske grensa ved Morokulien. Allerede nå kan politiet se de positive resultatene av større tilstedeværelse på grensa og gjennom at de kan stoppe kriminell virksomhet før det kommer inn i landet. Denne tankegangen bør flere statlige etater gjøre gjeldene. Dette vil være god samfunnsøkonomi og gi mer trygghet i Norge. Dette gjelder på tvers av områder kjøretøykontroll, tollsaker/ beslag og klassisk kriminalitet.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret anser forslaget som ivaretatt i kapittelet *Organisert kriminalitet: styrke kampen mot de kriminelle nettverkene* i forslag til nytt partiprogram.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #54

Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Utdanning av fengselsbetjenter. Opplæringsfengsel til Innlandet

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

For å sikre nok ansatte til Kriminalomsorgen må det utdannes betydelig flere fengselsbetjenter de neste årene.

Det trengs langt flere hender innen kriminalomsorgen for å ivareta sikkerheten og sikre veien tilbake til livet for innsatte

Begrunnelse

For at fengslene skal fungere, og for at innsatte skal kunne tilbake til samfunnet, trengs det også opplæringsfengsel i Innlandet. Bare slik kan vi sikre nok fagfolk. Enkelte fengsler i Norge har ansvar for opplæring av aspiranter til å bli fengselsbetjenter. Disse kalles aspirantfengsler, men det er for få plasser. Veien tilbake til livet. Økt bemanning er en forutsetning for at kriminalomsorgen skal kunne følge opp disse målene. Det er viktig at partiprogrammet styrkes ytterligere på utdanningen. Slik kan helheten i politikken ivaretas enda bedre. Når vi hører hvor mange flere ansatte som trengs de neste årene, er det ikke tvil om at vi må utdanne flere. Flere ligger an til å pensjonere seg samtidig er de som har jobbet i fengslene over tid også attraktive arbeidstakere for blant andre NAV og Tolletaten. Det gjør at behovene bare blir større de neste årene. Viktig for tryggheten. Kriminalomsorgens betydning for tryggheten til samfunnet, og for folk skal komme tilbake til samfunnet, får for lite oppmerksomhet

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at det under omtalen av kriminalomsorgen i forslag til nytt partiprogram slås fast at økt bemanning er en forutsetning for at kriminalomsorgen kan følge opp de politiske målene som er satt for innholdet i soningen, gjenreise programvirksomheten i fengslene og redusere bruken av innlåsing og isolasjon. Da må det også utdannes flere fengselsbetjenter.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #94

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti
Sexkjøpsloven og hallikparagrafen bør evalueres

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

- Straffelovens paragraf 316 «Kjøp av seksuelle tjenester hos voksne» bør evalueres og regjeringen må utarbeide en stortingsmelding om alle sidene ved kjøp og salg av sex.
- Hallikparagrafen bør erstattes av en paragraf som bedre ivaretar personer som selger sex, og mer presist rammer utnyttelse av andre til sexsalg.

Begrunnelse

Det er på tide med en evaluering av sexkjøpsloven og det bør legges fram en stortingsmelding om alle sidene ved kjøp og salg av sex. Vi er kritisk til straffelovens paragraf 315 «Hallikvirksomhet og formidling av prostitusjon», da denne i dag rammer feil.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Årsmøtet 2023 i Oslo Arbeiderparti vedtok:

- ha oppdatert kunnskap og forskning på salg av sex blant mennesker som bryter med normer for kjønn og seksualitet, og de særskilte utfordringene disse møter
- at politiet skal prioritere oppfølging av sexkjøpsloven, også sexkjøp og hallikvirksomhet på nett

Årsmøtet i 2021 vedtok:

- Vurdere økt strafferamme ved brudd på sexkjøpsloven, kriminalisere forsøk på sexkjøp og fremme et nytt lovforslag i Straffelovens §315 (hallikparagrafen) som gir politiet hjemmel til å stenge nettstedet som driver og/eller tilrettelegger for hallikvirksomhet.

Selv om årsmøtet i Oslo Arbeiderparti har vedtak som støtter sexkjøpsloven anbefaler vi at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Forslaget berører to ulike straffebestemmelser i straffeloven: § 315 om hallikvirksomhet og formidling av prostitusjon og § 316 om kjøp av seksuelle tjenester fra voksne. Spørsmålet er vurdert av Straffelovrådet i NOU 2022: 21 kap. 35.3.2 og 35.3.3. Programforslaget har ikke tatt stilling til spørsmålet, og forslaget må sees i sammenheng med forslag 232. Sist gang det ble foretatt en helhetlig evaluering på bestilling av Justisdepartementet var i rapporten "Evaluering av forbudet mot kjøp av seksuelle tjenester" i 2014, en rapport gjennomført av Vista Analyse.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #100

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti

Diverse forslag: lhbt+

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

- Frata statsstøtten til organisasjoner som diskriminering på bakgrunn av seksuell orientering Øke støtten til LHBT+ organisasjonene, inkludert samisk LHBT+ arbeid.
- Styrke innsatsen mot hatkriminalitet. Politiet må få nødvendige ressurser, systemer og instruksjoner for å øke sin kompetanse og iverksette nødvendige tiltak for å forebygge hatkriminalitet.
- Fremme dialogen om kjønns- og seksualitetsmangfold i miljøer der det kan være vanskelig å være skeiv, ved å ha en god dialog med ledere og andre nøkkelpersoner.
- Innføre en tredje juridisk kjønnskategori.
- Endre det statlige prikkssystemet for skjenkekontroller. I dag er det for vanskelig å frata utesteder skjenkebevillingen for diskriminering ettersom man kun får to prikker for ett tilfelle av diskriminering. Det betyr at de må bli tatt 6 ganger for å komme opp i 12 prikker. Slike kontroller er svært tidkrevende og vanskelig å gjennomføre. Det er dermed så godt som umulig å frata et utested skjenkebevilling med utgangspunkt i diskriminering.
- Kunnskap om hva som hindrer personer som bryter med kjønn og seksualitet åpenhet og deltagelse i idretten må styrkes.

Begrunnelse

Vi valgte å levere inn disse enkeltforslagene samlet på denne måten. Og det er litt tilfeldig at de havnet under justiskategorien.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslagene. Vi anbefaler at forslagene oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at Regjeringen har lagt frem "Regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023–2026)", og at forslag til nytt partiprogram under kapitlet "Likestilling på alle samfunnsområder" legger opp til å følge opp denne.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #141

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Forby privat fyrverkeri

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

Forby privat fyrverkeri.

Begrunnelse

Nyttårsaften er en hyggelig markering av året som avsluttes sammen med feiring av det nye. Vi samles og koser oss med gode venner, mat og drikke. Midt oppe i dette har vi en tradisjon for å fyre opp fyrverkeri. Denne kombinasjonen medfører at vi hvert år har mange personskader. Landets øyeleger har hendene fulle, og mange skjebner endres for alltid. I tillegg kommer redselen til en stor andel, både av landets husdyr samt ville dyr. Det forekommer heller ikke rent sjelden at bygninger blir antent av privat fyrverkeri.

Det bør være mulig å tilby dette i kontrollerte former i offentlig regi. Enten med tradisjonelt fyrverkeri, eller så finnes det sannsynligvis gode alternativer i form av lys/laser nå i 2024. Uansett er det på tide å la folk nyte overgangen til det nye året uten fare for seg selv og andre

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Det er allerede store begrensninger på bruk av privat fyrverkeri i Norge, herunder totalforbud mot bruk av fyrverkeri med styrepinne. Fyrverkeri i offentlig regi vil trolig kunne fungere i en del byer, men i spredtbodde områder er det ikke like enkelt å få til. At dyr skal bli mindre skremt av offentlig fyrverkeri enn av privat fyrverkeri er neppe trolig.

Adskillig fyrverkeri er lydløst, eller har så lav lyd at det ikke overstiger lyden av vanlige samtaler. Uten at nærmere utredninger foreligger, mener Innlandet Ap at det nå er en fornuftig balanse i reguleringen av privat fyrverkeribruk i Norge.

Sentralstyrets merknad

Samtidig som det må anerkjennes at det er en viss risiko for personskader knyttet til bruk av fyrverkeri, er det store begrensninger på allmennhetens bruk av fyrverkeri i dag. Kommunene kan i medhold av brann- og eksplosjonsvernloven § 43 gi lokale forskrifter om bruk av fyrverkeri som begrenser - men ikke forbyr - bruk av tillatt fyrverkeri. Det er altså en vid adgang for kommunene å regulere og ramme inn bruken lokalt, og ta lokale hensyn knyttet til eksempelvis brannfare, skader o.l.

Så ut ifra dagens regelverk er det opp til kommunene å innføre eventuelle begrensninger.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #178

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti

Bare ja er ja

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

I Norge oppgir en av fem kvinner å ha blitt voldtatt minst en gang i løpet av livet, uten at voltekstallene går ned. Dette er alvorlige tall som krever handling. Det er samfunnsnorm vi ikke kan stå inne for. Straffeloven er en av de viktigste normsetterne i samfunnet, og alle våre nordiske naboland har innført samtykkelover som slår fast at seksuell omgang uten samtykke er voldtekt. Evalueringer for Sverige og Danmark viser at slike lover bidrar til økt antall tiltaler og domfellelser, samtidig som de sender et sterkt signal om at sex uten samtykke er uakseptabelt.

Begrunnelse

- Straffelovens voldtektbestemmelse endres slik at seksuell omgang uten samtykke defineres som voldtekt. Dette inkluderer tilfeller hvor en person ikke deltar frivillig, uavhengig av fysisk motstand.
- Øke ressursene til politiet for å sikre at voldtektssaker etterforsker grundig og uten unødvendige forsinkelser.
- Det etableres obligatorisk opplæring for politi, påtalemyndigheter og dommere om håndtering av voldtektssaker. Opplæringen skal inkludere kunnskap om kjønns- og seksualitetsrelaterte fordommer for å sikre en rettferdig behandling av voldtekts utsatte.
- Loven tydeliggjør at sex uten samtykke er voldtekt, og sender et klart signal til samfunnet om hvor grensen går. Målet er å forebygge voldtekter gjennom holdningsendringer og økt bevissthet.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at deler av forslaget er en del av Hurdalsplattformen, hvor det fremgår at Regjeringen vil:

"Greie ut korleis det kan innførast ei endring i straffelova slik at ordlyden speglar at seksuell omgang utan samtykke er forbydd og definert som valdtekt, og leggje fram forslag om det."

Sentralstyret viser videre til at Regjeringen nedsatte det såkalte voldtektsutvalget, som har avgitt sin utredning i NOU 2024: 4. Regjeringen har varslet at den vil oversende forslag til en samtykkebestemmelse til Stortinget i løpet av våren 2025. For øvrig viser sentralstyret til at politiet har fått betydelig økte rammer for å bekjempe kriminalitet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #193

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti
Forberedelser på mer ekstremvær

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

- Øke midler til flomforebyggende tiltak
- Sikre at nødetatene har nok ressurser til å komme frem i krisesituasjoner.
- Sterkere satsning på ras-forebygging
- Øke norsk selvforsyningsgrad
- Sikre norsk beredskap på mat, medisin og medisinsk utstyr.
- Se på måter vi kan lære av håndteringen av ekstremværet Hans

Begrunnelse

I 2023 har vi i Norge sett et mer ustabilt vær enn på lenge. Vi begynte året med tørke i mai og juni, fikk ekstremnedbør i august og kulde i oktober. Dette er værtypene som vi kommer til å oppleve mer av i fremtiden. Vi så alle hvor fort veiforbindelser kan bli brutt, hus stå uten vann og områder være uten nett og forbindelse til omverden når ekstremværet Hans herjet som verst i Innlandet. Derfor er det viktig at vi sikrer infrastrukturen vår til å tåle flom og ras. Når infrastrukturen kollapser blir det vanskeligere for nødetater å komme til, og i de verste tilfeller kan liv gå tapt. Derfor er det viktig at vi også har en beredskap som sørger for at nødetater, mat og vann kan komme frem i tide. Norge er et av Landene i Europa med dårligst beredskap på mat. Det er kritisk å ha nok tilgang på mat, i tilfelle land iverksetter eksport stopper eller naturkatastrofer, som flommen i Pakistan eller krigen i Ukraina stopper deres mulighet for matproduksjon. Ved større eksport stopper på mat i verden kan vi i Norge komme inn i en situasjon hvor vi ikke lenger kan brødfø vår egen befolkning. Derfor vil det være viktig å øke norsk matproduksjon og norsk mat beredskap i tilfelle vi kommer i en krigssituasjon, eller en situasjon hvor vi ikke kan importere nok mat til vår egen befolkning.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til trygghet og sikkerhet er en av hovedsakene til Arbeiderpartiet. Derfor satte vår regjering ned både en forsvarskommisjon og en totalberedskapskommisjon. Det er avgjørende å sikre god beredskap i hele Norge. Regjeringen fremla totalberedskapsmeldingen 10. januar 2025, hvor en rekke av forslagene vurderes og ivaretas. Dette vil samtidig være et viktig område også i årene som kommer. Forslaget anses også ivarettatt i forslag til nytt partiprogram, under kapitlet "Samfunnssikkerhet og beredskap: vår felles trygghet".

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #232

Kvinnenettverket i Oslo Arbeiderparti, Oslo Arbeiderparti
Forbud mot kjøp av seksuelle tjenester

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

Vern av retten til seksuell selvbestemmelse skal styrkes.

Årskvinnekonferansen i Oslo Arbeiderparti mener det fortsatt skal være forbudt å skaffe seg seksuelle tjenester mot vederlag. Vi mener derfor at gjeldene § 316 i Straffeloven om forbud mot kjøp av seksuelle tjenester fra voksne bør beholdes.

Begrunnelse

Årskvinnekonferansen i Oslo Arbeiderparti mener det fortsatt skal være forbudt å skaffe seg seksuelle tjenester mot vederlag. Vi mener derfor at gjeldene § 316 i Straffeloven om forbud mot kjøp av seksuelle tjenester fra voksne bør beholdes.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Årsmøtet 2023 i Oslo Arbeiderparti vedtok:

- ha oppdatert kunnskap og forskning på salg av sex blant mennesker som bryter med normer for kjønn og seksualitet, og de særskilte utfordringene disse møter
- at politiet skal prioritere oppfølging av sexkjøpsloven, også sexkjøp og hallikvirksomhet på nett

Årsmøtet i 2021 vedtok:

- Vurdere økt strafferamme ved brudd på sexkjøpsloven, kriminalisere forsøk på sexkjøp og fremme et nytt lovforslag i Straffelovens §315 (hallikparagrafen) som gir politiet hjemmel til å stenge nettsteder som driver og/eller tilrettelegger for hallikvirksomhet.

Sentralstyrets merknad

Forslaget berører to ulike straffebestemmelser i straffeloven: § 315 om hallikvirksomhet og formidling av prostitusjon og § 316 om kjøp av seksuelle tjenester fra voksne. Spørsmålet er vurdert av Straffelovrådet i NOU 2022: 21 kap. 35.3.2 og 35.3.3. Programforslaget har ikke tatt stilling til spørsmålet, og forslaget må sees i sammenheng med forslag 94. Sist gang det ble foretatt en helhetlig evaluering på bestilling av Justisdepartementet var i rapporten "Evaluering av forbudet mot kjøp av seksuelle tjenester" i 2014, en rapport gjennomført av Vista Analyse.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #238

Buskerud Arbeiderparti

Kampen mot ungdomskriminalitet

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

Forebygge

Det finnes ingen samfunn som har lyktes i kampen mot kriminalitet med strengere straffer. Det viktigste vi kan gjøre for å bekjempe ungdomskriminalitet er å forebygge. Fellesskapets ressurser må mobiliseres for at unge ikke faller utenfor, og havner i klørne på kriminelle gjenger.

Arbeiderpartiet vil:

- Legge fram en opptrappingsplan for bredden i det forebyggende arbeidet.
- Styrke SLT, modellen for samordning av det forebyggende arbeidet mellom politi, kommune, frivillighet og andre partnere.
- Styrke oppfølgingstjenesten, og utvide målgruppen til ungdom mellom 16 og 24 år i hele landet.
- Sikre alle barn og unge har tilgang på en gratis fritidsaktivitet innenfor kultur eller idrett
- Øremerke midler til sommerjobb i kommunene, og legge til rette for flere deltidsjobber for unge under 18 år
- Styrke og opprette flere lokale ungdomssentre

- Sikre et lavterskel psykologtilbud for alle ungdommer

Reagere og rehabilitering

Alt for ofte løftes debatten om strengere straff som virkemiddel, uten en debatt om innholdet i straffen. Målet med fengselsstraffen er å trygge samfunnet, og sikre at alle som soner ferdig får en ny sjanse i livet etter soning. Strengere straffer, lavere kriminell lavalder og lengre fengselsopphold er lettvinte løsninger som ikke bidrar til færre lovbrudd. Tvert imot kan det føre til stigmatisering, rekruttering til kriminelle gjenger og bitterhet mot fellesskapet.

Det er krevende å oppnå når kriminalomsorgen har for få ansatte, for små ressurser og svært krevende oppgaver. Buskerud Arbeiderparti vil styrke Kriminalomsorgen og gi ansatte større muligheter til å møte og jobbe med unge innsatte. Fellesskapet skal stille opp for unge i fengsel, samtidig som det stilles tydelige krav til den innsatte.

Derfor vil Buskerud Arbeiderparti innføre en fullføringsplikt for unge innsatte som ikke har bestått eller fullført videregående, og arbeids- og studieplikt som vilkår for unge som prøveløslates.

Buskerud AP vil:

- Innføre en fullføringsplikt for alle innsatte under 25 år som ikke har fullført videregående skole, som stiller krav til fullføring mot at det tilrettelegges for under soning og etter soning
- Innføre arbeids- eller studieplikt for alle under 25 år som prøveløslates og som har studiekompetanse eller fagbrev. Studieplass eller jobb skal tilbys innsatte i det de prøveløslates.
- Utvide satsingen på nærpolti i områder der det trengs og styrke rammen til politidistriktene i de største byene.
- Etablere hurtigdomstoler for unge lovbryttere.
- Styrke Konfliktrådet og i større grad bruke det overfor unge under 15 år.
- Utvide bruken av fotlenke for straffedømte under 18 år.
- Etablere trygghetshus som et bo- og rehabiliteringstiltak overfor unge under 15 år som begår alvorlig kriminalitet.
- Beholde en kriminell lavalder på 15 år. Barn under 15 år skal ikke møtes med strafferettslige virkemidler.
- Doble kapasiteten i ungdomsenhetene i Kriminalomsorgen.
- Styrke bemanningen i Kriminalomsorgen og gjenreise programvirksomheten i fengslene.
- Øremerke midler til å opprette ungdomsteam i alle store fengsler.
- Etablere egne fengsler for sårbare innsatte mellom 18 og 24, som målretter seg mot førstegangssonere og innsatte overført fra ungdomsenhetene.

Begrunnelse

I 2023 ble 217 unge under 18 registrert med fire eller flere anmeldelser - nesten en dobling fra året før. Skal vi bekjempe ungdomskriminalitet, må vi forstå driverne av den. Selv om unge med innvandringsbakgrunn er overrepresentert i statistikken, er den største fellesnevneren en oppvekst i fattigdom. 2 av 3 av alle innsatte under 18 år har levd under fattigdomsgrensen før fengsling. Barn og unge som begår kriminalitet har en enorm opphopning av levekårsutfordringer. De kommer oftere fra hjem med rus, vold og ustabile boforhold.

Det er fellesskapets ansvar at unge faller på utsiden av samfunnet og havner i kriminelle miljøer. Disse må fellesskapet stille opp for. Noen barn og ungdommer begår likevel så alvorlige kriminelle handlinger at samfunnet må reagere. Da må reaksjonen komme raskt, for å skape endring hos den enkelte. Det krever et samarbeid mellom et fellesskap som skal stille opp og ungdom som tar ansvar for egne handlinger.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret peker på at Regjeringen har innført og gjennomført en rekke tiltak rettet mot barne- og ungdomskriminalitet. Det pekes blant annet på at det i statsbudsjettet for 2025 er øremerket 405 millioner kroner til arbeid med forebygging av barne- og ungdomskriminalitet. Videre legger programmet opp til en styrking av Kriminalomsorgen, samt at flere av forslagene er ivarettatt i forslag til nytt partiprogram i kapitlet "Forebygging: bekjempe årsakene til kriminalitet".

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #246

Oslo Arbeiderparti

Trygghet for alle, - kampen mot organisert kriminalitet og utenforskap

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

Trygghet for alle, - kampen mot organisert kriminalitet og utenforskap

Organisert kriminalitet er en betydelig trussel for Norge og har vært det over tid. I Kripas sin årlige nasjonale trusselvurdering om kriminelle nettverk, beskriver de at Norge er fullt integrert i global, organisert kriminalitet. I følge Europol har trusselen fra organisert kriminalitet aldri vært høyere. Interpol vurderer nivået på vold, korrupsjon og hvitvasking i Europa som historisk høyt. Andre land i Europa erfarer at økt kokaintrafikk medfører et

høyere konfliktnivå, en voldeligere form for kriminalitet og at det utgjør en trussel mot etablerte samfunnsstrukturer. Når kriminalitet innveves i samfunnsstrukturer utgjør det en trussel mot demokratiet og rettstaten.

Arbeiderpartiet må ha svar på de store utfordringene og tydelige forventninger til fellesskapet. Ingen skal føle dyp bekymring for at egne barn havner i kriminelle nettverk. Derfor trenger vi å jobbe langsiktig med det forebyggende arbeidet rettet mot ungdom, styrke det forebyggende arbeidet i politiet, og svekke kriminelle nettverk. Politiet, tollvesenet og rettsvesenet må styrkes. Vi vil stanse nyrekrutteringen til kriminelle miljøer og hindre at internasjonale kriminelle gjenger og nettverk etablerer seg i Norge.

Partistyret i Oslo Arbeiderparti har hatt en arbeidsgruppe som har jobbet med å utvikle politikk i kampen mot organisert kriminalitet og utenforskap. Arbeidsgruppens rapport er vedlagt uttalelsen.

1. Forebygging i alle ledd

Oslo Arbeiderparti vil rive opp roten til kriminalitet og utenforskap. Årsakene til at ungdom begår kriminalitet er komplekse, men det handler i sum om samspillet mellom forhold hos den enkelte, og sosiale og strukturelle forhold. Sosial ulikhet skaper grobunn for kriminalitet og utenforskap. Forebyggende tiltak som skal forhindre at barn og unge begår kriminalitet, må adressere dette samspillet. Vår viktigste oppgave er å gi alle mulighet til å lykkes gjennom utdanning, arbeid og et aktivt og sosialt liv. Ungdomskriminalitet kan ikke løses ved tiltak på individnivå alene – det kreves også strukturelle grep på gruppenivå. Det skal Arbeiderpartiets løsninger speile.

Barnehage og tidlig innsats

Oslo Arbeiderparti vil:

- jobbe for å rekruttere flere av de yngste barna til barnehage der deltagelsen er lav
- i samarbeid med staten, innføre en universell ordning med gratis kjernetid i barnehagen i bydelene Alna, Bjerke, Grorud, Stovner, Søndre Nordstrand og levekårsutsatte i delbydeler i Indre by
- øke bemanningen i barnehager i levekårsutsatte områder
- fjerne kontantstøtten og bruke pengene på billigere barnehage

Skolenes rolle som forebyggende arena

Oslo Arbeiderparti vil:

- sikre at lærere ved levekårsutsatte skoler får mer planleggingstid til for- og etterarbeid av undervisningen, og til å kunne gjennomføre foreldresamtaler og foreldremøter med tolk
- bedre tverrfaglig innsats i hjelpeapparatet og deling av informasjon mellom skolen og andre faginstanser
- vurdere justeringer i ressursfordelingsmodellen i grunnskolen som sikrer en mer rettferdig fordeling av pengene, og sikre skoler i levekårsutsatte områder langsiktige økonomiske ordninger framfor prosjektmidler
- finansieringen av spesialundervisningen må legges om, slik at vi sikrer at penger følger vedtak

- styrke laget rundt eleven gjennom blant annet flere lærere, miljøarbeidere og helsefagarbeidere på skoler med størst behov for mer ressurser. Alle skoler i levekårsutsatte områder skal ha et miljøteam på skolen
- opprette flere profilskoler med for eksempel satsinger på praktisk-estetiske fag, i levekårsutsatte områder
- opprette et ambulant team mot mobbing, vold og trusler som kan rykke ut og bistå både ved enkelthendelser og over lengre tid ved behov
- utvide og styrke spesialtilbudet på OT-Ulven. Opprette grunnskoletilbud etter samme modell
- tydeliggjøre regelverket om taushetsplikt, og om nødvendig endre loven for å sikre nødvendig informasjonsutveksling mellom blant annet skole, barnevern, bydel og politi
- strategisk endre inntaksområder hvor skolegrensene skal gå, herunder vurdere å slå sammen skoler i mikrosegregerte bydeler og benytte anledningen til å endre på skolegrensene når det bygges nye skoler
- at det i større grad fattes vedtak om tvungent skolebytte av elever som står bak alvorlige volds- og truselhendelser, og som samtidig utgjør en betydelig sikkerhetstrussel for medelever og ansatte

Foreldrenes rolle og samarbeid med barnehage, skole og barnevern

Oslo Arbeiderparti vil:

- evaluere Oslo kommunes innsats rettet mot foreldre som står i situasjoner hvor deres barn risikerer å havne i kriminelle nettverk eller har endt soning
- etablere en egen statlig ordning for å hjelpe familier som må flytte til et annet sted for å hindre at egne barn begår gjentatte lovbrudd
- opprette et sentralt budsjett for tolkeutgifter. Dette vil sikre at det er faglige, ikke lokale budsjettrammer, som er førende for om man benytter tolketjenesten

Forebygging gjennom sterkere fellesskap

Oslo Arbeiderparti vil:

- utvide satsingen på sommerjobber til ungdom til også å inkludere deltidsjobber gjennom hele året
- etablere flere jobbprogram og jobbsentre for å bidra til at flere unge får relevant arbeidserfaring og kompetanse
- sikre flere muligheten til å delta i idrettsaktiviteter gjennom å bygge flere idrettsanlegg, og sikre idrettslag gode rammebetingelser for å inkludere flere. Andre fritidstilbud som eksempelvis skolekorps og speideren skal også ivaretas
- styrke fritidsklubbtilbudet og utvide åpningstidene
- styrke organisasjoner med frivillige som patruljerer på kveld- og nattestid

Politiet som tillitsskapende aktør og ressurs i nærmiljøet

Oslo Arbeiderparti vil:

- at SaLTo må ha som hovedformål å sikre en koordinert personrettet innsats overfor barn og unge på vei inn i kriminalitet
- senke aldersgrensen til SaLTo til 10 år

- sikre en mer kontinuerlig tilstedeværelse av politiet, ikke bare etter at det skjer alvorlige hendelser i et område
- styrke dialogen og samarbeidet mellom politiet og pårørende for å bygge tillitt og stoppe rekrutteringen til kriminelle miljøer
- styrke mangfoldet og den flerkulturelle kompetansen i politiet

2. Kriminalitetsbekjempelse

God forebygging handler om en kombinasjon av de myke tiltakene: Gode barnehager og en skole som gir muligheter for alle, gode nabolag, inkluderende fellesskap og et hjelpeapparat som er der for dem som trenger det. Og de hardere tiltakene: Et handlekraftig politi og rettsvesen, som er til stede og som kan reagere raskt, og som har ressurser til effektivt å slå ned på organisert kriminalitet. Det er avgjørende for tilliten til politiet at de har ressurser til å stoppe vold og oppklare alvorlige straffesaker i de kriminelle nettverkene for å hindre hevns spiraler og alvorlige voldshendelser i det offentlige rom som skaper utrygghet for oss alle. Norge er i ferd med å bli et transittland for smugling av narkotika til Europa. I tillegg må domstolene styrkes for å sikre rettidig saksbehandling. Tolletaten må styrkes. Kriminaliteten disse nettverkene livnærer seg av er profittmotivert. Vi må begrense «motoren» i denne virksomheten: Pengene og verdiene som skapes eller tilranes må tas.

Styrke politiet

Oslo Arbeiderparti vil:

- styrke politiet med nødvendige ressurser til å forebygge, bekjempe og oppklare kriminalitet, særlig i utsatte byområder. Sørge for at ledige uteksaminerte politistudenter fra tidligere kull får tilbud om jobb i politiet, og sørge for at det utdannes nok politi
- styrke det internasjonale politisamarbeidet mot kriminelle nettverk

Styrke tollvesenet

Oslo Arbeiderparti vil:

- investere i permanent skanner ved Oslo Havn, og ha et investeringsprogram for å sikre moderne utstyr som kan avdekke forsøk på innførsel av blant annet narkotika rundt om i landet
- ha kraftig økning i antall kontroller i Oslo
- ha en økning i antall ansatte i tolletaten de neste årene slik at grensekontroll og avdekking av narkotikasmugling blir mer robust.

Begrense rekruttering ved å gå etter pengene

Oslo Arbeiderparti vil:

- vedta ny lov om sivilrettslig inndragning
- styrke arbeidet i politidistriktene og særorganer for å avdekke hvitvasking gjennom kryptovaluta, herunder Økokrims mulighet til å bistå politidistriktene i saker der det potensielt er svarte penger i omløp

Bekjempe menneskehandel

Oslo Arbeiderparti vil:

- utarbeide en ny nasjonal handlingsplan mot menneskehandel

- aktører som har stor sannsynlighet for å komme i kontakt med ofre for menneskehandel, som politi, helsepersonell og personell i grensekontroll, må skoles i identifisering av ofre for menneskehandel. Ofre for menneskehandel må beskyttes mot å bli retrafikkert.

3. Veien ut av kriminalitet

Skal vi lykkes med å bekjempe kriminalitet må vi sikre et rettsvesen og lovverk som responderer raskt og gir gode rammer. Hurtigløp som sørger for at kriminelle blir dømt raskt, og god kriminalomsorg, er helt avgjørende for å få folk ut av kriminalitet. Alle skal få en ny sjanse til å lykkes.

Barn og unge som utøver gjentakende alvorlig kriminalitet

Oslo Arbeiderparti vil:

- ha en barnevernstjeneste som er i stand til å følge opp barn og ungdom som begår gjentakende kriminalitet
- etablere et «Team Oslo»-prosjekt finansiert av staten
- vurdere etableringen av sikkerhetshjem eller andre modeller etter at det offentlige utvalget satt ned av regjeringen kommer med sin anbefaling. Menneskerettslige sider av et slikt hjem skal utredes godt før endelig beslutning tas
- styrke og utvide ungdomsenhetene i kriminalomsorgen med flere plasser og ansatte
- utrede hvorvidt det skal etableres nasjonale føringer for alle offentlige etater med ansvar for oppfølging av barn med gjentatt alvorlig kriminalitet
- behovet for Exit-program for unge som ønsker hjelp til å komme seg ut av kriminelle gjenger og nettverk er økende. Slike program må styrkes, ikke svekkes

Strengere straff og hurtigdomstol

Oslo Arbeiderparti vil:

- innføre strengere straffer for personer som dømmes etter straffelovens §79 c
- at våpenbruk skal få tøffere konsekvenser, herunder utrede en ordning som sikrer særskilt reaksjon og oppfølging for barn under 18 år som tas med våpen
- etablere en hurtigdomstol for ungdom
- straffe de som aktivt rekrutterer mindreårige til organisert kriminalitet
- intensivere jakten på, og skjerpe straffene for dem som aktivt rekrutterer mindreårige til kriminalitet

God kriminalomsorg lønner seg

Oslo Arbeiderparti vil:

- ha økt innsats mot kriminalitet begått i og fra fengselet, blant annet gjennom bedre informasjonsutveksling mellom kriminalomsorgen og politiet
- gi fengselsbetjenter muligheten til å utføre jobben sin i full trygghet gjennom å styrke bemanningen og forsterke sikkerheten

Bedre oppfølging etter soning

Oslo Arbeiderparti vil:

- at en spesialisert oppfølgingstjeneste for folk som har sonet ferdig skal plasseres under NAV

4. Områdesatsingene – en ny innretning

Politiets egne analyser og undersøkelser viser geografiske variasjoner mellom delbydelene i Oslo, og at opplevd trygghet, erfaring med lovbrudd i nærmiljøet og tillit til politiet har en sammenheng. De geografiske variasjonene mellom delbydelene når det gjelder trygghet, sammenfaller med den geografiske konsentrasjonen av levekårsutfordringer vi finner i Oslo. Derfor trenger Oslo fortsatt egne områdesatsinger.

Oslo har tre områdesatsinger som gjennomføres i seks bydeler: Groruddalssatsingen, Oslo sør-satsingen og Oslo indre øst-satsingen. Oslo Arbeiderparti vil ha en ny innretning for områdesatsingene. De nye områdesatsingene skal forplikte staten til å ta et større og mer definert ansvar. Det kan for eksempel være konkretisering av politiinnsatsen i disse områdene, flytting av arbeidsplasser og institusjoner, eller forpliktelser knyttet til å skape bedre bomiljø. I tillegg bør næringslivsaktører og utbyggere være en del av de nye områdesatsingene. Statens virkemiddelapparat, gjennom eksempelvis NAV og politiet, må i større grad forpliktes på områder som arbeid og kriminalitetsbekjempelse.

Oslo Arbeiderparti skal være en pådriver for at områdesatsingene skal dreie seg mer om mennesker og ha et tydeligere mål om å utjevne forskjeller, og at områdesatsingsmidler i større grad skal komme som frie midler som også kan brukes på drift til de bydelene som har store levekårsutfordringer.

Byutvikling

Kriminalitetsforebyggende byutvikling har blitt aktualisert den siste tiden, særlig i forbindelse med at politiet fremmet innspill til de nye utviklingsplanene på Mortensrud. Bruk av glass og gjennomsluktige dører inn til trappeoppgangene, bedre belysning, begrenset adgang til garasjer og kjellere, og plassering av balkonger mot offentlige gater er noen av grepene som kan sikre tryggere byrom. Dette er også grep som kan bidra til økt byliv.

Oslo Arbeiderparti vil:

- utvide og forsterke områdesatsingene gjennom en ny innretning, hvor staten inngår en mer forpliktende avtale, og hvor næringslivsaktører og utbyggere gjennom forpliktende avtaler bidrar til utviklingen. Statens virkemiddelapparat må i større grad forpliktes på områder som arbeid og kriminalitetsbekjempelse
- ha en byutvikling som motvirker kriminalitet
- at kommunene må få mulighet til å stille krav til disposisjonsform i boligformålet, slik at nye boligbygg skal bidra til gode nabolag som oppfordrer til liv mellom husene og gode møteplasser

Begrunnelse

Uttalelsen er vedtatt av Oslo Arbeiderpartis representantskap etter en grundig prosess og involvering av partiorganisasjonen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at forslaget er svært omfattende og levert i form av en helhetlig uttalelse som er inndelt i 4 kapitler: 1. Forebygging i alle ledd, 2. Kriminalitetsbekjempelse 3. Veien ut av kriminalitet og 4. Områdesatsningene en ny innretning. Sentralstyret registrerer at forslagene til dels er svært detaljerte og enkelte av forslagene må anses å være lokale tiltak det ikke er naturlig å ha med i et nasjonalt program.

Sentralstyret anser deler deler av forslaget som ivaretatt i forslag til nytt partiprogram.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #250

Østfold Arbeiderparti

Styrking av kriminalomsorgen

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

Kriminalomsorgen må styrkes med:

- Styrking av midler for å sikre forsvarlig drift av alle fengsels- og friomsorgsenheter.
- Økt bemanning med flere fagutdannede fengselsbetjenter.
- Flere forvaringsplasser for å sikre forvaringsdømte den særskilte lovpålagte oppfølgingen de har krav på.

Begrunnelse

De siste 12 årene har kriminalomsorgen blitt utsatt for kutt i førstelinja som går utover sikkerheten til ansatte, innsatte og samfunnet. Resultatet er en kriminalomsorg som er underfinansiert der ansatte rømmer etaten og man er avhengig av å basere driften av fengslene på ufaglærte vikarer.

Ansatte, innsatte og andre faginstanser, blant annet psykiatrien, melder om en straffegjennomføring som er ytterligere mer krevende, enn da vi tok over regjeringsmakta. Svært mange medieoppslag, kritikk fra advokatforeningen og Jussbuss og ikke minst krevende rapporter fra Sivilombudet taler for at utfordringsbildet i kriminalomsorgen er blitt svært krevende. Det har blitt gjennomført omfattende forskning på psykiske belastningsskader hos ansatte i norske fengsel som konkluderer med at et er en signifikant høyere andel PTSD, angst og depresjon blant fengselsansatte, enn i befolkningen for øvrig. Dette er noe som krever politisk anerkjennelse og handling.

En god kriminalomsorg er godt menneskeverd, god kriminalitetsbekjempelse og god samfunnsøkonomi

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at det under omtalen av kriminalomsorgen i forslag til nytt partiprogram slås fast at økt bemanning er en forutsetning for at kriminalomsorgen kan følge opp de politiske målene som er satt for innholdet i soningen, gjenreise programvirksomheten i fengslene og redusere bruken av innlåsing og isolasjon. Da må det også utdannes flere fengselsbetjenter.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #266

Vestland Arbeidarparti

Vold i nære relasjoner

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

- vil og forsterke moglegheita påtalemakta har til å gjeve omvendt valdsalarm utan forutgåande rettsleg kjennelse i tilfelle der det føreligg risiko for liv og helse.
- vil at det blir avsett fleire midlar til regjeringa sin opptrappingsplan mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar for perioden 2024-2028 (Prop 36 S. (2023-2024)), med særskilt fokus på spreia av RISK-modellen til fleire politidistrikt.
- vil at kommunar skal påleggjast å utarbeide handlingsplanar mot vald i nære relasjonar.
- vil ha ei reell styrking av krisesentertilboda.
- vil at kunnskap om og rutinar i tilknytning til risikofaktorar vert auka i alle offentlege etater (NAV, barnevernstenesta, helsetenesta, skulevesen, politi, påtalemakta, domstol, mv)
- vil at lovreglar om avvergingsplikt blir gjort meir lettfattelege, for å m.a. unngå at taushetsplikt blir eit utilsikta hinder for å avverge vald i nære relasjonar og gjere naudsynte inngrep.
- vil at meir ressursar vert sett av til å nå og hjelpe dei som utøver valden, for eksempel auka ressursar til sinnemeistring, åtferdsterapi m.v., i samband med besøksforbod og andre indikatorar på aggresjons- og valdsutøving.

- vil arbeide for å betre straffelova sine avgjerde om vald i nære relasjonar, særleg med tanke på definisjonen av “nær relasjon”. Det bør ikkje vere eit kriterie å høyre til same husstand for å vere i ein nær relasjon – dette fører til at til dømes kjærastepar som ikkje bur saman, og æresrelatert vald, kan gå under radaren.
- vil arbeide for å senke terskelen for tiltak når valdsutsette søker hjelp.
- vil stimulere til meir forskning på motiva bak partnerdrap og arbeide for å auke kunnskap om æresrelatert vald i minoritetsfamiliar.

Begrunnelse

Vald i nære relasjonar

Vald i nære relasjonar er eit stort samfunnsproblem. Mellom 1992 til 2021 hadde meir enn 100 000 personar i Noreg opphald på krisesenter. Krisesentera får 20 000 førespurnadar årleg. Partnardrap utgjer eitt av fire drap i Noreg, og i 7 av 10 tilfelle er det registrert vald mellom partnarar i forkant. Antall innkomande samtalar til valds- og overgrepstelefonar er også blitt dubla. Ei samfunnsanalyse rekna at vald i nære relasjonar kosta samfunnet 92,7 milliardar kroner i 2021, sjå Prop 36 S. (2023-2024) s. 9.

Den største kostnaden ber likevel dei som er utsette for vald og deira pårørande.

Kjønnsbasert vald er ei urett som rammer kvinner og jenter i langt større grad enn menn og gutar. Det er eit hinder for utvikling, likestilling og integrering. Dei som lever i frykt for vald og overgrep, kan ikkje delta fullt ut i samfunnet eller leve gode liv. Kampen mot kjønnsbasert vald er ikkje berre eit spørsmål om rettferd, men også ein naudsynt føresetnad for å byggje eit samfunn basert på likeverd, tryggleik og respekt for alle. Denne forma for vald tek mange former, inkludert fysiske, seksuelle og psykiske krenkingar, og skjer både i det private og offentlege rom.

Vald i nære relasjonar har mange offer. Barn som er vitne til partnervald, kan få traumar resten av livet. For barn kan det å vere vitne til vald mellom foreldre eller andre vaksne omsorgspersonar, ha tilsvarande skadeverknad som det å bli direkte utsett for vald sjølv, sjå Meld. St. 15 (2012-2013).

Samfunnet må jobbe langs fleire spor for å møte problemet. Det førebyggjande arbeidet er tilpassa tiltak og behandlingstilbod retta mot personar som står i fare for å utøve eller utøver vald. Vestland Arbeidarparti meiner at meir ressursar må settast av til å hjelpe dei som utøver valden, til dømes auka ressursar til sinnemeistring, åtferdsterapi m.m. I tillegg må det jobbast for auka forståing og kunnskap i statlege organ om fenomen som negativ sosial kontroll, æresrelatert vald, migrasjonsstress, flukterfaringar, tap av språk, tap av status og kjende referanserammer som risikofaktorar.

Sidan domstolane i 2013 fekk heimel til å leggje såkalla “omvendt valdsalarm”, har påtalemakta bede om det i 232 saker. Det er blitt innvilga i berre 105 saker, altså i under 50% av tilfella. I 2022 kom Riksrevisjonen med alvorleg kritikk av myndigheitene sin innsats mot vald i nære relasjonar. Vestland Arbeiderparti vil at omvendt valdsalarm må bli hovudtiltaket for menneske med besøksforbod, og bør brukast i større omfang enn i dag. Påtalemakta si avgjerd om å illegge elektronisk kontroll skal som hovudregel bringast inn for domstolane for prøving.

Omvendt valdsalarm vil gje auka tryggleik til ofra og byrda for besøksforbodet bør vere lagt til dei som vert ilagt besøksforbodet. Risikosituasjonen kan då verte avvega raskare av politiet ved brot. Endringane er foreslått å gjelde frå 1. juli i år, men bør innførast så raskt som mogleg.

Saker om vald i nære relasjonar er av ulik karakter, og omfattar meir enn det ein tradisjonelt har sett på som nær relasjon, innanfor «huset sine fire veggar». Det utfordrar både lovgjeving, rettsvesen, hjelpeapparat og likestillinga i samfunnet vårt. Det angår oss alle.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at Regjeringen, som forslagsstiller peker på, har lagt frem en opptrappingsplan mot vold i nære relasjoner (Prop. 36 S 2023-2024). Forslag til nytt partiprogram legger opp til en videreutvikling av opptrappingsplanen, og flere av elementene vil kunne inngå i en slik videreutvikling. Samtidig er det flere av forslagene som vil kreve nærmere utredning for å kunne gjennomføres, selv om intensjonen støttes.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #269

Vestland Arbeidarparti
Kryptovaluta

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.6. Justis og beredskap

Forslag

Arbeiderpartiet vil:

- DNS-blokkere nettsider som bruker kryptovaluta som betalingsmåte
- Forby utvinning av kryptovaluta
- Jobbe sammen med internasjonale forum om retningslinjer for kryptovaluta

Begrunnelse

Kryptovaluta er kryptert digital valuta, som har fått større fotfeste i det internasjonale samfunnet over tid. Tanken bak en valuta som er usporelig, er både ekstrem og farlig. Konsekvensen er kriminelle nettverk som kan overføre penger uten at vi kan spore de, gamblingsider i skatteparadis som tjener store formuer på avhengighet og et verdenssamfunn basert på mistillit og korrupsjon. Arbeiderpartiet vil bygge et samfunn på fellesskap og tillit. Veksten av kryptovaluta er en trussel mot det.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til omtale av datasenter i kapitlet om *Digital infrastruktur* i forslag til nytt partiprogram, hvor det foreslås at datasenter i Norge kun skal brukes til samfunnsnyttige formål, og bygge opp under industrietablering og utvikling av velferdsstaten.

Det vises videre til at Regjeringen har vedtatt en ny datasenterforskrift som trådte i kraft 1. januar 2025, hvor det stilles krav om at man må oppgi anslag over prosentvis andel av kraftforbruket som skal anvendes til utvinning av kryptovaluta. Energiministeren har i skriftlig svar til Stortinget vist til at etablering av kryptodatasenter i Norge er uheldig, at regjeringen derfor vil begrense utvinning av kryptovaluta mest mulig og er i gang med å utrede mulighetene for å begrense denne typen virksomhet, herunder gjennom et forbud.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

2.8. Kommunalpolitikk

Forslag #18

Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag, Agder Arbeiderparti
Kommuneøkonomien må styrkes nå!

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Kommuneøkonomien må styrkes gjennom økte statlige overføringer slik at kommunene settes bedre i stand til å løse sine lovpålagte oppgaver.

Målet er å gi kommunene en bedre og mer forutsigbar økonomi basert på en økt statlig støtte slik at vi settes i stand til å styrke lokaldemokratiet.

Begrunnelse

Et klart flertall av norske kommuner sliter med økonomien. Gjennom flere år har vi sett at utgiftene øker og inntektene svikter. Stadig flere kommuner er avhengige av statlig hjelp for å kunne drive i pluss slik loven krever. I år er det anslått at kommunene i sum trenger 15 milliarder kroner ekstra fra staten for å kunne dekke løpende underskudd.

Denne situasjonen skyldes mange forhold: Sviktende skatteinngang, økende rentenivå, kraftig prisøkning på varer og tjenester og en økende flyktningestrøm. I tillegg opplever kommunene manglende kompensasjon for ekstraordinære kostnader som f.eks. snørydding og stadig flere statlige reformer som påføres kommunene uten full kompensasjon. I tillegg kommer fortsatt skattesvake kommuner dårlig ut til tross for det nye inntektssystemet som har ført til en viss utjevning mellom rike og fattige kommuner.

Alt dette gjør at staten nå må bidra med mer penger til kommunene i årene som kommer. Den økte støtten må baseres på følgende hovedprinsipper:

Bevaring av lokaldemokratiet

En sulteforing av kommunene bidrar til å svekke lokaldemokratiet. Stadig flere kommuner risikerer å komme på lista over kommuner som kan bli underlagt statlig styring (Robek-lista). Kommunene må sikres en økonomi som setter dem i stand til å løse alle lovpålagte oppgaver ellers risikerer vi at lokaldemokratiet forvitrer.

Reell kostnadsdekning og et mer rettferdig skattesystem

Statlige reformer som pålegges kommunene må sikres full kostnadsdekning slik at kommunene ikke blir sittende igjen med en sluttregning av ukjent størrelse. Skattesvake kommuner må sikres full kompensasjon for mindreinntekter som følge av lokal demografi og sosiale forhold.

Forutsigbarhet

Kommunene må gis forsikringer om hva som kan forventes i form av økt statlig støtte i årene som kommer. Rammene må kommuniseres i god tid før de årlige budsjettbehandlingene slik at kommunene settes i stand til å disponere midlene på en best mulig måte

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

For inneværende år gis det betydelig økte overføringer til kommunesektoren. 2024 var et spesielt krevende år for norske kommuner med økte utgifter til aktivitet, prisvekst og høye renter samtidig som skatteinntektene ble lavere enn antatt. Det er imidlertid et viktig prinsipp at kommunene skal være rammestyrte - sektoren må tilpasse sin aktivitet etter overføringene den får fra staten, ikke motsatt. Når det er sagt, er det avgjørende for Arbeiderpartiet å prioritere god kommuneøkonomi. Samtidig er det behov for et arbeid for å sette kommunene i stand til å løse fremtidens oppgaver, og et første steg er å opprette en omstillingskommisjon, som ligger som et forslag i nytt partiprogram.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #28

Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Kommuneøkonomi

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Ved innføring av nye statlige oppgaver som kommunene er pålagt å gjennomføre må staten i større grad enn i dag dekke kostnadene.

Begrunnelse

Kommuneøkonomien må styrkes betraktelig om kommunene skal kunne ivareta alle sine framtidige pålagte tjenesteoppgaver på en forsvarlig måte.

Fra statlig hold har det de siste årene kommet flere reformer og vedtak som kommunene har ansvaret for. De fleste av disse er gode endringer, men medfører også økte krav og kostander for kommunene uten at nødvendige midler følger med.

Vi kan nevne:

- Gratis SFO: - som fører til flere barn som benytter seg av ordningen og dermed økt behov for bemanning som kommunen må dekke uten godtgjøring fra staten.
- Billigere barnehage: samme som over

- Barneverns-/oppvekstreformen: her har bl.a. kommunens egenandel på tjenester økt, kombinert med at Bufetat ikke klarer å levere ut fra sin bistandsplikt. Dette medfører at kommunene selv må sørge for å få på plass barnas lovbestemte rettigheter og selv må dekke kostnadene for dette. Et annet eksempel er at fosterforeldres rettigheter styrkes, noe som gir både økt byråkrati og økte utgifter for kommunene uten at dette godtgjøres fra staten.
- Bosetting av flyktninger: staten legger opp til at kommunene skal bosette et høyt antall flyktninger, men uten at det følger med ressurser til å dekke alle ekstra kostnader til dette, som boliger, bemanning, arbeidstrening og sosiale utgifter. Dette kan igjen medføre dårligere integrering og økte forskjeller, økt utenforskap – og også nye økte utgifter for kommunene.
- Krav om psykologkompetanse i kommunene: - men ikke nok midler til å dekke de reelle utgiftene, eller å kunne gjøre det attraktivt nok for særlig de mindre kommunene å trekke til seg denne kompetansen.
- Refusjonsordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere; personer over 67 år omfattes ikke av ordningen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Dette anses ivaretatt gjennom programpunkt om omstillingskommisjon i utkastet til partiprogram. Det må erkjennes at styringstrykket som er påført kommunene over tid er blitt for stort og uoversiktlig. Derfor er det behov for å rydde opp og legge til rette for at kommunesektoren skal kunne håndtere fremtidens oppgaver.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #29

Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Vann og avløp, revidert EU-avløpsdirektivet

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

I forbindelse med innføringen av det reviderte EU-avløpsdirektivet må det innføres statlige finansierungsordninger som gjør det mulig for kommunene å gjennomføre de store investeringene som dette medfører.

Begrunnelse

Det reviderte EU-avløpsdirektivet representerer en vesentlig skjerping av kravene for avløpsvannshåndtering, med særlig vekt på beskyttelse av menneskers helse og miljøet, samt å nå målet om klimanøytralitet og nullforurensning i 2025.

Når det revidert direktiv, blir gjeldende for norske kommuner etter innarbeidelsen EØS-avtalen vil dette få stor betydning for den enkelte kommune gjennom lovpålagte krav.

Mange kommuner står foran store investeringer innen vann og avløp for å kunne klare å tilfredsstille de nye kravene som det reviderte avløpsdirektivet pålegger. Det er spesielt de nye rensekravene for å redusere utslippene som blir en stor utfordring.

Vi vet disse investeringene ligger innenfor selvkostområdet, men med de krav som nå stilles, er det urimelig at alle utgifter skyves over på brukerne. Her bør/må det komme statlig finansieringsordninger.

Støtteordningene kan innrettes mot nye investeringer og/eller renovering av gamle renseanlegg til kommunene eller det kan gis subsidier til abonnentene som for eksempel reduksjon i mva.

Staten må gjennom statsforvalteren eller andre instanser veilede kommunene i denne omstillingen. Dette er kompetanse som ikke hver og en kommune greier å matche alene. Kommunen trenger hjelp og veiledning – ikke bare pålegg.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Viser til forslag til nytt partiprogram, og formuleringen om å sikre statlig støtte til kommunenes arbeid med å oppgradere vann og avløp gjennom teknologiutvikling, kompetanseheving og prosjektmidler og lignende bistand for å møte behovet gjennom nytt avløpsdirektiv.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #30

Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
En aktiv boligpolitikk i distriktene

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

En mer aktiv boligpolitikk i distriktene innføres. Dette gjennom:

- Økt rentefradrag på boliglån i kommuner med en lav verdi på distriktsindeksen (under 55) på lån. Det må dokumenteres at lånet benyttes til boligbygging eller reell og nødvendig rehabilitering av bolig.
- Utrede muligheten for redusert merverdiavgift på byggevarer til innbyggere i kommuner med en lav verdi på distriktsindeksen (under 55). Det må dokumenteres at lånet benyttes til boligbygging eller reell og nødvendig rehabilitering av bolig.
- Utvide Husbankens mulighetsrom i distriktskommuner til sentralitetskategori 4 og 6, og vurdere heller å benytte distriktsindeksen som tildelingskriteriet.
- Rentekompensasjon og øremerka tilskudd til kommunale boliginvesteringer for distriktskommuner, utover det boligsosiale aspektet.
- Gi mulighet for rente- og mva. kompensasjon for boliger bygget av boligstiftelser til personer også utenfor omsorgssektoren.

Begrunnelse

Gjennom NOU 2020: 15 «Det handler om Norge» ble det vist at det er boligmangel i de minst sentrale kommunene og at dette er en reell faktor som begrenser rekruttering av arbeidskraft i privat og kommunalt sektor. Nesten samtidig viste NOU 2020: 12 «Distriktsnæringsutvalget» at verdiskapningen i privat sektor i de mindre sentrale gruppene (4- 6) hadde høyest prosentvis vekst. Verdiskapningen ville mest sannsynlig vært enda høyere med enklere tilgang på arbeidskraft, men som blir holdt tilbake på grunn begrenset tilgang på bolig.

Bolig er også en kilde til ulikhet og formuesulikheten i Norge har økt kraftig, og at dette i hovedsak var relatert til utviklingen i boligprisene. 70 prosent av all privat formue i Norge er bolig (Aaberge og Stubbhaug, 2018). Prisforskjellen på bolig mellom by og land har blitt større og større (Aasjord og Berg Erichsen, 2022).

En sentral årsak til boligmangel i distriktene er at byggekostnadene kan gjerne være høyere enn boligverdien. Dette bidrar til at folk ikke får lån til boliginvesteringer eller ønsker å ta opp lån på grunn av den økonomiske risikoen. Samtidig som at entreprenører heller bygger fritidsboliger i distriktskommuner eller ønsker å redusere risikoen med å bygge i allerede pressområder. Den høye veksten i byggekostnadene er hovedsakelig drevet av økte priser på byggematerialer, som har økt med 75 pst. fra 2015 til 2024 (SSB, 2024).

Selv med «lave» boligpriser er boligkostnadene betydelige høyere i distriktene, sammenlignet med boligverdien. Dette bidrar mest sannsynlig til lavere verdiskapning og bosetting. Det er derfor behov for en mer aktiv boligpolitikk som bidrar til lavere boligkostnader i distriktene. Reduserte boligkostnader ved investering eller nødvendig oppussing for innbyggere, ideelle boligstiftelser og kommuner i distriktene vil bidra til mer boligbygging og rehabilitering i distriktskommuner.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Dette forslaget har i realiteten flere forslag i ett.

Innlandet Arbeiderparti vil påpeke at det er viktig å forsterke boligbyggingen raskt. De ulike forslagene er svært forskjellig i hvor mye ekstra byråkrati og utredninger som er nødvendig for å kunne gjennomføre de. Fylkesparitet vil særlig påpeke at rentekompensasjon til kommunale boliginvesteringer er noe som kan gjennomføres effektivt, og at rentekompensasjon for byggeprosjekter i offentlig regi har gitt gode resultater tidligere.

Sentralstyrets merknad

En mer aktiv boligpolitikk i distriktene anses i stort ivaretatt i forslag til nytt partiprogram, som har et omfangsrikt og offensivt boligkapittel.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #31

Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
En mer effektiv distriktpolitikk

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Benytte Distriktsindeksen fra KDD som hovedkriteriet for distriktstiltak

Begrunnelse

Over lang tid har Distriktsindeksen fra Kommunaldepartementet blitt benyttet som kriteriet for å allokere distriktstiltak. Dette gjelder tiltak som:

- Distriktstilskudd i rammetilskuddet
- Avgrensing av differensiert arbeidsgiveravgift
- Investeringsstilskudd

Distriktsindeksen består i dag av 4 variabler som er ulikt vektet og som til sammen skildrer kommuner med distriktsutfordringer. Hvor de med lav verdi har høye distriktsutfordringer. Distriktsindeksen går fra 0-100.

Fra 2018 kom SSB med Sentralitetsindeksen som erstattet en tidligere sentralitetsindeks fra NIBR. Sentralitetsindeksen går fra 0-1000, og med 6 sentralitetskategorier. Hvor kategori 6 er de minst sentrale kommunene. Sentralitetsindeksen inngår også i Distriktsindeksen og er vektet høyt (40 prosent). I motsetning til Sentralitetsindeksen så inngår også utvikling i både arbeidsmarkedet- og befolkningen i Distriktsindeksen. Gjennom dette skildrer Distriktsindeksen bedre samfunnsutviklingen i distriktskommuner

I nyere tid har flere distriktstiltak blitt allokert gjennom Sentralitetsindeksen kategorier, istedenfor Distriktsindeksen. Dette gjelder tiltak som:

- Lavere pris på barnehage
- Husbankens distriktstiltak
- Sletting av studiegjeld

Det er forskjeller mellom distriktskommuner med hensyn til utviklingstrekk og utfordringer. Med en kategorisk allokering av tiltak gjennom en enkelt indikator blir fordelingen mindre effektiv og målrettet. Samtidig har Sentralitetsindeksen en sentral utfordring ved at den underestimerer avstander, ved at den ikke tar hensyn til rushtrafikk (SSB, 2020/4, s.11). Kommuner kan derfor framstå som mer sentrale enn de faktisk er. Det er derfor behov for en mer målrettet og effektiv allokering av distriktstiltak.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Innlandet Arbeiderparti vil påpeke at regjeringens forbedringer av distriktpolitikken er svært positive. Det grunnleggende målet er at større deler av Norge som har sosioøkonomiske utfordringer, må få ta del i disse. Allerede gode og effektive ordningene innført av dagens regjering må ikke svekkes, men forsterkes.

Sentralstyrets merknad

Distriktstiltak baseres i stort på distriktsindeksen i dag.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #34

Forslagstiller:

Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Tittel

Økt økonomisk handlingsrom for kommunesektoren

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Øke de reelle korrigerte frie inntektene for kommunesektoren minimum opp til 2021-nivå

Begrunnelse

Fra 2021 og til 2025 har de korrigerte reelle frie inntektene for kommunesektoren falt (Nasjonalbudsjettet 2025), også når man legger til nysalderingen av statsbudsjettet 2024 og ekstrabevilgningen av statsbudsjettet 2025. Korrigeringen av reelle frie inntekter for kommunesektoren, betyr at man korrigerer for kommunedeflator, nye oppgaver, demografi- og pensjonsutgifter. Se også Nasjonalbudsjettet 2025 figur 3.18.

Det er meget bra at regjeringen har levert på ekstra midler til kommunesektoren, i en særdeles krevende tid. Det viser vilje og en aktiv tilnærming. Likevel er fortsatt nivået på korrigerte reelle frie inntekter lavere enn i 2021. Med alle de viktige samfunnsoppgavene kommunesektoren har, og de betydelige økonomiske forskjellene mellom kommunene er det nå avgjørende at man styrker det økonomiske handlingsrommet til kommunesektoren. Et reelt ressursgrunnlag for kommunesektoren er avgjørende for at man skal kunne levere gode velferdstjenester i hele landet. Samtidig som det ikke svekker arbeidsvilkårene for LOs medlemmer og andre arbeidstakere. Kommunale tjenester bidrar også betydelig til lavere inntektsulikhet (Aaberge mfl. 2021). Det igjen bidrar videre til andre positive samfunnseffekter som:

- Bedre økonomisk vekst (IMF 2014, OECD 2015)
- Bedre helse, mer tillit og mindre kriminalitet (Wilkinson og Pickett, 2009)
- Bedre fungerende demokrati (McCarthy mfl, 2006)
- Mindre politisk polarisering (Proaño mfl. 2021)

Det er også viktig å se kommuneøkonomien i sammenheng med totalberedskapen. Skal Norge som nasjon ha en sterk totalberedskap, kan man ikke ha ressursvake kommuner. Et større økonomisk løft er også viktig med hensyn til at nesten halvparten av kommunene gikk med underskudd i 2023 (SSB, 2024) og som må dekke inn merforbruket i 2024, som igjen er et kanskje enda mer krevende år. Et par ekstremt krevende økonomiske år, kan få irreversible konsekvenser for samfunnsutviklingen og spesielt for de skattesvake kommunene som hadde lite ubundet disposisjonsfond fra før. En satsning på kommunesektorens økonomi, er satsning på fellesskapet. Som det er sterkt behov for med tanke på privat konsum har økt med 89 pst. de siste 20 årene, mens offentlig konsum kun har økt med 68 prosent i løpende priser (SSB, 2024).

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Innlandet Arbeiderparti jobber for bedre kommuneøkonomi og rettferdig fordeling mellom kommunene. Regjeringens styrking av kommuneøkonomien og bedre fordeling i inntektssystemet er riktig retning på politikken som fylkespartiet ønsker mere av.

Sentralstyrets merknad

For inneværende år gis det betydelig økte overføringer til kommunesektoren. 2024 var et spesielt krevende år for norske kommuner med økte utgifter til aktivitet, prisvekst og høye

renter samtidig som skatteinntektene ble lavere enn antatt. Det er avgjørende for Arbeiderpartiet å prioritere god kommuneøkonomi.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #35

Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

En målrettet økonomisk støttepakke til skattesvake kommuner uten høye inntekter utenfor inntektssystemet.

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

En vis andel av veksten i frie inntekter fordeles hvert år til skattesvake kommuner, gjennom særskilt fordeling (tabell c) i rammetilskuddet for å styrke skattesvake kommuner uten høye inntekter utenfor inntektssystemet.

Begrunnelse

Skattesvake kommuner med lave eller ingen inntekter utenfor har over lengere tid fått lavere vekst i frie inntekter, unntaket er de siste årene under regjeringa vår. Dette er særdeles problematisk med hensyn til målsettingen om likeverdige tjenester i hele landet og at nettopp skattesvake kommuner også har større sosio-økonomiske utfordringer.

Dette har også bidratt til at skattesvake kommuner har fått lavere disposisjonsfond og under anbefalt mål på netto driftsresultat som andel av brutto inntekter.

I 2023 hadde kommunene med under 80 pst. skatteinntekter av landsgjennomsnittet før utjevning, et gjennomsnittlig netto driftsresultat på -0.17 pst. (-0.35 pst. median). Mens kommunene med 100 prosent eller mer enn landsgjennomsnittet hadde mellom 2.26 og 6.84 pst. i netto driftsresultat i gjennomsnitt i 2023 (SSB, 2024).

Regjeringa vår har gjort flere riktige og gode grep i endringen av det kommunale inntektssystemet. Det skaper mer trygghet og en klar solidarisk omfordeling. Det er sosialdemokrati i praksis. Utfordringsbildet nå er at skattesvake kommuner uten høye inntekter utenfor inntektssystemet over lang tid, har hatt lavere vekst i frie inntekter og har et sterkt behov for å bli løftet opp.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

For Innlandet Arbeiderparti er mer likeverdig muligheter for kommunene til å tilby velferdstjenester av god kvalitet viktig og en viktig sosialdemokratisk politikk for velferdsstaten.

Sentralstyrets merknad

I 2024 vedtok Stortinget større endringer i det kommunale inntektssystemet som skal legge til rette for at kommuner i hele landet skal kunne tilby likeverdige tjenester til sine innbyggere. Det er gjennomført endringer i samtlige av inntektssystemets ulike deler, herunder utgiftsutjevningen, inntektsutjevningen og de regionalpolitiske tilskuddene. I sum bidrar endringene til mer omfordeling mellom kommunene.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #41

Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Distriktpolitikk

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Arbeiderpartiet må avsette økonomi over statsbudsjettet øremerket distriktpolitiske virkemidler.

Begrunnelse

Arbeiderpartiet når ikke godt nok fram med sine distriktpolitiske virkemidler. Partiet høster mer kritikk enn ros, både i riks-, fylkes- og kommunepolitikken. Vi trenger en debatt om hvordan vi skal harmonere balansen mellom å bevare et levende bygde-Norge og samtidig ha sterke kommune og regionsentra. Dette i lys av de demografiske utfordringer vi står overfor med synkende barnekull og en aldrende befolkning.

Vi trenger å se på tiltak for å stimulere og snu en økende urbaniseringstrend i befolkningen. Det kan være tiltak innen teknologi og muligheter for distansarbeidsplasser, investeringstiltak og næringsstimulering. Samtidig må det skapes forståelse for at offentlig tjenesteyting som barnehage, skoler og helsetilbud må ha en grad av sentralisering, skal det være bærekraftig i årene framover.

Kommune- og fylkes Norge må få tilført en økonomi som gjør vedlikehold av veier mulig. Mange bor i distriktet og kjører lange avstander til ulike formål som helsetilbud, skole, barnehage og jobb.

Parallelt med dette arbeidet må vi sikre at den politiske og administrative styringsstrukturen overlever. Vi er sterkt bekymret for ordbruk og debattklima i Arbeiderpartiet. Hva betyr dette for rekruttering til politisk arbeid og i ytterste konsekvens demokratiets spilleregler? For å jobbe med disse utfordringene, både sentralt og lokalt, må det avsettes økonomi over statsbudsjettet øremerket disse nevnte formålene.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Innlandet Arbeiderpartiet støtter retningen i dette forslaget. Fylkespartiet vil samtidig påpeke at det også er den retningen dagens regjering har ført politikken i på en rekke felter. Lavere barnehagepriser, statlig støtte til desentrale utdanningstilbud, forsterking av jordbrukspolitikken samt mer rettferdig fordeling i inntektssystemet for kommunene er slike prioriteringer. Innlandet Arbeiderpartiet mener dette er en viktig og god retning for samfunnet vårt. I likhet med intensjonen til forslagsstiller ønsker vi at denne retningen skal videreføres og forsterkes.

Sentralstyrets merknad

Det bevilges årlig penger til målrettede distriktssatsinger gjennom statsbudsjettet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #44

Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Distriktspolitiske virkemidler

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Arbeiderpartiet vil iverksette tiltak for å løse de utfordringene vi ser med lavere barnetall og en økning i antall eldre. Vi vil fortsatt bevare levende bygder samtidig med at vi styrker byer og regionsentra.

Begrunnelse

Arbeiderpartiet når ikke godt nok fram med sine distriktspolitiske virkemidler. Partiet høster mer kritikk enn ros, både i riks-, fylkes- og kommunepolitikken. Vi trenger en debatt om hvordan vi skal harmonere balansen mellom å bevare et levende bygde Norge og samtidig ha sterke kommune og regionsentra. Det er ingen motsetning mellom levende byer og regionsentra. Dette må sees i lys av de demografiske utfordringer vi står overfor med synkende barnekull og en aldrende befolkning.

Vi trenger å se på tiltak for å stimulere og snu en økende urbaniseringstrend i befolkningen. Det kan være tiltak innen teknologi og muligheter for distansarbeidsplasser, investeringstiltak og næringsstimulering. Samtidig må det skapes forståelse for at offentlig tjenesteyting som barnehage, skoler og helsetilbud må ha en grad av sentralisering, skal det være bærekraftig i årene framover.

Parallelt med dette arbeidet må vi sikre at den politiske og administrative styringsstrukturen overlever. Vi er sterkt bekymret for ordbruk og debattklima i Arbeiderpartiet. Hva vil dette bety for rekruttering til politisk arbeid og i ytterste konsekvens demokratiets spilleregler? For å jobbe med disse utfordringene, både sentralt og lokalt, må det avsettes økonomi over statsbudsjettet øremerket formålet.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Anses ivaretatt i forslag til nytt partiprogram.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #73

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Utjevning av inntekter i takt med økt oppgaveoverføring

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Øke andel av tilbakeført skatt til kommunene.

Begrunnelse

Pr. i dag tilbakeføres kun ca. en tredjedel av de totale skatteinntektene til kommunen. Hovedandelen av offentlige tjenester ytes i kommunen, og en rimeligere fordeling av inntektene vil gi mindre behov for sosiale avgifter og lokale skatter (eiendomsskatt).

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Viser til at det kommunale inntektssystemet ble endret i 2024

Sentralstyrets merknad

Kommunene styres etter et rammefinansieringsprinsipp. I 2024 vedtok Stortinget større endringer i det kommunale inntektssystemet som skal legge til rette for at kommuner i hele landet skal kunne tilby likeverdige tjenester til sine innbyggere. Det er gjennomført endringer i samtlige av inntektssystemets ulike deler, herunder utgiftsutjevningen, inntektsutjevningen og de regionalpolitiske tilskuddene. I sum bidrar endringene til mer omfordeling mellom kommunene. Gjennom endringene i skatteelementene i inntektssystemet som gjelder fra 2025, vil kommunene sitte igjen med mer forutsigbare skatteinntekter.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #78

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Økte, kommunale overføringer

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Øke kommunens frie inntekter med 50%.

Begrunnelse

Vekst i tjenester og økt antall og omfang av lovpålagte oppgaver over flere år tilsier at kommunens frie inntekter må økes betraktelig for å opprettholde et visst handlingsrom og gjennomføringsevne.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Innlandet Arbeiderparti støtter intensjonen om en bedre kommuneøkonomi, men mener det er krevende å fastsette en bestemt prosentsats

Sentralstyrets merknad

For inneværende år gis det betydelig økte overføringer til kommunesektoren. 2024 var et spesielt krevende år for norske kommuner med økte utgifter til aktivitet, prisvekst og høye renter samtidig som skatteinntektene ble lavere enn antatt. Det er avgjørende for Arbeiderpartiet å prioritere god kommuneøkonomi.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #81

Gjøvik Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Viktig å gjenreise den sosiale boligpolitikken.

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

«LEIE FØR EIE» er et viktig verktøy for å hjelpe unge familier inn i boligmarkedet, slik at de kan eie sin egen bolig på sikt i stedet for å måtte forholde seg til leiemarkedet.

Begrunnelse

Husbankens muligheter for virkemidler må aktivt tas i bruk, og kommunene må ha verktøy som gir de mulighet for gode og fleksible løsninger for å kunne gjennomføre rimelige byggeprosjekter til dette formålet.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Innlandet Arbeiderparti vil:

- forsterke satsingen på Husbanken ytterligere, også som tilskudd til boligbygging i distriktene herunder utvidelse av mulighetsrommet til å også gjelde sentralitetskategori 4.
- at unge og førstegangsetablerere skal kunne få startlån hos Husbanken.
- at det blir lov å bygge ikke-kommersielle boliger med pris- og omsetningskontroll.

sikre at kommunene får mulighet til å stille krav om en viss andel kommunale boliger i reguleringsplaner.

Sentralstyrets merknad

Det finnes i dag ordninger for leie til eie. Startlån til kjøp av bolig for personer som leier, og som ikke får lån i bank, er den vanligste formen for leie til eie. Dette er personer som enten kvalifiserer for startlån med en gang, eller har et inntektspotensial som gjør at de vil oppnå tilstrekkelig betjeningsevne i framtiden.

En variant er at kommunen tilbyr leietakere i kommunale boliger å kjøpe boligen etter at de har bodd i den i en periode. Kjøpet kan finansieres med startlån og/eller vanlig banklån og eventuelt tilskudd til etablering.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #82

Kongsvinger Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Full utjevning på inntektssystemet

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Full utjevning på inntektssystemet

Begrunnelse

Det er uhørt at kommuner og hele regioner skal gå konkurs. Staten bidrar ikke nok. Staten melker systemet og håver inn penger fra kommunene - f eks Kommunalbanken/Husbanken og drivstoffavgifter.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Innlandet Arbeiderparti ønsker en enda større omfordeling mellom kommuner og ser det som nødvendig med en større ramme til kommunene for å løse lovpålagte oppgaver. Det er viktig at ved økte bevilgninger til kommunene omfordeles mer rettferdig mot kommuner som har lave inntekter utenfor inntektssystemet.

Sentralstyrets merknad

I 2024 vedtok Stortinget større endringer i det kommunale inntektssystemet som skal legge til rette for at kommuner i hele landet skal kunne tilby likeverdige tjenester til sine innbyggere. Det er gjennomført endringer i samtlige av inntektssystemets ulike deler, herunder utgiftsutjevningen, inntektsutjevningen og de regionalpolitiske tilskuddene. I sum bidrar endringene til mer omfordeling mellom kommunene.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #92

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti

Skeive funkiser

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

- Støtte inkorporering av CRPD i menneskerettighetsloven
- BPA rettighetene skal likestilles uavhengig av hvor du bor og skal derfor ikke påvirkes av om man flytter
- Funkiser skal ha rett på nødvendig bistand også på organisatoriske møter og frivillighet, som f.eks.; assistanse, tolk

Begrunnelse

Dette forslaget er fremmet under "kommunalpolitikk" fordi kategorien "likestillingspolitikk" ikke eksisterer. Og dette handler om like rettigheter til alle, uavhengig av der de bor.

Ekspertutvalget nedsatt av regjeringen har kommet med sin anbefaling om at CRPD - Menneskerettighetskonvensjonen for personer med funksjonsnedsettelse, skal implementeres inn i Menneskerettighetsloven. Arbeiderpartiet har også fremmet lignende vedtak på sitt landsmøte.

For skeive funkiser handler dette om å bli gitt muligheten til å leve likestilte og frie liv med mulighet til å jobbe, påta seg verv og utfolde sin egen seksualitet. Spesielt er fastsettelsen av rettighetene rundt assistanse i hverdagen (BPA) viktig for å kunne gjøre nettopp dette. Homonettverket er tydelig på at alle uavhengig av kjønnsuttrykk, seksualitet og funksjonsevne skal kunne leve likeverdige og frie liv.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti støtter inkorporering av CRPD i menneskerettighetsloven. Vi har ikke vedtatt politikk som er i motstrid til de andre forslagene. Vi anbefaler at forslagene oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Viser til forslag til nytt partiprogram og punkter om CRPD og BPA.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #110

Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti

En forsterket storbypolitikk

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Arbeiderpartiet vil:

- a) Forsterke og utvide områdesatsingene i de store byene.
- b) I større grad vurdere den samfunnsøkonomiske nytten av ulike samferdselsprosjekter i distriktene.
- c) Sikre bykommunene 70% statlige bidrag til i store kollektivprosjekter i storbyene og deres regioner.
- d) Øke tilskuddene til byvekstavtaler i Nasjonaltransportplan, samt omgjøre 50/50-ordningen til en 70/30-ordning.

Begrunnelse

Arbeiderpartiets samferdselspolitikk skal sikre god fremkommelighet, trygghet og miljøhensyn, samtidig som den gjennomføres ansvarlig i lys av prisveksten. Byregionene må prioriteres sterkere i samferdselsinvesteringene for å nå klimamålene og gi flere tilgang til arbeidsmarkedet. Majoriteten av klimagassutslippene kommer fra transportsektoren, og utbygging av klimavennlig, urban transport er avgjørende for å kutte utslipp og sikre økonomisk vekst. Det er derfor samfunnsøkonomisk riktig å øke investeringene i byenes samferdselsprosjekter.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti anbefaler at forslagene oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Dette er i overveiende grad dekket opp i partiets samferdselspolitikk.

- a) I Nasjonal transportplan 2025-2036 er det lagt til grunn 88 mrd. kr til byområdene over tolvårsperioden. Dette vil i i hovedsak gå til byvekstavtalene i de største byene, og er en økning på +8 mrd. kr fra forrige NTP.
- b) Arbeiderpartiet i regjering har lagt vekt på å få en god geografisk fordeling av midlene, og vil gjennomføre en rekke prosjekter og tiltak i hele Norge. Dette gjør at vi legger til rette for at hele landet kan tas i bruk.
- c) 70 prosent statlig finansiering av de største prosjektene i de største byene er allerede lagt til grunn i vår samferdselspolitikk.
- d) En økning av 50/50 til 70/30 vil få store budsjettmessige konsekvenser. Ordningen med 50/50 er likevel så attraktiv at flere byer og tettsteder vil delta i ordningen enn det er finansielt mulig å gjennomføre innenfor dagens økonomiske rammer.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #119

Ullern Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti

Arbeiderpartiet skal møte de demografiske utfordringene og sikre trygghet og forutsigbarhet for unge og gamle.

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Samfunnet og spesielt mange kommuner utfordres ved at aldring i befolkningen og færre unge krever endringer i tilbudet til unge og eldre. Denne utfordringen må Arbeiderpartiet ta et helhetlig og nasjonalt ansvar for. Ansvaret skal ikke skyves over på kommunene alene – en nasjonal dugnad må til og den skal Arbeiderpartiet stille seg i spissen for. Det gjelder for eksempel å ha en klar strategi for hvordan tilbudet til unge skal kunne sikres – ikke la det offentlige fristes av nedlegging av lokal utdanning. Det gjelder for eksempel å tilsvarende kunne møte den raske aldringen av befolkningen som nå inntreffer mange steder med gode og trygge tilbud til dem som har behov for styrket omsorg.

Virkemidlene for å oppnå dette vil måtte være flerfoldige og fleksible tilpasset den lokale virkelighet vi lever i. Videregående utdanning i fylkene må sikres langsiktig kapasitet i tråd med arbeidslivets behov. Det må ikke bare dimensjoneres for ungdom, men også for voksne.

En rullerende tiltaksplan med tilstrekkelig finansiering kan være et godt virkemiddel.

Begrunnelse

Nye behov utløst av til dels store demografiske endringer tilhører Arbeiderpartiets kjerneoppgaver og skal ikke neglisjeres nasjonalt på grunn av ulike ansvarsforhold, for eksempel kommunenes ansvar for utdanning, helse og omsorg. Arbeiderpartiet må være aktiv og prioritere å finne løsninger tilpasset endret demografi, for eksempel hvordan videreutvikle utdanningstilbud der antallet unge reduseres. For videregående utdanninger kan det for eksempel gjøres ved en blanding av nettbaserte løsninger, lærere kompetente i nettbasert læring, samlinger og lokale fysiske læringssteder på hjemstedet. For eksempel ved å stille seg i spissen for å finne løsninger for et gode og endrede boformer som sikrer sårbare eldre.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti mener det er riktig at fylkeskommunene har ansvar for videregående opplæring og at det er den enkelte fylkeskommune som best vet hvordan utdanningstilbudet skal organiseres og dimensjoneres. Ansvar for eldreomsorgen og utfordringen med høyre antall eldre bør fortsatt være kommunens ansvar. Dette forutsetter god kommuneøkonomi.

Sentralstyrets merknad

Dette berører flere politikkområder. Sentralstyret mener politikk og tiltak som skal møte framtidens utfordringer, herunder demografiutviklingen med utfordringer knyttet til personell og tjenester, er i kjernen av forslaget til nytt partiprogram.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #128

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Formidling av startlån flyttes til NAV / Husbanken

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Formidling av startlån fra Husbanken flyttes fra kommunene og til NAV / Husbanken. Kommunene blir pålagt å vedta bolighandlingsplaner.

Begrunnelse

I dag er ordningen slik at kommunene må ta opp såkalte formidlings lån i Husbanken og formidle disse til innbyggere som søker, dette kalles også startlån. Kommunene får med dette risikoen for disse lånene, og svekket sin finansielle stilling, ved at kommunens gjeld øker.

Dersom denne formidlingen gjøres av NAV eller Husbanken selv, etter prioriteringer kommunene gjør i bolighandlingsplaner, så vil staten ta risikoen for disse utlånene, og kommunene vil få styrka sin balanse, ved redusert gjeld.

Ved at kommunene får pålegg om å vedta bolighandlingsplan, der de må utpeke grupper som skal prioriteres i søknader om startlån, vil kommunene delta og involveres i det bolig sosiale arbeidet. Kommunene har samarbeid med NAV og Husbanken i dag, og dette kan utvikles.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Kommunale startlån er et viktig virkemiddel som kommunene kan bruke i den lokale sosiale boligpolitikken. Å sentralisere formidlingen av slike lån vil øke avstanden til de som søker om lånene, og også gjøre det vanskeligere å oppfylle kommunale handlingsplaner for boligpolitikken.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til forslag til nytt partiprogram om omstillingskommisjon og Generalistkommuneutvalget som påpekte at det er omfattende detaljstyring av kommunene som går utover kommunenes reelle handlingsrom.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #133

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Gå igjennom direktorats strukturen

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Antall direktorater og oppgaver for disse må gås kritisk igjennom.

Begrunnelse

Ifølge direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) er det omkring 70 ulike direktorater i Norge. Disse har ulike funksjoner, men også mange likheter på både styring og ledelse. Ifølge oversikter var det i 2023 omkring 79.300 ansatte i ulike direktorater og tilsyn. Antall direktorater bør gjennomgås med tanke på opprydning og reduksjon i byråkrati.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Det bør være kontinuerlige prosesser knyttet til hensiktsmessigheten av forvaltningsorganiseringen i Norge.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret anser forslaget ivare tatt gjennom forslag til nytt partiprogram om å sette ned en omstillingskommisjon.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #165

Vågan Arbeiderparti, Nordland Arbeiderparti
Husbankordninger for utleieboliger

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Det må innføres flere og bedre ordninger for kommuner som vil bygge utleieboliger for familier.

Begrunnelse

Distriktpolitisk tiltak og øke bolyst.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Intensjonen i forslaget støttes og styret ser det slik at forslaget bør oversendes til programkomiteen.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at regjeringen nettopp har hatt på høring forslag om at kommunen kan kreve at en viss andel av nyboligprosjekter settes av til spesifikke boligformål, eks utleieboliger.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #240

Buskerud Arbeiderparti
Rammene til fylkeskommunen

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Arbeiderpartiet vil:

- Ha en ny gjennomgang av inntektssystemet for fylkene og de totale rammene til fylkeskommunene.
- Endre finansieringen av videregående skoler for å sikre at å opprettholde desentrale videregående skoler ikke må avvikes av rene økonomiske grunner.

Begrunnelse

Fylkeskommunene i Norge er et viktig forvaltningsnivå som har potensial for å løse mange av de viktigste oppgavene våre innen utdanning, samferdsel, næringsutvikling og regional samordning. Videregående skole er avgjørende for at vi skal sikre nok kompetent arbeidskraft til velferdstjenester og arbeidsliv. Det er derfor avgjørende at det legges opp til en fylkesøkonomi som gir rom for utvikling og tilpasning til framtida, herunder overføring av nye regionale utviklingsoppgaver til fylkeskommunene.

I Buskerud fører det nye inntektssystemet, herunder innlemmingen av det tidligere øremerkede tilskuddet til veivedlikehold i rammetilskuddet for fylkeskommunene, at rammetilskuddet til Buskerud vil reduseres for hvert år som går.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Det ble gjennomført endringer i det fylkeskommunale inntektssystemet med virkning fra 2024. Det skal etter planen evalueres i 2027 og det vil da være naturlig å se på eventuelle justeringer. All den tid fylkeskommunene er rammestyrte er det ikke naturlig å innføre en særskilt politikk for finansiering av videregående opplæring.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #241

Buskerud Arbeiderparti

Buskerud Arbeiderparti vil ha et inkluderende boligmarked

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

Arbeiderpartiet vil:

- Husbanken skal få økte rammer og nytt mandat til å drive aktiv boligutvikling sammen med kommuner, utover den boligsosiale innsatsen.

- Husbanken skal få nytt mandat, ved å være en aktør som skal sikre familier og nyetablerte til å komme seg inn i boligmarkedet, og utbygging av et trygt boligmarked.
- Kommunalbanker eller husbanken skal ha fastrente i tråd med Norges banks rentefastsetting for bygging av kommunale boliger.
- Vi må se på alternative muligheter for boliger som ligger mellom det kommersielle markedet og de kommunale tilbudene, som f.eks «leie til eie». Kommuner oppfordres og hjelpes til en sånn ordning.
- Øke antallet studentboliger.
- Sørge for at kommuner skal kunne ha spredt boligutbygging med større attraktivitet for beboere.
- Utrede boplikt i områder med boligmangel.
- Innføre en ny husleielov med styrket oppsigelsesvern og bedre beskyttelse mot ulovlige leieøkninger.
- Innføre skatt på sekundærbolig og fjerne skattefritak ved salg av fritidsbolig og leieinntekter i boliger der eier selv ikke bor.
- Innføre en nasjonal eiendomsskatt hvor inntektene går til kommunen.
- Fjerne verdsettelsesrabatten på investeringsboliger og fritidseiendom.
- Gi kommunene muligheten til å regulere for sosial boligbygging, samt stille krav om at minst 20 prosent av boliger i et utbyggingsprosjekt skal være ikke-kommersielle, etter modell fra «almennboliger» i Danmark.

Buskerud Arbeiderparti støtter derfor dissensen i forslaget til partiprogram linje 576-581.

- Stille lånegarantier til ikke-kommersielle boligorganisasjoner som ønsker å skape rimelige utleieboliger.
- Fase inn boliggevinstbeskatning ved alle boligsalg, og i første omgang skattlegge gevinst som overstiger 10 % årlig verdiøkning.
- Gi statlige tilskudd gjennom Husbanken til å bygge opp en tredje boligsektor.
- Sikre retten til et anstendig sted å bo gjennom hele livet og for hele landet.
- Sikre at stiftelsesloven oppheves også der boligbyggelag er medstiftere.

Begrunnelse

Arbeiderpartiet ønsker et sikrere og mer rettferdig boligmarked i Norge. Vi ønsker at alle skal ha mulighet til å komme inn i et boligmarked med mer rettferdige vilkår og trygge rammer. Vi vil ha kommuner og husbank mer på banen for befolkningen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

De fleste punktene i forslaget anses ivaretatt i boligkapittelet i forslaget til nytt partiprogrammet. Det er per i dag skatt på sekundærbolig.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #244

Oslo Arbeiderparti

En sosialdemokratisk digitaliseringspolitikk

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

En sosialdemokratisk digitaliseringspolitikk

Samfunnet vårt og hverdagen vår digitaliseres. Digitalisering gir mulighet til fornying, forenkling, styrket produktivitet og omstilling. Vi står overfor mange muligheter og mange utfordringer i møte med digitaliseringen. Kompetanse og gode rammebetingelser som understøtter verdiskaping, omstilling, og ivaretar den enkeltes behov og rettigheter er sentrale temaer i møte med digitaliseringene av samfunnet. Vi må sørge for at digitaliseringen fortsatt sikrer et åpent demokrati, sterke fellesskap, mangfold og inkludering, samt tilgang til hjelp og bistand som gir alle mulighet til å delta i fellesskapet og mestre hverdagen. Velferdsteknologi, kunstig intelligens og annen teknologi som avlastar arbeidsstyrken vår, særlig helsepersonell, er særdeles viktig å ta i bruk etter hvert som teknologien og reguleringene tillater det. Å sikre næringslivet og det offentlige tilgang på nok arbeidskraft som har rett digital kompetanse, vil være avgjørende for at Norge lykkes med mål som fortsatt økt produktivitet, en mer effektiv offentlig forvaltning og en velferdsstat som takler framtidens demografi.

Arbeiderpartiets mål i den digitale verden er den samme som i samfunnet generelt: En trygg og rettferdig verden, der vi har like muligheter og høy tillit i samfunnet og til hverandre.

Tema 1. En digital offentlig sektor

Vi lever i et stadig mer digitalisert samfunn. Digitale løsninger har blitt en sentral del av offentlig sektors kjernevirksomhet og påvirker hvordan tjenester tilbys til innbyggerne. Digitalisering pekes på som en nøkkel for å løse framtidens utfordringer. Samtidig har flere store IT-prosjekter i offentlig sektor, som for eksempel Helseplattformen, blitt møtt med kritikk for å ikke passe med eksisterende arbeidsprosesser og for svært høye kostnader. Tilgang og eierskap til data (strukturert informasjon), samt muligheten til å tilpasse og utvikle digitale tjenester er derfor viktig i en mer digitalisert offentlig sektor.

Balansegangen mellom hva det offentlige selv bør utvikle og hva som bør kjøpes kommer til å være en viktig øvelse i årene som kommer. Offentlig sektor må bygge opp sin bestillerkompetanse for å ta gode avgjørelser rundt hvilke løsninger som bør utvikles internt, kjøpes inn eller utvikles i samarbeid med private aktører. Særlig viktig er at det offentlige beskriver behovet for nye digitale tjenester som involverer sluttbruker i prosessen, og at løsningen gir en reell og effektiv ny måte å tilby tjenester på. De siste årene har flere offentlige aktører satset på egenutviklede løsninger (f.eks Skattemeldingen og Altinn) som illustrerer potensialet i å utvikle egne IT- løsninger. Oslo Arbeiderparti ønsker en IT-næring i Norge som kan levere tjenester både til det offentlige, det private og internasjonalt.

Digitale fellesløsninger er et viktig satsningsområde i årene framover for å sikre kontinuitet, deling av informasjon på tvers og økt samarbeid mellom offentlige aktører. Oslo Arbeiderparti ønsker en offentlig sektor der data og informasjon flyter sømløst på tvers av systemer, sektorer og forvaltningsnivåer, innenfor personvernets grenser. Innbyggerne skal oppleve at offentligheten er der for dem og leverer sømløse tjenester som møter deres behov.

Store statlige aktører som NAV og Skatteetaten har kommet langt i digitaliseringen. Oslo Arbeiderparti ønsker også å se til andre land som for eksempel Danmark og Sverige for inspirasjon om hvordan staten i større grad har vært pådriver for digitale tjenester for kommunene. Dette gjelder både finansiering og organisering. Felles innkjøpsmuligheter og utvikling på tvers av offentlig sektor sikrer både bedre bestillerkompetanse og stordriftsfordeler. Anskaffelser etter modellen som ble brukt for digital postkasse hvor en vil ha mer enn én tilbyder av en løsning, men med krav om datautveksling mellom løsningene har vist seg å være vellykket.

Oslo Arbeiderparti vil:

- styrke intern digital kompetanse i offentlig sektor for å sikre eierskap, utviklings- og bestillerkompetanse
- at det offentlige i større grad selv skal eie og utvikle digitale tjenester/ løsninger som direkte støtter opp om, eller er en del av, kjernevirksomheten til offentlige virksomheter
- lære av erfaringene fra andre land som Danmark og Sverige hvor staten har vært en pådriver for helhetlige digitale løsninger i kommunal sektor
- prioritere felles digital tjenesteutvikling for kommunesektoren
- sikre at fageksperter og brukere medvirker og bidrar inn i digitaliseringsprosesser
- at utvikling av digitale løsninger skal sikres langsiktig driftsfinansiering, og erstatte prosjektf finansiering av IT-prosjekter
- prioritere digital tjenesteutvikling på tvers av sektorområdene i offentlig sektor
- legge til rette for at offentlig sektor deler data på tvers av virksomheter for å tilby helhetlige og brukersentrerte tjenester, samtidig som personvernet respekteres
- utrede innovative offentlige anskaffelsesmetodikker i digitaliseringsprosjekter
- at digitale systemer i offentlig sektor har åpne standarder for datadeling på tvers av digitale løsninger
- jobbe for at flere offentlige utviklingsprosjekter skal være små og målrettede for å fremme innovasjon og nye løsninger
- at offentlig sektor tar initiativ til- og deltar i internasjonal standardisering for å muliggjøre sømløs utveksling av data og standardisert lagring av data

Tema 2: Kunstig intelligens

Fremveksten av kunstig intelligens (KI) vil få stor påvirkning på alt fra demokratiske prosesser, til arbeidsliv og hverdagen vår. Oslo Arbeiderparti mener det er viktig å finne en god balanse mellom innovasjon og regulering, slik at nye typer KI og nye bruksområder for KI kan vokse fram samtidig som det sikres at KI er trygg, forklarbar og i tråd med demokratiske verdier i samfunnet. Det er viktig at arbeidstakernes medbestemmelsesrett tas i betraktning når KI tas i bruk på arbeidsplassen og at både elever og lærere lærer opp i grunnleggende forståelse og kildekritikk i møte med KI.

Et særlig problem med bruk av KI er mulighetene for «deep fakes» som kan føre til at man ikke lenger kan stole på at bilder, tekst, lyd og tale er virkelig. Dette krever økt bevissthet i befolkningen som sådan, i media og i rettsvesenet.

KI trenes opp gjennom store mengder data. Modeller som er trent på norsk og nordisk data, vil til mange formål fungere bedre enn modeller trent i USA eller globalt. Språkmodellene trenes i stor grad på innhold belagt med opphavsrett, og ferdig utviklede modeller vil kunne konkurrere direkte med opphavsverk. Det er derfor viktig at rettighetshavernes interesser sikres.

Potensialet for bruk av kunstig intelligens i offentlig sektor er stort, og må ha fokus utover arbeidet med digitaliseringsstrategien som legges fram av regjeringen i 2024. Bruk av lærende algoritmer i offentlig sektor må utredes og forskes på for å sikre likebehandling, transparens og personvern. Skjevhet (bias) i treningsmaterialet til KI kan få fatale konsekvenser slik eksempler fra land som England og Nederland viser. Det er viktig at KI er forklarbar og åpen, slik at avgjørelser og beslutningsgrunnlag kan ettergås. Arbeiderpartiet mener det er viktig å kjempe for at KI skal være mangfoldig og ikke-diskriminerende.

Oslo Arbeiderparti vil:

- etablere og styrke arbeidet med nordiske språkmodeller
- sikre ansvarlig bruk av KI og undersøke mulighetsrommet for bruk av lærende algoritmer i offentlig sektor
- etablere retningslinjer for trening av forklarbare KI-modeller og rett behandling av kilder, referanser og immaterielle rettigheter
- gi tilsynsmyndigheten ressurser og ansvar til å føre effektivt algoritmetilsyn
- som hovedregel ha lovpålagt merking av alt innhold generert av KI
- sikre at kjønnsperspektivet inkluderes i utvikling av KI, og at algoritmer og data ikke diskriminerer
- styrke arbeidstakers medbestemmelsesrett ved innføring av KI som verktøy på arbeidsplassen
- utrede hvor kunstig intelligens kan brukes for å sikre økt kvalitet, mindre tidsbruk og lavere ressursbruk i offentlig sektor
- utrede metoder for å kompensere rettighetshavere for bruk av opphavsrettslig beskyttet materiale til opptrening av kunstig intelligens.
- jobbe for et forbud mot, eller regulering av, KI-generert lyd, bilde og videomateriale som naturtro gjenskaper virkelige personer uten deres samtykke
- støtte forskningsprosjekter som tar for seg utvikling og bruk av kunstig intelligens
- opprette krav om universell utforming i møte med kunstig intelligens (f.eks opplæringsverktøy for generativ KI)
- etablere flere offentlige “sandkasser” til utprøving av KI i offentlig og privat sektor
- påby merking av KI-generert materiale i tråd med EUs KI-forordning

Tema 3: Den digitale hverdagen

I takt med digitaliseringen av samfunnet foregår stadig mer av livene våre på digitale flater.

Bærebjelken i den norske velferdsstaten er universelle velferdstjenester. Mangel på digital kompetanse, tjenester utformet på en lite tilgjengelig måte eller mangel på teknisk utstyr, må aldri bli et hinder for å kunne få tilgang til digitale tjenester på lik linje som de som har kompetansen eller utstyret.

Digitalt utenforskap er et demokratisk problem og gir i tillegg individet store vanskeligheter med å delta i samfunnet på lik linje med sine medborgere. Derfor må både offentlige og private tjenestetilbydere påse at det finnes gode alternativer til digitale løsninger for de som ikke kan benytte disse, selv om kostnaden for slike tilbud kan virke uproporsjonale isolert sett. Digitale verktøy og tjenester skal heller ikke være til hinder for at personer med funksjonsnedsettelse skal kunne benytte digitale tjenester eller delta i arbeidslivet, og Oslo Arbeiderparti vil utvide krav om universell utforming til også å gjelde bedriftsinterne systemer.

Digital kompetanse er viktig i alle faser av livet uavhengig av om du er ung eller gammel, arbeidstaker eller arbeidsledig, frisk eller syk, elev eller pensjonist. Den teknologiske utviklingen går raskt og en er aldri utlært i det digitale rom. Derfor vil tilbud for å bygge digital kompetanse i befolkningen være ønskelig fra alle samfunnsaktører, det være seg skole, arbeidsgiver, NAV, frivilligheten eller omsorgstjenester. Det er viktig at innbyggere får støtte, hjelp og veiledning som vi trenger i møtet med digitale tjenester.

Bruken av digitale IDer og påloggingsløsninger slik som BankID, MinID og IdPorten har gjort forenklet utviklingen av og gjort det lettere for personer og firmaer å ta i bruk en mengde digitale tjenester både i privat og offentlig sektor. Samtidig har det synliggjort begrensningene i disse løsningene da de effektivt stenger ute deler av befolkningen som enten ikke har eller har muligheten til å få digital ID. Dette gjelder blant annet personer med D-nummer, asylsøkere, personer som trenger verger eller er verger for andre. Arbeiderpartiet mener at det må rettes opp i og at også disse gruppene må få tilgang til digital ID og alle medfølgende tjenester.

Når det offentlige tilbyr nye digitale tjenester eller videreutvikler eksisterende tjenester ved hjelp av digitale verktøy, er det viktig at forvaltningens prosesser tilpasses slik at sluttbrukeren og deres behov settes i sentrum. Tjenester må kommunisere med hverandre og utveksle data på tvers av systemer og forvaltningsorganer. Lovgivningen må legge til rette for at data skal kunne deles på tvers av forvaltningsorganer så lenge dette er til fordel for brukeren. Forvaltningen må ta ansvar for at data knyttet til sine egne vedtak kan bli og blir benyttet av andre deler av forvaltningen. Innbyggerne skal bli møtt av en stat som tar ansvar for helheten, og skal slippe å være koordinator av individuelle tjenester.

Oslo Arbeiderparti vil:

- styrke fokuset på digitalt utenforskap
- ha kommunale eller regionale IT-støttefunksjoner til innbyggerne og mobilisere til et felles nasjonalt løft for å styrke digital deltakelse og medborgerskap
- at innbyggere skal slippe å være mellommenn mellom etater og institusjoner fordi de digitale systemene ikke snakker sammen
- sørge for at offentlige etater utveksler nødvendige data slik at innbyggerne blir møtt av en felles og helhetlig stat

- styrke satsingen på velferdsteknologi og andre digitale verktøy som bidrar til å styrke levering av velferdstjenester gjennom utvikling og finansiering av nasjonale løsninger for kommunehelsesektoren
- etablere nasjonal digital ID slik at også personer med D-nummer og asylsøkere får tilgang til digitale tjenester som i dag krever sterk digital signering
- etablere mekanismer for at pårørende/verger med fullmakt kan bruke egen digital ID på vegne av andre
- at staten etablerer infrastruktur for digital signering av dokumenter og multimediainnhold (video, lyd og bilde)
- at Norge fortsetter arbeidet med universell utforming av digitale tjenester, og også utvide dette til å gjelde interne systemer
- se på muligheten for et nasjonalt, uavhengig kunnskaps- og ressurscenter rettet mot innbyggere i den digitale hverdagen etter modell av den svenske Internettstiftelsen
- sikre at alle innbyggere kan velge kommunikasjon med post mellom myndighetene og innbyggerne som alternativ til de digitale løsningene.
- utrede energi- og klimaavtrykket som følge av digitalisering, kunstig intelligens og etableringen av datasentre, samt vurdere dette opp mot FNs bærekraftsmål
- at tilgang på bredbånd og digitale enheter er en nødvendighet for å delta i samfunnet og skal inngå i beregninger for sosialhjelp og andre trygdeytelser

Tema 4: Sikkerhet, samarbeid og regulering

Digitalisering og bruk av KI er en grensekryssende virksomhet som krever internasjonale løsninger. Sosiale medieplattformer benyttes også til spredning av skadevare, og daglig utsettes digital infrastruktur for angrep som tar ned tjenester. Samfunnskritisk infrastruktur og tjenester er stadig oftere et mål for avanserte digitale angrep som kan få store konsekvenser. Åpne KI-systemer skaper nye sårbarheter med økt potensial for sikkerhetsbrudd og cyberangrep. Arbeiderpartiet må bidra aktivt i utviklingen av internasjonal regulering for å sikre rettighetene til brukerne av digitale tjenester, sette krav til de store teknologigigantene og styrke den digitale sikkerheten.

Den offentlige, åpne samtalen og ytringsfriheten er under press. De store teknologi- og sosiale medieplattformene har endret adferdsvanene våre, på godt og vondt. Sosiale medier har for en stadig økende andel av befolkningen blitt den primære kilden til informasjon, og har slik fått enorm kontroll og påvirkningskraft på folkeopinionen. Falske nyheter og misbruk av kjente personer og merkevarer florerer, uten at de store teknologigigantene blir stilt til ansvar. Det er viktig å styrke arbeidet mot spredning av falsk informasjon og ansvarliggjøre teknologiselskapene som tilbyr plattformene.

Store internasjonale selskaper er i ferd med å slutte og selge oss ting og vil i stedet ha oss til å kjøpe tjenester for på den måten å låse oss inne i sitt eget økosystem med abonnement eller krav om bruk av originale reservedeler, autoriserte reparatører eller deres proprietære løsninger. Et nytt "calling-anlegg" i borettslaget fungerer ikke uten internett-tilkobling og slutter å fungere den dagen selskapet bak finner det for godt å skru av tjenesten. Oslo Arbeiderparti mener vi trenger regulering for å sikre retten til å reparere våre eiendeler og styrke forbrukerrettigheter i møte med digitale tjenester.

EU har den siste tiden vedtatt ny lovgiving som treffer næringslivet generelt og IT-feltet spesielt, og som kommer til å ha stor betydning for Norge og norske virksomheter. Digital Service Act regulerer blant annet innhold på digitale plattformer og nedfeller regler om krav til fjerning av ulovlig innhold, mens Digital Markets Act regulerer de store markedsaktørens oppførsel. KI-forordningen regulerer utvikling og bruk av KI og stiller særlig krav til KI-systemer som anses som høyrisiko. NIS-direktivet som ble vedtatt i 2016 styrket EUs kollektive sikkerhet for kritisk infrastruktur og digitale tjenester, men er nå utvidet med NIS2-direktivet som er langt mer omfattende, med økte krav og sanksjoner, som harmoniseres mellom alle medlemslandene. KI er et tema i de fleste internasjonale organisasjoner, herunder FN, OECD og Europarådet. Europarådet har nylig ferdigforhandlet den første globale konvensjonen om KI. Det blir viktig å følge arbeidet med EU forordningen "European Health Data Space" fordi dette vil ha vidtgående effekter på virksomheter, brukere, arbeidstakere og næringslivet med hensyn til utvikling og bruk av ny teknologi i helse- og omsorgstjenestene.

Det er viktig at Norge har felles regelverk med resten av Europa, og Norge bør derfor innlemme regelverket i EØS-avtalen og gjennomføre EØS-lovgivningen i norsk rett så raskt som mulig. Norge brukte 7 år på å utforme og vedta den nye loven om digital sikkerhet, basert på NIS-direktivet fra 2016.

For å sikre like rammevilkår må norsk lovgivning og regulering i langt sterkere grad utarbeides parallelt med prosessene som pågår i EU. Staten bør engasjere seg aktivt i forvaltning og eierskap av åpen KI som del av digitaliseringsstrategien, og balansere dette med sterke etiske rammer og sikkerhetstiltak for å beskytte borgernes rettigheter og fremme offentlig nytte.

Oslo Arbeiderparti vil:

- sikre et felles rammeverk og regulering med resten av Europa ved å søke en tettere integrasjon med i EU i spørsmål knyttet til digital sikkerhet og kunstig intelligens
- at Norge sikrer rask gjennomføring av EØS-relevant regelverk på digitaliseringsområdet for å sikre et felles rammeverk og regulering som resten av Europa
- at Norge må bidra aktivt i forhandlinger om regulering av KI i internasjonale fora hvor det skal legges vekt både på mulighetene for utvikling og regulering av negative konsekvenser
- at Norge må fremme regulering av virksomhetene til de store teknologiselskapene, som Google, Amazon, Apple, Meta og Microsoft med mål om å splitte de opp
- misbruk av kjente merkevarer og personer på sosiale medier må etterforskes, og plattformene som sprer dette må stilles til ansvar
- regulere sporing av personer på tvers av nettstedet
- regulere salg av persondata der personvern ivaretas, verdiene omfordeles og individene kontrollerer omløpet
- kreve at elektroniske enheter skal kunne fungere uten internett-tilkobling og uten abonnementer
- innføre «right to repair», og kreve at reservedeler må være tilgjengelig i minst 5 år etter produksjonsstopp

- stille krav til at på alle enheter som kan kobles til internett, skal brukeren selv kunne installere sikkerhetsoppdateringer, og at enheten får sikkerhetsoppdateringer i minst 5 år etter siste produksjonsdato uten krav til abonnent eller vederlag
- at Norge tar til orde for grep for å bidra til mindre avhengighetsdannende sosiale medieplattformer
- alle offentlige prosjekter og anskaffelser må vurdere samfunnssikkerhet og digital sikkerhet

Tema 5: Utdanning og det digitale arbeidslivet

Digitalisering og kunstig intelligens vil i framtiden ha stor påvirkning på arbeidsplasser og bidra til å skape nye bedrifter. Digitaliseringen gir eksisterende norske bedrifter store muligheter til å øke sin produksjon inn i et grønt skifte. Med kompetanse og kultur for medvirkning og samarbeid, er vi godt skodd for å møte utviklingen.

Mangelen på tilgjengelig digital kompetanse er en av de største utfordringene innen digitaliseringsfeltet. Det er et underskudd på arbeidskraft med digital kompetanse. Både privat og offentlig sektor er avhengig av denne kompetansen for å lykkes med mål som fortsatt økt produktivitet, en mer effektiv offentlig forvaltning og en velferdsstat som takler eldrebølgen. Derfor må en betydelig økning i antall studieplasser innen IT-fagene prioriteres. Teknologifagene må samtidig erverve god samfunns- og sektorkompetanse på områder de skal betjene. Teknologene og fagfolka våre i velferdstjenestene må kunne snakke godt sammen.

Digitalisering og den øvrige teknologiske utviklingen går stadig raskere og tvinger gjennom endringer i samfunnet. Sammen med økt levealder og økende pensjonsalder, vil dette kreve at arbeidstakere vil måtte tilegne seg ny kunnskap og lære nye måter å jobbe på gjennom arbeidslivet. Det er også viktig at ledere tar ansvar for å etterspørre og legge til rette for nødvendig omstilling og fornying, og bygge en kultur for læring, innovasjon og forbedring. Etter- og videreutdanning/ livslang læring vil bli sentral i framtidens arbeidsliv.

Det er viktig at digitalisering og bruk av KI ikke fører til at enkelte grupper faller utenfor samfunnet. Økte muligheter til kompetansepåfyll, omskolering og gode velferdsordninger er derfor sentrale for å sikre at alle skal være med. Det er viktig at vi lager en modell hvor den enkelte ikke må bære regningen for dette.

Norge har over tid evnet å hente ut produktivitetsgevinster ved ny teknologi i arbeidslivet. Dette har i stor grad skyldtes et kompetent og omstillingsdyktig arbeidsliv og ansatte, som ofte har vært medvirkende til innføring av ny teknologi og arbeidsformer. Norge har gode og etablerte strukturer for medvirkning og samarbeid, blant annet gjennom trepartssamarbeidet. Det er derfor avgjørende at fagbevegelsen tar en aktiv rolle også i et stadig mer digitalisert arbeidsliv, for å ivareta og videreutvikle den norske - eller nordiske - modellen.

Det er et felles ansvar å sørge for at ansatte i nye bedrifter og bransjer kan ivareta sine rettigheter og jobbe i et organisert arbeidsliv med tariffavtaler. Det bør også være et mål at de som mister jobben som følge av rasjonalisering og digitalisering får ta del i utviklingen, tilbud om kompetansehevende tiltak, og tilbys mer utfordrende og relevante jobber. Skal

Norge klare å ta ut potensialet som ligger i digitaliseringen, må vi satse på forskning og utvikling (FoU). Dette skal bidra til at norske bedrifter og forskningsmiljøer kan ligge på kunnskapsfronten.

Oslo Arbeiderparti vil:

- arbeide for at digitalisering og KI blir eget prioritert tema- og satsningsområde i avtalen om et Inkluderende Arbeidsliv
- styrke forskning og industri-samarbeidet på digitalisering og teknologiutvikling
- prioritere FoU på anvendt digitalisering og teknologi gjennom Forskningsrådets tildelinger. Tildeling må skje etter kriterier for kvalitet og samfunnsrelevans.
- styrke FoU-ordninger på digitalisering hvor det er tett samarbeid mellom FoU-institusjoner, arbeids- og næringsliv
- stimulere til at norske forskningsmiljøer bidrar til å videreutvikle den ledende europeiske forskningsfronten
- legge til rette for at eksisterende industriklynger får tilgang på digital kompetanse ved å legge IT-studieplasser til nærliggende/tilknyttede universiteter/høgskoler/fagskoler
- sikre arbeidstakerens rett til medbestemmelse i innføringen av digitaliserings- og KI-systemer på arbeidsplassen
- arbeide for tilbud om videreutdanning og omskolering i bransjer med stor omstilling som følge av at digitalisering medfører bortfall av stillinger og arbeidsoppgaver
- ha som mål at nye jobber må skapes i samme takt som de som rasjonaliseres vekk
- øke antall studieplasser innen IT-fagene med minst 2.000 nye studieplasser
- styrke finansieringen av fagskolene som en viktig tilbyder av EVU innen digitalisering for arbeidslivet
- opprette et kompetansecfond for å sikre økt kompetanse og videreutvikling i en digital tidsalder inspirert av AMU-løsningen i Danmark
- styrke retten til livslang læring
- at arbeidstakere sikres retten til etter- og videreutdanning, og andre kompetansehevende tiltak i arbeidstiden uten tap av lønnsinntekt
- at staten, arbeidsgiverne og fagforeningene gjennom trepartssamarbeidet sammen skal sette rammene for hvilke utdanninger, kurs og kompetansehevende tiltak skal tilbys arbeidstakere i ulike sektorer/bransjer
- at staten og arbeidsgiverne sammen skal finne en modell for finansiering av etter/videreutdanning og andre kompetansehevende tiltak for arbeidstakerne

Tema 6: En trygg digital oppvekst

Skjerm, smarttelefoner og sosiale medier preger de unges hverdag i mye større grad enn før. Teknologien benyttes på skolen, i og utenfor hjemmet. Vi mener at alle skal ha like muligheter og tilgang til digital teknologi og at fellesskapet skal sikre rammene for trygg digital oppvekst.

Når digitale læremidler benyttes i skolen, skal det skje med verktøy av høy kvalitet, ikke som et billig alternativ til tradisjonelle dokumenterte metoder. Lærere må gis opplæring i ny teknologi som store språkmodeller og myndighetene må gi klare retningslinjer for bruk. Kildekritikk blir viktigere i en skole der skillet mellom hva som er skapt av menneske og

maskin viskes ut. Alle unge, spesielt de som står i fare for å falle utenfor, skal tilegne seg sterke digitale ferdigheter slik at de har like muligheter til å delta fullt ut i samfunnslivet. Arbeiderpartiet skal gå foran i å fremme læring gjennom både nye og tradisjonelle verktøy (for eksempel digitale løsninger og bøker). Det er viktig å etablere felles retningslinjer for mobilfrie skoler.

Lærere har ofte for liten tid til å følge opp alle elevene. Samtidig utvikles det for tiden mange KI-baserte læringsverktøy som kan gi automatiserte tilbakemeldinger som spesialtilpasses eleven og elevens nivå. Vi risikerer å få en oppblomstring av private skoler som tar i bruk slike effektive hjelpemidler, mens den offentlige skolen blir hengende etter. Arbeiderpartiet mener det er avgjørende at fellesskolen har tilgang til, og kan ta i bruk, den nyeste og beste digitale læringsteknologien på markedet. Det må settes av tid til prøving og feiling, erfaringer må dokumenteres og læres av på tvers av skoler og etater over hele landet.

Vi voksne synes ofte det er vanskelig å legge bort telefonen - for barn er dette vanskeligere. Samtidig rapporterer nasjonale og internasjonale forskningsmiljø om en tydelig sammenheng mellom introduksjon av mobiltelefoner/sosiale medier i de unges liv, med dårligere psykisk helse, økt forekomst av depresjon og angstlidelser. Barn som kommer fra familier med lavere sosioøkonomisk status rapporterer om flere ulike og hyppigere forekommende negative opplevelser på sosiale medier. Ingen foreldre ønsker å være de som nekter barna sine inngangsbilletten til sosiale arenaer. Ansvar for felles regulering bør derfor legges til myndighetene. Slik sikrer vi en trygg digital oppvekst

Oslo Arbeiderparti vil:

- styrke lærernes kunnskap om bruken av digitale verktøy og digitalisering, blant annet innen programmering og bruk av store språkmodeller
- utrede KI-baserte verktøy for læring som tilpasser undervisningen til nivået til eleven
- styrke skolenes generelle digitale kompetanse og sørge for at skolene får gode digitale læringsressurser
- utarbeide nasjonale anbefalinger for hva barn og ungdom bør kunne for å møte det digitale livet på en god måte
- sørge for en balansert tilnærming til digitalisering i skolen - også for å ivareta behov for de som er avhengige av digitale læringsressurser
- øke den grunnleggende forståelsen av kunstig intelligens og kildekritikk i møte med KI i læreplaner
- utrede lovfestede nedre digitale aldersgrenser
- styrke arbeidet mot digital mobbing og digitalt utenforskap for barn og ungdom
- utrede hvordan skolen skal møte utfordringene med KI i vurderingsformer som eksamen og hjemmeoppgaver

Begrunnelse

Uttalelsen er vedtatt av Oslo Arbeiderpartis representantskap etter en grundig prosess og involvering av partiorganisasjonen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret anser forslaget ivaretatt i forslag til nytt partiprogram.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #247

Oslo Arbeiderparti

En mer aktiv politikk for kjønnslikestilling i arbeids- og næringslivet

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

En mer aktiv politikk for kjønnslikestilling i arbeids- og næringslivet

Økonomisk selvstendighet og et likestilt arbeidsliv er avgjørende for økt likestilling. Kvinner i Norge har høy yrkesdeltagelse. Et kjønnsdelt arbeidsmarked, og manglende likelønn mellom menn og kvinner, fører likevel til store forskjeller. Deltid, midlertidige ansettelser og lav lønn gjelder mer for kvinner enn menn. Det må utvikles flere tiltak mot kjønnsdeling i arbeidslivet, og for kompetanseutvikling i yrker med høy kvinneandel. En aktiv politikk for et trygt og organisert arbeidsliv, med hele, faste stillinger og krav til likestilling og mot diskriminering på arbeidsplassen, er grunnleggende for å styrke kvinners posisjon i arbeidslivet.

Blant kvinner er det en høyere andel med innvandrerbakgrunn som står utenfor arbeidslivet, og som er i lavtlønnsyrker og deltidsarbeid. Mange av disse opplever både direkte og indirekte diskriminering i arbeidsmarkedet. I tillegg er det ofte manglende likestilling i hjemmet. Mange kvinner vil skape sine egne arbeidsplasser, også småskala arbeidsplasser. Skolering og finansieringsordninger for gründere må gjøres mer tilgjengelig, med et særlig fokus på innvandrerkvinner.

Kjønnsbalansen i næringslivet må bedres. Det må derfor innføres lovfestet krav til minimumsantall av hvert kjønn i styrer. Flest mulig virksomheter må omfattes av krav om kjønnsrepresentasjon. Selv om mindre virksomheter unntas, må det settes relativt lave terskler for antall årsverk og omsetning. Krav om kjønnsbalanse i styrer er likevel ikke nok for å adressere likestillingsutfordringene i næringslivet. Det er fortsatt altfor liten andel kvinner i lederstillinger. Derfor må det også innføres flere tiltak, som styrking av aktivitetsplikten og arbeidsgiveres ansvar for å fjerne strukturelle hindre for likestilling.

Oslo Arbeiderparti vil:

- fortsette å fremme heltid i hele arbeidslivet gjennom lovverk
- styrke trepartssamarbeidet for en mer aktiv likestillingspolitikk
- styrke arbeidet for likestilling og mot diskriminering, og jobbe mer systematisk med å utvikle aktivitets- og redegjørelsesplikten
- styrke kvalifiserende tiltak for innvandrerkvinner som faller utenfor andre ordninger
- sikre at praksisplasser fører til faste ansettelser
- legge til rette for flere kvinnelige gründere gjennom skolering og finansieringsordninger
- lovfeste krav til om kjønnsrepresentasjon i styre i aksjeselskaper, stiftelser, boligbyggelag og samvirkeforetak
- innføre likestilling, herunder kjønnslikestilling, som prinsipp i statens prinsipper for eierutøvelse
- gjeninnføre krav i utredningsinstruksen om at alle forslag og tiltak fra offentlige organer må utredes i et likestillings- og kjønnsperspektiv, med mindre det sannsynliggjøres at dette ikke er relevant

Forsterk innsatsen for å bekjempe vold mot kvinner, partnerdrap og menneskehandel

Flest kvinner utsettes for vold, voldtekt, vold i nære relasjoner og partnerdrap. Dette er alvorlig kriminalitet og et samfunnsproblem som skal bekjempes. Kun halvparten av kommunene har fulgt oppfordringen om handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Oppfordring viser seg å ikke være nok. Det må stilles krav til alle kommuner om å ha handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.

Politiet må gjøres i stand til å følge opp og prioritere voldtektssaker og partner- og familievold. Hvert fjerde drap i Norge er partnerdrap, og halvparten av alle drepte kvinner blir drept av en tidligere eller nåværende partner. Det er svært ofte forutgående hendelser før partnerdrap. Forebygging, avdekking, risikovurdering og risikohåndtering må prioriteres høyere. Ved brudd på besøksforbud må det gripes raskt inn, og voldsalarm må brukes mer.

Menneskehandel er profittmotivert organisert kriminalitet som har store konsekvenser for både enkeltindivider og samfunn. Internasjonalt er prostitusjon og annen seksuell utnyttelse den vanligste formen for menneskehandel. Tvangsarbeid og organhandel er andre former for menneskehandel. En overvekt av ofrene er kvinner og jenter. Utnyttelsen foregår på tvers av landegrenser, og bekjempelse av menneskehandel krever derfor tiltak både nasjonalt og internasjonalt.

Barn og ungdommer blir i økende grad utsatt for grooming og seksuell utnyttelse i sosiale medier, og gjennom sugardating-sider på nett. Aldri har det vært enklere å kontakte sårbare barn og ungdommer anonymt, og skjult fra voksne. Denne utviklingen krever en kraftfull samfunnsinnsats.

Oslo Arbeiderparti vil:

- få på plass nasjonal opptrappingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner snarest
- stille krav om at alle kommuner skal ha handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner

- at saker om partnervold prioriteres, og at Partnerdrapsutvalgets anbefalinger følges opp
- utarbeide en ny nasjonal handlingsplan mot menneskehandel
- aktører som har stor sannsynlighet for å komme i kontakt med ofre for menneskehandel, som politi, helsepersonell og personell i grensekontroll, må skoles i identifisering av ofre for menneskehandel. Ofre for menneskehandel må beskyttes fra å bli retrafikkert.
- ha oppdatert kunnskap og forskning på salg av sex blant mennesker som bryter med normer for kjønn og seksualitet, og de særskilte utfordringene disse møter
- støtte frivillige kvinneorganisasjoners arbeid med å beskytte ofre for menneskehandel i opphavslandene
- at politiet skal prioritere oppfølging av sexkjøpsloven, også sexkjøp og hallikvirksomhet på nett
- gjennomgå lovverket med formål om et styrket lovverk som beskytter barn og unge mot kommersiell seksuell utnyttelse
- fremme nytt lovforslag i Straffelovens §315 (hallikparagrafen) som gir politiet hjemmel til å stenge nettsted som driver og/eller tilrettelegger for hallikvirksomhet, herunder sugardating-sider
- styrke skolehelsetjenestens kunnskap om kommersiell seksuell utnyttelse av for å kunne identifisere utsatte barn og ungdom
- sikre flerkulturell kompetanse og kompetanse om æresvold blant alle som jobber med vold mot kvinner og vold i nære relasjoner
- følge opp sammenhengen mellom vold i nære relasjoner og organisert vold

Styrk kvinners rettigheter og representasjon i krig og konflikt

De største truslene mot menneskers grunnleggende rettigheter og sikkerhet er globale. Fattigdom, krig og konflikt, sykdom og epidemier, klimaendringer, seksualisert vold og terrorisme truer kvinners rettigheter og sikkerhet. I Europa er sikkerhetssituasjonen endret dramatisk.

Globale trusler må løses gjennom sterke internasjonale allianser. Norge har lang tradisjon for internasjonalt samarbeid, og vi må styrke samarbeid med internasjonale organisasjoner. Det nordiske samarbeidet må også få fornyet kraft. Sikkerhetssituasjonen i Europa gjør begge deler nødvendig.

Vi står sammen med alle som fordømmer Russlands angrep i Ukraina. Ukrainas suverenitet må respekteres, og vi krever at Russland umiddelbart stopper krigen mot Ukraina og det ukrainske folk. Vi frykter at situasjonen fortsatt vil forverres og at forholdene for kvinner og barn blir enda verre.

Kvinner og jenter påvirkes både annerledes og uforholdsmessig av krig og konflikt, og Norge må ta et solidarisk ansvar for at kvinners helt spesifikke behov for hjelp blir adressert og prioritert. Vi må også vise et spesielt ansvar for rettigheter til andre sårbare grupper, som LHBT+, funksjonshemmede og eldre. Økonomisk utrygghet, psykososialt stress og traumer, mangel på tilgang til seksuell- og reproduktiv helse, utnyttelse, kjønnsbasert vold og drap er brutale konsekvenser for kvinner i krig og konflikt.

FN-organisasjoner, EU og sivilsamfunnsorganisasjoner varsler også om en svært alvorlig situasjon for kvinner og barn på flukt – mange forsvinner ved grenseoverganger, og blir utnyttet og drevet ut i trafficking. Kraftfulle tiltak må rettes inn for å beskytte kvinner og barn fra utnyttelse – både i nærområdene, men også i alle land som tar imot flyktninger.

FN og andre humanitære organisasjoner er bekymret for at situasjonen til millioner av mennesker i verdens konfliktområder forverres og blir glemt. Nærmere 90 millioner mennesker er på flukt over hele verden. Arbeiderpartiet er bekymret for denne utviklingen, og mener at vi gjennom sterk solidaritet og fortsatt internasjonalt samarbeid som sikrer fred og sikkerhet, må fremme kvinners rettigheter og utnytte kvinners ressurser, kompetanse og kunnskap bedre.

Oslo Arbeiderparti vil:

- styrke sivilsamfunns- og kvinneorganisasjoner og FN-organisasjoner
- at FNs resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet skal fortsette å være sentral i global forebygging av krig og konflikt
- forebygge alle former for seksualisert vold i krig og konflikt
- inkludere kvinners perspektiver på konflikt, fred og sikkerhet
- ivareta kjønnsperspektivet, og særlig styrke kvinners økonomiske sikkerhet og selvbestemmelse over eget liv og egen kropp
- at regjeringen skal jobbe sammen med allierte og samarbeidspartnere for at kvinners stemmer skal bli hørt, og at kvinner skal bli representert både i beslutningsprosesser om bistand og i konfliktløsning, fred og forsoning

Klimapolitikk og likestilling

Konsekvensene av klimaendringer er ekstreme, spesielt for sårbare grupper. I mange land opplever jenter og kvinner diskriminering. I flere land får ikke jenter utdanning, abort er forbudt eller lite tilgjengelig, og vold mot kvinner er utbredt. Klimaendringer kan sette jenter og kvinners posisjon ytterligere tilbake. Samtidig spiller kvinner en avgjørende rolle, for eksempel i global matproduksjon. Kvinner er også ofte mer avhengig av naturressurser, for eksempel for å sikre mat og rent vann. Det gjør at mange kvinner er spesielt sårbare for endringer i miljøet.

Mer intenst og hyppig ekstremvær, kan føre til at tilgangen til tjenester knyttet til seksuell- og reproduktiv helse, kan reduseres, og i verste fall stoppe. Det igjen kan føre til økt risiko for uønskede graviditeter og komplikasjoner ved graviditet. Klimaendringer er med på å forsterke ulikheter, og når for eksempel en families inntekt forsvinner, går det ofte på bekostning av jenters skolegang.

Likestilling er en forutsetning for å oppnå bærekraftsmålene. Bærekraftsmål 5 om likestilling, må også kobles til de andre bærekraftsmålene for at ikke eksisterende kjønnsforskjeller øker. Det er derfor viktig at kjønnsperspektivet er sentralt i alle deler av arbeidet med miljø og klimaendringer.

Kvinner rammes hardt av klimaendringer, og bidrar også til å skape flere og bedre løsninger. Klimakrisa er ikke kjønnsnøytral. For at vi skal klare å løse den, må likestilling settes tydeligere på den klimapolitiske agendaen. Fortsatt er det ofte flest menn ved

forhandlingsbordet, og for å skape varig endring, er det avgjørende at kvinner inkluderes og er en sentral del av beslutningsprosessene.

Oslo Arbeiderparti vil:

- kvinner må involveres i beslutningsprosesser og være en sentral del av klimaforhandlinger
- kjønnsperspektivet må være sentralt i alle deler av arbeidet med miljø og klimaendringer
- det må være en prioritet å opprettholde jenters rett til utdanning, både før, under og etter situasjoner forårsaket av klimaendringer
- må være helhetlig oppfølging og en kontinuerlig tilgang til informasjon og tjenester for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, spesielt i krisesituasjoner

Begrunnelse

Vedtatt av Oslo Arbeiderpartis årsmøtet mars 2023.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Forslaget berører flere politikkområder. Det anses ivaretatt i forslag til nytt partiprogram, spesielt kapitlene "Likestilling - et likestilt samfunn er et fritt samfunn og "Likestilling mellom kjønnene". Viser også til regjeringens opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024-2028).

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #251

Østfold Arbeiderparti

Et mer rettferdig inntektssystem for fylkeskommunene, og en Østfold-pakke

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.8. Kommunalpolitikk

Forslag

- Inntektssystemet til fylkeskommunene må revideres. Sosiale kriterier må vektas høyere.
- Østfold må få en egen økonomisk krisepakke blant annet til folkehelse, samferdsel, omstilling og rentefrie lån til skolebygg.

Begrunnelse

Østfold fylkeskommune er i en økonomisk krise etter gjenopprettelsen av fylkeskommunen 1.1.2024, grunnet blant annet inntektssystemet for fylkeskommunene i 2023.

Økningen i frie midler samsvarer ikke med prisvekst og kostnadsøkninger i samfunnet ellers og det må etableres en egen kriseløsning knyttet til Østfold fylkeskommunes økonomiske situasjon fremover.

Østfold fylkeskommune er i en meget vanskelig økonomisk situasjon i 2024, og i perioden frem mot 2028 forverrer situasjonen seg ytterligere med et akkumulert innsparingsbehov i 2028 på 344,4 mill. kr.

Regjeringens ekstrabevilgning til norske kommuner og fylkeskommuner, som kom 1. november, er langt fra tilstrekkelig og Østfold fylkeskommune må fortsatt gjennomføre store kutt innen både skole og kollektivtilbud fremover. For å få budsjettet for 2025 i balanse har fylkeskommunedirektøren lagt inn tilpasninger på 151 mill. kr fordelt på de ulike tjenesteområdene, dette kommer i tillegg til tilpasningene på 108 mill. kr som ligger inne i 2024-budsjettet. I 2025 er det også budsjettet med bruk av disposisjonsfondet på 21 mill. kr. Opplæring og kompetanse For å løse tilpasningsbehovet innenfor de videregående skolene har fylkeskommunedirektøren lagt frem et forslag til ny skole- og tilbudsstruktur. Forslaget inneholder bla. avvikling av to videregående skoler og en folkehøyskole, et mål om å unngå klasser med lav oppfylling og at noen utdanningsprogram samles på færre skoler, ett utdanningsprogram foreslås nedlagt i sin helhet. Legg inn tall Når det gjelder fylkeskommunens skolebygg er det et estimert vedlikeholdsetterslep på ca. 768 mill. kr. I tillegg kommer oppgraderingsbehov for bygninger fra 1960-1980 hvor inneløst og standard ikke er ihht dagens standard på 606 mill. kr. Totalt dreier det seg om 1,4 milliarder kr.

Når det gjelder samferdsel, er Østfold fylkeskommunes etterslep på vedlikehold av fylkesveiene er i dag estimert til ca. 5 milliarder kr. Dette etterslepet vil fortsette å øke igjennom økonomiplanperioden. Som følge av den økonomiske situasjonen er det ikke handlingsrom til å sette av tilstrekkelige vedlikeholdsmidler for å stanse utviklingen i etterslepet. Innenfor kollektivtrafikken er det i 2024 gjennomført et nedtrekk i rutetilbudet på 17 mill. kr. Effekten av denne rutereduksjonen i 2025 vil være en ytterligere innsparing på 37 mill.kr. Det er gjort reduksjoner i kollektivtilbudet i hele Østfold, med unntak av i Nedre Glomma i påvente av mulig bruk av byvekstmidler for å opprettholde tilbudet. Det er et stort etterslep på vedlikehold på bruer i Østfold. Fylkeskommunen har kartlagt 25 bruer med stort/kritisk behov for utskiftning i nærmeste 10-årsperiode, med samlet kostnadsbehov kun for konstruksjonene på 1,613 milliarder kroner. Et behov som vil øke i påfølgende år når flere bruer må legges til prioriteringslista. Per nå er det kartlagt et behov for utskiftning av ytterligere 19 konstruksjoner (ca. 788 mill.kr) i tillegg til de prioriterte 25 bruene. I tillegg til behov for å skifte ut bruer er det kartlagt bruer med behov for investeringsmidler til tyngre vedlikehold og oppgradering av standardavvik. Dette er tiltak av slikt omfang og kostnadsstørrelse at det ikke kan dekkes av årlige bruvedlikeholdsmidler. Per nå er 8 bruer prioritert med behov for et tyngre vedlikehold på ca. 107 mill.kr. innenfor en 10års periode.»

Særskilte utfordringer for Østfold fylkeskommune Befolkningssammensetningen i Østfold gir flere særskilte levekårsutfordringer. Østfold har den høyeste andel utenforskap fra arbeidslivet i landet (tall fra NAV). Årsakene er sammensatte. Vi har høy tilflytting av personer med behov for sosialhjelp, blant annet har Østfold en høyere andel sekundær tilflytting av flyktninger enn landet ellers. Mange flyktninger som blir bosatt i Norge velger å flytte til kommuner på det sentrale Østlandet. Østfold framstår som attraktivt som grensefylke med godt klima og lave boligpriser. For sekundærflyktninger følger det som kjent ikke med integreringstilskudd, selv om mange fremdeles ikke er godt nok integrerte, og trenger offentlig støtte. Videre viser en undersøkelse fra NRK at det i nedslagsfeltet til Sykehuset Østfold (60 institusjoner) og Sørlandet sykehus (46) til sammen finnes 25 prosent av alle barnevernsinstitusjoner i hele landet. De har også til sammen 25 prosent av de godkjente plassene på landsbasis. Disse forholdene gjør en fra før anstrengt offentlig økonomi mer krevende.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Det ble gjennomført endringer i det fylkeskommunale inntektssystemet med virkning fra 2024. Det skal etter planen evalueres i 2027 og det vil da være naturlig å se på eventuelle justeringer.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

2.9. Næringspolitikk

Forslag #8

Stavanger Arbeiderparti, Rogaland Arbeiderparti
Havbruk

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.9. Næringspolitikk

Forslag

Arbeiderpartiet vil:

- Sikre stabile og forutsigbare inntekter til kommuner som stiller areal til disposisjon for oppdrett med null lakselus, null rømming og med oppsamling av slam.
- Utforme et innovasjonsstøtteprogram for teknologibedrifter for å sikre norsk verdensledende kompetanse på nullutslippløsninger i havbruk
- Stille krav til oppsamling og resirkulering av avfall fra akvakultur slik at slam fra fiskeavføring og fôrrester kan omdannes til energi, og slik at ressurser som nitrogen og fosfor kan gjenvinnes.

Begrunnelse

Havbruk og oppdrett er en viktig næring langs kysten av Norge, men innebærer også en stor risikofaktor for dyrevelferd og miljøpåvirkning.

Vestlandet, fra Ryfylke til Hustadvika (produksjonsområde 2 til 5) er mest utsatt, og Havforskningsinstituttet sier at disse områdene har en høy risiko for at lakselusmitten skal føre til en reduksjon i villaksbestandene og produktiviteten til sjøørret som beiter i områder med mye lus. Men også resten av produksjonsområdene langs kysten ser store utfordringer og redusert villfiskbestand.

Fokus på en lønnsom og bærekraftig sektor med stabile rammevilkår blir stadig viktigere i årene som kommer. Men det er samtidig avgjørende at dette skjer på en måte som stimulerer til å ta i bruk nullutslippteknologi i havbruket. Slik kan påvirkningen på miljøet og villaksen minimeres, samtidig som produksjonsvolumene kan økes. Vi som politikerne må sette rammebetingelser som får bedrifter til å omstille seg.

Innenfor akvakultur vil dette si rammer og incentiver som får havbruksselskapene med på en overgang fra oppdrett i åpne merder til nullutslippsanlegg. Nullutslippsanlegg vil kunne hindre både rømming, spredning av lakselus og sykdom, samt forurensing av sjøbunnen.

Samtidig som utslipp av slam, for-rester, fiskeavføring og løse næringssalter er en negativ miljøfaktor, så er det også en ubrukt ressurs som kan samles opp og utnyttes i nullutslippsanlegg. Dagens volum av oppdrettslaks, ca 1,6 millioner tonn, produserer avfall som kan omdannes til bl.a. biogass, og gi strøm 3-4 Twh. Dette tilsvarer energibehovet til ca 600 000 husstander i Norge. I dag slippes denne ressursen rett ut i havet.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Stortinget har allerede bedt regjeringen om å legge frem en miljøfleksibilitetsordning som skal stimulere til nullutslippsteknologi ved flere anledninger, i første omgang som en del av grunnrenteskatteforliket. I januar 2025 leverte regjeringen på deler av denne, et forslag som vil legge til rette for at oppdrettsselskaper i "røde soner" i trafikklyssystemet (vestlandet) skal kunne ta ut nedtrukket kapasitet inn i lukkede løsninger. Forslaget er nylig sendt på høring fra NFD. En ny havbruksmelding legges frem våren 2025, som skal se på helheten i forvaltningssystemet for havbruk i dag. Formålet med ny havbruksforvaltning er nettopp at det skal lønne seg å drifte godt, med teknologi som ivaretar dyrevelferd, mindre utslipp og mindre rømming.

Innovasjonsstøtteprogram: Tidligere har man utdelt en rekke sær-konsesjoner i havbruk som skulle stimulere til innovasjon (eksempelvis utviklingskonsesjoner). Havbruksutvalget anbefalte å redusere bruken av særtillatelser for å gjøre konsesjonssystemet enklere, og utviklingstillatelser er avviklet nå. Forhåpentligvis vil de nye incentivene i ny havbruksmelding bidra til en omstilling og få fart på bestillinger til teknologiselskapene og incentiver til mindre utslipp og rømming. Men noe utslipp vil det alltid være fra et oppdrettsanlegg. Verdt å merke seg at regjeringen har et pågående prosjekt om bærekraftig fôr.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #171

Nesodden Arbeiderparti, Akershus Arbeiderparti
Samordnet strategi for reiselivsnæringen

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.9. Næringspolitikk

Forslag

Norge trenger en samordnet strategi for reiselivsnæringen, der vi vurderer bærekraftigheten av turistvolumene og prioriterer hva slags turisme vi ønsker. Nesodden Arbeiderparti foreslår å nedsette et utvalg med mål om å utarbeide forslag på strategi og konkrete tiltak for alle områder som berøres i begrunnelsen nedenfor.

Begrunnelse

Kronekurs, hetebølger i Syd- Europa og årelang god markedsføring av blant annet nordlys gjør at vi i Norge er uforberedt på de store turiststrømmene som nå kommer til landet. Vi mangler kapasitet på ferger, servicetilbud, toalett langs vegene osv. Listen er lang, og vi står

i fare for å ødelegge vårt eget reiselivsprodukt med for store volum av besøkende. Lofotens kapasitet har vært sprengt lenge, med tilgrising, nedtrækking av landskap og turister som ikke behersker å gå i fjellet og skader seg. Er vi tjent med store cruiseskip i trange fjorder, som i liten grad betaler havneavgifter og forurensner? Er vi tjent med helt åpne veier inn i sårbare nasjonale turistveg- landskap? Hvilke typer turisme ønsker vi og hvor stort volum? Hvordan kan vi best begrense skadevirkningene både for sårbare bygder og landskap? Dette er bare noen av spørsmålene som raskt må besvares - for hver sommer og sesong stiger tallene, og belastningen på landskap, folk og infrastruktur.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Akershus Arbeiderparti støtter at forslaget kan behandles under politiske saker på Landsmøtet, men har ikke realitetsbehandlet innholdet. Akershus Arbeiderparti mener reiseliv er en av Norges aller viktigste næringer.

Sentralstyrets merknad

Regjeringen la i 2024 frem et veikart (strategi) for reiselivsnæringen, og har sendt et forslag om besøksbidrag (turistskatt) på høring.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #175

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti
Sikring av offentlig tilsyn av norsk vind og vannkraft

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.9. Næringspolitikk

Forslag

Gi rett til offentlig innsyn hos kommersielle aktører i kraftnæringen så vi i større grad vet hvordan de driftes og hvor pengene går.

Begrunnelse

Å sikre at norsk vannkraft forvaltes i tråd med nasjonale interesser, med fokus på fellesskapets beste, økonomisk rettferdighet og bærekraftig utvikling. Norsk vannkraft er en felles ressurs eid av folket og skal forvaltes under tilsyn og kontroll av myndighetene. Avkastningen fra kraftproduksjon skal komme hele befolkningen til gode gjennom investeringer i velferd, infrastruktur og bærekraftig utvikling, samt rettferdige strømpri

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Offentlighetsloven gjelder allerede for kommersielle, offentlig eide, kraftselskap. Det er likevel mye man ikke får innsyn i grunnet kommersielle forhold. Det kan bli et juridisk problem å forsøke å lage en lov som gjelder for noen type kraftselskaper, mens feks Yara ikke vil få samme type krav. Forslaget kan få inngripende konsekvenser for næringslivet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #177

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti
Fastlandsindustri

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.9. Næringspolitikk

Forslag

Offentligheten skal ha eierandel i gruvenæringen som for eksempel i Rogaland der det ligger milliarder av verdier under bakken

Begrunnelse

Vi som en industrinasjon og det må vi fortsette med også når oljen tar slutt. Derfor burde vi allerede nå se etter mer gruvedrift. Det fremmer arbeidsplasser og lønnsom næring- i tillegg så har vi verdifull kompetanse fra andre sektorer. Det viktigste er at det offentlige deltar i dette industrien. Slik som man har for Hydro og Yara.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Forslaget anses som ivaretatt i forslag til partiprogram : *At staten skal spille en aktiv rolle i etablering av nye mineralprosjekter ved å etablere et statlig mineralselskap*

Det har ikke vært igangsatt nye mineralprosjekter siden 2009, da nåværende minerallov trådte i kraft. NFD jobber med en ny minerallov som kommer til Stortinget før påske.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #215

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti
Nøyere regulering av bedrift til forbruker- markedsføring i den medisinske testindustrien

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.9. Næringspolitikk

Forslag

Høyere regulering av bedrift til forbruker-markedsføring i den medisinske testindustrien

Begrunnelse

De siste årene har mengden slekts tester og genetiske tester økt til et nivå der det kommer ut ti nye genetiske tester hver dag. Eksempler på disse testene er biokjemisk testing av sykdomsmarkører, medisinske måleenheter for f.eks. glukose nivå og velværetester. De biokjemiske testene gir ofte falske positive resultater, fordi det vil slå ut på en biomarkør, som i seg selv ikke betyr at man har økt sjanse for den spesifikke sykdommen. Denne type markedsføring spiller også på den fundamentale frykten mennesker har for hva som kan komme til å skje i fremtiden. På den andre siden kan testene også gi falsk beroligelse for de som tester negativt på visse sykdomsmarkører, da mange av testene kun tester en liten del av de patogene variantene. Personer som får positive testresultater opplever også høyere sykdomsangst, men får ingen støtte fra testprodusenten, som derfor fører til at ansvaret faller på helsevesenet, som allerede har begrenset kapasitet. Den medisinske testindustrien bruker seg av markedsføringsstrategier som spiller på frykt og individualitet. Et eksempel er at de spiller på hvert individs ansvar for sin egen helse. Høyere kontroll av validiteten av disse testene er nødvendig, samt regulering av markedsføringen disse produsentene bruker seg av i møtet med forbrukerne.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Dette området (regulering av selvtesting) ble omtalt i revidering av bioteknologiloven, og kan leses mer detaljert om i innstilling 296L (2019-2020), s. 14. Her blir det også belyst ulike sider ved spm om forbud for slike tester, men argumenteres med at dette er krevende å forby mtp at dette utføres av utenlandske selskaper og at det er i strid med EØS-avtalen.

Det grepet som ble tatt på dette området, som endel av revideringen av bioteknologiloven, var et flertallsforslag om å forby at foreldre kan utføre slike selvtester på vegne av sine egne barn (dette hadde frem til dette vært tillat, som et unntak for forbudet mot å sende inn tester på vegne av andre som er straffbart (regulert i bioteknologiloven). I følge st. meld 4 (Anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssesjonen 2023–2024) er ikke dette anmodningsvedtaket oppfylt foreløpig.

Det ble også flertall for følgende forslag "«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en utredning av markedet for genetisk selvtesting, som skal danne grunnlag for lovregulering av dette markedet. Utredningen må blant annet ivareta hensynet til personvern, retten til egne helsedata og helsekonsekvenser ved villedende testresultater.» i følge st. meld 4 (Anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssesjonen 2023–2024) er ikke dette anmodningsvedtaket oppfylt foreløpig.

I innstillingen er det en kritisk komitemerknad til markedsføringen av slike produkter (selvtester), men det ble ikke fremmet spesifikke forslag om et markedsføringsforbud.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #229

Finnmark Arbeiderparti
Fiskeripolitisk uttalelse

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.9. Næringspolitikk

Forslag

Finnmark er et sterkt fiskeriavhengig fylke. 16 av 18 kommuner grenser mot kyst og alle har både direkte og indirekte aktivitet knyttet til fiskeri. Noen av kystkommunene har i tillegg sysselsetting og verdiskaping basert på annen virksomhet, som utdanning, service, reiseliv og petroleumsaktivitet, mens noen er totalt avhengig av fiskeri. Fiskeri er med andre ord selve eksistensgrunnlaget for både folk og samfunn langs Finnmarkskysten og avgjørende for bosetting i Finnmark.

Fiskeripolitikk er derfor helt essensiell for Finnmark Arbeiderparti og har alltid vært det.

Kvotesituasjonen

Finnmark AP mener at det er svært viktig å sikre en bærekraftig og forsvarlig forvaltning av bestandene i Barentshavet og vi er meget tilfreds med at det, på tross av vanskelig geopolitiske forhold, er oppnådd enighet og inngått avtale med Russland om kvotefastsettelse av våre fellesbestander, også for 2025.

En kvotereduksjon på 25 %, gir imidlertid den laveste torskekvoten siden 1991 og illustrerer at 2025 kommer til å bli et krevende år for norsk fiskerinæring. Men kvotereduksjonen kommer ikke til å fordele seg jevnt i alle flåtegrupper. Regjeringen har allerede, gjennom kvotemeldingen gjort flere grep, som gjør at kystfiskeflåten og særlig de minste fartøyene under 11 meter ikke vil få så stor reduksjon - gjeninnføring av trålstigen, åpen gruppe fra toppen og en omfordeling innad i lukket kystgruppe. Heller ikke åpen gruppe ser ut til å få så stor reduksjon i kvoten til neste år. Det er et ganske stort restkvantum for gruppen i 2024, som er foreslått å legges til neste års gruppekvote. Dette sammen med økningen, vedtatt i kvotemeldingen, vil redusere kvotenedgangen betydelig.

Så har forskerne tilrådd en økning i kongekrabbekvoten for 2025. Alt dette vil til sammen kompensere kystflåten i Finnmark ganske godt for bebudet kvotereduksjonen i hvitfisksektoren i 2025.

Finnmark AP ber fiskeri- og havministeren om å vurdere igangsetting av en ordning med egne- og agntilskudd for lineflåten. Linefiske er svært kostnadskrevende, men gir råstoff av god kvalitet og høy sysselsetting. Å skape økt lønnsomhet for fiskeflåten som ønsker å drive linefiske, vil bidra til økt tilgang på råstoff til fiskeindustrien langs kysten, også utenfor hovedsesongen.

Landindustri og flåtesammensetning i Finnmark

Selv om kystflåten ikke vil få den kraftigste kvotereduksjonen i 2025, er det grunn til bekymring for aktiviteten, særlig i landindustrien. En kvotereduksjon på 25 % vil gi tilsvarende reduksjon i landet kvantum til industrien. Det vil også merkes i Finnmark. For det er ikke bare kystfiskeflåten som leverer til landanleggene i fylket. For å sikre aktivitet og sysselsetting i fiskeindustrien er det derfor nødvendig med tiltak som stimulerer til landinger av bearbeidbar fisk.

En innføring av en ferskfiskordning for havfiskeflåten kan være en god mulighet for å sikre økt tilgang på fisk til fiskeindustrien i andre halvår. Det kan bidra til å sikre at en større del av fisken fra havfiskeflåten blir bearbeidet i Norge og sånn sett bidra til å oppfylle de kravene kysten har til plikttrålerne.

Hovedtyngden av fartøy i Finnmark er kystfiskere i åpen gruppe. Åpen gruppes andel av norsk kvote nord for 62 grader er på 6.62 %. For å styrke landindustriens ressurstilgang, og slik styrke grunnlaget for bosetting er det nødvendig å fastholde standpunktet om at pliktene i fiskeriene må fungere som opprinnelig målsetting, nemlig å danne grunnlag for aktivitet og bosetting i Finnmark. Finnmark Arbeiderparti mener imidlertid, at vi i tillegg skal føre en politikk, både i kommuner og i fylkeskommunen med ambisjoner om enda mer rettigheter til Finnmark. Vi må få flere fiskere i lukkede fiskerier og en mer variert flåte. Det er kostnadskrevende for fiskere å skaffe seg rettigheter i lukket fiske. Finnmark AP mener at kommuner og fylkeskommunen, gjennom fond eller på andre måter, bør ha og innrette

virkemidler, som kan bidra til å støtte fiskere som vil satse og skaffe seg rettigheter i lukkede fiskerier. Staten må bidra til dette, vi må få flere kvoter til Finnmark.

Nye arter

De siste årene har det kommet nye arter inn i Barentshavet og kongekrabben er et godt eksempel på at når den nye arten først er der, så må det også bygges politikk som gjør at de som drifter havet kan høste av den. Kongekrabben er et godt eksempel på at en ny art bidrar til å styrke både næringsgrunnlag og bosetting.

Både snøkrabbe og stillehavslaks er slike nye arter. Finnmark Arbeiderparti vil arbeide for at begge disse artene skal, som kongekrabben, bidra til å styrke både næringsgrunnlag og bosetting i fylket vårt. Vi er glad for at fiskeri- og havministeren har lukket fiske etter snøkrabbe, belstuttet at en fangstandel skal leveres levende til land og bidratt til å åpne viktige markeder for snøkrabben. For ytterligere å styrke aktiviteten og verdiskapingen på land, vil Finnmark AP jobbe for en økt andel levendelevert snøkrabbe.

Også stillehavslaksen, som er en absolutt uønsket art å få opp i våre elver, men god matfisk så lenge den er i sjøfasen, representerer en mulighet for ressurstilgang for våre fiskere. Finnmark Arbeiderparti mener at stillehavslaksen skal fiskes i sjøfasen av profesjonelle fiskere og anvendes til matproduksjon og vi vil jobbe videre med våre vedtatte strategier for dette.

Vi mener også at ansvaret for forvaltningen av laksen, både Atlanterhavslaks og Stillehavslaks, skal overføres fra Miljødepartementets oppgaveportefølje til Nærings- og fiskeridepartementets ansvarsområde. Det er en sak vi, gjennom partiprogrammet, vil fremme for landsmøtet i Arbeiderpartiet til våren og vi oppfordrer også andre partier i Finnmark til å gjøre det samme.

Begrunnelse

Finnmark Ap legger frem en fiskeripolitisk uttalelse.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Uttalelsen er i tråd med regjeringens fiskeripolitikk og oppfølging av kvotemeldingen. I forbindelse med nysalderingen før jul kom regjeringen med flere tiltak bidrar til å avhjelpe situasjonen i lokalsamfunn i Finnmark som har blitt rammet av kvotenedgangen. Det ble i denne forbindelse også bevilget penger til et eget lineegnetilskudd.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #254

Østfold Arbeiderparti
Industrifond

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.9. Næringspolitikk

Forslag

Det opprettes et nasjonalt industrifond.

Begrunnelse

Industrien trenger å søke lån til omstilling og investeringer til det grønne skiftet. Staten bør opprette en nasjonalt fond som industrien kan søke lån hos, og som Fondet kan investere i. Industrien trenger tilgang til kapital, og forutsigbare kapitalkostnader.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Forslaget anses som ivaretatt av eksisterende ordninger.

I 2024 opprettet vi tilskuddsordningen "grønn industrifinansiering" på 5 mrd under Innovasjon Norge som skal bidra til å få fart på grønn omstilling i industrien, og dekke et "hull" i virkemiddelapparatet hvor det har vært utfordrende for grønne industribedrifter å oppskalere. Det ble nylig kjent at batterifabrikken Morrow fikk en tildeling på 1.5mrd under denne ordningen.

Industrien har også en Co2-kompensasjonsordningen, som skal hindre utflagging. Staten kom til enighet med industrien om en forutsigbar og langsiktig kompensasjonsordning i mars 2024, og som en del av denne legges det til grunn at 40 prosent av kompensasjonen bedriftene får skal brukes til klimatiltak og/eller energieffektivisering i bedriftene.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

2.10. Transport og samferdsel

Forslag #22

Vestfold Arbeiderparti

Utbygging av Intercity

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.10. Transport og samferdsel

Forslag

Arbeiderpartiet vil:

- Fortsette utbyggingen av hele InterCity-trianglet.
- Prioritere nye kryssningsspor for å øke kapasiteten i person- og godstrafikken.
- Prioritere fornyelse av kjøreledninger, sporveksler og annet utstyr som i dag er årsak til forsinkelser.

Begrunnelse

Jernbanen er en svært viktig del av det norske transportsystemet. Skal vi nå våre klimamål, må utbyggingen av jernbanesystemet fortsette med uforminsket styrke. Mer godstransport må flyttes fra vei til bane. Da må kapasiteten i jernbanenettet utvides.

Kjøreledninger som faller ned, sporveksler som fryser om vinteren og, sviktende teknologi og sikkerhetssystemer, er gjennomgående årsaker til stadige forsinkelser uregelmessigheter i togtrafikken. Fornyelsen av utstyr og togmateriell er store investeringsoppgaver.

Særlig viktig framover er utbyggingen av kryssningsspor og dobbeltspor i hele InterCity-trianglet.

Intercity-utbyggingen er et av Norges viktigste samferdselssatsninger, som har avgjørende betydning for klimamålene, byutvikling og næringslivet i en region med flere millioner mennesker. Arbeiderpartiet vil derfor prioritere full utbygging av InterCity-trianglet, herunder dobbeltspor på hele Vestfoldbanen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Satsingen på Indre InterCity skal gi flere avganger og redusert reisetid. Arbeidet ferdigstilles til Tønsberg i 2025 og til Hamar i 2027. InterCity-utbyggingen i Moss fortsetter, og der målet er å bli ferdig i 2030. Samtidig må vi ta bedre vare på jernbanen vi allerede har. I 2025 trapper vi derfor opp innsatsen på vedlikehold og fornying. Skal vi lykkes med dette, er vi nødt til å prioritere strengere. Det betyr at noen store prosjektinvesteringer må vente på tur.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #45

Innlandet Arbeiderparti
Bruprogram

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.10. Transport og samferdsel

Forslag

Arbeiderpartiet etablerer et nasjonalt bruprogram med umiddelbar virkning. Dette programmet skal sikre nødvendig finansiering og oppgradering av fylkesveibruene for å møte dagens krav til samfunnssikkerhet, beredskap, og tungtransportbehov.

Begrunnelse

Flere fylkesveibruer i Norge er over 50 år gamle og bygd for helt andre trafikkforhold enn de vi har i dag. Mange bruer er kritiske for samfunnets infrastruktur, særlig med tanke på beredskap og forsvarsbehov. Det er dokumentert at bæreevnen til mange bruer er utilstrekkelig, spesielt på viktige transportårer over store vassdrag som Glomma. Økte investeringer og en forutsigbar finansieringsmodell er derfor avgjørende for å sikre trygge og funksjonelle bruforbindelser over hele landet.

I Innlandet fylkeskommune har man kartlagt 16 bruer som bør rives og erstattes av nye. Dette har i seg selv en kostnad på 3,4 milliarder. Innlandet fylkeskommune er eier av 1236 fylkesveibruer og greier ikke med dagens ordninger innenfor samferdselsområde å redusere etterslepet på bruene våre som knytter Innlandet sammen. En stor andel av disse sørger for at det kan bo folk og skaper grunnlag for næringsliv på begge sidene av de store vassdragene våre. Det er viktig at øst-vest aksene får høyere prioritet enn det har hatt fram til i dag.

Et forpliktende og langsiktig partnerskap med fylkeskommunene med en forutsigbar finansieringsmodell, er derfor nødvendig.

Det er behov for et nasjonalt løft for å ivareta landets nær 12 000 fylkesvegbruer. Totalt er 250 bruer over 100 år – 6 653 bruer, godt over halvparten, er eldre enn 50 år. Det bør søkes å i større grad standardisere bruene slik at man kan spare tid og penger på prosjektering og etablering/reetablering.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet er for at en større del av det nasjonale samferdselsbudsjettet skal gå til vedlikehold av fylkesveger og rassikring. Samtidig er fylkeskommunene som eier vegene og dermed har fagansvaret og budsjettansvaret for fylkesveger.

Som en del av strategien å ta vare på det vi har, prioriterer Arbeiderpartiet mer penger til opprusting av fylkesvegnettet. De økonomiske rammene til fylkesveg i Nasjonal transportplan 2025-2036 er 30,6 milliarder kroner i første seksårsperiode og 34,4 milliarder kroner i andre seksårsperiode. Vår prioritering innebærer totalt 15,7 milliarder kroner mer til fylkesveg over tolvårsperioden sammenlignet med flat videreføring av dagens budsjetter. Dette er i tråd med Hurdalsplattformen og punktet om å utarbeide en helhetlig og forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveger i samarbeid med fylkeskommunene.

I tillegg legger vi opp til å avvikle den øremerkede tilskuddsordningen til fylkesveger på samferdselsdepartementets budsjett og overføre disse midlene til kommunal- og distriktsdepartementets. Dette gir fylkeskommunene større grad av frihet og reduserer byråkratiet knyttet til øremerkede midler. Regjeringen legger også opp til en økt satsing på ras- og skredsikring på fylkesveg.

I statsbudsjettet for 2025 bevilget vår regjering 451,4 millioner kroner til fylkesveiene, **en økning på 11,4 prosent**. I tillegg brukes 50 millioner kroner til 14 bruer på fylkesveiene. Totalsum for økningen til fylkesvei blir da på 480,5 millioner kroner.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #46

Innlandet Arbeiderparti
Riksvei 4

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.10. Transport og samferdsel

Forslag

Arbeiderpartiet skal ta initiativ til arbeidet med å planlegge og gjennomføre en sammenhengende løsning for oppgradering og utbedring av Riksvei 4.

Begrunnelse

En sammenhengende løsning må inneha oppgraderinger og utbedringer for:

1. Fullføre oppgraderinger på Riksvei 4 og E16-strekningen mellom Roa og Grua for å redusere reisetiden og styrke trafikksikkerheten. Det skal sikres videre forbedring av veistandarden for å møte trafikkmengden og kravene i veinormalen.
2. Arbeiderpartiet skal arbeide for utbedringer på Riksvei 4 som styrker næringstransporten og støtter eksportindustrien i regionen, inkludert aktører som Hunton, Nammo, og Raufoss Industripark. Tiltaket skal bidra til regjeringens mål om 50 % eksportvekst innen 2030.

3. Bygge Fossum-diagonalen for å avlaste Trondheimsveien, etablere en miljøgate samt tilrettelegge for kollektivfelt og ny trikketrasé i Groruddalen, for å redusere biltrafikken og forbedre luftkvaliteten i tettbebygde områder.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Det er gjort store utbedringer på strekningen de siste tiårene. Statens vegvesen arbeider nå på Hadeland på Rv4 fra Roa til Lygnebakken kostnadsberegnet til 4,3 milliarder kroner for 26 kilometer ny veg. I tillegg har Nye veier fått tildelt strekningene mellom Hunndalen og Bråstad (tunnel) og Bråstad – Mjøsbrua i sin portefølje.

Arbeiderpartiet har i program utkastet unngått å fatte politiske vedtak om navngitte enkeltprosjekter, men heller se dette i sammenheng med prioriteringsprosesser som resulterer i en samlet vurdering, for eksempel ved rullering av Nasjonal transportplan (NTP).

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #50

Innlandet Arbeiderparti

Behov for økt finansiering og oppgradering av fylkesveier i Innlandet

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.10. Transport og samferdsel

Forslag

1. *Økt Finansiering og Forpliktende Samarbeid:* Arbeiderpartiet vil arbeide for en etablering av et langsiktig og forpliktende partnerskap med fylkeskommunene, basert på en forutsigbar finansieringsmodell. Dette skal sikre en helhetlig planlegging for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene i samarbeid med fylkeskommunene, med spesiell vekt på omkjøringsveier.
2. *Beredskap og Klimautfordringer:* Arbeiderpartiet understreker betydningen av å oppgradere fylkesveinettet for å møte forsvars- og beredskapsbehov, samt for å håndtere klimarelaterte utfordringer som flom og ras. Dette skal sikre robuste og fremtidsrettede transportløsninger for både Innlandets næringsliv og befolkning.
3. *Betydelig Økning i Økonomisk Støtte:* det bør til en betydelig økning i økonomiske tilskudd fra Samferdselsdepartementet og gjennom inntektssystemet. En økning på minimum 2 milliarder kroner vurderes som nødvendig for å starte innhenting av vedlikeholdsetterslepet.
4. *Prioritering av Vedlikehold og Fornyelse:* Midlene skal prioriteres for både vedlikehold og fornyelse av fylkesveiene, med hovedfokus på reduksjon av det

akkumulerte vedlikeholdsetterslepet og forbedring av omkjøringsveinettet som et robust alternativ til riksveiene.

Begrunnelse

Fylkesveier spiller en avgjørende rolle i Innlandet, både for lokalbefolkningen, næringslivet og som en viktig transportåre for nasjonale og internasjonale forbindelser. Innlandet er Norges største vegfylke med totalt 6800 km fylkesvei, hvorav 3450 km utgjør omkjøringsveier. Hurdalsplattformen nevner fylkesveier som et satsingsområde med mål om å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene i samarbeid med fylkeskommunene gjennom en forpliktende og langsiktig plan.

Problemstilling: De siste årene har flere ekstreme værhendelser, som styrtregn, flom og ras, ytterligere svekket fylkesveinettet. Under «Hans» i 2023 og andre flomtilfeller har fylkesveiene vært nødvendige omkjøringsveier for riksveinettet, noe som har akselerert forfallet på disse veiene. I tillegg har NATO sin utvidelse og det økte beredskapsbehovet gitt transportårene gjennom Innlandet større betydning, og dermed kreves en robust og pålitelig transportinfrastruktur for å oppfylle forsvarsbehovene.

Økonomiske Utfordringer: Til tross for en økning på 300 millioner kroner til vedlikehold av fylkesveier i Samferdselsdepartementets budsjett, utgjør dette kun cirka 25 millioner kroner for Innlandet – mindre enn 2 % av fylkesvegdriftsbudsjettet. For å starte en betydelig reduksjon i vedlikeholdsetterslepet, som i Innlandet alene er anslått til 7-8 milliarder kroner, anslås det at det trengs en økning på minst 2 milliarder kroner på nasjonalt nivå.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet er for at en større del av det nasjonale samferdselsbudsjettet skal gå til vedlikehold av fylkesveger og rassikring. Samtidig må vi ikke glemme at det er fylkeskommunene som eier vegene og har fagansvaret og budsjettansvaret.

Som en del av strategien å ta vare på det vi har, prioriterer Arbeiderpartiet mer penger til opprusting av fylkesvegnettet. De økonomiske rammene til fylkesveg i Nasjonal transportplan 2025-2036 er 30,6 milliarder kroner i første seksårsperiode og 34,4 milliarder kroner i andre seksårsperiode. Regjeringens prioritering innebærer totalt 15,7 milliarder kroner mer til fylkesveg over tolvårsperioden sammenlignet med flat videreføring av dagens budsjetter. Dette er i tråd med Hurdalsplattformen og punktet om å utarbeide en helhetlig og forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveger i samarbeid med fylkeskommunene.

I tillegg legger vi opp til å avvikle den øremerkede tilskuddsordningen til fylkesveger på SDs budsjett og overføre disse midlene til KDDs budsjett. Dette gir fylkeskommunene større grad av frihet og reduserer byråkratiet knyttet til øremerkede midler. Regjeringen legger også opp til en økt satsing på ras- og skredsikring på fylkesveg.

I statsbudsjettet for 2025 bevilget vår regjering 451,4 millioner kroner til fylkesveiene, **en økning på 11,4 prosent**. I tillegg brukes 50 millioner kroner til 14 bruer på fylkesveiene. Totalsum for økningen til fylkesvei blir da på 480,5 millioner kroner.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #159

Malvik Arbeiderparti, Trøndelag Arbeiderparti

Ett vegvesen – et enhetlig eierskap

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.10. Transport og samferdsel

Forslag

Malvik Arbeiderparti vil:

- at det settes i gang en politisk prosess for å samle etater innenfor samme sektor til egne enheter underlagt overordnet politisk styring umiddelbart.
- at Nye Veier innlemmes i Statens Vegvesen.

Begrunnelse

Fremkommelige, trafikksikre veier handler om hvordan veieierskapet er. Veieierskapet er splittet opp og de ulike vei-eierne har ulike rammebetingelser. Statens vegvesen har dårligere rammevilkår enn Nye Veier. I motsetning til Statens vegvesen bestemmer Nye Veier selv hvordan og i hvilken rekkefølge de skal bygge veiene de har ansvar for. Også finansieringsmodellene er forskjellige. Dette må det gjøres noe med.

Erfaringen med oppsplitting av statlige selskaper til mindre og spesialiserte enheter har vist seg å være særdeles problematisk for lokale myndigheter når det gjelder planlegging og gjennomføring av store prosjekter i de enkelte kommuner. Spesielt har Malvik kommune dårlig erfaring med prosjektet NY E6. Dette har også i betydelig grad vært en stor belastning for veldig mange av våre innbyggere. Dette har bekreftet vår skepsis overfor oppsplitting av store offentlige etater. Slike erfaringer kan også overføres til andre offentlige etater, for eksempel NSB.

Det må derfor settes i gang en umiddelbar politisk prosess for å samle etater innenfor samme sektor til egne enheter underlagt overordnet politisk styring. Vi krever at en starter med vegsektoren, og at Nye Veier snarest innlemmes i Statens Vegvesen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Nye veier ble etablert i 2015 og har vært videreført av vår regjering.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #166

Vågan Arbeiderparti, Nordland Arbeiderparti

Etterslep på vegvedlikehold må tas inn

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.10. Transport og samferdsel

Forslag

Det må satses mer på vedlikehold av veger - ta vare på det vi har. Dette gjelder Europaveger, fylkesveger og kommunale veger. Kommunene må settes i stand til å budsjettere med vedlikehold av veger gjennom tilskudd eller andre støtteordninger.

Begrunnelse

Manglende evne til å prioritere vegvedlikehold i kommuner, og stort etterslep på vedlikehold i stat, fylke og kommuner.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Intensjonen i forslaget støttes og styret ser det slik at forslaget bør oversendes til programkomiteen.

Sentralstyrets merknad

Forslaget samsvarer med Arbeiderpartiets linje om **å ta vare på det vi har, utbedre der vi kan - og bygge nytt der vi må og er ivaretatt i programutkastet.**

Som en del av strategien å ta vare på det vi har, prioriterer Arbeiderpartiet mer penger til opprusting av fylkesvegnettet. De økonomiske rammene til fylkesveg i Nasjonal transportplan 2025-2036 er 30,6 milliarder kroner i første seksårsperiode og 34,4 milliarder kroner i andre seksårsperiode. Regjeringens prioritering innebærer totalt 15,7 milliarder kroner mer til fylkesveg over tolvårsperioden sammenlignet med flat videreføring av dagens budsjetter. Dette er i tråd med Hurdalsplattformen og punktet om å utarbeide en helhetlig

og forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveger i samarbeid med fylkeskommunene.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #236

Surnadal Arbeiderparti, Møre og Romsdal Arbeiderparti
Livskraftige kystsamfunn

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.10. Transport og samferdsel

Forslag

Legge til nytt punkt under "Livskraftige kystsamfunn": "Øke tilskudd til fergeavløsningsordninger"

Begrunnelse

Begrunnelse: Norge er et langstrakt land med fjorder og fjell. Veinettet vårt består av mange ferger. Norsk næringsliv langs kysten er viktig for å sikre gode kystsamfunn. Veinettet er viktig for næringslivet både i import og eksport, og er avhengig av å komme seg fra A til B på en mest mulig effektiv måte. Ved å bytte ut ferger med tunell og broer, så lager men større bo-og arbeidsregioner og vil være viktig for å sikre næringslivet nok ansatte.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Fylkestyret støtter forslaget. Vi er usikker på om forslaget skulle vært sendt inn via "program 2025", og ber om at dere plasserer det på riktig plass. Dette er en viktig sak for oss i Møre og Romsdal.

Sentralstyrets merknad

Dette dekkes av dagens politikk med en fergeavløsningsordning som er betydelig utvidet.

De tradisjonelle nedbetalingstidene på bompengelån på 15-20 år er ofte utfordrende for infrastrukturprosjekter i distriktene. Ordningen med fergeavløsningsmidler for fergesamband som erstattes av faste vegsamband legger nå til grunn at årlige tilskudd kan forlenges fra tidligere 40 år til inntil 45 år etter ny ordning. Opprinnelig var nedbetalingstiden på 20 år. Dette er gjort for at ordningen også skal gi rom for å dekke inntil 50% av rentekostnadene for eventuelt byggelån som opptas når byggingen skjer.

Nedbetalingstiden er altså mer enn fordoblet de siste årene, og det er åpnet opp for inndekning av halvparten av kapitalkostnadene innenfor ordningen med fergeavløsningsmidler. Dette er vel og bra for utbygger (fylkeskommunene), men vi må ikke glemme at dette innebærer en større bompengebelastning over lengre tid for brukerne, altså vanlige folk og næringsliv.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #259

Forslagforfatter: Vestland Arbeidarparti
Stad Arbeidarparti, Vestland Arbeidarparti

Tittel

Maritime ulukker

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.10. Transport og samferdsel

Forslag

Kystverket må bli pålagt å ha ansvaret for fartøy langs kysten som ikkje er definerte som skip, og som ikkje kan seiast å har lokal forankring. Døme kan vere lekterar og flåter på slep langs kysten.

Begrunnelse

Bakgrunnen for framlegget er at det skjer ulukker langs kysten med fartøy som ikkje er definerte som skip, der konsekvensane er store for miljø og natur, og ansvaret for hendingane er uklare. Vi treng å forebygge situasjonar der ulike etatar skyv ansvaret frå seg, og difor må dette ansvaret definerast til å ligge hos Kystverket.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Dette er dekket opp i eksisterende lover og forskrifter. Bruk av sjøtrafikksentralenes tjenesteområder under Kystverket er regulert av ***sjøtrafikkforskriften § 7***, og her brukes ikke definisjoner som «skip». Forskriften gjelder i hovedsak alle fartøy på 24 meter eller mer. I tillegg regulerer forskriften fartøy med særlig farlig eller forurensende last (§ 7 f) uten spesifisering av fartøyets størrelse. Sjøfarten reguleres også av kommunene i ***havne- og farvannslovens § 8***, som gjelder ferdsel med fritidsfartøy under 24 meter som ikke brukes i næringsvirksomhet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag #25

Våler Arbeiderparti Hedmark, Innlandet Arbeiderparti
Skolen har blitt en ulikhetsmaskin

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Arbeiderpartiet vil at:

- Skolen prioriterer læring av grunnleggende fagkunnskaper
- Skolen i større grad blir styrt av mer struktur med lærerstyrt undervisning
- Skolen bruker pugging og automatisering for å bygge elevers faktagrunnlag

Begrunnelse

Pedagogikken i skolen har endret seg drastisk fra en tilnærming hvor fagkunnskap sto i sentrum, til dagens skole hvor elevens ferdigheter blir klart høyest prioritert. Ferdighetene som blir vektlagt er kritisk tenkning, drøfting og refleksjon. Dette er viktige ferdigheter, men når de blir forsøkt innført altfor tidlig i skolen går det dårlig. All evidensbasert forskning tyder på at man gradvis må opparbeide seg bred faktakunnskap innenfor et fag, før man kan reflektere grundig og tenke kritisk.

Elever fra høyere sosiale lag har en klart større fordel av foreldre som pusher faglig med dagens skole. Grunnen til det er at alle andre elever ikke opparbeider seg de nødvendige basiskunnskapene som trengs for å løse stadig vanskeligere oppgaver, som krever både grunnleggende kunnskaper, og selvstendighet. Altfor mange elever blir demotiverte av dette, og skolerultatene blir stadig dårligere.

Elever fra lavere sosiale lag er i større grad sjanseløse i et system med dagens pedagogikk. Vage læreplanmål, ansvar for egen læring, velge oppgaver og problemstilling selv, digitalisering og prosjektarbeid er bare noe av det som øker forskjellene drastisk mellom elever basert på økonomisk bakgrunn.

For at alle skal få et likere utgangspunkt må skolen tilbake til å fokusere på grunnleggende fagkunnskaper. Pugging har blitt et skjellsord for venstresida, men det er noe alle elever, uansett bakgrunn, har langt bedre forutsetninger for å klare. Hvis undervisningen også blir mer lærerstyrt, enn elevstyrt, vil man kunne slutte å favorisere de allerede sterkeste elevene.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Innlandet Arbeiderparti vil også påpeke at vårt årsmøte i 2024 vedtok at økt spontan aktivitet er viktig å vektlegge i tidlig fase av skoleløpet. Dette ønsker vi skal komme i tillegg til obligatorisk fysisk aktivitet på skolen hver eneste dag.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet mener at elevene bør lære grunnleggende fagkunnskaper, få et godt faktagrunnlag og at læreren skal være sjefen i klasserommet. Arbeiderpartiet ønsker å innføre en mer praktisk og variert skolehverdag, hvor elevene lærer med både hode og hendene. De siste 10 årene, de aller fleste med høyrestyre, har utviklingen gått feil vei, og vi har fått en for stillesittende og skjermtung skolehverdag der læringsresultater, motivasjon og trivsel faller, og der mobbing og fravær øker. Arbeiderpartiet er i gang med å skape en skole der alle elever kan lykkes, med mer læring, mer praktisk og aktiv undervisning og mer mestring og inkludering for alle.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #36

Hamar Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Tilbudsstruktur og finansieringsmodell skole

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Organisering av tilbudsstrukturen og finansieringsmodellen gjennomgås med formål å tilpasse modellen til den demografiske utvikling så langt råd, uten at det hindrer elevenes rett til et ønsket og likeverdig utdanningstilbud.

Begrunnelse

Årets utfordringer og erfaringer, blant annet i Innlandet, viser oss at tida er inne for å se på modellen og finansieringen. Hvor dypt man velger å gå for å se på tilpasninger må vurderes da det er svært mange fagområder som eventuelt må inn i prosessen.

Modellen for tildeling av nasjonale midler, eventuelt kompensasjonsordninger, er også viktig.

Det viktigste er at alle elever får rett til ønsket utdanning innenfor rimelig avstand i fylket eller ved avtale med eventuelle nabofylker.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Befolkningsendringer må møtes med nødvendige strukturendringer, men det er et mål for Innlandet Arbeiderparti med en desentralisert skolestruktur. Med endringer som er vedtatt nå har vi fortsatt Norges mest desentrale skolestruktur.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at staten ikke bestemmer hvordan fylkeskommunene disponerer midler til videregående opplæring, og at dette er fylkestinget sitt ansvar. Fylkeskommunene står i dag fritt til å prioritere en desentralisert skolestruktur innafor de økonomiske rammene de har, og det er naturlig å ta hensyn til blant annet demografisk utvikling i årene fremover for å dimensjonere kapasitet og skoletilbud. Det var videre en stor runde på finansieringssystemet til kommunene og fylkeskommunene i 2024, og det kan skape usikkerhet hos fylkeskommunene og endre finansieringssystemet rett etter en så stor endring.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #40

Trysil Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Et utdanningstilbud tilpasset arbeidslivets behov og en mer tilspisset demografi

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Arbeiderpartiet vil nedsette et utvalg som skal evaluere det nye lærerplanverket med mål om at det skal være mulig å tilby relevant utdanningstilbud for videregående opplæring i distrikter med et smalt elevtallsgrunnlag.

Begrunnelse

Fagfornyelsen var et nødvendig grep for å oppdatere lærerplanverket i videregående opplæring for å sikre at undervisningen var faglig oppdatert og relevant for elevene i forberedelse til videre studier eller læretid i bedrift. Resultatet er et mer spesialisert utdanningsløp, særlig innen yrkesfagene.

Denne spesialiseringen har nå begynt å få utilsiktede konsekvenser i lys av at stadig flere fylkeskommuner opplever et lavere antall ungdommer i aldersgruppen 16-18 år. Færre elever gir utslag i at færre linjer blir iverksatt det påfølgende skoleåret, ev.

skolenedleggelser slik Innlandet nettopp har erfart. Resultatet er at stadig flere elever må flytte på hybel i en tidlig alder. Kombinasjonen av en bred vifte av tilbud innen yrkesfagene og en mer krevende demografi gjør at distrikter rammes ekstra hardt. Der man tidligere har kunne kombinert programfag på tvers av spesialiseringer innen yrkesfagene, er denne mulighet snevrere etter Fagfornyelsen.

Vi må ha mer kunnskap om omleggingen av læreplanverket også har bidratt positivt til kompetansen hos elevene. Dersom en mer spesialisert undervisning heller ikke har bidratt til å styrke forutsetningene for lærlingene i læretiden, mener vi det er naturlig å være kritisk til dagens linjestruktur.

Med bakgrunn i dette mener Trysil Arbeiderparti at det er på å tide å evaluere Fagfornyelsen. Det bør i tillegg vurderes kompenserende tiltak for fylkeskommuner som opplever en særlig krevende demografiutvikling i årene som kommer.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Befolkningsendringer må møtes med nødvendige strukturendringer, men det er et mål for Innlandet Arbeiderparti med en desentralisert skolestruktur. Med endringer som er vedtatt nå har vi fortsatt Norges mest desentrale skolestruktur.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at staten ikke bestemmer hvordan fylkeskommunene disponerer midler til videregående opplæring. De står fritt til å prioritere desentralisert skolestruktur innenfor de økonomiske rammene de har, og det er naturlig å ta hensyn til blant annet demografisk utvikling i årene fremover for å dimensjonere kapasitet og skoletilbud.

Når det kommer til å evaluere læreplanverket, mener Sentralstyret det er for tidlig med en evaluering av Fagfornyelsen og nye læreplaner så kort tid etter de har tredd i kraft. Men Arbeiderpartiet i regjering har nylig satt ned et utvalg som skal se på rollen til den norske fellesskolen i fremtiden. Det er naturlig at dette utvalget også ser på hvordan man kan gi likeverdige og gode utdanningstilbud, i distriktene som i byene. Sentralstyret mener forslaget er delvis i varetatt i regjeringens politikk.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #57

Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Bemanningsnormen i barnehage – på sikt gratis barnehage

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Stange Arbeiderparti er svært glad for billigere barnehage. Men vi må videre. Vårt forslag er målsetting om gratis barnehage Stange Arbeiderparti ber om landsmøtets støtte

Begrunnelse

En trygg og god oppvekst danner grunnlaget for et godt voksenliv. Mye av dette grunnlaget bygges i barnehagen, der barna ivaretas store deler av den våkne delen av døgnet.

Barnehagen skal minst ha en ansatt pr 3 barn når barna er under 3 år og en ansatt pr 6 barn når barna er over 3 år . Barn skal regnes for i være over 3 år fra og med august det året de fyller 3 år. Dagens bemanningsnorm er skjør og ansatte i barnehagene roper varsku om å ikke strekke til.

Forebyggingsperspektivet snevres inn og man risikerer å skye problemer foran seg som potensielt kunne vært løst på et tidligere nivå.

Vi ønsker en utredning av dagens bemanningsnorm med formål om å styrkebemanningen i barnehagene.

Ber også om at Arbeiderpartiet arbeider for at barnehager bør bli gratis. Som et første steg på vegen, bør det siste året med barnehage før skolestart være gratis. I programmet bør det inn at det på sikt er et mål at barnehage skal være gratis for alle

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Det er en målsetting å øke grunnbemanningen.

Det er allerede innført betraktelig billigere barnehager og 2000/ 1500,- per barn per måned.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at styrket bemanning i barnehagene er en svært viktig sak, som dagens regjering har prioritert i budsjettene. Flere kommuner sliter allerede med å oppfylle dagens bemannings- og pedagognormer. Gratis barnehage vil koste rundt 6 milliarder kroner. Sentralstyret vil peke på at det å redusere pris i barnehagen må måles opp mot å sikre flere kvalifiserte ansatte.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #91

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti
En trygg barnehage og skole for alle

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

- Arbeiderpartiet vil at alle barn og unge uavhengig av deres eller deres nærmeste seksuelle orientering eller kjønnsidentitet skal oppleve et skole- og barnehagemiljø fritt for trakassering, diskriminering og mobbing.
- Arbeiderpartiet vil styrke en helhetlig seksualitetsundervisning i lærerutdanningen, og at alle som jobber med barn og unge skal tilbys grunnkompetanse gjennom utdanning på kjønns-, og seksualitetsmangfold.
- Arbeiderpartiet mener at normkritikk bør stå sentralt i alt inkluderingsarbeid i skole og barnehage og være en obligatorisk del av utdanningsløpet.
- Arbeiderpartiet ønsker nasjonale retningslinjer for hvordan lærere og skoler skal organisere seksualitetsundervisning.
- Arbeiderpartiet mener at alle barn og unge skal ha tilgang til helsesykepleier som har kunnskap om kjønn og seksualitet
- Arbeiderpartiet mener at skole og barnehage skal jobbe for å være kjønnsnøytralt, og fellesarenaer skal utformes med hensyn til barn og unges trygghet.

Begrunnelse

Arbeiderpartiet vil at alle barn og unge uavhengig av deres seksuelle orientering eller kjønnsidentitet skal oppleve et skole- og barnehagemiljø fritt for trakassering, diskriminering og mobbing. Barn og unge må oppleve trygghet for å lære, de skal derfor møte kvalifiserte ansatte med kunnskap om kjønns og seksualitetsmangfold. Alle som jobber med barn og unge skal tilbys grunnkompetanse gjennom utdanningene, eller gis muligheter for kompetanseheving på kjønns-, seksualitetsmangfold.

Tidlig innsats gir barn og unge et bedre psykososialt miljø i skole og barnehage, og bidrar til bedre vilkår for læring og dannelse. Mangfold må anerkjennes som en viktig ressurs. Ikke alle barn og unge trenger det samme, det er derfor viktig at pedagogikken tilpasses individuelle behov. Pedagogikken skal oppleves inkluderende og relevant for alle. Normkritikk bør stå sentralt i alt inkluderingsarbeid i skole og barnehage.

Selv om læreplanen fastslår at elever skal ha seksualitetsundervisning, finnes det ingen nasjonale retningslinjer for hvordan lærere og skoler skal organisere seksualitetsundervisning. Skole må legge til rette for en helhetlig og aldersadekvat seksualitetsundervisning der kjønns- og seksualitetsmangfold tematiseres. Undervisningen må bidra til en sunn, sikker og samtykkende forvaltning av egen seksuell praksis, slik at elevene utvikler et positivt forhold til egen seksualitet. Undervisningen må bidra til kunnskap og respekt om egne og andres grenser. Det er viktig å understreke at grunnlaget

for god seksuell helse starter når barna er små. Barn trenger kunnskap om følelser, identitet og kropp, og dette må tematiseres allerede i barnehagen.

Helsepersonell i skolehelsetjenesten skal ha kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold. Det er derfor viktig å sikre at barn og unge har tilgang til helsesykepleiere og annet helsepersonell som kan gi veiledning vedrørende kjønn, kjønnsidentitet, seksualitet og identitet.

Skole skal jobbe for å være kjønnsnøytral og fellesarena skal utformes med hensyn til elevers trygghet og identitet. Alle barn og unge skal ha tilgang til garderober og dusjer der de kan føle seg trygge.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslagene. Vi anbefaler at forslagene oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at Arbeiderpartiet mener at fellesskolen skal være et sted fritt for trakassering, diskriminering og mobbing, og en arena for inkludering og fellesskap for alle. Elevene skal få en god og ivaretagende undervisning innen temaer som seksualitet, seksuell orientering og kjønnsidentitet, gitt av trygge kvalifiserte lærere, som er faktabasert og bygger på respekt for enkeltmennesket. Sentralstyret mener dette er ivaretatt i dagens politikk og læreplaner, og at vi - som på andre felt i skolen - har tillit til lærerne og skolelederne.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #106

Bøler Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Søknadsportal for læringer

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Dagens ordning for tildeling av læringleplasser skal, i samarbeid med representanter fra opplæringskontorene, gås gjennom med et mål om at det skal benyttes en felles søknadsportal, som alle læringlebedrifter er pliktig til å benytte seg av, tilsvarende samordna opptak. Alle læringleplasser skal registreres, søkes på, behandles og svares på

gjennom en portal. Det vil være naturlig å se på om en av de eksisterende databasene kan utvides til dette formålet.

Begrunnelse

Norge har et økende behov for fagarbeidere og det er et uttalt mål at flere skal søke yrkesfag –søkningen til yrkesfag har da også økt noe og det er bra. Til tross for dette, holder ikke utdanningen av fagarbeidere tritt med det økende behovet. NAVs bedriftsundersøkelse 2023 viser f eks at det er en mangel på arbeidskraft i antall personer i Oslo på 6650. De bransjene som mangler flest er helse/pleie/omsorg, bygg og anlegg, industriarbeid og reiseliv/transport. Alt dette er fagområder som trenger folk med fagbrev.

Det er imidlertid noe uryddig og tilfeldig over overgangen fra videregående skole og til lærlingplass. Man har krav på videregående opplæring i Norge, men den siste biten av yrkesfagopplæringa - nemlig det å bli lærling – må elevene ta ansvar for selv. Skolene har ikke noe ansvar for å skaffe elevene lærlingeplasser og selve søknadssystemet er vanskelig og skaper store forskjeller. Med tanke på det store og økende behovet for fagarbeidere er det et paradoks og et problem at mange yrkesfagelever sliter med å skaffe seg lærlingeplass. En enklere og sikrere vei frem til læreplass og fagbrev vil kanskje også øke motivasjonen for å fullføre videregående.

Dagens alternative veier til læreplass:

- 1) I dag er mange lærlingbedrifter i Oslo registrert på utdanning.no/finnlarebedrift/Finnlærebedrift har oversikt over godkjente lærebedrifter og ledige læreplasser. Tjenesten foreslår også potensielle lærebedrifter i alle bransjer. Tjenesten oppdateres hver natt med data fra blant annet Vigo, Brønnøysundregistrene og Navs Arbeidsgiver- og arbeidstakerregister.
- 2) Det finnes også andre nettsider for formidling av læreplasser som de ulike bransjene står for.
- 3) En del bedrifter annonserer sine lærlingplasser på kun på egne nettsider.
- 4) Mye baseres på kontakter/familie når det gjelder inngåelse av lærekontrakter.
- 5) Det er ikke uvanlig praksis at bedrifter tar direkte kontakt med lærere og ber dem anbefale aktuelle lærlingekandidater.

Så mange alternativer og manglende standardisering gjør det vanskelig for både 17-åringer og foreldre å orientere seg i utvalget av mulige lærlingebidrifter og deres søknadsprosesser.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at opptak til videregående opplæring - og formidling av læreplasser - er fylkeskommunene sitt ansvar, og at dette gjennomføres på ulikt vis i fylkene, ut ifra lokale og regionale hensyn som demografi, geografi, skolestruktur og arbeidslivets behov.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #107

Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Avskaffe sektorprinsippet og øke forskningskoordineringen

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

For å fremme den nødvendige forskningsinnsatsen på de store samfunnsutfordringene, vil Arbeiderpartiet avskaffe sektorprinsippet og erstatte dette med økt forskningskoordinering underlagt Kunnskapsdepartementet.

Begrunnelse

Mange sympatisører og potensielle velgere innen akademia og utdanningssektoren etterlyser en mer offensiv forskningspolitikk fra Arbeiderpartiet. Dagens sektorprinsipp, der hvert departement har ansvar for finansiering av forskning på sine områder, har vært kritisert over lang tid. En rapport fra 2023 viser store variasjoner i forskningsinnsatsen blant departementene, med flere som bruker under én prosent av sine budsjettmidler på forskning. Dette viser at sektorministre ikke prioriterer forskning, og dagens system er ikke godt nok rustet til å møte samfunnets langsiktige behov. Det er nødvendig å samle forskningsbevilgningene i ett departement for bedre samordning.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at sektorprinsippet er en sentral del av norsk forvaltningspraksis. Det bidrar til at sektorene har den nødvendige friheten til å utføre oppgavene sine, og plasserer konstitusjonelt ansvar hos den enkelte statsråd. Noen områder krever imidlertid felles innsats og samhandling på tvers av sektorer, og forskning er et eksempel på det.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #108

Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Rullerende barnehageopptak

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Arbeiderpartiet vil innføre rullerende barnehageopptak i alle kommuner.

Begrunnelse

Dagens regelverk for barnehageopptak skaper urettferdighet og trekker likestillingen i feil retning. Barn født sent på året har senere rett til barnehageplass, noe som tvinger mange foreldre, særlig kvinner, til å ta ulønnet permisjon. Dette forsterker lønnsgapet og hindrer kvinners karriereutvikling. Rullerende barnehageopptak vil gi familier større forutsigbarhet og redusere behovet for ulønnet permisjon, noe som vil fremme likestilling.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Kunnskapsdepartementet har estimert kostnaden for rullerende barnehageopptak til i underkant av 7 milliarder kroner. Et nasjonalt fleksibelt barnehageopptak vil medføre behov for rundt 25.000 nye barnehageplasser, og stille store krav til bemanning og pedagogisk virksomhet. Det er opp til kommunene selv å organisere opptaket til barnehage, og mange kommuner får til gode løsninger og gir tilbud om barnehageplass før retten faktisk inntreffer. Kostnadene og kravet til bemanningsøkning må sees i opp mot andre behov innenfor barnehage, skole og oppvekstsektoren.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #112

Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Praksisstipend for lærerutdanningen

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Arbeiderpartiet vil opprette et midlertidig og søknadsbasert tilleggsstipend rettet mot lærerutdanningen der det er obligatorisk praksisopphold som en del av utdanningsløpet. Stipendet skal utformes og forvaltes gjennom Lånekassen.

Begrunnelse

Søkertallene til lærerutdanning synker, og det negative omdømmet skremmer bort potensielle studenter. For å gjøre læreryrket mer attraktivt foreslår vi et søknadsbasert tilleggsstipend for studenter som opplever inntektsstap under obligatorisk praksis i lærerutdanningen. Dette vil bidra til å redusere økonomisk belastning, gjøre studiene mer tilgjengelige for flere samfunnslag, og øke rekrutteringen til læreryrket. Stipendet bør forvaltes av Lånekassen og ses i sammenheng med andre tiltak for å styrke lærerutdanningens attraktivitet.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen,

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret tolker forslaget til å innebære et bo- og reisestipend for lærerutdanningene på lik linje som for helse – og sosialfagene. Siden det er stor forskjell på finansieringen av praksisutgifter, og med bakgrunn i de for dårlige søkertallene for lærerutdanningene, er det positivt med tiltak som kan bidra til flere kvalifiserte lærere over hele landet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #134

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Gratis barnehage

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Ha gratis Barnehage i hele landet

Begrunnelse

Det første felleskapet barn møter er ofte i barnehagen. Det er i barnehagen vi får vår primærsosialisering og blir en del av det norske fellesskapet. Barnehagen er fylt med pedagogisk læring som er viktig for at barna våre skal få utviklet seg og lære verdifulle ferdigheter. Men det er dessverre ikke alle som har råd til å sende ungene sine til barnehagen. Mange velger å holde ungene hjemme istedenfor å sende dem til barnehagen fordi barnehage prisene utgjør en barriere. Dette fenomenet ser vi særlig i minoritetskulturer hvor det er forventet at kvinnen er hjemme for å stelle med hus og barn. At kvinner er hjemme for å passe barn i stedet for å jobbe er dårlig for fellesskapet og for likestillingen. I Norge trenger vi at alle arbeidsdyktige hender er i arbeid. Gratis Barnehage vil fjerne barrierene som holder mange fra å sende barn i barnehagen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Det er svært høy bruk av barnehager i alle deler av Norge, og foreldrebetalingen ser ikke ut til å lenger være en begrensende faktor etter at vår regjering har satt den betydelig ned. I følge Utdanningsdirektoratet og SSB gikk 93,4 % av alle barn i alderen 1 – 5 år i barnehage i 2022. I aldersgruppen 3 – 5 år gikk 97,2 % i barnehage. Etter det har foreldrebetalingen i barnehagene blitt satt ytterligere ned. Økt ressursbruk rettet mot barnehagene bør snarere rettes inn mot økt bemanning, økt kompetanse og økt kvalitet enn på ytterligere kompensering for redusert foreldrebetaling.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at styrket bemanning i barnehagene er en svært viktig sak, som dagens regjering har prioritert i budsjettene. Flere kommuner sliter allerede med å oppfylle dagens bemannings- og pedagognormer. Gratis barnehage vil koste rundt 6 milliarder kroner. Sentralstyret vil peke på at det å redusere pris i barnehagen må måles opp mot å sikre flere kvalifiserte ansatte.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #135

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Barnehage og SFO

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Søskenrabatt i barnehage og SFO må samordnes slik at foreldrebetaling reduseres for familier som har flere barn i barnehage og SFO samtidig

Begrunnelse

I dag gis kun rabatt hvis man har flere barn samtidig i barnehage eller flere barn samtidig i SFO, men ikke hvis man har flere barn på tvers av barnehage og SFO.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at flere kommuner i dag har ordninger som ser søksenmoderasjon i barnehage og SFO i sammenheng. Forslaget bør ses i opp mot andre forslag på oppvekstområdet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #136

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Bedre barnehagebemanning

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Ha som mål å utdanne og ansette flere barnehagepedagoger og generelt øke bemanningen i barnehagene.

Begrunnelse

Vi må sørge for at flere av de ansatte i barnehage er utdannet som barnehagelærere. I dag er mange av de som jobber i barnehagen ufaglærte. Flere pedagoger og faglærte i barnehagen vil være med å styrke det pedagogiske innholdet i barnehagen, og sørge for at barna våre får så god utvikling som mulig. I dag må pedagoger i barnehagen ha fullt pedagogisk og oppfølgings ansvar overfor alt for mange barn. Dette ansvaret gjør at mange pedagoger må ta med seg jobben hjem uten å få noe ekstra dekning for arbeidet. Dette enorme arbeidspresset fører til et høyt sykefravær og at mange bytter arbeid. Vi trenger å øke bemanningen i barnehagen slik at sykefraværet og arbeidspresset går ned. Det er i trygge og nære relasjoner med andre barn at barn utvikler seg, skal vi få til disse relasjonene

må vi ha flere i personalet. Bemanningsnormen er 6 storbarn per voksen og 3 småbarn per voksen. Dette er et for stort antall til at de ansatte får sett og hørt alle. Dette strider også med rammeplanen for barnehagen som sier at alle barn har rett på å bli sett og hørt uavhengig av språkferdigheter, alder osv. bemanningsnormen gjør at vi ikke klarer å oppfylle rammeplanens krav til arbeid i barnehagen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til forslag til nytt partiprogram, og vurderer forslaget som ivaretatt.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #137

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Vei fra studie til yrkesfag

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Styrke yrkesfaglige utdanningsretninger, og jobbe mot fordommer som eksisterer mot yrkesfaglige utdanningsretninger. Styrke utdanningsrådgivernes på ungdomsskolen sin kompetanse om de ulike utdanningsretningene. Innføre en ekstra utprøvningsdag på ungdomsskolen, rettet mot utprøving av yrkesfaglige retninger. Legge til rette for at mennesker som har begynt på en studieforberedende retning, kan bytte over til en yrkesfaglig retning.

Begrunnelse

I årene som kommer vil vi mangle flere arbeidere i ulike yrker, og en yrkesgruppe vi kommer til å mangle er fagarbeideren. Mennesker med fagbrev er blitt en mangel vare i Norge, selv om etterspørselen etter fagarbeidere er stor. Her er det viktig at vi setter opp skolesystemet for å få flere til å velge yrkesfag. Noe av det viktigste som kan gjøres er å jobbe mot fordommer som gjelder ovenfor yrkesfag. For i dag så innehar veldig mange en negativ holdning ovenfor det å ta fagbrev kontra det å ta høyere utdanning. Vi må også sørge for at rådgivere på ungdomsskolen besitter nok kunnskap om alle de videregående retningene som er på videregående og kan gi elevene relevant informasjon. Et alternativ kan også være å gi en ekstra utprøvningsdag for elever på videregående til å prøve ut et yrkesfag. Når elever velger videregående så hender det at noen velger feil av ulike årsaker. Hvis vedkommende valgte yrkesfag, men heller vil studere enn å bli fagarbeider, så kan

vedkommende gå påbygg og få generell studiekompetanse. Denne metoden vil gi eleven kompetansemålet generell studiekompetanse samtidig som de jevn aldrende. Men hvis vedkommende valgte studiespesialisering, men finner ut at vedkommende heller ville gått yrkesfag så er det ikke lagt opp noe alternativt løp. Vedkommende må begynne på nytt. Her må vi finne en løsning så flere kan bytte over uten å begynne på nytt.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Støtter intensjonen.

Retten til omvalg fra studieforberedende til yrkesfaglig retning, samt til yrkesfaglig rekvalifisering, er ivarettatt gjennom Opplæringslovens paragraf 5-5 – men forslagsstilleren foreslår et slags «yrkesfaglig påbygg» som Innlandet Arbeiderparti ikke støtter. Målet med fagfornyelsen var å gjøre elever og læringer godt rustet til å møte et samfunnsliv og et arbeidsliv i stadig endring, med økt faglig kompetanse og mer dybdelæring. Dette krever at elevene både har breddegrunnlaget fra Vg1 og spisskompetansen fra Vg2. Ordningene med kryssløp og yrkesfaglig opphenting som allerede eksisterer og tilbys i flere fylker, dekker etter vår vurdering dette behovet.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet mener at ungdomsskolen skal forberede elevene både til å kunne velge yrkesfag og studieforberedende utdanningsretning. Regjeringen har lagt frem en ny ungdomstidsmelding som skal gjøre 5.-10. trinn mer praktisk og variert, og gjøre elevene mer forberedt på yrkesfag enn man gjør i dag. Vi vil likestille praktisk og teoretisk kunnskap, noe som også vil bidra til å heve statusen til praktisk arbeid og yrkesfag.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #138

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Utdanning og språkopplæring i praksis

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Karriere Innlandet inngår en tettere samarbeid med voksenopplæring, slik at de kan tilby mer praktisk språkopplæring. Opprette en yrkesfaglig program for voksne med annet morsmål, som kombinerer praktisk utdanning med norskopplæring. Fylkeskommunen skal i samarbeid med NAV jobbe målrettet med å utdanne flere voksne med innvandrerbakgrunn

Begrunnelse

Innvandrere og flyktninger i Norge har masse kompetanse og motivasjon for å bidra på arbeidsmarkedet, men de aller fleste har svært få ressurser. For voksne med annet morsmål kan veien til fagbrev være svært vanskelig og vrien. Innlandet må ha større fokus på å videreutdanne arbeidstakere med innvandrerbakgrunn, samt tilby mer praktisk språkopplæring.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Hva Karriere Innlandet skal inngå av samarbeid, er en sak for fylkespolitikken i Innlandet.

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret mener det ikke er noe i veien for at fylkene kan organisere dette i dag. Fylkeskommunene må selv vurdere hvordan de best løses i sitt fylke.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #139

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Lære hele arbeidslivet – en reform som gir alle ansatte kompetanseløft.

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Lillehammer Arbeiderparti krever en bred etter- og videreutdanning (EVU) som skal utformes og finansieres gjennom et trepartssamarbeid, og gi ansatte rett til fri ved deltakelse i etter- og videreutdanningstiltak uten tap av inntekt.

Begrunnelse

Behovet for fagarbeidere øker. Samtidig blir det vanskeligere å rekruttere ungdommer på grunn av lave ungdomskull. Historisk er kompetanse et av Norges viktigste konkurransefortrinn, men vi er i liten grad villige til å gjøre det som trengs for å opprettholde dette konkurransefortrinnet. Nå ligger Norge langt bak EU og våre nordiske naboland i forhold til etter- og videreutdanning. For å lykkes må en langsiktig finansieringsordning på plass som gir inntektssikring for den enkelte deltaker i kompetansehevende tiltak. Reformen skal utvikles som et tilbud tilpasset arbeidslivet og den enkelte ansattes behov. En av de største barrierene for deltakelse i EVU, er bortfall av inntekt. For mange arbeidstakere er det vanskelig å prioritere etterutdanning når det er

forbundet med store kostnader og tap av arbeidsinntekt. Vi mener at EVU må finansieres som et spleiselag mellom arbeidsgivere og myndighetene.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret viser til at kompetansemangel er en av de største samfunnsutfordringene vi står overfor i alle deler av landet, og at regjeringen har temaet høyt oppe på prioriteringslisten. Regjeringen er nå i gang med å gjennomføre en bred kompetansereform for arbeidslivet. Regjeringen har til vurdering å knytte statens bidrag opp mot tariffavtalene, som også vil understøtte det organiserte arbeidslivet. Her har industrien allerede gått foran, jamfør avtalen mellom Norsk Industri og Fellesforbundet i Industrioverenskomsten.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #176

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti
Mot profitt i velferd

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

1. Øke finansieringen av ideelle aktører
2. Gjennomføre tilbakeføring av privatiserte tjenester til offentlig drift
 - Kommuner og stat skal gradvis overta tjenester som i dag drives av kommersielle aktører. Ingen skal føle seg tvunget til å måtte velge private tjenester fordi de offentlige eller ideelle ikke strekker til
3. Stille samme krav til offentlig innsyn hos kommersielle som de kommunale velferdstjenestene har.

Begrunnelse

Det er ikke rettferdig at jeg har betalt skatt som går til utdannelsen til en lege som jobber på Aleris... Velferdsprofitører undergraver velferdsstatens kjerneidé om likhet og fellesskap. Konkurransetenkningen deres kan føre til urettferdige forskjeller i tilbudet, og truer tilliten til det fellesfinansierte systemet ved at skattepenger brukes til å øke privat profitt. Samtidig bidrar de til større økonomiske ulikheter, blant annet ved å presse lønn og pensjon for ansatte, mens eierne blir rikere.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet mener at pengene vi bruker på barnehage skal gå til å sikre et godt barnehagetilbud. Vi mener fortsatt at vi skal ha private barnehager – og at disse tilfører en merverdi til barnehagesektoren. Rundt halvparten av alle barn i barnehagen går også i en privat barnehage. På Stortinget har Arbeiderpartiet i høst fremforhandlet ny barnehageenighet som vil gi bedre styring, samt økt bemanningen i barnehage og SFO gjennom statsbudsjettet. For oss har det vært helt avgjørende å få på plass likeverdige pensjonsvilkår for ansatte i private barnehager, kunne stille krav til bruk av tilskuddene slik at pengene går til barna, og bedre tilpassede tilskudd som svarer til barnehagenes behov. Det viktigste for Arbeiderpartiet har vært å få et bredt flertall for et bedre regelverk som kan stå seg over tid, og som er bra for barna, foreldrene, ansatte, barnehageeierne og kommunene. Til våren legger regjeringen frem lovendringer som følger opp dette.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #237

Surnadal Arbeiderparti, Møre og Romsdal Arbeiderparti
Studentpolitikk

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Se på muligheten til at kommunestyremøter og fylkestingsmøter skal bli gyldig fravær for studenter på universitet, fagskole, folkehøgskole og høyskole.

Begrunnelse

Studenter er en stor del av Norges innbyggere. For å sikre studentenes påvirkning i lokaldemokratiet bør kommunestyremøter og fylkestingsmøter bli gyldig fravær, for å gjøre det enklere for studenter å delta i demokratiet.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Fylkestyret støtter forslaget. Vi mener dette er noe som bør innarbeides i kommunelova paragraf 8.2. Overskriften bør da endres fra "rett til fri fra arbeid" til "rett til fri fra arbeid og studier". Vi mener at lov om universiteter og høyskoler paragraf 10-7 er åpen for tolkning til kun langvarige permisjoner og ikke for enkeltmøter.

Sentralstyrets merknad

Det er viktig å legge til rette for politisk engasjement. For studenter i høyere utdanning anses forslaget som ivaretatt av ny universitets- og høyskolelov (UH-loven) § 10-7, Permisjon fra studier: "Studenter har rett til permisjon fra studiene når de er i tjeneste etter forsvarsloven §17, når de har verv i studentpolitiske eller folkevalgte organer, og når det foreligger andre særlige grunner. Studentene skal få permisjon så lenge behovet tilsier det", og videre: "I permisjonsperioden har studenten fortsatt studierett og rett til å gå opp til eksamen ved institusjonen." For fagskolestudenter bør det behandles i forbindelse med ny fagskolemelding, som regjeringen legger frem våren 2025. Det samme gjelder elever på folkehøgskole, der regjeringen også i vår skal legge frem lovendringer for Stortinget.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #239

Buskerud Arbeiderparti

Flere må få muligheter for å dekke arbeidskraftsbehovet

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.11. Barnehage, skole og utdanning

Forslag

Arbeiderpartiet vil:

- Styrke yrkesfaglig utdanning gjennom nye virkemidler for å styrke kvaliteten og samordningen med behovet i næringslivet.
- Sikre at alternative opplæringsformer får rom i den offentlige skolen slik at flere kan gjennomføre videregående opplæring.
- Gi tilbud om idrettslinjer, også på yrkesfag
- Øke satsningen på inntak av lærlinger i offentlig sektor.
- Øke bruken av lære kandidatordningen.
- Sikre at flere med hull i CV-en får muligheter også i offentlig sektor.
- Gi alle muligheten til å komme tilbake eller inn i arbeidslivet.
- Vurdere økt bruk av folkehøgskolene for å inkludere flere.
- Gi en jobbgaranti til unge uføre som alternativ til uføretrygd fra ung alder.

Begrunnelse

En av vår tids største utfordringer er at vi mangler arbeidskraft i stort sett alle sektorer i samfunnet. Under dagens rød-grønne regjering har 145.000 flere fått en jobb å gå til, de fleste i privat sektor. Samtidig viser tall fra Nav at så mange som 5.800 unge, eller 19 pst. under 30 år står uten jobb eller utdanningsplass, bare i Buskerud. Det er derfor avgjørende at vi gir alle tilpassede muligheter til å skaffe seg den kompetanse. Arbeiderpartiets mål er at ytterligere 150.000 skal komme i jobb fram mot 2030. Mange av dem står lengre fra arbeidsmarkedet enn andre.

Da er det behov for å tenke nytt, tilpasse mer og gi rom for flere veier til målet i den offentlige skolen. I Buskerud er det utviklet flere gode tiltak for å gi elevene og lærlingene våre et variert tilbud. Fremtidens Skole i Vikersundbakken gir muligheten til å gjennomføre videregående skole med praktisk læring i tilknytning til drifta av bakken. Ung Invest har vært under utvikling over mange år, og er nå et integrert og godt tilbud i Buskerudskolen, som gir mange muligheter der det er utfordrende å gå et ordinært løp, inkludering i praksis. På Kongsberg har USN en universitetsskoleavtale med Kongsberg videregående skole.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Sentralstyret mener forslagene er ivarettatt i vedtatt politikk. I 2025 budsjettet har regjeringen satt av 10 millioner kroner til et nytt yrkesfagsenter som skal styrke forskningen og kaviteten på yrkesfagene, i tett samarbeid med næringslivet. Regjeringen har gjennom den nye fullføringsretten og andre tiltak et pågående arbeid for å gi elevene fleksible opplæringsformer for å sikre høyere gjennomføring. Det er mulig å gi tilbud om idrettslinjer kombinert med yrkesfag, og det eksisterer slike tilbud i dag. Eventuelle opprettelser av nye slik tilbud bestemmes lokalt av fylkeskommunen.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag #47

Innlandet Arbeiderparti

Styrking av forsvarsinfrastruktur

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Arbeiderparti vil styrke forsvarsinfrastruktur gjennom tettere kobling mellom LTP og NTP

Begrunnelse

Økt mobilitet og pålitelig infrastruktur er avgjørende for Norges forsvarsevne, spesielt i Innlandet og områdene mot NATO-naboen Sverige. Innlandet Arbeiderparti ser behovet for en større sammenheng mellom Nasjonal Transportplan (NTP) og Langtidsplan for forsvarssektoren (LTP) som prioriterer infrastruktur for å sikre rask og effektiv forflytning av personell og materiell i både krise- og krigssituasjoner.

Arbeiderparti vil:

- Utbedre fylkesvegnettet mellom Dalarna, Värmland og Innlandet. Fjerning av flaskehalser (inkl. bruer) på øst-vest akse mellom Sverige og Norge vil styrke nasjonens evne til rask mobilisering, forsterke forsyningslinjer, og forbedre beredskapen i Norden.
- Framskynde elektrifisering av Rørosbanen for et mer robust, klimavennlig og effektivt transportsystem for Forsvaret, og for å gjøre det enklere å forflytte personell og materiell. En ny tilsving til Rena leir bør vurderes for å effektivisere mobilisering og beredskap.
- Prioritere nye togsett og hyppigere avganger på Rørosbanen. Med samling av rekruttskole for Hæren på Terningmoen i Elverum med bl.a. 1800 rekrutter som pendler ukentlig, er det viktig å prioritere nye togsett og økte antall avganger på Rørosbanen. Dette vil også bedre tilgjengeligheten for sivil transport og redusere reisetiden for Forsvarets personell.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

I lys av den forverrede sikkerhetssituasjonen, har vår regjering laget og fått gjennomslag for den viktigste langtidsplanen for Forsvaret siden etterkrigstiden. Tettere samarbeid og bedre militær mobilitet mellom de nordiske land, herunder styrking av transportkorridorer mellom øst og vest, og nord og sør, vil være viktig for å styrke forsvarsevnen. Når det gjelder de

konkrete vei- og togstrekningene som foreslås utbedret, har ikke dette vært behandlet av partiet i totalforsvarssammenheng tidligere.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #48

Innlandet Arbeiderparti

Styrking av sivilt-militært samarbeid og beredskap

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Arbeiderparti vil styrke sivilt-militært samarbeid med utdanningsinstitusjoner

Begrunnelse

Universitetet i Innlandet har etablert et tett samarbeid med Forsvaret, spesielt gjennom initiativer som PROTECT – Senter for beredskap og krisehåndtering på Rena i Åmot kommune. Senteret tilbyr forskning, undervisning og øvelser innen beredskap og krisehåndtering, og er unikt i nasjonal sammenheng. Videre har Universitetet i Innlandet og Hæren signert en intensjonsavtale for å sikre gjensidig kunnskaps- og kompetanseutvikling, med fokus på å ivareta Hærens behov for sivil utdanning i Innlandet. Med Universitetet i Innlandets overgang til universitetsstatus er det viktig å videreutvikle og styrke disse samarbeidsmodellene. Dette innebærer å utvide studieporteføljen innen samfunnssikkerhet og beredskap, i tillegg til å etablere flere sivil-militære kompetansemiljøer. Et annet godt eksempel i Innlandet er samarbeidet mellom Cyberforsvaret og NTNU Gjøvik.

Samarbeidsmodellen mellom Universitetet i Innlandet og Hæren, som inkluderer kompetanseutveksling, felles kurs og praktisk trening, er en vellykket modell for sivil-militært samarbeid. Denne modellen kan implementeres i andre forsvarsgrener andre steder i landet ved å knytte utdanningsinstitusjoner til relevante avdelinger, som Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Heimevernet. Slik kan Forsvaret dra nytte av regionale kompetansemiljøer innen teknologisk utvikling, kriseberedskap og logistikk. Et tettere samarbeid med universiteter og høyskoler i andre landsdeler kan bidra til å styrke Forsvarets samlede kompetanse og øke rekrutteringen i hele landet.

I en totalberedskapsramme er det viktig at landet er sikret best mulig mot helserelaterte hendelser. Pandemien viste oss hvor sårbare vi var. Nordisk og europeisk samarbeid er viktig når det gjelder dette. Samtidig er det helt nødvendig å utvikle økt beredskap også i form av nasjonal legemiddelproduksjon, sikre tilgjengelig utstyr i kriser samt styrket kompetanse for å håndtere denne typer hendelse. Arbeidet som gjøres i prosjektet «Norsk senter for beredskap og helseindustri» som har dette som hovedfokus støttes.

Arbeiderparti vil:

- Støtte og videreutvikle sivil-militært samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og Forsvaret, med mål om å styrke Norges beredskap og samfunnssikkerhet.
- Øke beredskapen innen legemiddelproduksjon, hvor også nasjonal produksjon inngår. Landet må også ha tilgjengelig utstyr og kompetanse på håndtering av helserelaterte hendelser. Arbeidet, gjennom prosjektet «Norsk beredskap og helseindustri» i Elverum for å styrke den nasjonale beredskap på disse områdene, støttes.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Akademia spiller en viktig rolle i totalforsvaret. Forsvarskommisjonen anbefalte at Forsvaret i større grad benytter sivile utdanningsmuligheter, og det er således positivt at Universitetet i Innlandet og Hæren signert en intensjonsavtale for å sikre gjensidig kunnskaps- og kompetanseutvikling. Totalberedskapskommisjonen tok på sin side til orde for å etablere kompetansebrønner hvor myndighetene, academia og næringslivet kan samarbeide. Første kulepunkt reflekterer disse anbefalingene.

Totalberedskapskommisjonen mente videre at det må ses på muligheten for å utvikle en nasjonal produksjonskapasitet innenfor rammen av et nordisk samarbeid om vaksiner, legemiddelproduksjon, smittevernutstyr og medisinsk-teknisk utstyr. Kommisjonsanbefalingen var at dette burde utredes.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #49

Innlandet Arbeiderparti

Økt fokus på bemanning og bærekraftige arbeidsvilkår i Forsvaret

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Innlandet Arbeiderparti vil ha økt fokus på bemanning og bærekraftige arbeidsvilkår i Forsvaret.

Begrunnelse

Mangelen på personell er Forsvarets største utfordring i en tid med skjerpede krav til nasjonal sikkerhet. Til tross for bevilgninger til materiell og infrastruktur, er stabil og tilstrekkelig bemanning avgjørende. Vi må sikre gode arbeidsvilkår, konkurransedyktige lønninger og pensjonsvilkår for å tiltrekke og beholde forsvarsansatte.

Arbeiderparti vil:

- Økte lønnsmidler til Forsvaret for å sikre konkurransedyktige vilkår.
- Styrking av pensjonsrettigheter for forsvarsansatte.
- Tiltak for å tiltrekke personell til distriktene.
- Styrke den økonomiske godtgjøringen for vernepliktige i Forsvarstjeneste og Heimevernet

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Menneskene er Forsvarets viktigste kapasitet og ressurs. For å lykkes med langtidsplanen, vil det være viktig at de forsvarsansatte har gode rammevilkår. I årene fremover trenger vi å rekruttere dyktige og motiverte soldater. Like viktig er det å beholde menneskene som allerede er i Forsvaret og besitter verdifull kompetanse. Forslagene omhandler flere aspekter som er viktige for å få dette til.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #63

Arbeiderpartiet i Bergen, Vestland Arbeidarparti
Varig fred i Palestina

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Arbeiderpartiet:

- Vil at Norge anerkjenner Palestina som en selvstendig stat og fortsetter arbeidet for en rettferdig tostatsløsning.
- Fordømmer Israels voldsomme invasjon, okkupasjon, krigføring og blokade av Gaza og ønsker at Norge skal fordømme Israels krigføring, brudd på folkeretten og krigsforbrytelser.
- Ønsker at Norge gir støtte til Sør-Afrikas rettsprosess i Den internasjonale menneskerettsdomstolen for å sikre at saken etterforskes grundig.
- Vil at den norske regjeringen fortsetter arbeidet for umiddelbar våpenhvile.
- Vil ha norsk boikott av israelske varer frem til krigen tar slutt, okkupasjonen av palestinske områder opphører og det er fremforhandlet en fredsavtale og en tostatsløsning.
- Mener de folkerettsstridige murene må rives og apartheid-systemet må ta slutt.

- Vil ha et lovfestet forbud mot handel med varer og tjenester produsert på ulovlig okkupert jord, eller fra selskaper som medvirker til brudd på folkeretten og menneskerettigheter i ulovlig okkuperte områder.
- Ønsker at våpenleveranser via andre land til Israel gjennomgås med mål om å stanse avtaler om anklager om folkemord blir bevist eller funnet sannsynlig av International Criminal Court. Målet er å midlertidig stoppe våpeneksport til land som handler våpen med Israel.
- Vil at Norge skal bidra i en langsiktig humanitær gjenoppbyggingsplan for Gaza.
- Vil at Norge sikrer en ordning som gir palestinere på Gazastripen med familie i Norge anledning til å søke om familiegjenforening frem til en fredelig løsning er på plass.
- Krever at etikkrådet trekker oljefondet ut av selskaper knyttet til folkerettsstridig okkupasjon og andre folkerettsbrudd, og selskaper som er under etterforskning for folkerettsbrudd, forbrytelser mot menneskeheten og/eller folkemord.

Begrunnelse

Gaza er et av verdens mest tettbefolkede steder. Generasjoner av palestinere har levd med undertrykkelse, forfølgelse, drap og okkupasjon. Etter Hamas sitt grusomme terrorangrep 7.oktober har situasjonen for befolkningen i Gaza gått fra ille til ulevelig. Israels reaksjoner på angrepet har vært uproporsjonale og umenneskelig, og deres handlinger som apartheid-stat før 7.oktober må heller ikke glemmes. Arbeiderpartiet i Bergen fordømmer Israels voldsomme invasjon, blokade og overdrevne voldsbruk i Gaza. Manglende mat, strøm, vann, medisiner og helsehjelp er en katastrofe for befolkningen og vil kunne resultere i ytterligere polarisering og være en grobunn for ekstremisme på begge sider av konflikten. En blokade som hindrer livsviktig ressurser samt angrep på sykehus og helsepersonell er klare brudd på folkeretten. Partene har plikt til å sikre at nødhjelp kontinuerlig når frem til sivile, at funksjoner knyttet til liv og helse opprettholdes og at helsepersonell ikke står i fare for å bli skadet eller drept på jobb. Handlingene fra Israel gir grunn til et stadig og økt press for å få på plass en langsiktig våpenhvileavtale. Vi mener også at det er på tide med enda sterkere sanksjoner, og til å flagge enda tydeligere støtte til den palestinske befolkningens rett til frihet fra okkupasjon, krigsforbrytelser og brudd på folkeretten. Brudd på folkeretten og krigshandlinger rettet mot uskyldige sivile må få konsekvenser. Norge må sammen med allierte vurdere reaksjoner på brudd på krigens folkerett og ta initiativ til økonomiske sanksjoner mot Israel. Sør-Afrika har klaget Israel inn for Den internasjonale domstolen (ICJ) i Haag. Der skal det vurderes om Israel har begått folkemord på Gaza - men det skal også vurderes midlertidige tiltak for å hindre forverring av situasjonen på Gaza samtidig som at spørsmålet om folkemord behandles. Det er FNs sikkerhetsråd som har mandat til å håndheve vurderinger fra ICJ. Arbeiderpartiet i Bergen ber om at regjeringen arbeider opp mot USA og aktuelle internasjonale aktører for å følge opp eventuelle vurderinger fra ICJ. Angrepene mot Palestina er myndighetene i Israel sitt ansvar alene. Arbeiderpartiet i Bergen tar total og uforbeholden avstand fra all antisemittisme og rasisme. Arbeiderpartiet i Bergen støtter oppropet fra Norsk Folkehjelp, LO og AUF.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret støtter intensjonen. Det vil være enkelte punkt ein må sjå nærare på, som kan ha endra seg då denne var skrevet i vår på årsmøtet til kommunepartiet

Sentralstyrets merknad

Norge har allerede anerkjent Palestina, fordømt blokaden av Gaza, jobbet iherdig for en våpenhvile.

En ensidig norsk boikott av israelske varer vil stride mot etablert politikk. Arbeiderpartiet har som vedtatt politikk at «den israelske okkupasjonen av Vestbredden er hovedhindringen for en tostatsløsning». Forslaget som går ut på å skape et enda tydeligere skille mellom staten Israels lovlige økonomi og den ulovlige bosetterøkonomien, er i tråd med dette utgangspunktet. I denne sammenheng er det også relevant å se hen til sikkerhetsrådsresolusjon 2334 (2016) , som stadfester at alle FNs medlemsland, i alle relevante sammenhenger, bør skille mellom det legale territoriet Israel, og områdene staten Israel har okkupert siden 1967.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #64

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Modell for spesialisert behandling/behandlingssenter for forsvarsveteraner

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Utrede en modell for spesialisert behandling/behandlingssenter for forsvarsveteraner. Samme senter kan også benyttes for forskning på feltet.

Begrunnelse

I Danmark har de 5 behandlingssentre av denne typen. Vi har et rekreasjonssenter som ikke driver behandling, og vi vet at svært mange veteraner strever med etterplager og traumer.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Innlandet Arbeiderparti mener forslaget tar opp et viktig tema. Fylkespartiet vil også vektlegge at den viktigste jobben er å gjøre den felles norske helsetjeneste enda bedre for alle innbyggere, for både fysiske og psykiske helseutfordringer, uavhengig av hvilket arbeid man har hatt, og hva man har gjort i livet.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet anerkjenne våre veteraners innsats for landet i internasjonal tjeneste og sørge for god helsemessig og sosial oppfølging før, under og etter tjeneste. Regjeringens tiltaksplan for veteraner som ble lagt frem våren 2024 har følgende innsatsområder: Kommunikasjon og informasjon, ivaretagelse av veteraner og deres familier, kompetanse i hjelpeapparatet, forskning, statistikk og arkiv og veteraners kompetanse.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #65

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Fortrinnsrett for veteraner

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Fortrinnsrett på stillinger i det offentlige for veteraner hvis man stiller på ellers like vilkår

Begrunnelse

Da viser staten med et godt eksempel at de er en ressurs og at tjenesten bringer med verdifull kompetanse.

Fylkespartiets innstilling

Støttes ikke

Fylkespartiets kommentar

Innlandet Arbeiderparti er opptatt av å styrke vilkårene til ansatte i forsvaret og trygge veteranene og mener intensjonen er god. Folk med erfaring fra Forsvaret sitter på mye verdiful kompetanse. Det gjør for eksempel også personer som har jobbet for brannvernet i kommunene og mange andre grupper arbeidstakere. Innlandet Arbeiderparti mener det kan være lurt at forslaget utredes. Blant annet for å veie opp om rekruttering til offentlige stillinger blir ytterligere komplekst om det lages spesielle regler for mange grupper som går utover det å sikre likeverdig vurdering av kandidater på søkere på og som er belyst i søknadsutlysningen.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet anerkjenne våre veteraners innsats for landet i internasjonal tjeneste og sørge for god helsemessig og sosial oppfølging før, under og etter tjeneste.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #66

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Stillingshjemler i forsvaret

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Stillingshjemler for skadde i forsvaret som kan tildeles avdelinger som etterspør det

Begrunnelse

I Danmark har den danske veteraninspektøren 70 hjemler. Her kan man sikre utnyttelse av kompetanse, forhindre utenforskap og bidra til inkludering i ordinært arbeid etter avlagt tjeneste.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet anerkjenne våre veteraners innsats for landet i internasjonal tjeneste og sørge for god helsemessig og sosial oppfølging før, under og etter tjeneste. Forslaget kan vurderes som et av flere tiltak for å sikre dette.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #67

Vestre Toten Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Gjennomgang av erstatningsregelverket

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Gjennomgang av erstatningsregelverket for veteraner og øvrig tjenestepiktig, samt se på tiltak for å bedre dette og praktiseringen av det

Begrunnelse

Det er lang saksbehandlingstid, og deler av regelverket er rettet mot arbeidsuføre eldre veteraner, og spesielt psykiske skader.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Det er etablert flere særskilte erstatnings- og kompensasjonsordninger til dem som skades under tjenestegjøring i internasjonale operasjoner. «Veteran» er ikke et rettslig begrep, og utløser ikke i seg selv noen rett til erstatning etter disse ordningene. Det er begrepet «internasjonale operasjoner» slik dette er definert i forsvarsloven § 3 c som avgjør hvem de særskilte ordningene gjelder for.

Det er innført nye regler om foreldelse, som gir den skadelidte mer tid til å fremme et krav om erstatning for psykiske skader. Det er også innført en prosessuell regel for bruk av spesialisterklæringer. Disse endringene bygger på anbefalingen til en ekstern arbeidsgruppe som gjennomgikk ordningene. Veteranorganisasjonene var representert i arbeidsgruppen, og støttet forslagene. Bakgrunnen for regelen om spesialisterklæringer er at veteranorganisasjoner og advokater på skadelidsiden har vært kritiske til Statens pensjonskasse og klagenemnda i mange saker ikke legger den sakkyndiges erklæring vedrørende årsakssammenheng til grunn.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #84

Forslagstiller:

Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag, Oslo Arbeiderparti

Tittel

Øke bidraget til Ukrainas krigsinnsats

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Forslag:

Grønland Tøyen Gamlebyen AP slutter seg til virkelighetsbeskrivelsene og intensjonene i forslagene november 2024, samtidig som det er vanskelig på nåværende tidspunkt å fastslå hva som er riktig nøyaktig beløp:

Norge styrker vårt bidrag til Ukrainas krigsinnsats med minimum en 3-dobling av dagens innsats.

Begrunnelse

Bakgrunn:

Krigen i Ukraina trekker i langdrag og er nå i sitt tredje år. Skal Ukraina ha muligheten til ikke bare å stå i krigen, men også vinne den, er de avhengige av en betydelig styrking av hjelpen fra resten av Europa.

Dersom Ukraina taper krigen er det først og fremst en katastrofe for Ukrainerne, men det er også et signal til Russland om at angrep på autonome stater gir resultater, og det viser fram et Europa som er ute av stand til å forsvare sine egne verdier. Russland tok deler av Finland i 1940 og ga det aldri tilbake. Det Ukraina mister nå, kan være tapt for ukrainerne for alltid.

Dette vil også svekke troverdigheten til demokratiet generelt, til sosialdemokratisk fellesskapsideologi, og dermed åpne dørene enda videre for høyreekstreme alternativer.

Ukrainakrigen kan avgjøre Europas fremtid. Norge bruker nå rekordmye på vårt eget forsvar, men den viktigste sikkerhetssatsningen Norge kan gjøre er å investere tungt i ukrainsk seier over Russland.

Krigen i har siden den startet 2022 gitt Norge ekstraordinære olje og gassinntekter på over 2000 mrd. Oljefondet har i samme periode blitt 6500 milliarder kroner større. Nordmenn blir rikere, mens ukrainerne blir færre og fattigere og Russland har okkupert seksti tusen kvadratkilometer mere.

Det er helt riktig at Norge som har hatt store ekstraordinære inntekter som konsekvens av krigen også bidrar til Ukrainas forsvar med en andel av disse inntektene. Vi foreslår derfor minimum en tredobling av dagens bidrag til Ukraina. Midlene bør hentes direkte fra oljefondet (statens pensjonsfond utland).

Det er også viktig å understreke at Norges har et moralsk ansvar til å bidra til gjenoppbygging av samfunn etter kriger, ikke bare i Ukraina når den tid kommer, men selvsagt også i Gaza og andre krigsherjede områder.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti årsmøte i 2023 vedtok følgende:

Europa består av veldig mange små og noen få mellomstore demokratier – og Russland. Russland er Europas suverent største land og suverent største militærmakt. Landet har dessuten verdens største atomvåpenarsenal og Russland er også en av verdens største

energiprodusenter. Det er ikke lenger rom for tvil om at det russiske regimet har imperialistiske ambisjoner på bekostning av flere andre europeiske stater. Norge og Europa kan derfor ikke tillate Russland å nå sine ambisjoner med krigen i Ukraina. Ukraina må derfor få all den hjelp som er nødvendig for å vinne denne krigen.

Sentralstyrets merknad

Russlands folkerettsstridige angrepskrig utfordrer alt vi står for. Ved å samle et bredt stortingsflertall for det flerårige Nansen-programmet for Ukraina, har regjeringen vist internasjonalt lederskap og tydeliggjort at Norges støtte til Ukrainas legitime frihetskamp er langsiktig og forutsigbar.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #85

Høyenhall/Manglerud Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Krigen i Ukraina

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Norge styrker vårt bidrag til Ukrainas krigsinnsats med minimum en 3-dobling av dagens innsats.

Begrunnelse

Krigen i Ukraina trekker i langdrag og er nå i sitt tredje år. Skal Ukraina ha muligheten til ikke bare å stå i krigen, men også vinne den, er de avhengige av en betydelig styrking av hjelpen fra resten av Europa.

Dersom Ukraina taper krigen er det først og fremst en katastrofe for Ukrainerne, men det er også et signal til Russland om at angrep på autonome stater gir resultater, og det viser fram et Europa som er ute av stand til å forsvare sine egne verdier. Russland tok deler av Finland i 1940 og ga det aldri tilbake. Det Ukraina mister nå, kan være tapt for ukrainerne for alltid.

Dette vil også svekke troverdigheten til demokratiet generelt, til sosialdemokratisk fellesskapsideologi, og dermed åpne dørene enda videre for høyreekstreme alternativer.

Ukrainakrigen kan avgjøre Europas fremtid. Norge bruker nå rekordmye på vårt eget forsvar, men den viktigste sikkerhetssatsningen Norge kan gjøre er å investere tungt i ukrainsk seier over Russland.

Krigen har siden den startet 2022 gitt Norge ekstraordinære olje og gassinntekter på over 2000 mrd. Oljefondet har i samme periode blitt 6500 milliarder kroner større. Nordmenn blir rikere, mens ukrainerne blir færre og fattigere og Russland har okkupert seksti tusen kvadratkilometer mere.

Det er helt riktig at Norge som har hatt store ekstraordinære inntekter som konsekvens av krigen også bidrar til Ukrainas forsvar med en andel av disse inntektene. Vi foreslår derfor minimum en tredobling av dagens bidrag til Ukraina. Midlene bør hentes direkte fra oljefondet (statens pensjonsfond utland).

Det er også viktig å understreke at Norges har et moralsk ansvar til å bidra til gjenoppbygging av samfunn etter kriger, ikke bare i Ukraina når den tid kommer, men selvsagt også i Gaza og andre krigsherjede områder.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Årsmøte 2023 i Oslo Arbeiderparti vedtok følgende:

Europa består av veldig mange små og noen få mellomstore demokratier – og Russland. Russland er Europas suverent største land og suverent største militærmakt. Landet har dessuten verdens største atomvåpenarsenal og Russland er også en av verdens største energiprodusenter. Det er ikke lenger rom for tvil om at det russiske regimet har imperialistiske ambisjoner på bekostning av flere andre europeiske stater. Norge og Europa kan derfor ikke tillate Russland å nå sine ambisjoner med krigen i Ukraina. Ukraina må derfor få all den hjelp som er nødvendig for å vinne denne krigen.

Sentralstyrets merknad

Russlands folkerettsstridige angrepskrig utfordrer alt vi står for. Ved å samle et bredt stortingsflertall for det flerårige Nansen-programmet for Ukraina, har regjeringen vist internasjonalt lederskap og tydeliggjort at Norges støtte til Ukrainas legitime frihetskamp er langsiktig og forutsigbar.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #96

Homonettverket, Oslo Arbeiderparti

Arbeide internasjonalt for å bekjempe forfølgelse og diskriminering basert på seksuell orientering og kjønnsidentitet.

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

- Være en aktiv pådriver for LHBT+ personers grunnleggende rettigheter bilateralt og i internasjonale fora. Sørge for gjennomgående inkludering av LHBT+ i utenriks- og utviklingspolitiske satsninger. Sørge for at LHBT+ hensyntas i humanitær bistand.
- Få på plass en egen tilskuddsordning for å sikre at LHBT+ inkluderes i utviklingsbistand.
- Reglene for familiegjennforening må endres og praktiseres slik at diskriminerende lovgivning i flyktingens hjemland ikke blir hinder for familiegjennforening når en er gitt oppholdstillatelse i Norge. Unntak fra dokumentasjonskravet for flyktninger som kommer fra land der likekjønnet samliv ikke kan praktiseres, bør fastsettes i utlendingsforskriften.
- Norge må i langt større grad enn i dag motta flere LHBT+ flyktninger.
- Arbeidet mot å avskaffe trafficking, slaveri og menneskehandel må styrkes.

Begrunnelse

Vi må styrke arbeidet internasjonalt for å bekjempe forfølgelse og diskriminering basert på seksuell orientering og kjønnsidentitet. Vi må styrke arbeidet med å fremme menneskerettigheter og likestilling for seksuelle minoriteter og kjønnsminoriteter internasjonalt.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslagene. Vi anbefaler at forslagene oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

En rettferdig verden er også en likestilt verden. Fremme av likestilling og menneskerettigheter er derfor en prioritert del av vår utenrikspolitikk, og med Arbeiderpartiet i regjering har vi arbeidet internasjonalt mot diskriminering på grunnlag av seksuell orientering og kjønnsidentitet. Norsk innsats skjer på flere arenaer, både bilateralt og i FN-sammenheng. Og både Utenriksdepartementet og Norad støtter frivillige organisasjoner som arbeider for å fremme rettigheter for LHBT-personer.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #116

Oslo Arbeidersamfunn, Oslo Arbeiderparti

Norge må stryke sitt bidrag til Ukrainas krigsinnsats med minimum en 3-dobling

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Oslo Arbeidersamfunn vil at:

- Norge styrker vårt bidrag til Ukrainas krigsinnsats med minimum en 3-dobling av dagens innsats.

Begrunnelse

Bakgrunn:

Krigen i Ukraina trekker i langdrag og er nå i sitt tredje år. Skal Ukraina ha muligheten til ikke bare å stå i krigen, men også vinne den, er de avhengige av en betydelig styrking av hjelpen fra resten av Europa.

Dersom Ukraina taper krigen er det først og fremst en katastrofe for ukrainerne, men det er også et signal til Russland om at angrep på autonome stater gir resultater, og det viser fram et Europa som er ute av stand til å forsvare sine egne verdier. Russland tok deler av Finland i 1940 og ga det aldri tilbake. Det Ukraina mister nå, kan være tapt for ukrainerne for alltid.

Dette vil også svekke troverdigheten til demokratiet generelt, til sosialdemokratisk fellesskapsideologi, og dermed åpne dørene enda videre for høyreekstreme alternativer.

Ukrainakrigen kan avgjøre Europas fremtid. Norge bruker nå rekordmye på vårt eget forsvar, men den viktigste sikkerhetssatsningen Norge kan gjøre er å investere tungt i ukrainsk seier over Russland.

Krigen i har siden den startet 2022 gitt Norge ekstraordinære olje og gassinntekter på over 2000 mrd. Oljefondet har i samme periode blitt 6500 milliarder kroner større. Nordmenn blir rikere, mens ukrainerne blir færre og fattigere og Russland har okkupert seksti tusen kvadratkilometer mere.

Det er helt riktig at Norge som har hatt store ekstraordinære inntekter som konsekvens av krigen også bidrar til Ukrainas forsvar med en andel av disse inntektene. Vi foreslår derfor minimum en tredobling av dagens bidrag til Ukraina. Midlene bør hentes direkte fra oljefondet (statens pensjonsfond utland).

Det er også viktig å understreke at Norges har et moralsk ansvar til å bidra til gjenoppbygging av samfunn etter kriger, ikke bare i Ukraina når den tid kommer, men selvsagt også i Gaza og andre krigsherjede områder.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Årsmøte 2023 i Oslo Arbeiderparti vedtok følgende:

Europa består av veldig mange små og noen få mellomstore demokratier – og Russland. Russland er Europas suverent største land og suverent største militærmakt. Landet har dessuten verdens største atomvåpenarsenal og Russland er også en av verdens største energiprodusenter. Det er ikke lenger rom for tvil om at det russiske regimet har imperialistiske ambisjoner på bekostning av flere andre europeiske stater. Norge og Europa kan derfor ikke tillate Russland å nå sine ambisjoner med krigen i Ukraina. Ukraina må derfor få all den hjelp som er nødvendig for å vinne denne krigen.

Sentralstyrets merknad

Russlands folkerettsstridige angrepskrig utfordrer alt vi står for. Ved å samle et bredt stortingsflertall for det flerårige Nansen-programmet for Ukraina, har regjeringen vist internasjonalt lederskap og tydeliggjort at Norges støtte til Ukrainas legitime frihetskamp er langsiktig og forutsigbar.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #118

Kjelsås Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Utredning om EU-medlemskap

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Arbeiderpartiet setter i gang en utredning om fordeler og ulemper ved EU-medlemskap i forhold til det å fortsette å stå utenfor.

Begrunnelse

Begrunnelse

Det er nå 30 år siden flertallet stemte nei til norsk EU-medlemskap. EU har forandret seg radikalt på disse tretti årene, fra hovedsakelig å være et økonomisk samarbeid i Vest-Europa, er nå de fleste stater i Europa medlemmer og EU har utviklet et bredt politisk samarbeid innen miljø helse, beredskap, justis, migrasjons, forsvar m.m. Norge er med på mindre deler av dette samarbeidet gjennom EØS-avtalen og andre avtaler vi har inngått med EU, men det er fragmentarisk og vi deltar ikke i den politiske beslutningsprosessen i Rådet eller Parlamentet.

Samtidig har også verden endret seg, både pandemi, krig i Europa og valg av en ustabil president i USA er momenter som taler for at Norge på nytt søker medlemskap i EU. Man er sterkest sammen og ikke alene.

Det er særlig følgende argumenter som vi mener taler for EU-medlemskap og som bør utredes nærmere.

Sikkerhet og beredskap

Natomedlemskapet er Norges viktigste garantist for militær bistand og militært samarbeid. Samtidig har EU utviklet et sterkt forsvarssamarbeid som kompletterer NATO-samarbeidet.

Under pandemien sikret EU seg vaksiner gjennom sitt samarbeid om sivil krisestyring. Det var takket være Sveriges EU-medlemskap og vårt nære kameratskap med broderfolket at vi fikk vaksiner. Nå etablerer EU en helseunion. Medlemskap der vil gi Norge den sikkerheten vi trenger når neste pandemi kommer.

Kriminalitetsbekjempelse

Den organiserte kriminaliteten vi opplever i store norske byer er i stor grad internasjonal. EU har de siste årene utviklet et sterkere strafferettslig samarbeid som gjør det enklere å etterforske kriminalitet og få tilveiebragt bevis slik at saken kan føres for domstolene. Videre utvikler EU et godt samarbeid for å inndra utbytte av kriminelle handlinger. Norge står i all hovedsak utenfor dette samarbeidet.

Miljø og klima

Klimaendringene er en trussel mot verden slik vi kjenner den. EU har vist lederskap i klimasaken og sørget for lovregulering og store satsinger på omstilling og innovasjon. For Norge er det viktig at EU lykkes og det ville være en fordel å delta i utformingen av lovene og politikken.

Utfordringene vi har med medieregulering krever internasjonale løsninger. De amerikanske og kineiske plattformene vi og barna våre bruker for å skaffe oss sikker informasjon, er ikke forpliktet til redaktørplakaten, vær varsomplakaten eller Grunnlovens paragraf 100 om å legge til rette for ytringsfrihet og meningsmangfold. Til tross for at de internasjonale plattformene tar størsteparten av reklameinnteketene i det norske markedet, betaler de lite skatt. Innen medieregulering har EU tatt store grep for å tøyne plattformenes makt. Dette kommer Norge til gode, men vi skulle gjerne deltatt for å prege debatten med vår nordiske mediepolitikk.

Demokrati og velferdsstat

Utredningen om EØS-avtalen viste hvor tett integrert Norge er i EU. Som deltaker i det indre marked gjennom EØS-avtalen har vi god markedstilgang i EU. Samtidig er store deler av norsk lovgivning gjennomføring av EU-regelverk som norske politikere ikke er med å vedta. Dette representerer både et demokratisk underskudd for den norske befolkningen og en tapt politisk mulighet for å fremme norske interesser. Som medlemsland i EU vil vi sammen med våre nordiske naboer kunne trekke EU i retning av en nordisk modell som arbeiderbevegelsen har utviklet og kjempet fram.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke i senere tid stemt over om vi ønsker å søke medlemskap i EU. På årsmøtet 2023 vedtok vi følgende om europapolitikken:

Vi trenger mer, og ikke mindre samarbeid med Europa og EU. EUs globale lederrolle på stadig flere områder som innen det grønne skiftet og i et tydelig svar på Russlands aggresjon, gjør at Norge vil trenge flere avtaler med unionen innen områder som sikkerhetspolitikk, beredskap, helse og grønn industri i tillegg til EØS-avtalen. Norge, sammen med EU, må stå opp for verdiene i et åpent og samarbeidende Europa i en tid hvor autoritære krefter og fremmedfrykt er på fremmarsj. Siden Folkeavstemningen om norsk EU-medlemskap i 1994, for over et kvart århundre siden, har flere generasjoner velgere ikke deltatt i en reell debatt om Norges tilknytning til EU. Det er behov for en ny og bred europadebatt.

Oslo Arbeiderparti vil:

- At Norge videre styrker sin satsing på økonomisk diplomati, handel og samarbeidet med næringsaktører internasjonalt, og at regjeringen legger fram en stortingsmelding om økonomisk diplomati og handelssamarbeid for å sikre Norges interesser og den globale omstillingen
- at regjeringen slutter opp om EUs nåværende og fremtidige sanksjoner mot Russland så lenge det er i Norges interesse
- ta initiativ til en økt debatt om Norges forhold til Europa
- at Norge styrker tilknytningen til EU gjennom flere avtaler utenom EØS-avtalen innen områder der det er formålstjenlig

Med bakgrunn i vårt vedtak for årsmøte anbefaler vi at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet er tilhenger av et sterkt politisk samarbeid i Europa. Ved to tidligere folkeavstemninger har vi derfor anbefalt å si ja til norsk medlemskap. Samtidig er det rom for ulike syn i EU-spørsmålet. Dersom et medlemskapsspørsmål skulle bli aktuelt, skal det være gjenstand for ny landsmøtebehandling i Arbeiderpartiet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #126

Nordstrand Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Demokrati og samarbeid

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Vi ønsker at vi i Norge også skal ha de samme demokratiske rettighetene og påvirkningsmulighetene som resten av EU og ønsker derfor at Norge søker fullt medlemskap i EU.

Begrunnelse

Vår europeiske tilknytning må på dagsorden i AP og i Norge. Det handler om vår egen sikkerhet og samfunnsmodell Russlands angrep på Ukraina har vist oss viktigheten av både NATO og EU og samarbeidet disse imellom. EU har samordnet sanksjoner, koordinert våpenhjelp, gitt betydelige økonomisk støtte, tatt imot og integrert flyktninger og omfattende sivil bistand. EU spiller en avgjørende rolle i gjenoppbyggingen av landet, utviklingen av demokratiske institusjoner og bekjempelsen av korrupsjon og maktmisbruk. Slik EU allerede har de siste tiårene spilt en avgjørende rolle for utviklingen av demokratiet og rettssystemet i mange europeiske land. Først pandemien og så Russlands angrep på Ukraina har vist hvor sårbare vi er i forhold til viktige råvarer og produkter som energi, vaksiner, medisiner og elektroniske komponenter. Den eneste muligheten for å redusere denne sårbarheten og styrke beredskapen er gjennom et strategisk europeisk samarbeid. EU har tatt flere initiativ for økt sikkerhet og økonomisk uavhengighet for Europa. Dette er tydelige tegn på et EU som forbereder seg på å redusere sårbarheten ved å være avhengig av langreiste forsyningskjeder, og som øker beredskapen innenfor råvarer og viktige produkter som energi, vaksiner, mat og elektroniske komponenter. Vi var heldig som fikk være med i vaksinesamarbeidet. Nå er tiden inne for styrke vår egen råderett og sikkerhet gjennom et fullt EU medlemskap

EU er et globalt lokomotiv i arbeidet med å nå klimamålet om netto null-utslipp innen 2050. Gjennom EUs «Grønn giv» har overnasjonal politikk i Europa fått et nytt omdreiningspunkt. Grønn giv hviler på to pilarer: Omstilling til bærekraftige samfunn og sosial utjevning. Dette gir både rammer for og styrer norsk klimapolitikk. Brexit har vært en katastrofe for Storbritannia. Det har spesielt rammet fiskere, bønder og lønnsinntakere. Den ble heiet fram av krefter som blant annet ønsket å kunne konkurrere på verdensmarkedet gjennom reduserte klima og sosiale standarder. EU forsto i denne prosessen betydningen av å verne om felles standarder i det europeiske markedet, særlig der disse er høyere enn resten av verden. Norge må støtte opp om denne høy-standard politikken for EUs indre marked og sammen med EU avvise tankegangen bak Brexit. Gjennom sine standarder på områder som personvern (GDPR), bærekraftstaksonomi, mattrygghet, rent vann og trygge kjemikalier utøver også EU en viktig global lederrolle. Bare EU har vist seg sterke nok til å få til fornuftig regulering av de store multinasjonale teknologiselskapene, på alt fra ladestandard til ulovlig bruk av personopplysninger i markedsføring.

Vi er allerede tungt inne i den europeiske økonomien likevel vil en eventuell handelskrig mellom EU og USA vil ramme oss hardere enn EU-landene når vi ikke er med i EUs tollunion.

Gjennom EØS-avtalen har Norge iverksatt over 10.000 såkalte rettsakter, i snitt to pr arbeidsdag. Det er oppsiktsvekkende lite kontroversielt. Årsaken til det ligger blant annet på det faktum at veldig mange av disse lovene og reglene representerer en nødvendig fornying og ønsket modernisering av det norske lovverket. Uten EØS-avtalen hadde vi enten måtte øke det norske byråkratiets evne til å gjøre denne jobben eller akseptert mer utdaterte og ofte lavere standarder.

Det er et stort flertall for norsk deltakelse i det europeiske samarbeidet gjennom EØS. Det er et paradoks at noen likevel ikke ønsker å fullt ut delta og være med å bestemme. I juni 2024 er det valg til Europaparlament. Da velges de som vil være med å forme mye av vår framtid.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke i senere tid stemt over om vi ønsker å søke medlemskap i EU. På årsmøtet 2023 vedtok vi følgende om europapolitikken:

Vi trenger mer, og ikke mindre samarbeid med Europa og EU. EUs globale lederrolle på stadig flere områder som innen det grønne skiftet og i et tydelig svar på Russlands aggresjon, gjør at Norge vil trenge flere avtaler med unionen innen områder som sikkerhetspolitikk, beredskap, helse og grønn industri i tillegg til EØS-avtalen. Norge, sammen med EU, må stå opp for verdiene i et åpent og samarbeidende Europa i en tid hvor autoritære krefter og fremmedfrykt er på fremmarsj. Siden Folkeavstemningen om norsk EU-medlemskap i 1994, for over et kvart århundre siden, har flere generasjoner velgere ikke deltatt i en reell debatt om Norges tilknytning til EU. Det er behov for en ny og bred europadebatt.

Oslo Arbeiderparti vil:

- At Norge videre styrker sin satsing på økonomisk diplomati, handel og samarbeidet med næringsaktører internasjonalt, og at regjeringen legger fram en stortingsmelding om økonomisk diplomati og handelssamarbeid for å sikre Norges interesser og den globale omstillingen
- at regjeringen slutter opp om EUs nåværende og fremtidige sanksjoner mot Russland så lenge det er i Norges interesse
- ta initiativ til en økt debatt om Norges forhold til Europa
- at Norge styrker tilknytningen til EU gjennom flere avtaler utenom EØS-avtalen innen områder der det er formålstjenlig

Med bakgrunn i vårt vedtak for årsmøte anbefaler vi at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet er tilhenger av et sterkt politisk samarbeid i Europa. Ved to tidligere folkeavstemninger har vi derfor anbefalt å si ja til norsk medlemskap. Samtidig er det rom for ulike syn i EU-spørsmålet. Dersom et medlemskapsspørsmål skulle bli aktuelt, skal det være gjenstand for ny landsmøtebehandling i Arbeiderpartiet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #140

Lillehammer Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti

Arbeiderpartiet må være garantisten for 1 % av BNI til bistand

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Arbeiderpartiet bør alltid sette av minimum 1% av bruttonasjonal inntekt (BNI) til bistand, og jobbe for økning av støtte til klimatilpassing i tillegg.

Begrunnelse

Det er et stort behov for å få verden tilbake på riktig spor etter mange tilbakegang etter covid-19 pandemien. Noe av det viktigste vi kan gjøre er å styrke sivilsamfunn, kvinner og barns rettigheter og bidra til fred og demokrati. Det var Arbeiderpartiet som satte i verk 1 %-normen. Den er viktig på mange måter å holde et stabilt nivå. Dette gir forutsigbarhet for organisasjoner som jobber innen feltet både nasjonalt og internasjonalt, slik at de kan bruke tiden på prosjektene i stedet for å lobbe mot nasjonale myndigheter og at arbeidet ute har stabilitet som gir bedre resultater og mindre turn-over. Internasjonal solidaritet er i ryggmargen til Arbeiderpartiet, det bør ingen tvile på, derfor er de bedre å sikre 1 % av BNI til bistand og stadig øke støtten til klimatilpassing.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Norge er det eneste OECD-landet med mer enn 1 % av BNI til bistand. Dette nivået må Arbeiderpartiet videreføre.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet har i samtlige partiprogram siden årtusenskiftet slått fast at vi skal bruke minst 1 prosent av bruttonasjonalinntekt (BNI) på bistand. I opposisjon har vi også vært svært tydelige på dette, og i Hurdalsplattformen slår vi fast at «[v]i vil bruke én prosent av bruttonasjonalinntekten til internasjonal innsats for å oppnå FN-målene om sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft».

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #145

Rogaland Arbeiderparti

1000 dagers frihetskamp: Norge må kraftig øke sitt bidrag til Ukraina for 2025 - fra Stavanger Ap

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

- Endre budsjetteringspraksis for Nansen-programmet.
- Øke støtten til Ukraina for budsjettår 2025 fra 15 milliarder til minst 90 milliarder.

Begrunnelse

Regjeringens opprettelse av Nansen-fondet sørget for en langsiktig og forutsigbar støtte til Ukraina. Samtidig er den foreslåtte støtten for 2025 på 15 milliarder altfor lav. Ukraina kjemper en kamp for frihet og demokrati. Samtidig er det soleklart i Norges sikkerhetspolitiske interesse at landet ikke taper krigen mot Russland, men at den russiske aggresjonen stanses ved en ukrainsk seier. Et ukrainsk nederlag vil medføre at trusselen mot vårt eget land vil øke kraftig.

Regjeringen har uttalt at 15 milliarder utgjør et «gulv» og ikke et «tak». Likevel, gitt at Norge har i inneværende år bevilget omkring 27 milliarder, bør denne form for budsjettering unngås. Den skaper uforutsigbarhet for Ukraina, og sender et svært dårlig signal til andre lands når det gjelder våre intensjoner. Vi er et svært velstående land, som har alle muligheter til å gjøre mer enn hva vi gjør i dag. Vårt felles pensjonsfond har siden Russlands fullskala invasjon av Ukraina vokst fra 12.400 til 19.000 milliarder kroner. Siden Russlands diktator Vladimir Putin stengte gasskranene i forkant av invasjonen som del av Russlands hybridkrigføring mot vesten, har Norge hatt merinntekter anslått mellom 1500-2000 mrd. Vi har en økonomisk handlefrihet som langt overstiger våre nabolands. Selv uten å bryte vår handlingsregel, finnes det et rom for en kraftig økning av vår hjelp til Ukraina. Det er vårt ansvar og plikt å gripe denne muligheten nå.

Forslag til vedtak:

- Rogaland Arbeiderparti ber regjeringen vurdere å endre budsjetteringspraksis for Nansen-programmet.
- Rogaland Arbeiderparti ber regjeringen øke støtten til Ukraina for budsjettår 2025 fra 15 milliarder til minst 90 milliarder.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Russlands folkerettsstridige angrepskrig utfordrer alt vi står for. Ved å samle et bredt stortingsflertall for det flerårige Nansen-programmet for Ukraina, har regjeringen vist

internasjonalt lederskap og tydeliggjort at Norges støtte til Ukrainas legitime frihetskamp er langsiktig og forutsigbar.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #152

Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti

Styrke bidrag til Ukraina med minimum tredobling av dagens innsats

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Norge styrker vårt bidrag til Ukrainas krigsinnsats med minimum en 3-dobling av dagens innsats.

Begrunnelse

Krigen i Ukraina trekker i langdrag og er nå i sitt tredje år. Skal Ukraina ha muligheten til ikke bare å stå i krigen, men også vinne den, er de avhengige av en betydelig styrking av hjelpen fra resten av Europa.

Dersom Ukraina taper krigen er det først og fremst en katastrofe for Ukrainerne, men det er også et signal til Russland om at angrep på autonome stater gir resultater, og det viser fram et Europa som er ute av stand til å forsvare sine egne verdier. Russland tok deler av Finland i 1940 og ga det aldri tilbake. Det Ukraina mister nå, kan være tapt for ukrainerne for alltid.

Dette vil også svekke troverdigheten til demokratiet generelt, til sosialdemokratisk fellesskapsideologi, og dermed åpne dørene enda videre for høyreekstreme alternativer.

Ukrainakrigen kan avgjøre Europas fremtid. Norge bruker nå rekordmye på vårt eget forsvar, men den viktigste sikkerhetsatsningen Norge kan gjøre er å investere tungt i ukrainsk seier over Russland.

Krigen i har siden den startet 2022 gitt Norge ekstraordinære olje- og gassinntekter på over 2000 mrd. Oljefondet har i samme periode blitt 6500 milliarder kroner større. Nordmenn blir rikere, mens ukrainerne blir færre og fattigere og Russland har okkupert seksti tusen kvadratkilometer mer.

Det er helt riktig at Norge som har hatt store ekstraordinære inntekter som konsekvens av krigen også bidrar til Ukrainas forsvar med en andel av disse inntektene. Vi foreslår derfor minimum en tredobling av dagens bidrag til Ukraina. Midlene bør hentes direkte fra oljefondet (statens pensjonsfond utland).

Det er også viktig å understreke at Norges har et moralsk ansvar til å bidra til gjenoppbygging av samfunn etter kriger, ikke bare i Ukraina når den tid kommer, men selvsagt også i Gaza og andre krigsherjede områder.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Årsmøte 2023 i Oslo Arbeiderparti vedtok følgende:

Europa består av veldig mange små og noen få mellomstore demokratier – og Russland. Russland er Europas suverent største land og suverent største militærmakt. Landet har dessuten verdens største atomvåpenarsenal og Russland er også en av verdens største energiprodusenter. Det er ikke lenger rom for tvil om at det russiske regimet har imperialistiske ambisjoner på bekostning av flere andre europeiske stater. Norge og Europa kan derfor ikke tillate Russland å nå sine ambisjoner med krigen i Ukraina. Ukraina må derfor få all den hjelp som er nødvendig for å vinne denne krigen.

Sentralstyrets merknad

Russlands folkerettsstridige angrepskrig utfordrer alt vi står for. Arbeiderpartiets landsmøte har derfor vedtatt at vi skal gjøre det vi kan for å støtte Ukrainas frihetskamp.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #156

Malvik Arbeiderparti, Trøndelag Arbeiderparti
Palestina

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Malvik Arbeiderparti mener:

- at en massiv humanitær hjelpepakke må komme på plass.
- at det skal tas avstand fra bruk av eksplosive våpen i byer og befolkede områder.
- Norge må være en tydelig stemme for at okkupasjonen opphører og blokaden oppheves.
- Norge må jobbe aktivt for å få på plass en varig våpenhvile og en forpliktende fredsavtale.
- at palestinerne må sikres demokratisk selvbestemmelse i enhver politisk løsning som legges på bordet.
- Norge må anerkjenne Palestina som selvstendig stat og jobbe for etableringen av en tostatsløsning.

- Norge må boikotte israelske varer produsert på okkupert jord.

Begrunnelse

Situasjonen på Gaza og i Palestina blir bare verre. De grusomme angrepene, utsultingen og den ekstreme frykten vil fortsette så lenge Israel ikke tvinges til å stanse bombingene og trekke seg ut av landet. Det er derfor avgjørende at Norge jobber langs flere spor samtidig.

Det haster å få på plass en varig våpenhvile. I FNs korridorer nikkes det i enighet om at det ikke finnes noe verre sted på jord enn Gaza akkurat nå, samtidig som bombene fortsetter å falle. FNs generalsekretær sier at Gaza er i ferd med å bli en kirkegård for barn. Aldersgruppen øverst på dødsstatistikken er 5-åringer. Gaza er et helvete på jord. Mens verdenssamfunnet sitter med hendene i fanget og ser på at en total katastrofe utfolder seg.

Norske myndigheter må være en tydelig stemme for at okkupasjonen opphører og at palestinerne sikres selvbestemmelse i enhver politisk løsning som legges på bordet.

En meningsfull humanitær tilgang og respons fordrer at blokaden oppheves. Helt essensielle ting som vannforsyning, elektrisitet og sement må komme inn på Gazastripen. Det er helt avgjørende for at ødelagt infrastruktur skal kunne repareres, og for at folk skal ha tilgang på humanitær hjelp der de befinner seg. Det vil kreve at Norge står stødig og solidarisk ved palestinerne side. Videre må en humanitær respons sees i sammenheng med fredsarbeid. Det palestinske sivilsamfunnet er viktigere enn noen gang. Dette er organisasjoner som har direkte erfaringer fra tidligere kriger, er legitime aktører i lokalsamfunnene og som allerede bidrar med humanitær hjelp der det er mulig.

Norges diplomatiske rolle i enhver forhandling må være tydelig på at folkeretten skal ligge til grunn i alle politiske prosesser. Vi må våge å sette makt bak kravene til Israel om å få slutt på okkupasjonen. Norge må derfor kutte alle bånd til okkupasjonen. Både offentlige og private norske aktører er direkte knyttet til virksomhet i de ulovlige bosettingene som bidrar til brudd på folkeretten og menneskerettighetene. Den norske regjeringen må derfor arbeide for at det innføres en fullstendig boikott av israelske varer produsert på okkupert jord. Å kutte alle bånd til okkupasjonsmakten vil være et tydelig signal om at Norge forutsetter okkupasjonens slutt som del av en fremtidig fredsløsning. Det vil også være å overholde FNs sikkerhetsrådsresolusjon 2334 som anmoder land til å differensiere mellom Israel og det okkuperte palestinske området i alle relevante handlinger.

Arbeiderpartiet har alltid kjempet for et rettferdig og solidarisk samfunn med frihet og likeverd for alle. Vår solidaritet stopper ikke ved landegrensene. Dette er verdier vi må stå opp for, og det er på høy tid å sette handling bak ordene. Situasjonen i Midtøsten stiller oss på prøve; vi må sikre at verdiene og prinsippene for folkeretten og menneskerettigheter ivaretas.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Norge har allerede anerkjent Palestina, fordømt blokaden av Gaza, og jobbet iherdig for en våpenhvile.

Arbeiderpartiet har som vedtatt politikk at «den israelske okkupasjonen av Vestbredden er hovedhindringen for en tostatsløsning». Forslaget som går ut på å skape et enda tydeligere skille mellom staten Israels lovlige økonomi og den ulovlige bosetterøkonomien, er i tråd med dette utgangspunktet. I denne sammenheng er det også relevant å se hen til sikkerhetsrådsresolusjon 2334 (2016), som stadfester at alle FNs medlemsland, i alle relevante sammenhenger, bør skille mellom det legale territoriet Israel, og områdene staten Israel har okkupert siden 1967.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #169

Oslo Arbeiderparti

Israel og Palestina-konflikten - Stopp krigen i Gaza

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Israel og Palestina-konflikten

Stopp krigen i Gaza

Hamas' terrorangrep mot Israel 7. oktober 2023 og Israels påfølgende krig mot Hamas i Gaza, markerer et vannskille i Israels okkupasjon av Palestina.

1.200 mennesker ble drept i Israel, og over 230 personer er tatt som gisler. I Gaza er over 12.000 drept. Over 5.000 av de drepte er barn. FN anslår at rundt 70 % av Gazas befolkning på om lag 2,4 millioner mennesker er internt fordrevet. På Vestbredden er nærmere 200 palestinere drept. De menneskelige lidelsene er enorme og ufattelige.

Terror kan aldri rettferdiggjøres, og Israel skal kunne stille Hamas til ansvar for deres ekstreme angrep på uskyldige sivile. Målet kan likevel ikke rettferdiggjøre ethvert middel. Hamas må ikke – og kan ikke – forveksles med sivile palestinere. Verdenssamfunnet kan ikke akseptere at over to millioner palestinere, hvorav nærmere halvparten er barn, kollektivt avstraffes for Hamas' grufulle handlinger. Sivilbefolkningen skal alltid beskyttes, og all maktbruk fra Israel må oppfylle folkerettens grunnleggende krav til nødvendighet og forholdsmessighet. Israels maktbruk har allerede gått langt utover folkerettens rammer for hva som er lov i krig. Hamas må også stoppe sine angrep mot sivile. Situasjonen i Gaza har utviklet seg til en humanitær katastrofe. FNs generalsekretær har uttalt at Gaza er i ferd med å bli en gravplass for barn. En gruppe av FNs uavhengige spesialrapportører har uttalt at dersom krigen i Gaza ikke stoppes, er palestinerne i Gaza utsatt for en alvorlig risiko for

folkemord. Kombinasjonen av Israels folkerettsstridige blokade og israelske luftangrep innebærer at sivilbefolkningen i Gaza befinner seg i en uakseptabel og umenneskelig situasjon. Det er heller ikke tillatt å bruke sivile som menneskelige skjold. Det høye antall israelske angrep på helsefasiliteter er svært kritikkverdig. FN melder at situasjonen på sykehusene i Gaza er fullstendig kritisk. Mer enn 16 helsearbeidere er meldt drept, flere mens de er på vakt.

Komiteen for beskyttelse av journalister (CPJ) rapporterer at minst 40 journalister er drept mens de har dokumentert Israels brutale krigføring. Blokaden av kommunikasjon og internett forhindrer livsviktig kontakt med omverdenen. Situasjonen på Vestbredden har over flere år blitt gradvis verre. Etter 7. oktober har angrepet mot palestinere fra israelske bosettere, som er beskyttet av israelsk politi, eksplodert, og nesten 200 palestinere er drept. Dette tallet kommer på toppen av et allerede høyt antall drepte de to siste årene. Massearrestasjoner av palestinere og den statlige bevæpningen av israelske bosettere er svært bekymringsfullt.

Arbeiderbevegelsen er internasjonal. Vår solidaritet stopper ikke ved vår egen landegrense. Oslo Arbeiderparti aksepterer ikke det store omfanget av lidelser i Gaza, og mener at vi alltid skal gjøre det vi kan for å bidra til en verdensorden bygget på folkeretten, der den internasjonale humanitærretten og menneskerettighetene legges til grunn.

Oslo Arbeiderparti krever derfor at:

- Israels invasjon og bombing av Gaza må stanses og blokaden av Gaza må opphøre
- palestinerne i Gaza må få tilgang til humanitær hjelp, uavhengig av hvor de oppholder seg; assistanse via Rafah er ikke tilstrekkelig. Israel må sikre tilgang til vann, strøm, medisiner, drivstoff og mat
- Hamas må stilles til ansvar for terroren de har begått mot Israel, og gislene de har tatt må frigis
- brudd på krigens folkerett må etterforskes og dokumenteres i både Israel og Palestina
- israelske myndigheter må stanse drapene og volden mot sivile på Vestbredden, inkludert

Øst-Jerusalem

Oslo Arbeiderparti er glad for at Norge og den norske regjeringen var tidlig ute og fordømte terrorangrepet, og har vært tydelige på at Israel bryter folkeretten med sine angrep på sivilbefolkningen i Gaza. Vi mener at Norge må fortsette å fordømme Israels uforholdsmessige kollektive avstraffelse av palestinerne i Gaza, og gjøre det vi kan for å bidra til at humanitær hjelp kommer fram til de mange tusen ofrene i konflikten. Oslo Arbeiderparti er glad for at regjeringen gjør alt de kan for å hjelpe ut norske borgere som fortsatt er i Gaza.

Norge har bedt om en humanitær våpenhvile, slik at nødvendig nødhjelp kan komme inn i Gaza. Som eneste nordiske land stemte Norge for FN-resolusjonen der FNs generalforsamling krever våpenhvile for å sikre humanitære forsyninger. Det er positivt at både EU og USA nå også støtter stans i stridighetene for å få humanitær bistand inn i Gaza. Regjeringen må fortsette å jobbe for at en våpenhvile også medfører at humanitær bistand

kan komme inn i Gaza, og at den er av en slik varighet at den sikrer reelle muligheter for humanitær hjelp. Regjeringen må framover intensivere det diplomatiske arbeidet for å få flere land til å følge etter i kravet om en våpenhvile.

Oslo Arbeiderparti stiller seg helhjertet bak den norske regjeringens økte støtte til FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNWRA). Det trengs mer mat, vann, medisiner og drivstoff, og i den svært alvorlige situasjonen palestinerne står i, er det skuffende og bekymringsfullt at flere land i Europa vil fryse den langsiktige støtten til Palestina og UNWRA. Vi mener likevel at i den nåværende situasjonen kan og bør regjeringen bidra med mer humanitær bistand.

Oslo Arbeiderparti mener at den norske regjeringen må:

- fortsette å fordømme Israels blokade og kollektive avstraffelse av palestinerne i Gaza
- forsterke norsk innsats for å få på plass en våpenhvile som sikrer reell tilgang til humanitær hjelp
- vurdere sammen med andre land om det bør opprettes et spesialtribunal for krigen i Gaza og terrorangrepet 7. oktober
- sørge for at nordmenn i Gaza får reise ut

En prosess for sameksistens, frihet og like rettigheter

Israel og Palestina-konflikten startet ikke den 7. oktober. Konflikten har pågått i flere tiår, og har forverret seg de senere årene. Ledere og styresmakter på begge sider bærer stort ansvar for at konflikten vedvarer. Ansvar er likevel ikke likt fordelt. Israel som okkupant bærer det tyngste ansvaret.

Israels okkupasjon, blokade av Gaza og den folkerettsstridige muren gjennom Vestbredden frarøver palestinerne friheten over egne liv. Israels politikk, med aksept for stadig utvidede ulovlige bosetninger på palestinsk jord, fører til en oppsplitting av det palestinske området. Dette fører igjen til at etableringen av en selvstendig palestinsk stat blir stadig vanskeligere. Israelske myndigheter kontrollerer vanntilgangen, og gjennom sikringen av vannet til bosetterne mister palestinere tilgangen. Palestinere må sikres tilgang til vann. At Gaza er styrt av terrororganisasjonen Hamas, og at det er store utfordringer med korrupsjon og svekkede demokratiske institusjoner i de palestinske områdene, er ødeleggende. Israel fengsler palestinere, også barn, uten lov og dom, mens palestinske organisasjoner blir erklært som «terrororganisasjoner» uten gyldig begrunnelse. Begge deler er brudd på rettsstatlige prinsipper, og bidrar til å begrense organiseringen av det palestinske sivilsamfunnet.

Israels politikk mot palestinerne blir kalt apartheid av organisasjoner som Amnesty International og Human Rights Watch. Begrepet har også blitt tatt i bruk av flere uavhengige FN-eksperter. Påtalemyndigheten ved Den internasjonale straffedomstolen (ICC) startet etterforskning om situasjonen i Palestina i 2021 for mulige forbrytelser mot menneskeheten. Dette omfatter også etterforskning av mulig apartheidforbrytelse.

Oslo Arbeiderparti mener at palestinere har rett på sin egen stat. Vi mener at to stater, som eksisterer fredelig side om side, er den beste løsningen på konflikten mellom Israel og

Palestina. Det er ikke akseptabelt at enda en ny generasjon palestinere i Gaza og på Vestbredden ikke er sikret trygghet, rettferdighet og en fremtid med muligheter.

Hamas' terrorangrep 7. oktober, den siste krigen i Gaza og den økte volden på Vestbredden, viser for alvor at dersom ikke okkupasjonen avsluttes og konflikten løses, vil israelere og palestinere leve med en konstant trussel om krig og vold. Dagens situasjon skaper mer hat, mer uforsonlighet og mer grobunn for ekstremisme, og kan ikke fortsette.

Oslo Arbeiderparti mener at:

- okkupasjonen og all blokade av Gaza må opphøre
- rakettangrepene fra begge sider må opphøre
- terrorangrep mot Israel må opphøre
- fordrivelsen av og terroren mot palestinerne på Vestbredden må avsluttes
- okkupasjon og annektering av Vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem, må opphøre, og alle bosettinger på okkupert jord må avvikles
- Palestina skal anerkjennes som egen stat

Den pågående krigen i Gaza kommer på et tidspunkt til å ta slutt. Da må Norge være en aktiv bidragsyter til å starte en forsoningsprosess som kan sikre en varig og rettferdig fred.

Det internasjonale samfunnet må være tydelig i å påpeke overtramp, vise at folkeretten skal respekteres, og at brudd på den ikke aksepteres. Begge parter må vise at de er villige til å finne en løsning, og gis incentiver til å finne den. Norge bør stille krav til begge parter om å avholde og muliggjøre valg i de palestinske områdene. Med en stadig eskalering av krigen bør også Norge ta i bruk flere virkemidler, som økonomisk boikott av israelske varer produsert på okkupert område. Rettsprosesser har spilt og kan ofte spille en viktig rolle i et slikt arbeid. Påtalemyndigheten ved Den internasjonale straffedomstolen (ICC) startet i 2021 en etterforskning av situasjonen i Palestina, og hovedanklageren har uttalt at etterforskningen nå også ser på terrorangrepet 7. oktober og den påfølgende krigen i Gaza. Her bør Norge bidra til å sikre at de har de ressursene de trenger og bistå med at de får nødvendig informasjon fra andre stater og NGOer. Framover blir det også viktig å øke støtten til sivilsamfunnet i området. Det er helt avgjørende å hegne om støtten til organisasjoner som jobber for demokratisk deltakelse, til menneskerettighetsforkjempere og til de som jobber for å dokumentere opptrappingen av intern undertrykkelse. Norge må derfor bruke sin lederrolle i giverlandsgruppen til å kreve respekt for retten til organisering og ytringsfrihet for alle, både donorland og i Israel og Palestina.

Norge har fungert som en brobygger i denne konflikten siden Oslo-avtalen, blant annet som leder av giverlandsgruppen. Vi opprettholder god diplomatisk dialog med ledere i Midtøsten. Vi bør, og skal, snakke med alle partene i konflikten for på den måten å kunne bidra til en rettferdig avslutning på konflikten. Hver stein må snus, en forsoningsprosess må starte og det grunnleggende problemet – den israelske okkupasjonen og blokaden av Palestina – må ta slutt. Det er kun en rettferdig fred som kan stanse volden.

Oslo Arbeiderparti mener at den norske regjeringen må:

- ta initiativ til en forsoningsprosess etter krigens slutt

- bistå, og være en pådriver for at påtalemyndigheten ved Den internasjonale straffedomstolen (ICC) får nødvendige ressurser for å kunne etterforske krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten som følge av situasjonen i Palestina, i Gaza og på Vestbredden, og i Israel
- fortsette å støtte palestinske selvstyremyndigheter, så de kan etablere egne institusjoner
- styrke bevilgningen til sivilsamfunns- og menneskerettighetsorganisasjoner, både på palestinsk og israelsk side, inkludert dem Israel feilaktig har forbudt som terrororganisasjoner
- ta i bruk et virkemiddel som boikott av israelske varer produsert på okkupert palestinsk jord og boikott av selskaper som direkte og indirekte medvirker til å opprettholde ulovlig okkupasjon
- ha en kontinuerlig dialog med alle folkegrupper og religiøse ledere i konflikten, for å forebygge hatprat mot etniske og religiøse grupper.
- arbeide for at våpenembargoen av Israel inkluderer B-materiell og salg fra norske selskaper i utlandet
- innføre sluttbrukererklæring fra alle land, og arbeide for at dette blir norm i NATO.
- Statens pensjonsfond utland må trekke seg ut av selskaper som opererer på okkupert land i strid med folkeretten

Begrunnelse

Uttalelsen er vedtatt av Oslo Arbeiderpartis representantskap etter en grundig prosess og involvering av partiorganisasjonen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Norge har allerede anerkjent Palestina, fordømt blokaden av Gaza, og jobbet iherdig for en våpenhvile.

Arbeiderpartiet har som vedtatt politikk at «den israelske okkupasjonen av Vestbredden er hovedhindringen for en tostatsløsning». Forslaget som går ut på å skape et enda tydeligere skille mellom staten Israels lovlige økonomi og den ulovlige bosetterøkonomien, er i tråd med dette utgangspunktet. I denne sammenheng er det også relevant å se hen til sikkerhetsrådsresolusjon 2334 (2016), som stadfester at alle FNs medlemsland, i alle relevante sammenhenger, bør skille mellom det legale territoriet Israel, og områdene staten Israel har okkupert siden 1967.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #198

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti

Økonomiske sanksjoner mot Israel

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Innføre økonomiske sanksjoner på varer med opphav i Israel

Begrunnelse

Som gode sosialdemokrater må vi i Norge ikke bare se våre egne problemer, men løfte blikket mot de store internasjonale problemstillingene. En slik problemstilling er staten Israel å den pågående okkupasjonen av palestinske områder. De tidligere gode tiltakene for varig fred som beskrevet og avtalt i Oslo avtalen ble ikke fulgt og vi står nå igjen med åpen strid mellom Israel og Hamas. Det kommer frem at det Israelske forsvaret ikke bare fører en krig rettet mot militantene i Hamas, Men også det palestinske folk. Det pågår nå en rettsak rettet mot Israel og måten krigen blir ført i menneskerettsdomstolen. Vi som bevegelse kan ikke sitte på bakfoten når store internasjonale konflikter pågår, slik vi gjorde i 1960 mot apartheidregimet i Sør-Afrika foreslår vi at vi nå innfører en boikott av israelske varer.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

En ensidig norsk boikott av israelske varer vil stride med etablert politikk. Arbeiderpartiet har som vedtatt politikk at «den israelske okkupasjonen av Vestbredden er hovedhindringen for en tostatsløsning». Andre, lignende forslag, som går ut på å skape et enda tydeligere skille mellom staten Israels lovlige økonomi og den ulovlige bosetterøkonomien, er i tråd med dette utgangspunktet.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #230

Finnmark Arbeiderparti

Helhetlig uttalelse fra Finnmark Arbeiderparti om styrking av forsvar, sikkerhet og beredskap i nord

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Finnmark Arbeiderparti ser med stort alvor på den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa og de utfordringene som følger av Russlands krig mot Ukraina. Med vår beliggenhet i nordområdene, som er Forsvarets strategisk viktigste operasjonsområde, er det avgjørende at vi sikrer trygghet, stabilitet og forsvarsevne i Finnmark. Finnmark Arbeiderparti støtter regjeringens omfattende satsing på Forsvaret i nord og vil arbeide for at Finnmark får sin rettmessige plass i denne oppbyggingen. Det er svært viktig at oppbygginga av Forsvaret i landsdelen også skal bidra til å bygge det sivile samfunnet. Det handler spesielt om infrastruktur, kompetanse, flyruter og tiltak som skal rekruttere fagfolk.

Styrking av Forsvaret i Finnmark

Regjeringen har prioritert en betydelig oppbygging av Forsvaret, inkludert økt kampkraft i Hæren og Heimevernet, en historisk satsing på luftvern, og bedre situasjonsforståelse gjennom økt overvåking og tilstedeværelse. Etableringen av Finnmarksbrigaden er en milepæl i denne satsingen, og Finnmark Arbeiderparti vil arbeide for at brigaden blir godt forankret i regionen, med nødvendige ressurser og infrastruktur.

Gjennom oppgradering av materiell og økt kapasitet til å ta imot allierte styrker sikrer vi at Finnmark kan spille en sentral rolle i NATOs kollektive sikkerhet. Vi støtter også investeringer i langtrekkende presisjonsild, luftvern, kampvogner og helikoptre, som er nødvendige for å møte dagens og fremtidens trusler.

Styrking av beredskap og helse i Finnmark

En styrket forsvarsevne må gå hånd i hånd med økt sivil beredskap. Finnmark Arbeiderparti mener at sykehusene i Hammerfest og Kirkenes må rustes opp for å møte økte krav til helseberedskap. Videre krever vi at Klinikk Alta får status som beredskapssykehus som finansieres av forsvaret. Dette vil sikre at befolkningen i Finnmark har tilgang til nødvendige helsetjenester i en krisesituasjon, og understøtte Forsvarets operasjoner i regionen.

Lokale muligheter gjennom anbud og oppdrag

Finnmark Arbeiderparti ber Forsvarsbygg og andre enheter som er involvert i de store investeringene i Finnmark om å tilrettelegge anbud slik at lokale og regionale aktører får reell mulighet til å delta og levere. Det er avgjørende at investeringene i forsvarsinfrastruktur, bygninger og vedlikehold også skaper verdier lokalt. Å bruke lokale bedrifter styrker både lokalsamfunnene og Forsvaret, ved å sikre rask og fleksibel gjennomføring av prosjekter med lokal forankring.

Kompetanseutvikling i samarbeid med UiT Norges arktiske universitet

For å sikre at Finnmarksbrigaden og den økte militære kapasiteten i regionen får tilgang til kvalifisert personell, vil Finnmark Arbeiderparti arbeide for et tett samarbeid mellom Finnmark Landforsvar og UiT Norges arktiske universitet. UiT, med sine campus i Alta og Kirkenes, er en naturlig partner for å utvikle forsvarsrelevant utdanning og forskning. Vi vil også sikre at UiT kan bidra til etter- og videreutdanning for både sivile og militære, og støtte utviklingen av nordområdespesifikke fagområder som logistikk, teknologi og sikkerhet.

Forsvarsrelevant utdanning ved Lakselv videregående skole

Finnmark Arbeiderparti vil arbeide for etablering av en forsvarsrettet utdanningslinje ved Lakselv videregående skole. Dette vil styrke lokal rekruttering, gi ungdom i Finnmark

attraktive karrieremuligheter og sikre at Forsvaret har tilgang til kompetente ansatte med lokal tilknytning. En slik utdanning vil også bidra til økt bosetting og aktivitet i regionen.

FFI-satsing i Finnmark

Vi støtter regjeringens planer om å styrke forskning og utvikling i Nord-Norge gjennom Forsvarets forskningsinstitutt (FFI). Samtidig mener vi at det er avgjørende at denne satsingen inkluderer Finnmark. Finnmark Arbeiderparti vil arbeide for at FFI etablerer kontor i Finnmark, med forgreininger til områder som Lakselv og Kirkenes. Dette vil sikre at forskningen er forankret i regionens unike utfordringer og behov, samtidig som det gir ringvirkninger for næringsutvikling og kompetanse i hele Finnmark.

Forsvarets strategiske betydning for bosetting og aktivitet i nord

Finnmark Arbeiderparti mener at en robust tilstedeværelse av Forsvaret i Finnmark er avgjørende for å opprettholde bosetting og aktivitet i regionen. Dette handler ikke bare om militær styrke, men også om å sikre at Finnmark forblir en levende og attraktiv del av Norge. Investeringene i militær infrastruktur, utstyr og personell er også investeringer i lokalsamfunn, arbeidsplasser og fremtiden til Finnmarks innbyggere.

I dag pendler svært mange forsvarsansatte. Det må etableres økonomiske insentiver, som bidrar til fast bosetting av personell.

Forsvaret og den enkelte kommune må også samarbeide om tilrettelegging av attraktive boliger for forsvarsansatte og deres familier.

En helhetlig satsing for trygghet og utvikling

Gjennom regjeringens satsing på Forsvaret i nord og Finnmark Arbeiderpartis engasjement for regionen, legges grunnlaget for både sikkerhet og vekst. Vi vil arbeide for at Finnmark får sin rettmessige plass i denne nasjonale satsingen og sikre at vår region forblir et sterkt og trygt fundament for Norges forsvarsevne.

Finnmark Arbeiderparti står sammen med regjeringen i arbeidet for et sterkere forsvar, tryggere samfunn og økt utvikling i Finnmark. Dette er ikke bare en investering i vår region, men i hele Norges sikkerhet og fremtid.

Begrunnelse

Finnmark fremmer en helhetlig uttalelse om styrking av forsvar, sikkerhet og beredskap i nord

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Forslaget er overordnet i tråd med vedtatt politikk og Langtidsplanen for forsvarssektoren. Enkelte forslag går lengre enn vedtatt politikk og er veldig detaljerte.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #260

Vestland Arbeidarparti

Forsvar

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Vestland Arbeiderparti vil:

- Bevilge en krisepakke til innkjøp av nødvendig militært materiell for å fylle forsvarets og sivile beredskapslagre.
- Styrke Forsvaret basert på Forsvarskommisjonens anbefalinger.
- At regjeringen skal sikre at forsvarsbudsjettet når et nivå på minst 2 % av BNP.
- Sikre økt produksjon av ammunisjon og sikre forutsigbare rammevilkår for forsvarsindustrien.
- Øremerke midler til luftvern av forsvarskritiske byer som Bergen, Oslo, Trondheim og Bodø.
- Sikre mobilt luftvern til Hærens manøverbataljoner og kritisk infrastruktur.
- Sikre økt utholdenhet og forsvarsvilje gjennom en varig økning i inntaket til allmenn verneplikt og innføre en sivil verneplikt for krigsudyktige og militærnektete.
- Sivil verneplikt skal fortrinnsvis gjennomføres i helsevesenet, naturvern og sosialt arbeid.
- Øke inntak på sjø- og krigsskolen og sikre en forholdsmessig befalsutdanning.
- Styrke arbeidet med å støtte opp ein regelstyrt internasjonal orden, også gjennom å reagere sterkt mot dei som bryt denne.
- Utarbeide ein handelspolitikk som gjer Noreg mindre sårbar for internasjonalt politisk press.

Begrunnelse

Siden 1990-tallet har den europeiske forsvarsevnen blitt redusert betydelig, og vår viktigste sikkerhetspolitiske partner, USA, har flyttet sitt strategiske fokus mot Asia og Kina. I lys av dette er helt klart at europeiske stater må ta et større ansvar for forsvar og sikkerhet i Europa. Som et land med en enestående sterk økonomisk posisjon og en godt fundert sosialdemokratisk politikk, er det både viktig og riktig at Norge tar sin del av dette ansvaret. I Forsvarskommisjonens rapport (NOU 23:14) ble det slått tydelig fast at Norges forsvar og beredskap må styrkes betraktelig de kommende årene. Situasjonen er alvorlig, og Arbeiderpartiet må vise handlekraft. Dette fordrer umiddelbare budsjettløft, etterfulgt av ekstraordinære bevilgninger over flere år. I tillegg må vi raskt øke bemanningen i forsvaret. Økt antall elever på krigsskolene, økt antall vernepliktige og gjeninnføring av befalsskoler er viktig for dette. Forsvarskommisjonens rapport og forsvarssjefens fagmilitære råd har gitt gode grunnlag for iverksettelse av tiltak fra regjeringen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Sentralstyrets merknad

Vedrørende de fire første forslagene, er dette noe regjeringen enten har gjennomført, eller er i ferd med å gjennomføre: forsvarsbudsjettene økes kraftig for å fylle opp beredskapslagre m.m., og denne styrkingen er basert på Forsvarskommisjonens anbefalinger. Vi har forpliktet oss til å nå NATOs 2-prosentmål fra og med 2024. Arbeiderpartiet i regjering har også økt produksjon av ammunisjon og bidratt til forutsigbare rammevilkår for forsvarsindustrien. Vi øker antallet som avtjener verneplikt samt antall til øvrig utdanning i Forsvaret, herunder befals- og offisersutdanning.

I den vedtatte Langtidsplanen for forsvarssektoren, styrkes Norges beskyttelse mot lufttrusler betydelig. Radarsystemene skal oppgraderes, og flere luftvern batterier skal bidra til at vi kan beskytte flere områder samtidig. Vi vil også anskaffe langtrekkende luftvern for økt beskyttelse mot ballistiske missiler – en kapasitet vi i dag ikke har i Norge.

Forslaget om å stå opp for en regelstyrt internasjonal orden og føre en handelspolitikk som gjør Norge mindre sårbart er begge i Norges interesse og i tråd med vedtatt politikk.

Når det gjelder forslaget om å innføre en sivil verneplikt for krigsudyktige og militærnektete, og at denne fortrinnsvis skal gjennomføres i helsevesenet, naturvern og sosialt arbeid, går dette lengre enn vedtatt politikk.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #261

Vestland Arbeidarparti

Fortsatt solidaritet med Ukraina

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Vestland Arbeiderparti ber regjeringa:

- Fortsatt være en pådriver internasjonalt, for økt humanitær og militær støtte til den ukrainske befolkningens kamp for liv og frihet.
- Arbeide internasjonalt for mer effektive økonomiske sanksjoner mot Russland og Belarus.

Begrunnelse

Norge gir gjennom Nansen-programmet omfattende sivil og militær støtte til Ukraina, og Norge følger opp sine internasjonale forpliktelser med å ta mot ukrainske flykninger. Russland utsetter ukrainerne daglig for et brutalt militært angrep som er et grovt brudd på folkeretten, og det er allerede grundig dokumentert av blant andre FN, at russiske styrker har begått omfattende alvorlige krigsforbrytelser. De russiske krigsforbrytelsene er blant annet angrep direkte angrep på sivile, tortur, kidnapping og skjending av døde. Arbeiderpartiet i Bergen vil uttrykke sin fulle solidaritet med befolkningen i Ukraina, og oppfordre våre myndigheter til å med uforminsket styrke støtte deres kamp for frihet og kontroll over sitt eget territorium. Vi kan ikke godta at Russland vinner fram gjennom vold, krig og okkupasjon.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Sentralstyrets merknad

Russlands folkerettsstridige angrepskrig utfordrer alt vi står for. Ved å samle et bredt stortingsflertall for det flerårige Nansen-programmet for Ukraina, har regjeringen vist internasjonalt lederskap og tydeliggjort at Norges støtte til Ukrainas legitime frihetskamp er langsiktig og forutsigbar.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #263

Vestland Arbeidarparti

Angrep på Jemen

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Angrep på Jemen

Norge bør ikke ta del i krigshandlinger mot Jemen for å forsvare sjøtrafikkorridoren i Raudehavet, men holde seg nøytrale. Kortsiktig vil det ha negative konsekvenser for norske rederi at det foregår åtak på handelsflåten. Dette er sjølvstekt uheldig, men det finst ei alternativ led. Om ein legg seg på ei aggressiv amerikansk linje, vil ein på lang sikt få ei meir utrygg passering langs både Somalia og Jemen. Det er ikkje strategisk lurt av Norge og norsk handelsflåte å skaffe seg fiender i denne regionen. Situasjonen må løsest med diplomati og forhandlingsvilje.

Begrunnelse

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Norge er ikke direkte involvert i Jemen militært. I løpet av vår tid i regjering har vi tidligere økt den humanitære støtten til Jemen, og instanser som NRK har rapportert om at Norge har hatt hemmelige samtaler med houthiene i flere år. Arbeiderpartiet har som vedtatt politikk at Norge skal støtte opp om initiativ for å skape varig fred i Jemen.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #264

Vestland Arbeidarparti

Vest-Sahara må bli fri

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Vest-Sahara må bli fri

Arbeiderparti vil:

- Se på muligheten for å forby norske selskaper fra å drive handel eller annen næringsvirksomhet i Vest-Sahara
- Legge økt press på Frankrike som i sikkerhetsrådet aktivt bidrar til å opprettholde Marokko sin folkerettsstridige okkupasjon av Vest-Sahara
- Jobbe for å FN-styrken MINURSO kan rapportere om menneskerettighetsbrudd i Vest-Sahara
- Norge må så snart som mulig anerkjenne Vest-Sahara som en selvstendig stat

Begrunnelse

Siden 1975 har Vest-Sahara vært under marokkansk okkupasjon. Landet omtales ofte som Afrikas siste koloni. Nær halvparten av det saharawiske folk bor i flyktningleirer i Algerie, den andre halvdel som bor i Vest-Sahara utsettes daglig for grove brudd på menneskerettighetene. FN sine fredsbevarende styrker i landet, har ikke lov til å dokumentere menneskerettighetsbrudd i henhold til mandatet de er gitt. Ethvert forsøk fra FN på å legge press på Marokko, har blitt blokkert av Frankrike i sikkerhetsrådet. Siden 2007 har norske myndigheter frarådet norske selskaper i å drive handel eller annen næringsvirksomhet. Flere selskaper har imidlertid valgt å se bort ifra denne frarådingen.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiets landsmøte vedtok i 2023 følgende tekst: «Norge må styrke sitt engasjement for en fredsløsning i Vest-Sahara, som har vært okkupert av Marokko siden 1975. Saharawienes legitime rett til selvbestemmelse og organisasjons-frihet må respekteres. Den marokkanske okkupasjonen er i strid med folkeretten, og Vest-Sahara må nå få sin uavhengighet. I tråd med handelsråd fra Stoltenberg II-regjeringen, må Norge fortsette å fraråde norske næringslivsengasjementer i Vest-Sahara som er i strid med saharawienes ønsker og interesser.»

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #265

Vestland Arbeidarparti

Nord-Korea og nedrusting av atomvåpen

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.12. Utenriks- og forsvarspolitik

Forslag

Nord-Korea er et av landene som har et pågående arbeid med å utvikle atomvåpen, så langt for å true sine naboland og ikke minst USA. De har også utviklet en stor våpenindustri som går på bekostning av en befolkning som er undertrykt, isolert og utsatt for hyppige sultkatastrofer. Landet har bidratt sterkt til å destabilisere regionen sin, spesielt mot Sør-Korea og Japan. Så langt har Kina vært Nord-Korea sin største og til dels eneste støttespiller. Vi ser nå at Russland har inngått samarbeid med landet, i bytte mot våpen og ammunisjon som blir brukt i krigen mot Ukraina. Det utrolige er at Nord-Korea langt på vei ser på Europa og Ukraina som et testområde for Nord-Koreanske våpen og granater. Vi ser altså at ikke-demokratiske land samler seg i kampen mot den frie verden, og at vestlige systemer blir forsøkt undergravd. Vi må hegne om vårt demokrati og styresett. Det er en kontinuerlig kamp som må vinnes hver dag. I Ukraina ser vi konsekvensene hvis totalitære styresett prøver å vinne fram. En av konsekvensene er trussel om bruk av atomvåpen og hvem som har den største "røde knappen".

Vestland Arbeiderparti støtter Arbeiderpartiets målsetting om atomvåpennedrustning og styrking av arbeidet med ikkespredningsavtalen NTP. Den pågående krigen i Ukraina har vist at atomvåpen fremdeles aktivt brukes som trussel.

Begrunnelse

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Avtaler om rustningskontroll, nedrustning og ikke-spredning er av stor betydning for å redusere spenning, unngå misforståelser og forhindre nye våpenkappløp. Som følge av tiltakende internasjonal rivalisering og Russlands ulovlige angrepskrig i Ukraina, er den internasjonale nedrustnings- og rustningskontrollarkitekturen under betydelig press. Forslaget handler om å styrke traktaten om ikke-spredning av kjernefysiske våpen (NPT), som er grunnmuren i vårt arbeid for en verden uten atomvåpen. Gjennom NPT har 191 stater forpliktet seg til å arbeide for ikke-spredning av atomvåpen og til å inngå i nedrustningsforhandlinger om ødeleggelse av eksisterende våpenlagre. Dette må alle statsparter både jobbe for og leve opp til, men det er behov for å bruke alle relevante kanaler for å skape reell fremgang i arbeidet. Arbeiderpartiets linje er at Norge skal være en synlig pådriver for ikke-spredning og nedrustning, med sikte på en balansert, gjensidig, irreversibel og verifiserbar avskaffelse av atomvåpen.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

2.13. Skatte og avgiftspolitik

Forslag #33

Eidskog Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Reduksjon av egenandel ved Reisefradraget (pendlerfradraget)

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.13. Skatte og avgiftspolitik

Forslag

Arbeiderpartiet ønsker å halvere egenandel ved Reisefradraget.

Begrunnelse

Mange var stolte når regjeringen Støre reduserte egenandel i Reisefradraget til lavere enn 2013-nivå, etter at regjeringen Solberg hadde økte egenandelen med om lag 60 prosent fra 2013. Det viste at politikk fungerer og at det er forskjell for arbeidsfolk for hvem som styrer landet.

De siste ti årene har derimot boligprisene steget betydelig i sentrale områder. Dette presser ut vanlige arbeidsfolk med vanlige lønninger, og skaper store pendleravstander. Ifølge LO Boligindeks (2023) hadde en husholdning bestående av en tømmer og helsefagarbeider med 2 barn råd til å kjøpe 34.6 pst. av omsatte boliger i Oslo i 2015. For 2023 var andelen av omsatte boliger i Oslo samme husholdningen hadde hatt råd til å kjøpe; 1.1 prosent.

Dette skildrer en betydelig endring på relativ kort tid, og behovet for pendling for mange husholdninger. Med en halvering av egenandel ved Reisefradraget fra 15 250 kroner, ville det bidratt til å gjøre pendlingen noe mer økonomisk lettere. Velferdsøkonomisk for denne gruppa ville det vært optimalt at egenandelen forsvant, men man må jo også ta hensyn til provenyeffekten.

En reduksjon av egenandelen ville bidratt til et mer fleksibelt arbeidsmarked og økt arbeidstilbudet i visse arbeidsmarkeder. Ifølge Transportøkonomisk institutt er også pendlerfradraget sosialt utjevnenende.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet vil føre en ansvarlig og forutsigbar skattepolitikk som bidrar til økt sysselsetting og mer rettferdig fordeling. Vi vil holde de samlede skattene og avgiftene på norske privatpersoner og bedrifter på samme nivå som i dag.

Arbeiderpartiet har i regjering allerede gjennomført vesentlige reduksjoner i reisefradraget (pendlerfradraget). Nedre grense for fradrag er redusert fra 23 900 kroner i 2021 til 15 250 kroner i 2025 (tallene er ikke inflasjonsjusterte, så den reelle differansen er større). Vi har også redusert minste reiseavstand fra 33,3km til 18,1 km. Endringene gjør at reisefradraget treffer bedre. Samtidig har de aller fleste arbeidstakere forskjellige kostnader knyttet til å reise til jobben. Reisefradraget skal gi en lettelse for pendlere som opplever at deres utgifter er vesentlig høyere enn andre arbeidstakere. En halvering av nedre grense for fradraget til 7 500 kr vil kunne gjøre at pendlere får et veldig høyt skattefradrag sammenlignet med andre arbeidstakere i Norge, og det vil kunne bli oppfattet som urettferdig av befolkningen som bor i kortere avstand til sin jobb, men som i de fleste tilfeller har kostnader knyttet til reise som overstiger 7 500 kroner. Til sammenligning vil periodekort for kollektiv i Bergen koste 7950 kr ($3975 \cdot 2$), i Trondheim 9260 kr ($4960 \cdot 2$) og i Bodø 9120 kr ($760 \cdot 12$).

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #59

Stange Arbeiderparti, Innlandet Arbeiderparti
Skattelette til ungdom med lav inntekt

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.13. Skatte og avgiftspolitik

Forslag

Stange Arbeiderparti foreslår med dette å gi skattelette til ungdom med lav inntekt etter samme modell som pensjonister med lav pensjon har. De som kun har minstepensjon gis et skattefradrag tilsvarende skatten de skulle ha betalt. Stange AP ber om landsmøtets støtte til dette forslaget.

Begrunnelse

Det er mange unge som sliter med å få fast ansettelse. For mange unge i etableringsfasen er det ofte brøkestillinger eller kortvarige engasjement som tilbys. Det fører ofte til lav inntekt og mange arbeidsgivere i starten av arbeidslivet. Ei god hjelp til disse ville være å gi skattelette etter samme modell som pensjonister med lav pensjon har. De som kun har minstepensjon gis et skattefradrag tilsvarende skatten de skulle ha betalt.

For ungdom kunne dette gjelde de tre første åra de er i arbeid, men begrenses slik at inntekt under minstepensjon ikke gir skatt. Ber om at dette kan vurderes sammen med behandlingen av skattekommisjonens innstilling. Begrunnes med at lav inntekt om det er pensjon eller lønn bør likestilles. Ungdom har også utgifter til husleie, mat og andre utgifter til livsopphold.

Utvidelse av skattegrunnlaget for å bevare velferdsstaten For å kunne opprettholde dagens

velferdssamfunn må skattegrunnlaget utvides. Privatpersoner og bedrifter yter det de kan med dagens ordning. Hva med å beskatte roboter/KI?? En robot jobber 24 timer i døgnet og med rett programmering tar den på sikt vekk minst 3 manuelle arbeidsplasser. Om ikke skatt, så kunne robotteknologi ilegges en avgift. Økt beskatning av utenlandske/internasjonale aktører er også en mulighet som bør sees nærmere på. Her forsvinner store verdier ut av landet. Bør kunne sees på i forbindelse med revisjon av skatteavtaler.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet vil føre en ansvarlig og forutsigbar skattepolitikk som bidrar til økt sysselsetting og mer rettferdig fordeling. Vi vil holde de samlede skattene og avgiftene på norske privatpersoner og bedrifter på samme nivå som i dag.

Arbeiderpartiet har i regjering allerede gjennomført forbedringer for alle med lav inntekt, også unge. Frikortgrensen er med budsjettet for 2025 økt fra 60 000 i 2021 til å være 100 000 kroner i 2025. Dette betyr at unge med deltidsjobb i mange tilfeller ikke må betale skatt på inntekten sin. Personfradraget er i løpet av perioden mer enn doblet, fra 52 450 kr til 108 550 kr.

Intensjonen i forslaget, at folk med de laveste inntektene skal betale mindre skatt, anses ivaretatt i forslaget til nytt partiprogram. Samtidig er det viktig for tilliten til skattesystemet at alle som er i ordinært arbeid bidrar til spleiselaget.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #99

Homonettnet, Oslo Arbeiderparti

Over 1 million nordmenn bor alene: Avgiftssystemet bør endres

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.13. Skatte og avgiftspolitik

Forslag

Over 1 million nordmenn bor alene: Avgiftssystemet bør endres fra fast avgift til avgift på faktisk forbruk.

Begrunnelse

Avgiftssystemet tar ofte utgangspunkt i at en husstand består av flere inntekter. Single mennesker og personer som bor alene har gjennomgående de samme utgiftene som par, men de har bare én inntekt å betale med.

En endring av systemet fra faste avgifter til avgift på faktisk forbruk vil være positivt både for miljøet og for de aleneboende. Ulikhetene vokser mellom de aleneboende og dem som bor sammen med andre, både når det gjelder helse, bolig og økonomi.

Om lag halvparten av husholdningene i Oslo består av én person, og en økende andel aleneboende henger etter når det gjelder lønnsnivå, yrkestilknytning, utdanningsnivå og sosialstønader.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslaget. Vi anbefaler at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet vil føre en ansvarlig og forutsigbar skattepolitikk som bidrar til økt sysselsetting og mer rettferdig fordeling. Vi vil holde de samlede skattene og avgiftene på norske privatpersoner og bedrifter på samme nivå som i dag.

De fleste avgiftene som kan antas å være omfattet av forslaget er kommunale avgifter (rennøasjon, vann og avløp o.l.). Disse avgiftene skal dekke utgiftene knyttet til en tjeneste. Med andre ord må totalinntekene fra avgiftene holdes konstant, og forslaget innebærer med at man vil at husstander med flere skal betale mer for at enkelpersonhustander skal betale mindre.

Det er i dag kommunene som vurderer hvordan avgiftene innrettes i sine kommuner. Flere kommuner har allerede innført muligheter for avgift på faktisk forbruk (eksempelvis med vannmålere). Velger landsmøtet vedta et nasjonalt prinsipp slik forslaget tar til orde for, vil gripe inn i det lokale selvstyret.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #109

Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
En omfordelende skattepolitikk

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.13. Skatte og avgiftspolitik

Forslag

Arbeiderpartiet vil:

- Innføre arveavgift med høyt bunnfradrag, der bolig eller aksjer kan settes som sikkerhet i tilfeller der det ikke er midler til å betale skatten.
- Gjøre opsjonsordningen bedre for små- og mellomstore bedrifter, og incentivere til ansatteide virksomheter. Tillate opsjoner kan settes som sikkerhet for fremtidig formueskatt, og sikre en renteordning slik at man skatter av inntektene når man utløser opsjonene.
- Gjøre endringer i formueskatten;
 - Fjerne aksjerabatten
 - Beregne aksjeverdi ut ifra markedsverdi
 - Forhøye bunnfradraget
 - Øke prosentsatsen på de høyeste formuene, og progressivere prosentsatsen oppover
 - Fjerne skatterabatten på eiendommer av stor verdi
- Senke arbeidsgiveravgiften for de med lønn under 1,2 millioner.
- Innføre en ekstra ferieuke for barnefamilier.
- Innføre et nasjonalt bunnfradrag på eiendomsskatten, og innføre en nasjonal eiendomsskatt.
- Senke inntektsskatten for de med lønninger under 1,2 millioner, for å bedre treffe småbarnsfamilier og aktive arbeidstakere av høy verdi og kompetanse.
- Senke kravet om egenkapital på boligkjøp for førstegangskjøpere, slik Norges Bank anbefaler.
- Øke skattefradraget på boliggjeld for førstegangskjøpere.
- Innføre grunnrentebeskatning på skogbruk.

Begrunnelse

Økende ulikhet krever kraftig omfordeling, og Arbeiderpartiets mål er å redusere sosioøkonomiske forskjeller gjennom et progressivt skattesystem. Dette må til for å møte både ulikhet og demografiske utfordringer, med flere eldre og færre i arbeid. Incentivene for å stå i jobb lenger må styrkes, befolknings formue må være bredere fordelt, boligmarkedet må være mer tilgjengelig, og det må bli enklere å kunne kombinere arbeid og familieliv. Vi foreslår derfor et skatteopplegg som øker toppskattene, omfordeler og verdsetter formue mer rettferdig, åpner muligheter på eiendom og boligmarkedet, og gir bedre incentiver til arbeidsstyrken for å sikre fremtidens velferd.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk som er i motstrid forslagene. Vi anbefaler at forslagene oversendes redaksjonskomiteen..

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet vil føre en ansvarlig og forutsigbar skattepolitikk som bidrar til økt sysselsetting og mer rettferdig fordeling. Vi vil holde de samlede skattene og avgiftene på norske privatpersoner og bedrifter på samme nivå som i dag.

Forslaget er omfattende, og tar i realiteten til orde for en ny skattereform. Flere av enkelttiltakene har regjeringen også delvis gjennomført i perioden. Opsjonsordningen er forbedret, bunnfradraget i formuesskatten er økt og det er også gjort andre endringer knyttet til beregning av skattegrunnlag for næringseiendom i distriktene. Forslaget om arveavgift er et omfattende tema, som er i konflikt med det foreslåtte programmets målsetning om å føre en forutsigbar skattepolitikk.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #123

Årvoll Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti
Arveavgift

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.13. Skatte og avgiftspolitik

Forslag

- Innføring av progressiv arveavgift som treffer de mest bemidlede. Gjerne med en faktor på f.eks. 150 ganger grunnbeløp. For å motvirke at store kapital verdier akkumulerer seg og som er påvist at konsentrerer formuer hos få over tid

Begrunnelse

Se over

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtak om å innføre arveavgift. Vi anbefaler likevel at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet vil føre en ansvarlig og forutsigbar skattepolitikk som bidrar til økt sysselsetting og mer rettferdig fordeling. Vi vil holde de samlede skattene og avgiftene på norske privatpersoner og bedrifter på samme nivå som i dag.

Arveavgift har vært behandlet i Arbeiderpartiets organer en rekke ganger. Forslaget om arveavgift er et omfattende tema, som er å i konflikt med det foreslåtte programmets målsetning om å føre en ansvarlig og forutsigbar skattepolitikk.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #124

Årvoll Arbeiderpartilag, Oslo Arbeiderparti

Formuesskatt økt bunnfradrag

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.13. Skatte og avgiftspolitik

Forslag

- Gitt innføring av arveavgift innføre større bunnfradrag på innslagspunkt for formuesbeskatning for å unngå de mest uheldige situasjoner. Denne skatten bør treffe de mest bemidlede

Begrunnelse

Se over

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Oslo Arbeiderparti har ikke vedtak om å innføre arveavgift. Vi anbefaler likevel at forslaget oversendes redaksjonskomiteen.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet vil føre en ansvarlig og forutsigbar skattepolitikk som bidrar til økt sysselsetting og mer rettferdig fordeling. Vi vil holde de samlede skattene og avgiftene på norske privatpersoner og bedrifter på samme nivå som i dag.

Se kommentar til forslag 123. En økning i bunnfradraget for formuesskatten er en aktuell problemstilling, men det er endringer som har vesentlige provenyvirkninger. Det er lite trolig at en ny arveavgift vil dekke inn provenyet som trengs for å gjøre større endringer i bunnfradraget for formuesskatten.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #186

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti
Bolig og fast eiendom

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.13. Skatte og avgiftspolitik

Forslag

Innføre Skatteutvalgets botidsmodell for å beskatte gevinst ved salg av sekundærboliger for den perioden eieren ikke har bodd i dem, samtidig som salg av reelle primærboliger forblir skattefritt.

- Innføre en nasjonal eiendomsskatt på 22 prosent av 1 prosent av boligens reelle verdi
- Fjerne særregler for utleie av egen bolig og fritidsbolig for å motvirke overinvesteringer i boliger og eiendom
- Redusere rentefradraget på boliglån for å dempe gjeldsveksten og stimulere investeringer i produktive næringer.
- Innføre skatt på gevinst ved salg av fritidsboliger, i tråd med hovedregelen i skatteloven, for å sikre en mer rettferdig skattebelastning på tvers av formuesobjekter.

Begrunnelse

I Norge har det i lengre tid vært en målsetning at så mange som mulig skal eie sin egen bolig. For å oppnå dette har man favorisert skattemessig det å eie egen bolig. I stor grad har man lyktes; i dag bor om lag 8 av 10 i Norge i sin egen bolig. Samtidig har politikken bidratt til økt ulikhet. Dagens regler favoriserer sterkt investeringer i boliger, noe som medfører høyere boligpriser. Dette har gitt gevinster for dem som har vært inne i markedet, mens de som har stått utenfor ikke har fått nytte av oppgangen. Videre bidrar politikken til at det blir vanskeligere for nykommere å komme inn på boligmarkedet. Dette gjelder særlig unge og folk med lav inntekt. I tillegg til økt ulikhet bidrar lav beskatning av egen bolig til at privatpersoner investerer for mye i egen bolig, og for lite i produktive næringer. Satt på spissen gjør skattereglene at det blir mer fordelaktig å pusse opp boligen hyppig, eller å ta opp lån for å kjøpe en stor villa, heller enn å investere i arbeidsplasser. I tillegg er gjeldsgraden på et internasjonal meget høyt nivå i Norge, og dette skyldes i stor grad boligpolitikken. Vi foreslår å innføre Skatteutvalgets botidsmodell. Modellen gjør det mulig å beholde at salg av reelle primærboliger er skattefritt, samtidig som viktige skattehull tettes. Særlig gir dagens regler store muligheter for å omgå skatt ved salg av sekundærbolig. Botidsmodellen går ut på at gevinst blir skattepliktig for den perioden eier ikke har bodd i boligen, mens gevinst for tiden eier har bodd i boligen holdes skattefritt. Samlet sett bør skattebelastningen på bolig og fast eiendom økes slik at den blir mer på linje med andre formuesobjekter. Hovedforslaget er å innføre en nasjonal eiendomsskatt på 22 prosent av 1 prosent av boligens reelle verdi og dermed generere betydelige inntekter til fellesskapet. Videre bør vi fjerne dagens gunstige særregler for utleie av egen bolig og fritidsbolig, og å innføre skatt på gevinst ved salg av fritidsboliger – i tråd med hovedregelen i skatteloven.

Botidsmodellen vi foreslår sørger for at gevinst ved salg av reelle primærboliger holdes skattefritt. Skattefritt salg av primærboliger gir bedre mobilitet i arbeidsmarkedet slik arbeidskraft kommer til der det er behov for den.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet vil føre en ansvarlig og forutsigbar skattepolitikk som bidrar til økt sysselsetting og mer rettferdig fordeling. Vi vil holde de samlede skattene og avgiftene på norske privatpersoner og bedrifter på samme nivå som i dag.

Forslaget er omfattende, og burde kun behandles som en del av en helhetlig skattereform. Samlet medfører forslagene en vesentlig skatteskjerpelse for vanlige folk, og det er derfor også i konflikt med skatteløftet om å holde de samlede skattene og avgiftene på samme nivå som i dag. En nasjonal eiendomsskatt på 22% av 1% av boligens reelle verdi vil kunne være en betydelig utgift for husholdninger, med uklare fordelingsvirkninger. Særregler for utleie av egen bolig bidrar til å motvirke overinvestering i bolig og eiendom, ved at man bedre utnytter tilgjengelig kapasitet, eksempelvis gjennom gunstige regler for å leie ut et rom.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #187

Arbeiderpartiets studentlag i Trondheim, Trøndelag Arbeiderparti
Merverdiavgift

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.13. Skatte og avgiftspolitik

Forslag

Innføre en enhetlig MVA-sats på 25 prosent for å forenkle systemet, redusere administrative kostnader og fremme et mer balansert forbruksmønster.

- Eliminere unntak og reduserte satser i MVA-systemet for å utvide skattegrunnlaget og sikre en mer rettferdig skattebyrde.
- Øremerke inntektene til kompensierende tiltak som økt barnetrygd, studiestøtte og bostøtte for å beskytte lavinntektsfamilier og samfunnets sårbare grupper mot økonomiske utfordringer ved overgangen til det nye MVA-systemet.

Begrunnelse

Merverdiavgiften (MVA) er en nøkkelinntektskilde for staten, avgjørende for å finansiere offentlige tjenester og infrastruktur. Mens avgiften er effektiv for inntektsgenerering, erkjenner vi dens begrensninger i å fremme rettferdig fordeling og motvirke markedets urettferdigheter. Derfor foreslår vi en reform for å modernisere systemet og gjøre det mer tilpasset nåtidens behov. Inspirert av innsiktene fra skatteutvalget 2022 og NOU 2019: 11, foreslår vi en enhetlig MVA-sats på 25 prosent. Denne endringen vil forenkle systemet, redusere administrative kostnader og fremme et balansert forbruksmønster. Vi tar også sikte på å eliminere nåværende unntak og reduserte satser for å utvide skattegrunnlaget og sikre en mer rettferdig skattebyrde. For å beskytte samfunnets sårbare grupper, legger vi vekt på kompenserende tiltak som økt barnetrygd, studiestøtte og bostøtte. Disse vil dempe økonomiske utfordringer for lavinntektsfamilier som følge av overgangen til det nye systemet. Ved å tilpasse MVA-systemet til den digitale økonomiens vekst, sikrer vi en sterk og rettferdig økonomisk fremtid. Med disse endringene tar vi et avgjørende skritt mot et MVA-system som er robust og klart for fremtidens utfordringer.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret har ikke realitetsbehandlet forslaget

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet vil føre en ansvarlig og forutsigbar skattepolitikk som bidrar til økt sysselsetting og mer rettferdig fordeling. Vi vil holde de samlede skattene og avgiftene på norske privatpersoner og bedrifter på samme nivå som i dag.

Forslaget tar til orde for en momsreform, slik det også ble beskrevet i skatteutvalget. En slik omfattende reform burde kun gjennomføres som del av en helhetlig skattereform. Selv om man gjennomfører kompenserende tiltak vil slike endringer få usosiale konsekvenser, og det er ikke sikkert man fullt ut klarer å nå sårbare grupper med kompenserende tiltak. Reformen vil også resultere i at vanlige lønsmottakere vil få vesentlig dyrere mat og opplevelser, da momsen vil øke fra henholdsvis 12% og 14% til 25%.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker

Forslag #267

Stad Arbeidarparti, Vestland Arbeidarparti
Formueskatt

Kategori

Innkomne forslag - politikk, 2.13. Skatte og avgiftspolitik

Forslag

Ein må ha eit system som sikrar at bedrifter som produserer i Norge også må skatte til Norge, uavhengig av om eigarane er Norske eller utanlandske.

Begrunnelse

Formueskatten er ein viktig omfordelende skatt. Det er sterke krefter som ønsker å redusere eller fjerne formueskatten. Også sentrale økonomar er delte i synet på kva som er rett. Ein bør heller sjå på om fleire kan bidra med formueskatt, nemleg bedrifter i Norge med utanlandske eigarar. Dette vil i tilfelle kunne motverke den forfordelinga ein del hevdar vi no ser.

Fylkespartiets innstilling

Støttes

Fylkespartiets kommentar

Styret i Vestland Arbeidarparti meiner at arbeidet i internasjonale fora med å tette skattehol må intensiverast, for å sikre at internasjonale selskap med produksjon i Norge betaler ein rettmessig skatt til Norge. Skattesystemet må sikre like konkurransevilkår mellom norske og utanlandske eigarar av selskap som produserer i Norge.

Sentralstyrets merknad

Arbeiderpartiet vil føre en ansvarlig og forutsigbar skattepolitikk som bidrar til økt sysselsetting og mer rettferdig fordeling. Vi vil holde de samlede skattene og avgiftene på norske privatpersoner og bedrifter på samme nivå som i dag.

Alle bedrifter i Norge betaler selskapsskatt på overskudd opparbeidet i Norge. Bedriftene betaler også arbeidsgiveravgift for alle ansatte som er lønnet i Norge.

Formuesskatten er en personsskatt, som mennesker som er skattemessig bosatt i Norge må betale. Andre land har andre personbeskattninger, som arveavgift, som alle som er skattemessig bosatt i det landet må betale.

Landsstyrets innstilling

Forslaget oversendes redaksjonskomite for politiske saker